

IN PLATONIS DIA-
logum, qui Phædo, seu de ani-
morum immortalitate
inscribitur,

SEBASTIANI FOXII MORZILLI
Hispalensis Commentarij.

*Accessit locuples rerum ac uerborum memorabi-
lium INDEX.*

Cum Cæs. Maiest. gratia & priuilegio
ad decennium.

BASILEÆ, PER IOAN^{ES}
nem Oporinum.

TRATADO
de las Indias
entre el Rey
y la Reyna
de España
en el año
de 1492

SEBASTIANI FOXII MORZILLI
 HISPALENSIS IN SVOS IN PHAEDONEM
 Platonis Commentarios ad GONCALVM Peresium
 PHILIPPI Angliæ & Neapolis regis, Hispaniæq;
 Principis Secretarium, & consiliarium,
 P R A E F A T I O.

AM penè à Platonis, & Aristotelis, ac cæterorum philosophorum, in quibus diutius, quàm oportuit fortasse, uersatus sum, lectione cõquieueram, Goncale Peresi uir humanissime: cū hos in Phædonem, seu de animorum immortalitate commentarios à me iam diu scriptos, ac ferè neglectos, amicorum studiosa publicæ utilitatis efflagitatio, ut in lucem ederem impulit. Suadebant enim illi, Platonis obscuritatem exemplo Peripateticorum aliquando illustrandam esse cuiusquam industria & labore, ne uir magnus à plerisq; nō lectus negligeretur: atq; hunc librum, qui, ut est, unus sit ex Platonis difficillimis: post Timæi explanationem, quando semel incœpissimus, nostram operam desiderare: tum ea esse illa, quæ nimis accuratè à me olim scripta in eundem seposuissem, ut in publicum meritò possent proferri, cum præsertim aliquot iam Gallicè in eum scripti commentarioli edi cœpissent, exiguæ quidem & eruditionis, & commodi: cumq; ea quæ à Græcis dicerentur in illum ipsum scripta esse, nusquam extarent, nisi fortè apud aliquos *βιβλιόφους*. Quibus profectò rationibus persuasus, non potui & rectis amicorum consilijs nō parère, & meam omnem in publicorum studiorū utilitatem, ut iam instituissem, operā conferre. En igitur damus Platonis Phædonem, seu disputationem illam diuinam, quam Socrates fertur de animorū immortalitate ante mortem habuisse. Cuius tāta est uis, atq; copia, ut Cleombrotū Ambraciotam, quemadmodum Callimachi epigrammate scriptum est, se in mare dedisse è muro præcipitem, auiditate mortis huius, quam idem Socrates laudet, dicatur: & Ca-

a 2 tonem

tonem Vticensem à Cæsare superatum ea nocte, qua sibi, ne in hostis uictoris manus ueniret, mortē intulit, eodem lecto, auidius ad ipsam mortē profectum esse. Ac certè mirum non est, homines doctos & ingeniosos tanta huius libri admiratione ductos, in mentem potuisse inducere, ut id quod optimum esse lectione hac didicissent, alacri, & deliberato animo appetere, grauiori præsertim aliqua mentis incitatione cōmoti. Nam & ego sanè, dicam quod sæpè in me sum expertus, nescio quo modo affectus erga hunc ipsum librum, quædam ex eo identidem legi auidisi mē, tanta cum admiratione, ut eadem crebrò lecta magis ac magis cupiditate noua recolere nō intermiserim. Sentiebam enim quosdam in animo aculeos, ut fertur de Periclis oratione, ex hac lectione relictos mihi esse: quibus instigatus eadem sæpe, quasi non antè lecta relegerem, & admirarer. Nec uerò sunt in hac parte audiendi ij, qui hunc librum Platonis, quòd sic in animos hominum influat, quodq; olim quosdam ad mortem amplectendam auidos aliquantum inuitarit, aut damnent, aut explodant: cum unà etiam quæcunq; prudenter, doctèq; scripta sint, reprehendere debuissent, quòd homines minus prudētes ad uitia sua & affectus ijs abutantur. Non enim Catonem magis hic liber, quàm dolor de Cæsaris uictoria atq; inuidia, ad mortē incitauit: nec Cleombrotum etiã aliud, quàm ignorantia & opinio falsa, de hoc libro nō bene intellecto percepta, quod refert quoq; Callimachus, persuasit: nec omnino id est à quoquã sanæ mentis improbandū, quòd unus aut alter sit eo abusus: cum multa, quæ bona suapte natura sunt, praua hominum cupiditas atq; affectio, ut uideantur mala, efficiat. Itaq; admirari potius in hoc libro non solum eloquentiam, dicendiq; uim, quæ quidem summa in Platone, atq; admirabilis est, sed etiam acumen ac subtilitatem oportet: præcipuè cum de re planè necessaria, multisq; abhinc seculis cōtrouersa, id est, de animorum immortalitate, nullum philosophorum antiquorum præstantius scriptum habeamus. Cum enim primus omnium Pherecydes Syrus æternitatem animi induxisse dicatur, eamq; paulo post ipsum Pythago-

Pythagoras eius discipulus confirmasse: Plato demum, ratione addita, illam ipsam omnium maximè tueri conatus est: ut ex eius cùm alijs libris, tum hoc ipso perspicuum est. A quo uno non modò Cicero primam illam excellentissimam de mortis contemptu disputationem Tusculanam est mutuatus, sed alij quoq; pleriq; quicunq; ea de re bene quid scripserunt. Et cum Christianæ religionis fundamentum sit animorum immortalitatis assertio, ut legum etiam omnium, atq; adeò rerum publicarum: nulla quidem alia firmiora maiores nostri, qui primam Ecclesiam defenderunt, arma, quibus uterentur, contra impiorum hominum vim habuere, quàm disputationem hanc Platonis: qua & idem, quod se, philosophos antiquos hac de re censuisse, docerent, ne novas ipsi opiniones primi induxisse uiderentur, & argumenta ueluti tela sumerent ad furiosos eorundem impetus cohibendos. Hinc enim illi, Tertullianus, Origenes, Eusebius, Lactantius, ac pleriq; alij antiquorum patrum, qui nostræ religionis decreta propugnarunt, argumenta omnia, uel eadem, ut erant à Platone adducta, uel paulùm immutata deprompserunt: hinc contra Stoicos & Epicureos Platonici (nã iisdem se Peripatetici, licet clam, & quasi subdola amicitia, coniungunt) armati prodire. Hinc demum omnes, quicunq; uel ante hanc ætatem, uel postea extitere, rationes, si non ipsas, similes tamen ijs accipere. Et quidem res ita habet, ut pleraq; de animorum immortalitate à quibusq; accuratè ac subtiliter dicta mihi ex hoc libro Platonis apertè desumpta, aut aliquantulùm commutata uideantur. Quòd si ergo tam aptè in hoc libro quæstionem longè difficilissimam cõtineri, explicariq; uidemus, quid est, cur illũ reijciamus, aut contemnamus etiam? cum nulla alia, quibus aduersum eos muniamur, qui religionis nostræ autoritatem argumentis oppugnant, arma habeamus. Quid enim, si nullis argumentis stabilita esset humanæ mentis immortalitas, aut eã quis pro libito posset contra simplices homines, solaq; autoritate persuasos labefactare? subuerteretur certè religio omnis: notionem de Dei prouidentia, non opinione, sed natura ipsa conceptæ obscuraren-

rarētur, leges & iura ciuitatum contemnerentur, esset denique cunctis sceleribus patefacta uia, ut nihil prauis homines, data occasione, non sibi licere arbitrarentur, si omnium finem unā cū corporis interitu esse intelligerent. Quæ ab Epicureo aliquo, aut alio quouis, Dei prouidentiam & animorum immortalitatem (duo enim hæc finitima sunt) negante, quid nam in hac uita sibi, uel alijs agendum putet? dicet profectò nihil esse aut præmij, aut supplicij à Deo, qui humana negligat, ex hac uita migrantibus expectandū. hic fœlicitatem, quā pariat uoluptas: aut miseriam, quam dolor, inueniri, non alibi, cū animus amplius non extet: tum uoluptatibus atq; delicijs indulgendum duntaxat, nullo mœrore premendum: animum efficiendum ut opes, ocium, iucunditas suppetat abundè, ut nihil quoquo modo partum desit ad uoluptate se hominē explendum: religionem negligendam, ne metu mens concutiatur: defendendam in periculis patriam, ne in eadem incidat ipse: legum obseruationem, ac ciuium societatem, officiaq; omnia communis uitæ, commoditate, iucunditateq; propria metienda. Qua quidem persuasione quid absurdius, quid magis impium, ac perniciosius non modò singulis, sed uniuersæ quoq; reipublicæ? Prodeat contra quis è familia Stoicorum, qui cum animos aliquando interire cum corporibus simul dicat, ac nulla esse præmia aut supplicia mortuis putet proposita, sed beatitudinem in uacuitate doloris atque animi affectionum esse: dicet etiam ad se nihil eorum pertinere, quæ fiant in repub. ab alijs: nihil esse suum præter illa quæ sua sint in potestate, non corpus, non opes, non amicos, non filios, non uxorem, non aliud huiusmodi quicquam: tantum in eo elaborandum, ut mens tranquilla sit, & pacata, ne metu religionis, aut legum, calamitatis, bonorum ue iactura, orbitate propinquorum, ne demum rei alius cuius dolore perturbetur. Quæ etiam si homines sibi persuadeant, quorsum rep. habemus? quorsum societatem humanæ uite tuemur? quorsum Deum colimus, aut aliud omnino agimus, quod ratio uirtutis poscat? En quid efficiat falsa de interitu animorum persuasio, uti homines fœ-

licitate

licitate quæ sita ubi minimè sit, ad commoditates, uoluptatesq; proprias omnia referant: quo nihil perniciosius, aut pestilentius esse potest. Ab his ergo erroribus, alijsq; huiusmodi nos hic Platonis liber dehortatur, cum immortalitate animorum defensa, et pœnis præmijsq; eorundè propositis, nec fœlicitatem in terris quærendam docet: & metu religionis iniecto, à uitijs prauisq; affectibus homines auocat. Quæ cum ita sint, quis hunc librum, si sanus sit, improbare, aut cõtemnere audeat: ac potius illum, ut par est, non magnificiat? ob id saltem, quòd nos ab errore liberat, cæcitateq; mentis, ab ignoratione rerum multarum, à metu mortis, qui nobis perpetuò imminet, à desperatione uitæ melioris: et ad uirtutè excitat, atq; in ea cõfirmat? Hunc igitur librū tam pulchrū & excellentem, à me commentarijs illustratū, Gōcale Peresi, tibi dicamus: quòd te, ut in hoc gradu dignitatis & gratiæ uirtus, doctrina, industriaq; tua collocauit, ita deceat huiusmodi quoq; ad uirtutū tractationē necessaria de immortalitate animi disputatio. Accedit etiā singularis eloquentia, quā uersus à te Homerus in nostram linguā aptissimè prædicat: & erga omnes doctos studium: quæ sola uel planè ignotos homines maximè tibi possint de uincire: tū prudentia et consiliū, quo uteris apud egregiū et excellentē Principē, dignū immortalitate cõmni. Quæ cum in te cūcti æquè laudēt, profectò sic illi te Principi optamus, ut illū ipsum nobis, atq; uniuersæ Christianæ reip. Magna enim est nō modò principis laus, gloriaq; sed etiā reip. utilitas, ei esse adiunctū aliquē ueluti Nestorē, cuius cõsilijs cuncta gerat atq; administret. Sed nolo, quod de te ipse sentiā, prolixius efferre (maius enim est, quā dici facillè possit) ne in adulationis beneuolæ uitiū incurrere ijs uidear, quibus ignota merita tua sint. Satis ergo sit, me de te ita sentire, ut de optimo, integerrimo, docto, prudētī, ac modis omnibus exaggerato uiro, hominem Philosophiæ, hoc est, ueritatis amatorē sentire oporteat, ac deceat. Reliquum est, ut hos nostros cõmentarios, qui tuo se iudicio, patroq; cõmēdant, beneuolo animo accipias, & humanitate tua erga me solita foueas. Sic enim sat magnū labores & lucubrations meę fructū perceperint. Vale.

8
 ARGUMENTVM IN PLATONIS
 Phædonem.

RHÆDO, ut est auctor Diogenes Laertius, atq; Athenæus, seruili conditione fuit, licet nobili ex familia ortus: idē enim, patria occupata, captus, intraq; cellulam turpissimo se questui addicere coactus, tandem à Critone, sive Alcibiade, ut alij uolunt, redemptus, in Socratis se disciplinam contulit: quo preceptorē etiā antea fuerat usus. Hic, ut erat eidē Socrati familiaris, & amicitia coniunctus, disputationi huic eius extremæ ante mortem habitæ interfuisse à Platone fingitur. Cum enim is Socratem semper, suppresso suo nomine, nisi hoc in Dialogo tantum, disputantem inducat, eos ipsi discipulos atq; socios adiungit, quorum ille colloquio sapissimè fuisset usus: id quod cum alijs in locis, tum in hoc Dialogo apertius facit, dum eundem Phædonē, qui Socratis morituri de animorum immortalitate disputationem hanc audisset, narrare eam fingit, amico cuidam Echecrati, auide de illa sciscitanti. Itaq; occasio disputationis in hoc Dialogo habitæ, à narratione Phædonis facta Echecrati sumitur: qui ea commemorans, quæ Socrates disseruisset, simul omnem disputationem ex eius ore auditam contexit. Est autem huius Dialogi institutum, tueri immortalitatē animorum: ad quam tamen confirmandam, à morte Socratis sumitur occasio. Cum enim ei iam morituro discipuli ac familiares adessent, tristesq; ob eius mortem esse uiderentur, idem constanti, pacatoq; animo illos consolatus, docet non esse cur ob eius mortem doleant, quæ mors minimè sit: quando animus mortis expertus, ab illis uitæ corporeæ uinculis liberari malit. Quapropter & mortis malum extenuans, philosophum inquit in eo uerè esse philosophum, quòd in ipso corpore uelit mori, hoc est, liberari ab omni terrena concretionis contagione. Ideo mihi uniuersa Dialogi huius sententia, huiusmodi ratione concludi posse uidetur, ut in pauca rem conferam. Consolari me charissimi atq; amantissimi uiri uultis, quòd capitis supplicio damner, tanquam ob aliquod incommodum. Id autem philosophi nō est (cuius munus ipsi profiteri) cum philosophus uerus meditari mortem, seu se à corporis uinculo extricare maxime debeat: quia nullæ res nos puriores, id est, animum nostrum, qui uerè homo est, efficiat, quàm huiusmodi segregatio, & à corpore animi solutio. Ac multo quidem magis cogitare id, ac de morte meâ nō esse solliciti debetis, quòd humanus animus sit immortalis, ac præmijs uel supplicio aliquo post hanc uitam sit à Deo afficiendus pro factis. Quod ego cernens animo, ac meis factis quodammodo fretus, libenter mortem subeo: ac uos uel philosophos oro, moncoq; ut de me dolere ac tristari desinat. Hæc est paucis comprehensa totius Dialogi summa: quæ breuiter ob oculos posui, ut eiusdem institutum intelligeretur. Loci autem communes in eodem potissimum tractati, hi sunt: de philosophi uerè officio, de uera philosophia, de morte suscipienda sponte, de cōtemplatione, seu purgatione animorum, de immortalitate eorundem, deq; præmijs ac supplicijs post hanc uitam statutis. His alij non pauci interseruntur, quos ipsi obiter suo loco explicabimus. Interim satis sit admonuisse hæc quæ in breuissime. Ipse autem Dialogus in demonstratiuo genere uersatur, quia ex narratione quadam perpetua doctrinæ disputationis à Phædone facta constat. Idem ad eam philosophiæ partem, quæ in moribus

A R G V M E N T V M.

uersatur, à Diogene Laertio refertur, sicut et Apologia, & Crito, qui eiusdem ferè
 argumenti sunt. Sed mihi certè partim ad Ethicè, partim ad Physicè spectare ui
 detur. Ad Ethicè quidem eò, quòd ad uirtutem, constantiam, mortis contem
 ptum, purgationem animi, aliàq; huius generis Socrates discipulos suos hortetur: ad
 Physicè uerò, quòd disputationem de animorum immortalitate ineat, quam nos
 additis probatissimorum ea de re autorum argumentis efficacissimis longè pleniorè
 fecimus. Totum autem opus, quia est à Platone perpetua quadam oratione conscri
 ptum, à me, ut distinctius esset, quatuor in partes distributum est. Quarum quidem
 prima historiam omnem Socraticè mortis à Phædone narratam continet: secunda
 philosophiæ uim, ac philosophi ueri officium, purgationisq; animorum formam osten
 dit: tertia uniuersam de animorum immortalitate disputationem complectitur:
 quarta supplicia, præmiaq; ex hac uita discedentibus proponit, & ad constantiam,
 integritatem, atq; ad eò uirtutem omnem hortatur. Itaq; prima uelut exordium, &
 occasio disputationis est: secunda tanquam ingressus quidam ad disputationem: ter
 tia firmamentum causæ, & statum, ut oratorum more loquar, continet: ul
 tima perorationem cum admonitione, exhortationeq; ad uirtutem,
 coniuncta. Verùm hac de re satis hoc loco, ne modum
 argumenti prætereamus.

b

PLATO.

PLATONIS PHAEDO, SEV DE
ANIMORVM IMMORTA-
LITATE.

10

11

PSE'ne, ô Phædo, affuisti, qua die So-
 crates uenenū bī-
 bit in carcere: an
 ab alio audiuisti?
 PHAE. Equidem,
 ô Echecrates, af-
 fui. ECHEC. Quæ nam sunt ea, quæ
 uir ille antequam moreretur, loquu-
 tus est? Et quomodo è uita discessit?
 Libenter enim audirem. Nam neq;
 quisquam Phlasiōrum ciuūm fre-
 quēter proficiscitur nunc Athenas:
 neq; iam diu hospes aliquis inde ad
 nos accessit, qui certum aliquid ea
 de re nunciare nobis posset, nisi illū
 potato ueneno è uita migrasse. De
 cæteris uerò nihil, quod referret, ha-
 bebant. PHAE. Nec ergo quæ ad
 iudiciū pertinebant, quo pacto tra-
 ctata fuerint audiuisti? ECHEC.
 Audiuimus. hæc enim nobis quidā
 retulit. Et admirati profectò sumus,
 quod iam peractò iudicio, diu po-
 stea obijisse uideatur. Quid nam in
 causa fuit, ô Phædo? PHAE. Sorte
 quadam id Socrati, ô Echecrates, ac-
 cidit. Nam pridie quā iudicaretur,
 ornari cōtiguit puppim nauis eius,
 quam mittunt Athenienses in De-
 lum. ECHEC. Id uerò quid nam sibi
 uult? PHAE. Hæc est illa nauis, ut a-
 iunt Athenienses, in qua Theseus
 olim bis septem illos secum tulit in
 Cretam, seruauitq; illos, & ille serua-
 tus est. Vouerat autem, ut fertur, A-
 pollini, si seruarentur, quotannis in
 Delum spectaculum quoddam mit-
 tere. Quod quidē nunc etiam ac sem-
 per ex illo tēpore singulis ad Deum
 mittunt annis. Cum igitur specūacu-
 li principiū agitur, ex lege interim
 lustrant urbem, neminemq; eo tem-
 pore publicè necant, donec Delum
 perueniat nauis, rursusq; Athenas
 reuertatur ex Delo. Id uerò non-
 nunquam longo peragitur tempo-
 re, quando eos occupant uenti. Ini-

tium uerò spectaculi est, postquam
 Apollinis sacerdos nauis illius co-
 ronauerit puppim. Id uerò, ut modò
 dicebam, pridie quā iudicaretur,
 factum erat. Quamobrem longum
 tempus Socrates, fuit in carcere, iu-
 diciū inter atq; mortem. ECHEC.
 Circa uerò mortem ipsam, ô Phædo,
 quæ nam sunt ab eo dicta, quæ facta,
 quæ ue familiarium aderant? An for-
 te magistratus adesse non permitte-
 bant: atq; ita orbatus decessit ami-
 cis? PHAE. Permittēbant quidem.
 Ideoque aderant aliqui, & quidem
 multī. ECHEC. Hæc igitur om-
 nia, para te quā planissimè nobis
 referre, nisi quid negocij te im-
 pediat. PHAE. Ociosus quidem
 sum, atq; enarrare uobis conabor.
 Quippe cum meminisse Socratis, si-
 ue ipse loquar, siue loquentes alios
 audiam, mihi semper omniū sit dul-
 cissimum. ECHEC. Similiter ô Phæ-
 do, hos qui te audituri sunt, affectos
 habebis. Sed iā pro uiribus diligen-
 tissimè refer omnia. PHAE. Atqui mi-
 ra quadam ratione, ô Echecrates, il-
 lic præsens affectus erā. Neq; enim
 misericordia me habebat, ut familia-
 rissimī uirī morti præsentem. Sanè
 beatus uir ille mihi, ô Echecrates, ui-
 debatur, tum animi illius habitum,
 tum orationem consideranti: adeò
 intrepide generoseq; migrabat è ui-
 ta, ut uideretur mihi, illum in uitam
 alteram, non absq; diuina sorte mi-
 grare, sed illic quoq; beatum fore,
 si quis unquam alter. Quamobrem
 neq; admodum cōmouēbar, ut con-
 sentaneum uideretur, hominem rei
 præsentem lugubri commoueri: ne-
 que rursus afficiebar lætitiā, quem-
 admodum solebamus aliās quā
 in philosophia uersabamur. Nā ser-
 mones quidem eiusmodi erant: sed
 reuera affectus quidā mirus, atq; in-
 solita uoluptatis dolorisq; permix-
 tio me inuaserat, considerantem illi

paulo

paulo post moriendum fore. Et quicumque aderamus, ferme similiter eramus affecti, alias quidem ridentes, alias uero lachrymantes. Vnus autem praeter caeteris Apollodorus: non isti enim uirum, eiusque morem. ECH. Quid nisi PHAE. Ille igitur ita prorsus erat affectus: atque ego ipse, alijque omnes, distractum similiter perturbatione animu habebamus. ECH. Sed qui nam forte aderant, o Phaedo PHAE. Ciues quidem & indigenae aderant, ipse Apollodorus, & Critobulus, paterque eius Crito: rursus Hermogenes, Epigenes, Aeschines, Antisthenes. Aderat & Ctesippus Paeaneus, & Menexenus, atque alij quidam indigenae. Plato autem, ut arbitror, aegrotabat. ECH. Sed num aliqui aderant peregrini? PHAE. Aderant et peregrini, Simmias Thebanus, et Cebes, & Phaedondes: Megareses uero, Euclides, & Terpsion. ECH. Aristippus autem & Cleombrotus nunquid aderant? PHAE. Non. in Aegina enim dicebantur esse. ECH. Aderant ne insuper alij? PHAE. Hos ferme, quos narraui, interfuisse existimo. ECH. Dic uero, quales fuerunt sermones? PHAE. Conabor equidem a principio tibi omnia enarrare. Solebamus quotidie diebus superioribus ad Socratem proficisci, ego atque alij, conuenientes mane in illa curia, in qua & iudicium factum fuerat. carceri enim erat proxima. Colloquentes igitur inter nos, operiebamur semper illic,

quoad carcer aperiretur. Aperiebatur enim haud admodum mane. Eo autem aperto, ingrediebamur ad Socratem, & ad plurimum diem cum ipso cofabulabamur. Tunc ergo prius solito conuenimus. Pridie namque eius diei quum e carcere egressi essemus, uespere nauem ex Delo audiuius rediisse. Itaque ediximus inuicem, summo mane nobis fore ad locum solitum redeundum. Cum uero reuersi essemus, exiens nobis obuius ianitor, qui nos solebat admittere, expectare iussit: nec prius ingredi, quam ab ipso accersiremur. Soluunt enim, inquit, Undecim uiri Socratem, illicque denunciant, hodie mortem esse obeundam. Neque deinde admodum commoratus, rediit ad nos, iussitque intrare. Itaque introeuntes, Socratem quidem inuenimus compedibus paulo ante solutum: Xanthippen uero (nosti mulierem) iuxta sedentem, puerumque eius manibus tenentem. quae nos quum uidisset, eiulare coepit, & qualia mulieres solent exclamare: O Socrates, inquit, nunquam amplius affabuntur te tui familiares, neque tu illos. At Socrates Critonem intuitus: O Crito, inquit, deducat quis hanc domum. Et illam quidem h reduxerunt quidam Critonis domestici, uociferantem atque plangentem. Socrates autem sedens in lectica, contraxit ad se crus, manuque perfricuit, atque interfricandum sic inquit:

SEBASTIANI FOXII MORZILLI HISPANENSIS IN I. PHAEDONIS PLATONICI PARTEM COMMENTARIJ.

Dialogi huius exordium ab Eche-
cratis interrogatione sumitur. Is enim a Phaedonte rogat, ut indicet, adfuerit ne ipse Socratis morti, & quo sit ille tempore extinctus: tum quid ex eodem ante mortem audierit. Cui respondens Phaedo, se in primis illi morienti adfuisse ait: deinde mortis eius diem indicat: postremo, ab eiusdem Socratis constantia in morte illum reddens attentum, quod is tunc eloquutus fuerit, narrat.

In hoc exordio, quoad mortis Socraticae tempus attinet, obiter Atheniensium antiquam consuetudinem Phaedo refert, in hominibus captis reis puniendis seruatum: deinde, quoad sermonem attinet, eo die a Socrate habitum, amicos, ac discipulos eius, qui tunc adfuerant, recenset. Principio igitur more Atheniensium fuisse, inquit, ut singulis annis quaedam uis ad insulam Delum mitteretur, quo ibi Apollini, nomine totius reip. sacra fierent. Quo tempore nullum capite puni-

ri solere inquit, eo quod ciuitas lustraretur. Itaque peracto eo festo, cum iam nauis redisset, indictum esse mortis diem Socrati dicit: tuncq; se ipsum interfuisse, una cum alijs. Festum hoc a Phaedone commemoratum, Theseus instituisse refertur a Plutarcho, in illius uita: quod in ea ille nauis Athenis in Cretam uectus, ut Minotauro offerretur, incolumis una cum socijs redierat. Idem autem festum ἀρχοφονίῳ ἑορτῆν appellabatur, id est, ramorum. Nauim quoq; illam usque ad Demetrii Phalerei aetatem durasse, Plutarchus idem scribit, & ex tabulis nouis semper refici solitam fuisse: ideoq; multos philosophos, ignorata re, dubitasse, eadem ne nauis esset, an alia. Eiusdem etiam meminit idem Plutarchus in lib. Num seni gerenda resp. sit. Atqui haec paucis, de antiquissimo Atheniensium more, a Phaedone hic commemorato. Post huius ergo nauis reditum, Socratem fuisse extinctum, & Phaedo hic ait, & Plato in Critone, sub Socratis persona, de reditu nauis Critonem ipsum rogantis. Fuit autem tempus illud, quo est morte Socrates mulctatus, ut refert Diogenes Laertius, 905 Olympiadis anno, circa Furij Camilli tempora: anno uero ab Vrbe condita 347, ut Gellius lib. 17. cap. 21. testatur. Ipse uero Socrates 71 aetatis suae anno extinctus est, ut & Seneca episto. 71. ad Lucilium, & in Apologia Plato inquirunt. Porro qui sint philosophi illi, qui morienti ei adsuerint, Phaedo ipse commemorat: ne opus sit, eos a me denuo recenseri. Obiter animaduerte hic, quo artificij Plato Socratis constantiam ostendat, in releganda uxore Xanthippe, quae muliebri gemitu mortem mariti deplorabat: cum ipse nec eius iachrymis, nec filiorum solitudine atque orbitate comotus, mortem ueretur, quam in Apologia se potius optare summis uotis fatetur. Atqui haec serè praecipue in tota hac prima parte continentur: ne minutula quaeque & aperta conscriberet, quae nulla egent 40 explicatione.

P H A E D O N I S P L A T O N I C I P A R S S E C U N D A .

Quam mira uidetur, o uiri, haec res esse, quam nominant homines uoluptatem: quamq; miro naturaliter se habet modò ad dolorem ipsum, qui eius contrarius esse uidei: quippe cum simul homini adesse uolint. Attamen si quis prosequitur, capietq; alterum, semper ferme alterum quoq;

accipere cogitur, quasi ex eodẽ uertice sint ambo connexa. Arbitror e quidem Aesopum, si haec animaduertisset, fabulam fuisse facturum: uidelicet Deum ipsum, cum ipsa inter se pugnantia uellet conciliare, neq; id facere posset, in unum saltem eorum apices coniunxisse: proptereaq; cuicumq; adest alterum, eidem mox alterum quoq; adesse. quod quidem mihi accidit in praesentia. Siquidem modò crus propter uincula affiebatur dolore, sed huic succedere uoluptas iam uidetur. Ad haec Cebes: Per Iouẽ, inquit, o Socrates, oportune id mihi in memoriam reuocasti. Cum enim poemata composueris, sermones intendens Aesopi scripto in Apollinem proœmio, tum alij multime interrogauerunt, tum Euenus paulo antè, quonam consilio, postquam in carcerẽ deuenisti, ea feceris, quae prius feceras nuncq;. Si igitur tibi curae est, ut habeã quid respondeam Eueno, quando iterum ex me quaesierit, quod certò scio facturum: dic quaeso, quid ei sit respondendũ. Vera, inquit, o Cebes, responde: me id effecisse, nõ ut uel ipsi gratificarer, uel cum ipsius carminibus decertarem (sciebã enim facile id non esse) uerũm ut insomnia quaedam experirer, me simul expians, num fortè haec sit ea musica, quam sapius iã exercere me iubent. Nam frequenter superiori tempore insomnia idẽ, licet alia atq; alia forma sese mihi offerens, eadẽ semper ita praecipit: Fac o Socrates, musicã, atq; exerce. Ego igitur quod in superiori tempore faciebam, hoc mihi praecipit arbitrabar: & quemadmodum currentes adhortari solemus, sic quod ipse antea faciebam, ad idem me insomnia cohortari putabam, quasi Philosophia maxima musica foret. Postquam uero factò iam de me iudicio, mori me interrim Dei festiuitas inhiberet, censũ oportere, si fortè insomnia toties iubeat popularem hanc musicã exercere, non negligere eius praecipitum.

Tutius

17 Tutius enim fore arbitratus sum, an
tequam è uita migrarem, expiare ani-
mum, atq; ut monet in somniũ, poe-
mata facere. Quamobrẽ primò equi-
dẽ cecini Deum ipsum, cuius tunc
sacra celebrabatur: atq; post Deum
iudicans oportere eum qui poeta fu-
rurus sit, non sermones, sed fabulas
facere, me uerò non esse fabulato-
rem: nonnullas ex fabulis Aesopi,

SEBASTIANI FOXII
Morzilli Hispalensis in II. Phædonis
partem Commentarij.

Hic Socrates animo intrepido, nõ solùm nullo
mortis metu terretur, sed ipse etiam amicos præ-
sentes consolatur: sumpto exordio à delectatio-
ne, quam ex eorũ conspectu cæperat. Nam cum
antea dolore se crisiis affectum, quem ex onere
uinculorum contraxerat, diceret: eundem dolo-
rem illorum præsentia mutatum in uoluptatem,
iam inquit. Hinc facta doloris & uoluptatis men-
tione, mutuum horum affectuum consecutionem
significat: tum se mirari Aesopum ait, quòd cum
de rebus serè omnibus fabulas ad instituendam
hominum uitam finxerit, nullam de uoluptate ac
dolore fecerit. Hac ipsa de re à Cebete rogatus
Socrates, fabulas quasdam eiusdem Aesopi ait
carmine se reddidisse, dum in carcere esset, quòd
eius rei à Dæmone suo esset admonitus. Hæc,
ut nos explicatiùs doceamus, primùm quomodo
uoluptas ac dolor se semper consequantur, uidea-
mus: deinde, quo in honore fabulæ Aesopi habi-
tæ sint: aut quos uersus, aut qua de causa illos in
carcere Socrates cõdiderit: deinceps, quòd nam
sũ eius Dæmonium, aut quale, aut quo pacto fu-
tura in somnis prædiceret: postremò, quæ sit mu-
sica ista, quam ipsi Dæmonium commendarit.

Dolor, ac uoluptas, ut in Timæo, atq; locis alijs
Plato docet, animi affectuum omnium capita
sunt. Cum enim animus ipse afficitur præter ratio-
nem (hoc siquidem affectus est) uel boni alicuius
præsentia aut spe ducitur, uel malo aliquo com-
mouetur. Quotiescunq; boni aliqua species ani-
mũ trahit, uoluptas is motus appellatur: quoties
uerò aliquid mali eum perturbat, tristitia, seu do-
lor. Cum ergò duo hæc genera affectionũ qua-
litates contrariæ sint, & in idem cadant subie-
ctum, id est, hominem, siue animal aliud quod-

cunq;: necesse quidem est, modò unum, modò al-
terum aduenire: ueluti si bonum absit, accidere
malum sequitur, & uice uersa. Ideo cum animus
humanus, qui corporis motus natura sua sequi-
tur, nunc uno, nunc altero affectu concitetur:
atq; omnes iidem affectus ad duo illa genera, uo-
luptatem ac dolorem, referantur: fit, ut præsentem
uoluptate, dolor tollatur: aut illa rursus, hoc ipso
præsentem. Experimento etiam comperimus, ma-
gnam uoluptatem dolores graues non semel con-
sequi, & contra dolorem uoluptates quoq;. Itaq;
homo, ut qualitatũ contrariarũ capax, necessa-
riò penè aut dolore aut uoluptate affici debet,
quandiu rationi non pareat, quæ turbidos hos mo-
tus componat. Hæc est igitur illa doloris & uolu-
ptatis consecutio, de qua Socrates breuiter. Ad
secundum ueniamus. Tanta fuit apud antiquos
philosophos Aesopi dignitas, ut uniuersam mo-
rum philosophiam ab eo in ijs fabulis comprehen-
sam elegantissimè dicant, ut ex Socratis hoc testi-
monio patet: qui se à Dæmone admonitum, dum
uinculis teneretur, eius aliquot fabulas carmine
ait scripsisse, quòd morituro fortasse tanquam me-
ditatio quædam mortis, perutiles uiderentur. Sed
uera causa, & consilium, ut ipse postea Socrates
ait, uertendi eas fabulas, fuit, quòd carmẽ à Deo
scribere iussus, easdem uincire pedibus maluit,
quam alias ipse fabulas fingere, id quòd Philoso-
pho indignum uideretur: qui cum ueri sit indaga-
tor, non modò falsa, sed etiam fabulosa debeat ui-
tare, ac poetis, quorum est id proprium, relinque-
re. Porro uersuum Socrate factorum Dioge-
nes Laertius fuisse initium hoc, in illius uita refert:
Αἰσιώπος πρὸς ἑλπίου, κορινθίου ἄντι νίμασι,
μὴ κρίνειν ἀρετὴν λαοδίκῳ σοφίῃ.

Initium quoq; præcis, in Apollinis laudem eo
tempore compositi ab eodem ipso, fuisse hoc in-
quit: Δὴλ' ἀπολλέου χάρις, & ἀρετῆς, πᾶσι δὲ
κλεινῶ. Restat id, quod postremo loco posui-
mus, explicandum. Socratem Dæmonij cu-
iusdam esse opera usum, qui res illi futuras prædi-
ceret, Plato in hoc loco, in Theage, Phædro, atq;
locis alijs testatur. Quid uerò sit Dæmon, ille
præsertim, & qualis eius natura, principio paulo
altius ducto, uideamus. Quatuor animalium
genera post bonum ipsum, & ens, siue Deum,
Iamblichus in lib. de Mysterijs Aegyptiorum,
Platoniciq; alij statuunt, Platonis de Timæo sen-
tentia sequuti: nimirum cælestes deos, qui in cæ-
lo sint, quiq; Angeli ab ijs quoq; uocantur: Dæ-
mones, illis inferiores: Heroas: humanas animas.
Itaq; inter deos cælestes, & humanos animas,

tanquam medios interijciunt Dæmonas & Heroas: quorum illi cælestibus minores sint, sed maiores Heroibus: hi uerò Dæmonibus inferiores, sed animis hominum superiores. Horum quatuor animalium (nam Deum summum semper excipiunt) intelligibilem esse dicunt naturam: etsi ex ijs alia maiori materiæ cōcretionē consent, quam alia, quò magis terris accedant: itemq; munera, et uires diuersas. Quæ nos, ne longi sumus, præmittentes, de Dæmonibus pauca differamus. Hi ergò, ut Proclus in lib. de Anima & dæmone, Pjellus in libello ea de re, alijq; Platonici uolunt, curam hanc solum habent, quòd inferioribus rebus, & proximè sibi adiunctis præsumunt, illasq; pro ipsorum natura disponunt, & ad cælestes deos uelut internuncijs, res humanas perferunt, aut inde ad homines deducunt cælestia. Eorundem præterea alij boni esse dicuntur, quòd res sibi subiectas bene gerant: alij mali, quòd malè. Deniq; ipsorum quinque genera numerantur, quòrum diuersa sunt officia: ut alij animas à Deo mundi opifice deducant: alij eas corporibus copulent: alij demum uariè forment: quod in Timæo etiam de animi ortu Plato refert. Cum itaq; à Platonicijs Dæmones tales esse dicantur, alia itidem ratione humanus animus Dæmon appellatur, quatenus corpori præest. Quemadmodum enim Dæmones ijdem uaria obeunt munera in rebus inferioribus: sic etiam anima rationalis, corpus, siue animal ipsum regit, eiusq; actiones administrat. Quatenus enim anima ipsa corporeis uoluptatibus imperat, bonus Dæmon appellatur: qua in significatione Plato in Timæo, recta inquit animi institutione familiarem nobis Dæmonem quam ornatisimū seruari. Idem declarat Plotinus in lib. de Dæmone proprio, ipsumq; hunc Dæmonem familiarem ab anima, non re, sed ratione distinguit, quatenus scilicet anima corpori præest. Quibus propositis, eodem planè modo Socraticum Dæmonem (ut Proclus in Alcibiadem Platonis, & Plutarchus, atq; Apuleius de Socratis Dæmonio referunt) nihil esse aliud putandum est, quam præclaram eiusdem animi uim, qua prudenter cuncta faciebat, peruidebat, & quasi consilio longe antè cognoscebat. Hæc à rebus malis illum reuocabat, ut in Theage de se ipse fatetur: quia idem prudentia quòd mali quaq; in re esset, perspicere, ideoq; ab iisdem abstinere. contra Dæmonem ille ipsum non inuitabat ad bona, quoniam per se satis spontè sua ad uirtutem ferretur. Quod ipsum de Pythagora Iamblichus refert, dicens, nos ipsos Fortune aut dæmonis loco esse, atq; nostra in

potestate poni, ut scelices, bonoque Dæmone præditi efficiamur. Atqui huiusmodi quidem fuisse Socratis dæmonium, non modò Plato putasse uidetur, sed etiam Platonici omnes, qui ea de re scripserunt. At uerò Lactantius Firmianus, contaminatū quendam spiritum, ex ijs quos cacodæmonas uocamus nos, cum Socratis fuisse dæmonem inquit: in eademq; sententia Augustinus, multiq; alij sunt, qui contra gentes olim scripsere. Sed tamen cur Dæmon Socrati Musicam exercendam præcipit: aut quæ nam musica isthæc est? Magnam esse Musicæ uim in mouendis hominum animis, experimento docemur. nemo enim adeò hebes est, quin ad Musicæ concentum moueatur.

Qua de causa Theologi antiqui, ut Macrobius auctor est, lib. 2. in somn. Scip. Musicam sacris adhibebant, quòd ea humanos animos concitaret, & ad diuinam cōtemplationem erigeret: iteq; Plato in libris de Rep. quasdam Sirenas mirabilem concentum in cælo edentes ponit, à quibus concentuum omnium ratio ad nos perueniat. Ergo cum tanta Musicæ præstantia sit, ut affectos animos purget, depressos excitet, tristes alieuet, omnibus deniq; affectibus aut conturbet, aut nudet: ita Plato multis in locis ad animum excitandum adhiberi Musicam iubet. ut in Timæo, cum de hominis exercitatione loquitur: & in eodem libro, de uoce differens, cum harmoniam inquit animæ nostræ motiones seruare, eamq; nobis à Musis esse concessam, ut intemperantis animi motus moderemur: siquidem animus suarū uirium permagnum habet concentum, ut in eius generatione ex harmonicis numeris facta Plato innuit. Ideo seruari animi concentum, idem est, atq; tranquillum eius statū retineri, ne pars aliqua numerum iactetur: sed ratio imperet, sensus pareant, affectus quiescant, uires deniq; omnes officijs suis fungantur. Talè harmoniam lib. 3. de Rep. Socrates esse tenendam iubet, quòd eadem iuuiorem animi partem penetret, & à corporea contagione seiuugat, decoremq; in eo quendam pariat. Quin etiam Plotinus in lib. De triplici ascensu animi ad mundum intelligibilem, Musicæ concetu animos à corporibus segregari, & in diuinorum contemplationem erigi dicit. Quæ quidem ex re patet, Musicam istam, quam Socrates iussu Dæmonis amplectitur, esse concinnam quandam & aptam animi elationem, solutionemq; à corpore: quam propterea Plato atq; Socrates hoc loco uolunt seruari, quòd animi natura eiusmodi segregatione purgetur, mores formentur, summaq; in rebus aduersis constantis gignatur, qualem in Socrate

nunc morituro cernimus: qui se ita composuit, ut morte neglecta, ad scribenda carmina, quæ mentem furore quodam diuino rapiunt, sese contulerit, nec ullo metu commotus sit. Ad hæc Musicam Daemon, id est, moderatio animi Socratem hortatur, ut nulla corporis habita cura, de uita alia longè meliori cogitet. Hæc ita esse, ut retulimus, ipsemet Socrates postea docet, cum Cebetis Euenum ad mortem exhortandum esse dicit: ac mortem corporis, id est, solutionem animi à corpore, philosophos sequi iubet. Ergo, ut uno uerbo concludam, nihil aliud Musica isthæc est, quam meditatio quædam philosophica, propter quæ animus à corpore segregetur: quod ex ipsius Socratis uerbis coniectari licet, qui philosophiam summam esse Musicam inquit, eamque popularem, atque animi purgatricem. Hæc sunt, quæ in tota hac sententia Socratis explicatione digna uidebantur. Verba satis aperta sunt, res ipsas hinc cognoscentibus.

Hæc igitur ô Cebes, refer Eueno, & ualere iube. Atque cõsule, ut si probe sapit, me sequatur. Migro enim hinc hodie. sic enim Athenienses iurent. Tunc Simmias: Quale id est, inquit, ô Socrates, quod Eueno mandas? Sæpe equidem cum illo fui, & quantum de illo sentio, nullo penè modo libens ille tibi parebit. Quid uerò, inquit, nõne philosophus est Euenus? Mihi quidẽ uidetur, inquit Simmias. Volet igitur & Euenus, & omnis quicumque huius rei dignè est particeps. Non tamen fortè sibi uim inferet. Nõ enim fas esse aiunt. Et simul hæc dicens, crura è lectica demisit in terram. Atque ita sedens, deinceps reliqua disputauit. Quæsiuit igitur ab eo Cebes, Quoniam id modo ais, ô Socrates? fas quidẽ non esse se ipsum uiolare, philosophum tamen optare morientem sequi? Quid ô Cebes, inquit, nõne tu Simmiasque talia quædam audiuistis à Philolao, quo familiariter urebamini? Manifesti quidẽ, inquit Cebes, nihil ô Socrates. Atqui ego quoque de his rebus, inquit Socrates, ex auditu loquor. Quæ igitur fortè ipse audiui, referre uobis nulla inuidia prohibebit. Etenim fortè maximè decet nõ migraturum considerare atque effin-

gere, qualis fore putanda sit hæc ipsa migratio. quid enim aliud usque ad solis occasum quis faciat? Quæ ob causam, inquit Cebes, ô Socrates, nefas esse aiunt sibi met manus inferre? Iam enim quod modò quærebas, ego à Philolao audiui, quum apud nos uersaretur, & ab alijs insuper nonnullis, non decere id facere apertum tamè hac de re quicquam nihil ab aliquo unquam audiui. Sed attentione opus est, inquit. Nam etsi audiueris, mirum tamè fortè uideri possit, si hoc solum ex alijs omnibus simplex sit, nec accidat unquam homini, quem admodum cætera, quando & quibusdam melius mori quam uiuere. Itaque mirum tibi fortè uidebitur, si his quibus præstat mori, non liceat sibi met prodesse, sed alium oporteat expectare qui profit. Tunc Cebes subridens: Prò Iupiter, inquit, Thebanorum more. Atqui uideri quidẽ, inquit Socrates, potest id sic absurdum. Fortasse etiam quandam habet rationem. Profectò sermo ille qui de his arcanis habetur, in quadam custodia esse homines, neque decere quenquam ex hac se ipsum soluere, neque aufugere, magnus quidem mihi uidetur, neque cognitu facilis. Veruntamen id mihi, ô Cebes, rectè apparet dictum, deos quidem curam habere nostri, nos uerò homines unam quandam ex possessionibus esse deorum. An non ita tibi uidetur? Mihi quidem, inquit Cebes. Nonne igitur, inquit, & tu, si quod ex mancipijs tuis seipsum perimeret, quum tu nullo modo id permisisses, irascereris utique illi? Et si potestatem haberes, poena quadam afficeres? Omnino, inquit. Fortè igitur hac ratione haud præter rationem est, non prius decere se ipsum interficere, quam Deus necessitatem aliquam imposuerit, qualẽ nobis imposuit in præsentia. Consentaneum id quidem apparet, inquit Cebes. Quod uerò dicebas modò, philosophos perfacile uelle mori: absurdum ô Socrates, uidetur esse. siquidem quod nunc diximus, rationem habet,

habet, Deū uidelicet nostrū esse cura
 torē: nos uerò in rebus eius positos
 esse. Nullā enim id rationem habet,
 prudentissimos uidelicet homines
 non egrē ferre, ab ea cura se amoue-
 ri, quam sibi præstant dii, optimi om-
 nium rerū gubernatores. Nūquam
 enim putaret uir prudens, ipsum se
 melius esse curaturum, si liber eua-
 serit: sed demens aliquis forsitan id
 putaret. fugiendum scilicet esse à do-
 mino: neq; cogitaret nō esse id quod
 bonum est fugiendū, sed in eo maxi-
 mē permanendū. Ideoq; absq; ratio-
 ne fugeret. Qui uerò mētem habet,
 semper apud eum qui sit melior esse
 cupit. Atq; ita ō Socrates, cōtrā om-
 nino conueniēs esse uidetur, quā
 quod paulo antè dicebatur, Sapien-
 tes quidem decere grauitē mortem
 ferre, insipientes uerò libenter. So-
 crates igitur cum hæc audisset, dele-
 ctari uisus est argutia Cebetis. Con-
 uersusq; ad nos: Semper, inquit, hic
 Cebes ratios quasdam perscrutatur:
 neq; admodum facile, quod quiuis
 dixerit, uult admittere. Tunc Sim-
 mias: Mihi quoq; inquit, nonnihil
 uidetur Cebes dicere. Quo enim cō-
 silio sapientes uiri eos qui meliores
 reuera quā ipsi sunt, fugiant, illis,
 que carere facile patiantur? Atqui
 mihi uidetur Cebes sermonem in te
 intendere: quòd tam facile & nos re-
 linquas, & deos, ut tu ipse fateris,
 principes bonos. Iusta dicitis, in-
 quit Socrates. Arbitror enim uos di-
 cere, me ipsum tanquā in iudicio o-
 portere purgare. Et maximē quidē,
 inquit Simmias. Age uerò, inquit.
 Conabor nūc apud uos accuratius,
 quā nuper apud Atheniensium iu-
 dices fecerim, me defendere. Equi-
 dē ō Simmia atq; Cebes, nisi me mi-
 graturum putarē, primū quidem
 ad Deos alios sapientes & bonos,
 deinde ad homines defunctos his
 qui hic sunt meliores, iniusta agerē,
 non molestē ferens mortem. Nunc
 certū habetote, sperare me ad bonos
 uiros iturum: sed hoc quidem haud
 omnino esse uerarē. Quod uerò ad

deos, dominos ualde bonos, iturus
 sim, certum habetote, si quid aliud
 eiusmodi, & hoc utiq; me affirmaturum.
 Propterea haud similiter mor-
 tem molestē fero, sed bono animo
 sum, speroq; superesse aliquid his
 qui defuncti sunt: atq; ut iā diu dicis,
 multo melius bonis fore quā ma-
 lis. Quid nā ō Socrates, cogitas?
 inquit Simmias. Nunquid ipse cum
 isthac sententia hinc abire? An nos
 quoq; participes eius relinquere?
 Nempe cōmune nobis quoq; id bo-
 nū arbitror esse debere. Præterea ita
 demū te apud nos purgaueris, si que-
 dicis, nobis etiam persuaseris. Da-
 bo equidem operā, inquit. Sed Cri-
 tonem prius auscultemus. Videtur
 enim mihi iamdudum nonnihil si-
 gnificare uelle. Quid nam putas a-
 liud ō Socrates, inquit Crito, quā
 quod iamdudum mihi dicit is qui ti-
 bi uenenū est daturus? iubet enim
 te moneri, ut quā parcissimē lo-
 quaris, dicens, eos qui disputant, ni-
 mium incallescere, nihil uerò tale bi-
 bituris uenenum conuenire. Alio-
 quin eos qui id fecerint, cogi in-
 terdū bis, quandoq; ter uenenū bi-
 bere. Mitte ipsum, inquit. Tantum
 id quod officij eius est paret, tanquā
 bis, & si oportuerit ter præbiturus.
 Et antea quidem, inquit Crito, ser-
 mē id responsurum sciebam. Sed il-
 le me iamdudum stimulat. Mitte i-
 psum, inquit. Ego uerò ō iudices, ra-
 tionem uobis iam reddere uolo, ob-
 quam mihi uideatur uir qui per om-
 nem uitā incubuerit philosophiæ,
 meritò magna cū fiducia imminen-
 tem expectare mortem: atq; bona
 spe esse, se ibi, postquam hinc migra-
 uerit, maxima bona reportaturum.
 Quemadmodum igitur id ita se ha-
 beat, ō Simmia atq; Cebes, conabor
 equidem aperire. Quicumq; philo-
 sophiam rectē aliquando attigerūt,
 nimirum uidentur latuisse ceteros
 homines, quòd nihil aliud ipsi cō-
 mentarentur quā mori, atq; esse se
 mortuos. Quòd si id uerum est, per-
 absurdum foret, si cum nihil præter
 hoc

hoc aliud per omnem uitam studue-
 rint, hoc ipso adueniente quod iam
 diu agitabant, exercebantq; graui-
 ter ferrent. Hinc Simmias arridēs,
 Per Iouem, inquit, ô Socrates, mihi
 quidem haud multum ridere cupien-
 ti, risum expressisti. Nā multos arbi-
 tror fore, qui si id audierint, aptissi-
 mē in philosophos dictū putent, nos-
 trosq; homines consensuros, & ual-
 de quidem, philosophos reuera mori,
 nec tamen ignorare quā digni
 sint morte. Fortē id recte ô Simmia,
 inquit, dicerent: præterquam quod
 nō ignorare addūt. Latuit sanē eos,
 qua ratione ueri philosophi & mori
 studeāt, & morte sint digni. Sed iam
 relinquamus illos, nobisq; ipsis lo-
 quamur. Putamus ne aliquid esse
 mortem? Aliquid certē, inquit Sim-
 mias. Nunquid aliud, inquit, quā
 animæ à corpore solutionem? Esseq;
 id mortuū esse, scilicet solutū ab ani-
 ma corpus per se seorsum esse? Seor-
 sum quoq; à corpore animā solutā,
 ipsam per se ipsam existere? Nūquid
 mors præter hoc aliud est? Nihil ali-
 ud, inquit Simmias. Considera, in-
 quit, bone uir, num tibi idem quoq;
 & mihi uideatur. In his enim uos ar-
 bitror planius, quę perquirimus, in-
 uenturos. Videtur ne tibi philoso-
 phi officium esse, sectari eas quę ap-
 pellantur uoluptates, quales sunt e-
 pularū atq; proculorum? Minimē
 quidē ô Socrates, inquit. Sed nun-
 quid uenereorum? Nullo modo, in-
 quit. Quid reliquū corporis cultū,
 an multi facere philosophus tibi ui-
 detur? ut habere uestes egregias, cal-
 ceosq;, & alia quę circa corpus sunt
 ornamenta, utrum multi facere tibi
 uidetur, an nihil pendere, nisi qua-
 tenus magna cogat necessitas illis
 uti? Mihi quidē uidetur uerus phi-
 losophus hæc omnia floccipendere,
 inquit Simmias. An nō tibi uidef,
 inquit, eiusmodi studiū haud ad cor-
 pus quidem declinare, sed quantum
 fieri potest, ab illo discedere, atq; ad
 animum se conuertere? Mihi quidē,
 inquit Simmias, Non ne igitur

in eiusmodi rebus primū manifestē
 apparet philosophus, præter ceteros
 homines, animū quā maximē po-
 test à commercio corporis segregare?
 Apparet, inquit. Putāt uerò ple-
 riq;, ô Simmia, eū hominē, cui nihil
 talium dulce sit, neq; illis fruatur, re-
 uera uiuere existimandum non esse,
 sed penē mortuum, cum uoluptates
 corporis non percipiat. Verissima
 narras, inquit. Quid autem circa
 sapientiæ ipsius acquisitionem? in-
 quit Socrates. Vtrū impedimēto est
 corpus, si quis ipsum sociū ad inue-
 stigandum assumpserit, nec ne? Qua-
 le utiq; tale aliquid dico. Habet ne
 uisus & auditus ueritatem in homi-
 nibus aliquam? An talia quædā ipsi
 quoq; poetæ semper canunt, nihil
 nos audire, nihil uidere syncerum?
 Atqui, si ij corporis sensus synceri
 certiq; nō sunt, neq; etiam alij: qui-
 pe cum ceteri omnes his quodam-
 modo deteriores sint. An non tibi ui-
 dentur? Prorsus, inquit. Quando i-
 gitur animo ueritatem attingit? in-
 quit. Quando enim aliquid cū cor-
 pore tentat inuestigare, proculdu-
 bio decipit à corpore. Verē loque-
 ris, inquit. An nō, sicubi proprē in
 ipsa ratiocinatione fit sibi aliquid eo-
 rū quæ uerē sur? manifestū? Ita est,
 inquit. Ratiocinatur autē tunc opti-
 mē, quando horū nihil eum pertur-
 bat, neq; auditus, neq; uisus, neq; do-
 lor, neq; uoluptas: sed quā maxi-
 mē seipsum in se recipiens, deserit
 corpus, neq; quicquam quoad fieri
 potest cum illo communicans, neq;
 attingens ipsum quod uere est, affe-
 ctat. Est ita, inquit. Nō ne, inquit,
 Simmias, & in hoc philosophi ani-
 mus maximē contemnit corpus, ab
 eoq; aufugit, quæritq; secundū se-
 ipsum uiuere? Apparet, inquit. Quid
 uerò hæc, ô Simmia? inquit. Dici-
 mus ne iustū ipsum esse aliquid, an
 nihil? Aliquid per Iouē, inquit. Rur-
 sus ipsum pulchrū, ipsumq; bonum,
 aliquid esse? Quidn? Nū aliquan-
 do horū aliquid oculis percepisti?
 Nunquam. An alio quodam sensu

26 corporis attigisti. Loquor autem de omnibus, ueluti de ipsa magnitudine, de sanitate, de robore ipso, ac summam de cæterorum omnium essentia: id est, quod unumquodque sit, nunquid per corpus quod in his uerissimum est, perspicitur? An ita se res habet? Quicumque nostrum maxime & sincerissime cogitare mente se comparat ipsum quod aggreditur cogitandum, hic proxime ad cognitionem ipsius accedit. Prorsus. Nonne igitur ille purissime faceret, quicumque ipsa mentis excogitatione se maxime se ad unumquodque conferret, neque uisum in excogitando adhibens, neque sensum prorsus ullum ratiocinationi coniungens: sed ipsa secundum seipsam mentis excogitatione sincera utens, ipsum per se quod libet sincerum existens studeret uenari, ab oculis, ab auribus. & ut summam dicam, a toto corpore liber, utpote perturbante animum, neque permittente ueritatem, sapientiamque assequi, si quando in communione recipiatur? An non hic erit o Simmia, si quis unquam alius, ipsius quod uere est compositus? Mirifice uero loqueris o Socrates, inquit Simmias. Nonne igitur, inquit, ex his omnibus necessario sequitur, opinionem eiusmodi legitimis philosophis usque adeo constare debere, ut ad se inuicem ita loquantur? Necessaria iam ratione concluditur, nos quadam rationis ipsius uia ad id considerando perducere, uidelicet donec corpus habemus, animusque noster tanto malo erit admixtus, nunquam nos id quod desideramus, uere ad uotum consecuturos. Impedimenta enim penè innumerabilia corpus prebet, propter necessariam eius alimoniam. Præter ea morbi nobis hinc incidentes, inuestigationem ueritatis impediunt: amoribus, cupiditatibus, timoribus, multiplicibusque imaginibus, multis denique nugis nos implet, ut uerissime dicat, nihil pensi unquam ad uerum nobis afferre. Nam ad bella, ad seditiones, ad pugnas, nihil aliud quam

27 corpus, multiplexque eius cupiditas impellit. Omnia enim pecuniarum gratia fiunt. Pecunias autem quære, re cogimur, corporis gratia, usui eius inseruientes. Atque ita fit, ut propter hæc omnia a philosophiæ studiis abstrahamur. Extremum uero omnium est, quod si quid ab ipso officij nobis contingat, nosque ad considerandum aliquid conferamus, inuestigantibus nobis rursus ubique se se opponens, tum uultu quodam perturbat animum, & quasi percutiens reddit attonitum, adeo ut hoc obstaculo impediti, uerum perspicere nequeamus. Cæterum nobis reuera demonstratum est, si quando optamus pure aliquid intelligere, recedere a corpore oportere, atque ipso animo res ipsas considerare. Atque tunc, ut apparet, compotes euademus eius quod affectamus, cuius uel amatores profiteamur nos esse, scilicet sapientiæ, cum uidelicet mortui fuerimus, quemadmodum significat ratio: dum autem uiuimus nequaquam. Nempe si nihil cum corpore pure discerni potest, est duobus alterum: aut nullo modo possumus scientiam consequi, aut post mortem. Tunc enim animus ipse per seipsum erit seorsum a corpore, prius uero nequaquam. Atque dum uiuimus, ita ut uidetur, proxime ad scientiam accedemus, si quam minimam cum corpore commercium habuerimus, neque quicquam cum illo comunicauerimus, nisi quantum summa cogat necessitas: neque huius natura replebimur, sed ab eius contagione cauebimus, quoad Deus ipse nos soluat: atque ita puri, & a corporis insaniam liberati, ut consentaneum est, cum talibus erimus, cognoscemusque per nos ipsos sincerum quodlibet, id est fortitan ipsum uerum. Nam impuro quidem purum attingere nefas est. Talia equidem o Simmia, iudico necessarium esse, omnes discendi cupidos loqui inuicem, atque opinari. An non tibi uidetur? Et maxime quidem, inquit Simmias, omnium o Socrates. Si

cor.

hæc

hæc igitur, inquit, vera sunt, ô ami-
 ce, magna spes est eunti illuc, quò
 nunc ego proficiscor: sicubi, & ibi suf-
 ficienter eius rei se compotem fieri,
 cuius gratia tantum nos negocium
 in superiori uita suscepimus. Hæc er-
 go migrationem in præsentia mihi
 iniunctam bona spe suscipio, simili-
 terque quiuis alius, qui modò putauit
 præparatam sibi mentem, tanquam
 purificatã. Ita prorsus, inquit Sim-
 mias. Purificatio uerò, inquit, non
 ne in hoc consistit, quod iam dudum
 dicebamus: uidelicet, ut quàm maxi-
 mè possumus, seiungamus à corpo-
 re animũ: hoc est, & in præsentem
 pore, & in futuro, à corpore tanquã
 à uinculis resolutum. Maximè qui-
 dem, inquit. Nonne igitur hæc mors
 appellatur solutio animæ, separatio
 à corpore? Prorsus. Soluere uerò
 ipsum, quemadmodum confitemur,
 omni tempore maximè ac soli stu-
 dent, qui rectè philosophantur. At-
 que hæc ipsa philosophorum medi-
 tatio est, animum à corpore soluere
 atque separare. Nonne ita? Ita uide-
 tur, inquit Simmias. Quamobrem,
 ut in principio dicebam, ridiculum
 foret, si uir, qui se in uita sic compara-
 uit, ut quamproximè ad mortem ac-
 cederet, ea deinde adueniente, per-
 turbaretur. Nonne ridiculũ? Quid-
 nã? inquit Simmias. Reuera igitur,
 inquit, rectè philosophantes mor-
 tem commentantur, atque ab ea mini-
 mè omnium perterrentur. Ita uerò
 considera. Cũ enim corpus quidem
 ubique aspersionem, animum uerò i-
 psum cupiant secundum seipsum ha-
 bere, nonne summa esset absurdas, si
 tunc, quando id euenit, expauescant,
 molesteque ferant: neque libenter illuc
 proficiscantur, quò quum peruene-
 rint, spes est eo quidem, quod ama-
 bant in uita, potiri: amabant autem
 sapientiam: eo autem cuius commer-
 cium moleste ferebant, liberari? An
 uerò amati & mulieribus & filiis
 defunctis, multi iam sponte uolue-
 runt ad inferos proficisci, sperantes
 eos ibi uisere, cũ eisque uersari quos

amauerant? Sapientiæ autem uerus
 amator, uehementer in hanc ipsam
 spem adductus, non aliter eam pro
 dignitate ulla se comparaturũ, quàm
 si moriatur, imminentem mortem e-
 grè feret, an non libenter hinc illuc
 emigrabit? Arbitrari quidem ô ami-
 ce oportet, si uerè philosophus sit,
 magnopere apud ipsum hanc opi-
 nionem ualere, ut non alibi puram
 sapientiã posse assequi speret, quàm
 in futura post mortem uita. Si autem
 hoc ita se habet, nonne, quemadmo-
 dum modò dicebam, præter ratio-
 nem foret omnino, si mortem uir e-
 iusmodi formidaret? Per Iouem,
 inquit Simmias, contra rationem.
 Sufficiens ergo coniectura erit, in-
 quit, si quem uideris moleste mor-
 tem ferre, eũ non esse philosophum,
 sed φιλοσώματος quendam, id est cor-
 poris amatorem, atque eundem ferme
 φιλοχρήματος, & φιλότιμον, id est pecu-
 niarũ honorumque cupidũ: ac talem,
 ut alterum horũ affectet, aut utrum-
 que. Omnino ita est ut ais, inquit
 Simmias. Proinde quæ, ô Simmia,
 fortitudo nominatur, an non uiris e-
 iusmodi maximè conuenit? Maxi-
 mè. Nonne & temperantia, cuius
 plerique aiunt officium esse, nequa-
 quam prosterne se libidinibus, sed
 paruipendere illas, modestiamque ser-
 uare, his duntaxat conuenit, qui cor-
 pus despiciunt maximè, atque in phi-
 losophia uiuunt? Necessè est. Si
 enim cõsiderare uelis fortitudinem
 temperantiamque aliorum, tibi perab-
 surda uidebitur. Quã nã, ô Socra-
 tes, ratione? Scis utique ceteros om-
 nes mortem unum ex maximis ma-
 lis existimare. Et maximè quidem.

Nonne igitur maiorum metu ma-
 iorum, quicunque inter eos fortes sunt,
 sustinent mortem, quando sustinent?
 Hoc pacto. Metuendo igitur, at-
 que metu, fortes ita sunt omnes, præ-
 ter philosophos: etsi absurdum est,
 metu uel timiditate aliquem esse for-
 tem. Nimum certe, inquit Sim-
 mias. Quid autem? qui inter eos
 moderati dicuntur, inquit, nonne

simili

simili quodam pacto affecti sunt, in-
temperantia uidelicet quadam tem-
perati? Quamquam impossibile id
esse dicimus: ueruntamen illis eue-
nit affectio quaedam huic similis, in
isthac eorum fatua temperantia. Ti-
mentes enim, ne alijs careant uo-
luptatibus, easque appetentes, à
cæteris abstinent, ab alijs supera-
ti: etsi uocant intemperantiam à uo-
luptatibus superari. ueruntamē ac-
cidit eis, ut superati à uoluptatibus,
alias superent uoluptates. Iam ue-
rò id illi simile est, quod modò dice-
batur, scilicet quodam modo per in-
temperantiam fieri temperatos.

Simile quidem, inquit Simmias.
Animaduertendum est ô beate Sim-
mia, inquit, ne hæc haudquaquam
recta sit ad uirtutem uia, uolupta-
tes uidelicet uoluptatibus, dolo-
res doloribus, & metum metu, &
maius minori tanquam nummos
commutare: sed ille duntaxat re-
ctus sit nummus, cuius gratia hæc
omnia oporteat commutari atque
uenundari: scilicet sapientia, pru-
dentia, pro qua, & cum qua omnia
empta ac uendita reuera sit & fortitudo,
& temperantia, & iustitia, ac
summatim uera uirtus, cum sapien-
tia siue prudentia, & accedentibus
& recedentibus uoluptatibus, & ti-
moribus, cæterisque generis eiusdē.
Sin autē à sapientia segregata inui-
cem commutatur, adumbratio que-
dā sit eiusmodi uirtus, ac reuera ser-
uilis, nihil sani uerique possidens: uir-
tutis autem ueritas in horum om-
nium purificatione reuera consistat:
& temperantia, & iustitia, & fortitudo,
& sapientia ipsa sit purificatio que-
dam. Quamobrem hi qui mysteria
nobis constituerunt, minimē con-
temnendi uidentur, sed reuera iam-
dudū occultē nos admonere: Qui-
cunq; non expiatus, neq; initiatus
migrabit ad inferos, eum iacere in
luto: quicunq; uero purgatus atque
initiatus illuc accesserit, cum dijs ha-
bitare. Sunt enim, quemadmodum
dicunt, thyrsigeri quidē multi, Bac-

chi uerò pauci. Hi uerò, ut equidē o-
pinor, nō alijs sunt q̄ qui rectē philo-
sophati sunt: quorū quidē in nume-
ro esse me neq; inferiorem quidem,
omni studio pro uirib. conatus sum.
An uerò rectē contēderim, aliquid,
ue profecerim, cum illuc perueneri-
mus, certò sciemus, si Deus uolue-
rit, paulo post, ut mihi uideatur. Hæc
igit̄ mea excusatio est, ô Simmia &
ô Cebes, quā uidelicet ob causam,
cū uos, eosq; qui hic sunt, dominos
relinquā, meritò nō ægrè feram, ne-
que perturber. Spero enim me & il-
lic, nō minus q̄ hic, bonos dominos
amicosq; inuenturū. Multi uerò id
minimē credūt. Si igit̄ defensio mea
uobis magis quàm Atheniensib. iu-
dicib. persuasit, bene se res habet.

Cum Cebes causam à Socrate quaereret, cur
Aesopi fabulas carmine scripsisset, idq; sibi ab E-
ueno philosopho dictum assereret, Socratesq;
eiusce rei rationem supra reddidisset: nunc, quia
eidem Eueno Socrates ipse dici iubet, ut se mori-
entem sequatur, eandemq; mortē expetat, quam
ipse sustineat, admiratus Cebes ea quæ dicat, ne-
gat aut Euenum ipsum, aut alium quenquam ultrò
mortem expetiturum. At uerò Socrates aliud
quiddam per mortem illam intelligens, quod po-
stea explicabit, Cebetis admirationē tollit, re be-
ne declarata. Sed nos, ut omnia explanatius ape-
riamus, ne quid sit difficultatis, hæc tria expona-
mus, quibus intellectis, res tota explicabitur: pri-
mum, quis sit Philosophus uerus, & quid Philo-
sophia: secundò, cur mortem philosophus debeat
expetere, & quæ nam mors illa sit: postremò,
qua ratione se neminē occidere posse putet, cum
mortem à Philosopho dicat expetendam. Phi-
losophus, ut Alcimus in lib. de Platonis dogma-
te, atq; Apuleius testantur, est sciendi studiosus:
à Philosophia, id est, scientiæ studio sic appella-
tus. Idem autem, cum in cognitione rerū & con-
templatione uersari debeat, animum ad id propa-
rare, & quasi excolere debet. Nam optimæ il-
lum in primis naturæ, facilisq; ad percipiendum
quodcunq; disciplinæ genus esse oportet: tum re-
rum stabilium & æternarum studiosum, itemq;
ueracē: deinde affectus cōpositos, et rationi sub-
iectos habere, atq; elato inq; animo esse,
ut res cūales concernat, nec uulgis opinione tra-
hatur. Et cum è duplici uitæ genere contempla-
trix actiua sit longè præstantior, ut Plato, A-

aristoteles, ceteriq; philosophi affirmant: uerus
 quoq; philosophus sese cōtemplationi applicabit,
 relicta uita actiuosa. Qui autem talis esse nolit, is
 philosophus non est: quemadmodū lib. 5. de Rep.
 ipse philosophi ueri ac falsi ostendens discrimen
 ait, atq; in Epinomide & Amatoribus declarat,
 cum artes illas cōmemorat, quæ sunt à uiro sapien
 te discendæ. Cum ergo philosophus, siue sapi
 ens, Platonis sententia sit talis: quæ sit philoso
 phia, deinceps uideamus. Philosophia quidem,
 ut Socrates in Amatoribus differit, scientia est,
 qua se quisq; atq; alios noscit, sint ne boni, an ma
 li: ut Alcionius autem refert, cupiditas scientiæ, so
 lutio ue animi à corpore, conuersioq; ad diuina
 rum rerum cōtemplationem. Eadem communi
 nomine à Platone sapientia nominatur, quod re
 rum humanarum ac diuinarum scientia sit: cuius
 officium & partes diffuse lib. 7. de Rep. Plato i
 dem recenset. Hoc aut in loco philosophia corpo
 ris mors, & solutio animi à corpore, definitur in
 ijs uerbis, ἡ τὸ μάλιστα αὐτὸ τὸτο ἔστι τῶν
 φιλοσόφων, λύσις ἢ χωρισμός ψυχῆς ἀπὸ
 τοῦ σώματος. His ita constitutis, doceamus,
 cur mortē debeat philosophus expetere, et quæ
 nam mors illa sit. Mors, ut hic Plato definit, est
 animi à corpore secretio, cum ait, ἄρα μὴ ἄλλο
 τι, ἢ τῶν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος ἀ
 παλλαγῆν. ὅτι εἶναι τὸτο τὸ θανάσιον, χάρις
 μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀπαλλαγῆν, αὐτὸ κατὰ
 αὐτὸ τὸ σῶμα γυγνόναι. Ut autem in Gorgia
 Socrates inquit, ὁ θάνατος τυγχάνει ἂν, ὡς ἰ
 μοι δοκεῖ, εἰδὲν ἄλλο, ἢ δ'νοῖν πραγμάτων
 διάλυσις, τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπ' ἀλλή
 λων. Quæ quidem definitionē Cic. lib. 1. quæst.
 Tusc. ad uerbū sic expressit: Est interitus, quasi
 discessus, et secretio, ac direptus earū partiū, quæ
 ante interitum iunctione aliqua tenebantur. Cum
 ergo sic mors communi uoce definiatur, quæ nam
 eadem sit hæc de qua Plato loquitur, uideamus.
 Quia in re prius, quemadmodū homo ex anima et
 corpore cōstet, dicamus. Animā intellectuē esse,
 et à Deo exortam, Plato in Timæo, ac locis alijs
 affirmat: ipsamq; in corpus descendente, integrū
 animal constituere. Siquidē tria animorū uehicu
 la omnes Platonici asserunt, quibus anima ex in
 tellectili mundo, siue à Deo in corpus descendat:
 primum, cum ab artifice ipso iunioribus dijs tra
 ditur, ut ex intellectu fiat sensilis: secundum, cum
 à Dijs iunioribus sensilis facta, corporeorum sen
 suum uestigia sequitur: tertium, quando terre
 no corpori infunditur. Hoc igitur modo, & per
 hosce quasi gradus, in corpora delabi animos,

Plato, & cum eo Platonici omnes existimant:
 ut Plotinus, in lib. de Animi descensu in corpora.

Iam duplex mortis genus apud Platonem est:
 alterum, animæ in corpus delabentis, quæ,
 quia ex natura intellectuli ad sensilem migrat,
 mori dicitur: alterum, animalis totius ex ani
 ma corporeq; constantis. Hoc rursus genus est
 duplex, Macrobio teste libro 2. in Somnium Sci
 pionis cap. 3. unum naturale, cum à corpore ani
 mato uere anima discedit: alterum, quod uirtui
 bus acquiritur, cum eodem animali uiuente, a
 nimus ipse per cōtemplationem à corpore sese
 abducit. Atque hoc sanè mortis genus est illud,
 quod Plato in hoc loco significat, quod quæ à
 philosopho ait expetendum. Nam philosophiæ
 beneficio anima à corpore segregatur, diu e
 iusdem illecebras & affectiones fugit: corpus
 uerò moritur, sedatis omnibus affectibus. Hæc
 est igitur illa corporis animi que secretio, à Pla
 tone allata. Quam Porphyrius etiam in libro
 de Abstinentia animalium confirmat, uitanda es
 se omnia præcipiens, quæ mentem corporeis re
 bus affigant, quoniam sensilium rerum per
 ceptio animi uehementer perturbet. Nam
 cum ibi mens sit, quò se ipse intellectus con
 uerterit: necesse est, itidem eum ad intelligibilia
 reuocari, neglectis sensilibus, ne ipsorum insi
 stens uestigijs, corporeas affectiones sequatur.
 Hac de causa tantopere cōtemplationem, id est,
 philosophiæ studium commendat Plato, quod
 eo ad diuinarum rerum cognitionem efferamur,
 nullumq; corporis motum effrenatum sentiamus,
 addicto philosophiæ penitus animo. Atque hu
 iusmodi sanè hominem, mentis cōtemplationi
 deditum, uerum esse, Platonici omnes dicunt.
 Est enim huius animalis (ut auctor est Plotinus
 in libro, Quid homo, & quid animal) uita du
 plex: una peculiaris animo ipsi, qui se cōtem
 plationi diuinorum dediderit, à corpore, quan
 tum fieri potest, extricatus: altera toti ani
 manti, quæ quasi prioris imago est, quæ que in
 rerum sensilium duntaxat cognitione uersatur.
 Ad illam ergo priorem, quam philosophando
 adipiscimur, Plato nos hic uocat, dum ait, Cor
 poris mortem philosopho esse expetendam.

Hoc explicato, uideamus, cur se præcepto
 Socratis nemo possit occidere. Cum duplicem
 esse mortem dixerimus, unam naturalem, al
 teram per cōtemplationem philosophicam a
 deptam: hanc à philosopho esse expetendam, So
 crates idem ait: illam uitandam, cum nemo si
 bi manus afferre, naturæ Deiq; iussu possit.

Sed

Sed cur, inquires, ut mortem illam priorem amplectimur, hanc posteriorem declinemus? Certè, ut Socrates hoc in loco docet, refertq; Macrobius lib. 1. in Scip. somn. quia non nobis, sed Deo subiecta est uita nostra, quam eius iniussu minime oportet abrumpere: tum quòd, cum in Deorum potestate sumus, atq; eorundem prouidentia regamur, nec illis etiam inuitis obire mortem liceat: deinde, quia inuito domino, auferre id quod in loco aliquo ipse reposuerit, nemo iure possit: postremò, quòd si quis à corpore sese explicare ante tempus à Deo sibi præscriptum uelit, summo uitio inquinetur. Hinc ergo concludit Plato, se neminem corporea illa uita posse priuare: ut Cebetis obiectioni respondeat, dubitatis, quã fieri possit, ut mortem expetat Philosophus, nec sibi tamen inferre manu possit. Hoc ipsum Cicero lib. 1. Tusc. uidetur ex hoc loco mutuatus, in ipsi uerbis: Vetat enim ille dominans in nobis Deus, iniussu hinc nos suo demigrare. Idemq; apertius in Somnio Scipionis: Quare, inquit, & tibi Publi, & pijs omnibus animus est retinendus in corporis custodia, nec iniussu eius, à quo ille est nobis datus, ex hominum uita migrandum est, ne minus assignatum à Deo defugisse uideamini.

Postquam hæc Socrates contra Cebetis opinionem ita docuit, eadem Philolai Pythagorici auctoritate confirmat: qui, ut ex ipso acceperat Cebes, ac Simmias, humanum animum contemplatione à corpore segregandum esse dicebat, minime tamen per mortem animalis seiungendum. Hac quoq; in sententia Plotinus est in libro de Educatione animi à corpore: itemq; Porphyrius, in lib. de Abstinentia: & Olympiodorus, qui quidem superioribus addit, se posse quenquam in magna necessitate occidere. Sed contra Socrates sentit, tum in hoc loco, tum in alijs. Hactenus sententia Socratis sit explanata, ut retulimus: nunc ne in illius uerbis quid restet difficultatis, eadem breuiter explicentur. Tum ergo mortem Philosopho dicit Socrates expetendam, cum iubet Euenum, se iam morientem sequi debere, quando idem philosophus sit: et philosopho omni sit mors, ut professioni suæ respondeat, expetenda. Ac Cebete id obijciente, neminem sibi manus afferre posse: obiectionem hanc diluens Socrates, inquit, Nulli quidem licere, se occidere: utile uerò esse, contemplatrici hac morte desungi. Addit et causas, cur nemini sibi mortem liceat cõsciscere, cum ait: Veruntan, en id mihi Cebes rectè dictum uidetur, Deos qui dem habere nostri curam. Sed cum

adhuc Cebes idem, ac Simmias, ignorare se dicerent, quòd nam mortis illud genus esset, de quo Socrates loqueretur, id primo ipse explicat: tum eiusmodi mortem à se commemoratam, philosopho docet expetendam: idq; suo exemplo confirmans, causam reddit, cur nolit apud iudices se defendere, quã ipsa uel in Apologia is uitur. Iam quasi apud iudices ipsos causam suam ageret, ita coram amicis pro se optata quadam usus contendit, philosopho mortem expetendam: ac se prouide, ut philosophiæ studiosum, in causa mortis defendere nolle. Ego uerò iudices rationem uobis reddendam iam puto, quapropter qui se tota uita in philosophia exercuerit, mortem naturæ hanc debeat contemnere philosophicam uerò illam expetere. in his ergo Socrates, quid sit mors, docet: tum, cuiusmodi mortem philosophus debeat expetere: & quã sit uera uita uita: postremò, quid philosophia, et quomodo animum à corpore seiungat. Quoniam autem hoc loco multa occurrunt, quæ possint difficultatem parere, quæ sit uera philosophi uita dicamus: item, quo pacto à Platonicis homo non corpus, sed mēs esse dicatur: tum qua ratione sensus, & affectus, atq; adeò corpus ipsum, animo sit impedimento: postremò, qui animus contemplatione purgetur, ueramq; sapientiam sequatur, & quæ rursus uirtutes eundem soleant purgare: atq; cur nemo in hac uita, sed in altera, ueram sapientiam consequatur. Vera philosophi uita, ut Plotinus in lib. de Beatitudine refert, intellectus ipse hominis est, à corpore sese abducens. quo enim magis à rebus corporeis animus seiungatur, eo uerius ac sincerius uiuet: quò autem se illis magis addixerit, eo certius morietur. Nam ut uita animi quædam actio est, à corporis natura diuersa: ita quoq; uiuere illum uerè dicimus, qui se minus corpori dederit. Eodem serè modo intelligentiæ separatæ uiuaciores hominibus sunt, atq; hominum anima reliquis animantium animabus. Itaq; uera philosophi uita est, contemplatio, & à corpore dissolutio. Hoc ita explicato, doceamus, quomodo hominem non corpus, sed animum ipsum esse dicant Platonicis. Plotinus in lib. de Beatitudine, hominem ait, probum præsertim, non esse compositum aliquid ex anima & corpore, sed animum ipsi rationabilem. Id autem probat ex eiusdem animi secretionem à corpore, quòd idem corporeas omnes res contemnat, quòd quæ felicitatis ac uita sit capax: nò autem animi ipsi. Hunc sequitur in lib. De anima & demone Proclus, et

35 rare illos inquit, qui hominem esse animal ex ani-
 mo & corpore compositum putant: nec eum po-
 tius, rationis participem animam, corpore ipso
 stentem: quoniam corpus non hominis pars, sed
 instrumentum sit. Hinc Plotinus in lib. Quid ho-
 mo, & quid animal: Perturbationes, inquit, non
 esse hominis ueri, id est animi rationalis, sed cō-
 positi animalis: quoniam homo uerus natura sua
 non afficiatur, sed sympathia corporis quadam.
 Ideoq; Platonici omnes, ut Macrobi. li. 2. in somn. 10
 Scip. atq; alij, hominem mentem appellant. Ea-
 dem ratione fortasse & Aristoteles lib. 10. Ethicor.
 uerum hominem, animum ipsum rationabi-
 lem ait esse, duasq; animantis huius uitas comme-
 morat: unam compositi solam, cui ciuiles tribuit
 uirtutes, quas alio nomine ἀβυκάς, id est, mora-
 les appellant: alteram mentis, ad quam separatas
 refert uirtutes, seu intelligibiles. Atq; ita quidem
 Ephesius Michael eum Aristotelis locum inter-
 pretatur. Videamus nunc & illud, quo pacto 20
 corpus sit animo impedimento: cur' ue hunc affe-
 ctus, ac rerum sensilium comprehensio pertur-
 bet. Qua in re considerandum est, Platonis sen-
 tentiam fuisse, ante corporis effectiōnem huma-
 nos animos extitisse: postea uerò, ut in Timæo
 docet, à dijs iunioribus corpori ut uehiculo im-
 mersos, participes sensus fieri. Hanc ob causam
 descensus ille animorum primus in corpora, prima
 mors ipsorum dicitur à Platonicijs, quòd iudem
 ex intellectu & incorporea essentia ad sensi- 30
 lem & participem corporis delapsi sint. Vnde
 Plato in Gorgia & Cratylo, corpus uocari σῶ-
 μα inquit, quasi σῆμα, id est sepulchrum, & ἄ-
 κμα, id est uinculum, quòd in eo animus sit liga-
 tus, & constrictus. Quod ipsum innuit & Ci-
 cero in somnio Scipionis dicens: Qui è corpo-
 rum uinculis tanquam è carcere euolauerunt. Sic
 & Porphyrius in lib. de Abstinentia animalium,
 de animi descensu illo loquens: Eramus nos, in-
 quit, essentia intellectus, & nunc etiam sumus: 40
 copulati uerò corpori, sensiles efficiuntur. Vn-
 de Plotinus in lib. Quid homo, & quid animal:
 homines bisariam esse inquit animatos. uno mo-
 do, ut rationis uerè participes, nimirum quate-
 nus animum à corpore ipso sciungunt: altero au-
 tem, ut bruta, quatenus annexus est animus idem
 corpori. Hoc ergo statuto, quòd animus per se
 intellectus sit, affectionibus uacuus, ac purus,
 quodq; dum corpori adheret, affectionibus pertur-
 betur, & quasi corporeus efficiatur: illud quoq; 50
 perspicuum est, corpus ipsum impedimento illi
 esse. A corpore enim perturbationes, appetitus,

erroresq; omnes nascuntur, ut in Timæo sub si-
 nem Plato refert. Ideo qui se corporeis rebus ap-
 plicuerit, intellectualem suam naturam deprauat,
 mortalis corporeusq; efficitur: cum nulla in sensu-
 bus certa scientia, sed error sit, nisi eos mens ad
 sese ducat. Nam aliter quidem uidemur sensibus
 quid comprehendisse, quam mens ipsa per se iudi-
 cet: ut solem esse bipedalem, cum magnitudine
 sua terram multis superet partibus. Quo nomi-
 ne Plato in hoc loco sensus, qui nihil sinceri aut
 certi capiant, decipere mentem ait à seipsis, i-
 deoq; corpus ei esse impedimēto, his uerbis: An-
 uisus, auditusq; ueritatem in homi-
 nibus habeant. Hinc nascitur dubia illa,
 nec satis à philosophis explicata quæstio: Num
 sensibus ueritas insit, an non. Academici enim, ut
 Cic. lib. 1. quæst. Academ. ostendit, nihil nos
 scire, nihilq; certum percipere posse dicunt: con-
 trā reliqui, & melius, ut Plato, & Aristoteles,
 sensus quidem aiunt ex se falli, & errare, nisi
 mens adsit: quoniam obiectas res solum sensus ca-
 piens, nihil planè diiudicet: at mens imagines re-
 rum per sensus aestimet, colligat, & consideret.
 Quo fit, ut animus rationis particeps, corpori
 terreno immersus impediatur, ligeturq; tum sen-
 suum comprehensione, falsa præsertim, tum affe-
 ctibus uarijs à corpore nascentibus. Perturbato
 enim animo, sæpè nihil percipimus certi, aut ue-
 ri, quòd Plato etiam ijs uerbis docet: Præte-
 rea morbi hinc nobis incidentes, in-
 uestigationem ueritatis impediunt.

Hac ipsa de causa in Timæo Plato, exercitatio-
 nem corporis maximè commendat, quòd animi
 tranquillitas ea conseruetur: atq; idem, unā cum
 corpore moueri animum iubet, eo quòd cor-
 pus sic rationi subiiciatur: ac uerus homo, id est,
 mens illi dominetur, uereq; intellectualem uitam a-
 gat. Postremo loco exponamus illud, qua ra-
 tione animus cōtemplatione purgetur, purgatusq;
 intelligibilem pulchritudinem intelligat, id quod
 in ijs uerbis Socratis dicit: Non ne igitur il-
 le purissimè faceret, quicumque i-
 psa mentis cogitatione quam maxi-
 mè se ad unumquodq; cōferret, ne-
 que uisum in contemplatione adhi-
 bens, neq; sensum proprijs ullum ra-
 ciocinationi coniungens. Cum ue-
 rus homo sit, animus ipse à corporeis uinculis li-
 ber, non autem animal ipsum incorporatum: uera a-
 nimi purgatio erit, si se à corpore sciunxerit, &
 ad intelligibilium rerum contemplationem con-
 uerterit. Siquidem Plotino auctore in lib. Quòd
 incor-

incorporea non patientur, purgari animū nihil est aliud, quam philosophica contemplatione affectus omnes sedari, animumq; a rerū corporearū cura liberari. Tūc enim uerē id assequimur, cū diuino rū contemplationi intenti, terrena ferē omnia cōtemnimus, nec nisi necessaria corpori quærimus. Hæc igitur est medela illa, qua noster animus purgatur, quæq; quodāmodo intelligibilis redditur. Vnde Plotinus in lib. de Pulchritudine, animā uirtutem ac pulchritudinē habere tum inquit, cū in antiquam puritatem eadem restituta, sit intellectilis, & incorporea, neglectis rebus corporeis. Atq; ita intellige, hic Platonem uirtutem, intelligibilem q; pulchritudinem, animi purgati iam actionem uocare. neq; enim hæc consequi, nisi nobis omnino contemplationi intentis, possumus: quando nec illa ipsa pulchra & intelligibilia sensu, sed intelligentia percipiuntur, quemadmodum in ijs uerbis Socrates inquit: Quid uerō hæc, o Simmia, inquit. dicimus ne iustum esse aliquid, an nihil? Aliquid per Iouem, inquit. Rursus ipsum pulchrum, ipsumq; bonum aliquid esse? Pulchritudinem autem Plotinus duplicem esse ait: unam corpoream, alteram incorpoream. Incorporea quidem, ut alteram omittamus, rursus est duplex: una intelligentiæ ipsius propria, altera uerō totius animi. Illa in Deo bonitatis et pulchritudinis idea est, in nobis imago eiusdem, ueluti notio quædam animo nostro impressa, ut sunt quoq; aliæ multæ notiones. Cum ergo Plato inquit, pulchritudinem a purgato animo intelligi: idem est ac si dicat, animum a corpore separatum, & intellectilem iam effectum, a corporeis rebus purgari, purgatumq; longa meditatione diuinam essentiam & pulchritudinem commode posse cogitare. Hic enim est contemplationis finis a Platone propositus, ut animus diuino rum contemplatione & studio intellectilis ferē fiat in corpore, post adeptum intelligendi habitum. Atqui hæc est animi purgatio, a Platone hic commemorata, & in Sophista, seu de Ente, in quo duas affert purgationes, unam animi, alteram corporis: quarum illa sit medicorum, hæc bonorum hominum. Etenim duo cuncti sunt animi rebus corporeis sese applicantis uitia, alterum ex affectuum perturbatione, alterum ex ignorantia profectum: nihil esse inquit aliud Plato, purgari animum, quam a duobus illis uitij generibus liberari, ut affectus componantur ratione, doctrina ignorantia pellatur. Huiusmodi fortasse occasione ductus Plotinus, uirtutum quatuor genera statuit:

primum, ciuiliū: secundum, purgatricium: tertium, animorum iam purgatorum: quartum, exemplarium. Itaq; uirtutes primi generis eas esse dicit, quæ in uitæ officijs uersentur: ut iustitiam, temperantiam, fortitudinem, prudentiam. Secundi uerō illas, quæ in contemplatione quadam philosophica, mentem a corporeis rebus separante. Tertij eas, quæ animi moderati, & effectibus uacui propriæ sint. Quarti demū illas, quæ in Deo, tanquam uirtutis idea quadam sint, quæ ab eiusdem essentia minimè distinguantur. Huiusmodi ergo secūdi generis uirtutes hoc loco Socrates intelligit, philosophi officia & uirtutes ostendens in ijs uerbis: Proinde o Simmia, quæ fortitudo nominatur, an non uiris eiusmodi maximè conuenit, qui corpus negligunt? Hæc cum ita sint, restat nunc illud explicandum, cur Socrates ueram sapientiam in hac uita neget parari posse. Qua in re considerandum est, duplicem esse philosophia notitiā oriri: unam, quæ opinio dicatur, ut ea quæ in naturalium rerum inquisitione uersatur: alteram, quæ uera sit scientia, & in mentem cadat, ut diuinorum contemplatio. Hæc eadem scientia purgati animi cum a rebus corporeis aliena sit, & intelligentia duntaxat comprehendatur: nunquam in hac uita corporea satis comparari potest, quamuis per philosophicam contemplationem quodam modo purgatis animis possit. Ex quo patet, in altera uita incorporea, cum animus liber & uacuus sit, nos eandem scientiam consequuturos, quippe quæ in intelligentiam solum cadat, & ab animo planè intellectili facta capiatur. Hæc ipsa, uti Plato ait in Epinomide, ad considerandam diuinam generationem ac naturam, ueluti ad finem refertur: ideoq; homines, ut idem in Euihydemo refert, felices ac beatos reddit. At uerō cum in hac uita neminem felicem esse posse, in his Plato inquit, nec ueram sapientiam hic comparari: miramē negat inesse nobis scientiam aliquam: sed eam tamen imperfectam esse dicit, & ueluti umbram illius superioris, quam a corpore soluti sumus habituri, uelut imaginem aut splendorem eternæ sapientiæ, quæ in solo Deo est, ut in Parmenide docet. Ex his omnibus tandem concludit Socrates, quæ sit uera philosophia, quæ ueram doceat philosophum, & quatenus possit in hac uita comparari, his uerbis: Arbitrari quidem o amice oportet, si uerè philosophus sit, magnopere apud ipsum hanc opinionem ualere, ut nō alibi puram sapientiam posse adit qui speret, quam

in futura post mortem uita. Summa ergo totius disputationis hæc tenet a Socrate habitæ, hæc est: Primò, philosophū uerum debere corporeas res omnes contemnere, soliq; mentis contemplationi se dedere: quoniam qui hæc negligat, is nō philosophus, sed *ἄλοσώματος*, id est corporearum rerum amator, aut *ἄλοχίματος*, id est lucri auidus: aut *ἄλότιμος*, id est ambitiosus appellari debeat. Tum philosophiam ueram esse mortem corporis, uitamq; animi per se uigentis. Dein, contemplationem hanc philosophicā animos nostros purgare, uirtutibus multis ornare, ueramq; sapientiam gignere. Hoc modo philosophi officio descripto, cur nolit se apud iudices tueri, sed mortem libētius subire, Socrates refert his uerbis: Hæc igitur mea excusatio est, ô Simmia, & Cebes, quā uidelicet ob causam cum uos, eosq; qui hīc sunt, dominos relinquam, meritò non ægrè feram, neq; perturber. Id est, Hæc cum ita sint de philosopho uero, iure igitur libens hanc mortem suscipio, ut hanc uitam corporis molestam, & duris dominis subiectam, quales sunt homines iniusti, & corpori dediti, cum præstantiori ac diuiniore alia cōmutem: nō autem cum eadem hac quæ iam fruor uita, si ab isthac morte nunc liberarer, id enim esset dolores pro doloribus alijs, affectus pro affectibus, metum pro metu, uoluptatem pro uoluptate permutare: id est, adhuc eadem in molestia esse: quod ego minimè opto. Huiusmodi ferè causis in Apologia, & Critone, idem utitur, diuina rationem reddit, cur hoc in iudicio se nō tueatur. Quæ omnes apertæ sunt, & in hunc locum non afferendæ.

PHÆDONIS PLATONICI pars tertia.

Cum hæc Socrates dixisset, suscipiens sermonem Cebes, sic inquit: Cætera quidem ô Socrates, rectè dicta uident. Quantum uerò ad ipsam animam spectat, ualde ambigunt homines, ne anima à corpore separata, nusquam sit ulterius, sed ipsa die qua homo mortē obierit, intereat, statimq; seiuncta à corpore dissoluatur: atq; exhalans quasi uentus aut fumus, dissipetur atque euanescat, neq; usquam ulterius omnino sit aliquid. Profectò si esset alicubi collecta in semetipsam, & ab his malis

quæ tu modò narrabas liberata, multa nimirum bonaq; spes esset, ô Socrates, uera quæ dicebas fore. Cæterum ad id fortasse persuasione fideq; non parua opus est, ut credatur, superesse animam post interitum hominis, atq; aliquam uim intelligentiamq; habere. Vera ô Cebes loqueris, inquit Socrates. Verum qd agendū censes? an fortè de his ipsis confabulandum, utrum ita fore, an aliter probabile sit? Libèter equidem, inquit Cebes, audirem de his rebus quid sentias. Neminem arbitror, inquit, hæc audientem, ne si comœdus quidem sit, esse dicturum nugari nunc me, ac de quibus minimè oporteat uerba facere. Si ergo placet, oportetq; considerare, id hoc pacto consideremus: utrum uidelicet apud inferos sint mortuorum animæ, necne. Vetus quidem hic extat sermo, cuius memores sumus, abire quidem illuc animas defunctorum, rursusq; huc reuertī, fieriq; ex mortuis. Atqui si hoc uerum est, ut ex mortuis iterum uiuētes fiant, essent animæ illæ nostræ. Neque enim rursus fierent, si alicubi non essent. Atq; hæc sufficiens coniectura est, ita esse, si reuera constet haud aliunde uiuentes fieri q; ex mortuis. At uerò nisi id sit, alia opus erit ratione. Omnino, inquit Cebes. Neq; uerò id in hominibus solū, inquit, si planius intelligere uis, cōsideres, sed in animalibus omnibus, & plantis, atq; (ut summam dicā) in omnibus quæ gignuntur. in his, inquā, omnibus cōsideremus, nūquid omnia sic fiant, neque aliunde quàm ex contrarijs contraria, quibuscunq; tale aliquid contingit: quemadmodū pulchrum turpi quodam modo contrarium est, & iustum iniusto, aliaq; eiusmodi quàm plurima uidemus. Ergo utrum necessariū sit, cuiuscunq; aliquid est contrarium, nullo modo aliunde id quàm ex suo cōtrario fieri? Veluti quando quid maius effici, necesse est ex eo qd antè fuerat minus, postea maius euadere. Ita d est,

est, inquit Cebes. Nonne & si minus aliquid fiat, ex eo quod ante maius erat, postea fiet minus? Sic omnino, inquit Cebes. Quinetiam ex robustiori debilius, ex tardiori uelocius? Prorsus. Quid uerò? Si quod euadat deterius, nonne ex meliori? Et si iustius, ex iniustiori? Quid nunc? In omnibus igitur satis id exploratum habemus, omnia ita fieri, 10 contraria uidelicet ex contrarijs. Prorsus, inquit Cebes. Quid rursus, inquit? Estne medium aliquid inter contraria duor? Duæ uidelicet inter illa generationes, siue progressiones ab altero quidem in alterum, atque in alterum uicissim ab altero? Sanè inter maius atque minus mediū obtinet incrementum, & decrementum: dicimusque id quidem crescere, 20 illud uerò decrescere. Ita, inquit Cebes. Nonne similiter discerni uicissim, atque confundi, frigescere, & incalescere, omniaque eodem pacto? Et si nomina nobis desunt alicubi, ubique tamē ita necesse est fieri, uidelicet omnia ex contrarijs inuicem, generationemque esse utriusque uicissim in alterum? Omnino quidem, inquit. Quid uerò? ei quod est ui- 30 uere, est ne aliquid contrariū? quæ admodum ei quod uigilare est, dormire contrarium? Sic est omnino, inquit Cebes. Quid nam? Morī.

An non ex se inuicem hæc fiunt? si quidem contraria sunt. Cumque duo sint, duæ quoque inter hæc generationes mutuae, siue progressiones?

Nihil prohibet. Alteram quidem coniugationē eorum quæ modò dicebam, ego tibi dicam, tam ipsam que generationes eorum. Tu uerò mihi aperies alterā. Dico autē illud quidem dormire, illud autē euigilare, atque ex somno uigiliam fieri, & ex uigilia somnū: horumque generationes hanc quidem coniuere, illam uerò expergisci Satis feci tibi, nec ne? 40

Satis fecisti certè, inquit Cebes.

Dic tu mihi quoque similiter de uita atque morte. An non contrarium uiuere dicis esse atque mori? Equi-

dem. Et ex se inuicem fieri? Ita.

Ergo ex uiuente quid nam fiet?

Mortuum. Quid autem ex mortuo? Necessesse est confiteri, uiuens:

Igitur ex mortuis o Cebes, uiuentia fiunt, atque uiuentes. Apparet.

Sunt igitur apud inferos animæ nostræ. Videtur. Nonne ergo et generationum quæ circa hæc sunt, altera quidem manifesta est? Mori enim manifestum est, nonne? Ita prorsus. Quid nam igitur faciemus?

Nō reddemus uicissim generationi huic contrariam, sed hac in re duntaxat mancam dicemus naturam esse? An uerò necesse est reddere ei quod mori est, contrariam quandam generationem? Omnino. Quam uerò istam? Reuiuiscere. Nonne igitur si reuiuiscencia est, progressio quædam hæc est ex mortuis ad uiuētes?

Est utique. Conuenit ergo nobis hac insuper ratione, uiuētes ex mortuis fieri nihilo minus quam mortuos ex uiuentibus. Quod cum ita sit, sufficientem coniecturā hinc haberi, animas mortuorum necessariò alicubi esse, unde iterum reuertantur. Videtur mihi o Socrates, hoc ex his quæ concessa sunt, necessariò sequi. Animaduerte ergo, inquit, o Cebes, haud ab re nos hæc, ut arbitror, concessisse. Nisi enim continuè altera uicissim alteris redderentur quasi quodam circulo remeantia, sed directa quædam progressio foret duntaxat ex altero in eius oppositū, neque rursus reflecterent in alterū, facerentque regressum, omnia tandem, mihi crede, eandē subirent figuram atque passionem, fierique cessarent. 50

Quoniam id pacto dicis, inquit Cebes? Haudquaquam intellectu difficile est, inquit, quod loquor. Perinde enim ac si in somnum caderetur quidem, ab eo uerò in uigiliam nunquam resurgeretur, minimè te laret, omnia tandem eò deuentura, ut Eudymion ridicula quædam fabula uideatur, neque appareat usquam, tum cætera quoque uniuersa somno similiter opprimantur. Proinde si confunderentur

derentur quidem omnia, nunquam uerò discernentur, Anaxagoræ illud repente cōtingeret, uniuersa uidelicet esse simul. Eadem ratione o amice Cebes, si quæcunq; uitam acceperint, moriantur: mortua uerò cum fuerint, mortua relinquatur, neque iterum reuiuiscant: an non necessarium est omnino, cuncta demum interisse, nihilq; uiuere? Nam si ex alijs quidem uiuentia fierent, postea uerò perirent, quid obstaret quo minus in interitum cuncta cōsumerentur? Nihil profus, o Socrates, inquit Cebes, sed mihi omnino uera loqui uideris. Est certè o Cebes, inquit, maximè omnium ita ut mihi uideatur: neq; nos hæc ipsa, quasi decepti, confessi sumus: sed reuera reuiuiscantia est, atq; ex mortuis uiuentes fiunt, mortuorumq; supersunt animæ. Atq; bonis quidem melius est, malis uerò peius.

SEBASTIANI FOXII MORZILLI Hispalensis in III. Phædonis Platonici partem commentarij.

Hactenus in disputatione Socratis de philosophi officio, philosophia, & dissolutione animi à corpore dictū est, id quod ad animorum immortalitatis confirmationē uiam aperire maximè uidetur: nunc, quoniam Cebes de animi essentia, durationeq; Socratem rogat his uerbis, Cætera quidē Socrates rectè dicta uidentur, quantum uerò ad animū ipsum spectat, ualde ambigūt omnes: ipsam iam disputationem ea de re ille ingreditur. Quapropter, ut nos ordine singula exponamus, primò quæ sit animi essentia dicendum est: deinde, cui philosophiæ parti eius cognitio subijciatur. Quibus propositis, facile erit, eiusdem animi immortalitatē tueri, essentia genere intellecto. Plato (ut aliorum de animo sententias omittam, quas Aristoteles lib. 1. de Anima, et Tusc. 1. M. Tullius recitant) animum essentiam quandam, seipsam mouentem numero harmonico, definit: Aristoteles uerò *ψυχὴ ἀλογιστὴ*, hoc est, actum primum organici corporis facultate uitam habentis. Nam ille in Timæo, essentiam quandam intelligibilem, à Deo genitam, æternā, & huic corpori uniuersorum Deorum ministerio annexam, animum esse hominis inquit: hic autem lib. 2. de Anima, perfectio-

nem & formam corporis animati. Vterq; tamē incorpoream essentiam esse animi putat, & extrinsecus corpori aduenire. His ita de animo breuiter dictis (nam plura nos alibi, & fustus) uideamus nunc, cui philosophiæ parti eius cognitio subijciatur. Cum omnem philosophiam & Plato & Aristoteles in contemplatricē, actuosamq; diuiserint: contemplatricemq; rursus in rerū corporearum inquisitionē, id est, physicam, & corpore carentium, id est, sapientiam, seu primā philosophiam, quæ Metaphysica uulgò nominatur: media inter has duas disputatio de animo interijcitur, quoniam idem animus est partim corporeus, quatenus rerum corporearum utitur perceptione: partim incorporeus, quatenus eius natura diuersa est à corpore. Hac in sententiā sunt Plato, & Aristoteles: quorum ut ille in Timæo, naturam quandā animo mediam adscribit inter sensilia & intellectuilia: ita & hic in libris de Natura, & de Animo. Quapropter et Plato in eodem Timæo, ex numeris animum gignit, ut media eius natura significetur. His ita propositis, quoniam de immortalitate animorum agendum est, antequam eas rationes, quas hoc in dialogo Socrates affert, colligamus, reliquas ex Platonis alijs libris interseramus, ut hæc disputatio quàm plurimis & quàm firmissimis argumētis roboretur. Itaq; Plato idē in Phædro, ac libris de Rep. ubi animi immortalitatem tueri ex instituto uidetur, huiusmodi serè utitur rationibus: quarum prima quidem hæc est, sed multiplex, & aliquantum obscura. Quicquid ex se mouetur, æternū est: anima ex se mouetur, ergo eadem est æterna. Quòd autem æternum id sit, quod à se ipso mouetur, confirmat, quia initium sit motus: & quicquid initium sit, careat origine: ideoq; sit immortale, quoniam nec finem sit habiturum. Quòd etiam anima à se moueatur, ostendit ex corporis motu, quem ipsum ex se non habet, sed ab anima, cum idem sit potius immobile ac rude, nisi ab anima commoueretur. Itaq; cum motum hunc animalis non à corpore proficisci, sed ab animo, Plato uideret: eundem esse immortalem uult, quòd initium etiam sit motus. Id ipsum à rerum diuisione confirmat: quia nonnulla sunt immobilia natura sua, ut corpora omnia, quæ nisi ab alio moueantur, moueri nequeant per se: alia rursus ab alio partim mota, partimq; ipsa mouentia, ut cælestia corpora: alia deniq; media inter hæc, quæ nec ab alio moueantur, & ipse moueant, ut anima. Atquæ hac in ratione Plato animi essentiam à mouendi initio illo non distinguit: id quod Aristoteles,

fioteles, teste etiam Cicerone lib. 1. Tusc. sensisse uidetur, cū ὁμοιωτατα, id est continuatā motionem esse animum inquit. Secunda ratio ex lib. 10. de Rep. sumpta, huiusmodi serē est. Bonū omne alia cōseruat, contraq; malum perimit. At si nihil mali, quod animum dissoluat, existat, immortalē esse illum sequetur. Aut enim malum illud ex animi natura ipsa exoritur, aut aliūde. Ex ipsa mali oriri nihil potest, quando eadem mali nihil habet: quia materiae, quae mutationi est obnoxia, expers est: Ergo extra illam posuim malum est. Idem autem nec à corpore nasci potest, cum animus sit incorporeus, nihilq; à corporeis patitur: nec ab incorporeis, ut ab artifice Deo, cum ille seruandū uim potius, ut bonus, habeat, q̄ perimendū: igitur animus est immortalis. Sunt et rationes aliae non paucae in Platonis libris diffuse sparsae. Sed his contenti, ut firmioribus, reliquas in hoc libro adductas colligamus. Earum prima est ab antiqua opinione, & communi hominum omnium persuasione, qua cuncti natura duce immortalē esse animum putant, quam ijs uerbis Socrates affert: Vetus quidem hic est sermo, cuius memores sumus, abire quidem illinc animas defunctorum. Secunda ratio, ex continua rerum productione, quae nunquam intermissa, tanquam circulo quodam sese conuertit, ut ait Aristoteles in libris de Ortu & interitu. Nam cum animas omnes à Deo simul genitas Plato & Pythagorici affirmēt, ipseq; in uaria corpora commearē, hoc modo rationem immortalitatis secundam concludit: Quaecunq; fiunt, ex contrarijs fiunt: ut magnum ex paruo, æquale, ex inæquali: atq; ita reliqua omnia ex priuatione formae, quam in generatione sua assequuntur, fiunt, quemadmodum uel Aristoteles lib. 1. Physic. sentit. Atqui uita & mors contrariae sunt: ergo id quod eorum utriusq; particeps est, fit ex contrarijs, nimirū modò particeps uitae, modò etiam mortis, idq; reciproca commutatione. Id enim ita fit, ut migrante anima ex uno corpore in aliud, uita fiat illius, in quod migrat: cum idem per mortem, id est, carentiam animae, prius emortuum quasi fuisset. Quod si ergo rerum generatio & interitus mutuo se semper cōsequuntur, & ueluti circulari motu assequuntur, sequitur, animam esse immortalē, cum ad interitum nunquā ruat, sed ad uitā ex priuatione eiusdem in corpore animato. Tertia ratio sic habet: Notiones animi omnes, quae recordationes uerē sunt uitae prioris, ante corpus ipsum exiterunt: neq; enim unā cum corpore tum gigni pos-

sent, ut in Menone docetur. Ergo animus, cui illae insunt, antequam corpus extaret, effectus est: ut Timaeus quoq; testatur in mundi animatione, asserens eius animū corpore prius extitisse. Quod si ergo ante corpus animus fuit, ergo unā cum eo nequit interire: ac proinde immortalis existet. At qui haec ratio potissimum in eo cōsistit, quod animi omnes, Platonis sententia, fuisse unā orti dicuntur, indeq; in uaria corpora migrare: quod ex eiusdem notionibus satis probatur. Quarta huiusmodi est: Nihil sibi ipsi aduersatur: atqui animam esse mortalē, eiusdem naturae repugnet, quippe cum uitam potius suppeditet: igitur eadē est immortalis. Quinta ratio talis est: Omne corpus, atq; adeo compositum omne ex partibus, est dissolubile: contraq; simplex omne & incorporeum, dissolui non potest, cum in nullas compositionis suae partes queat abire, quia nullas habet: at anima est incorporea, & simplex, ut ex eius actionibus patet: quae si corporeae essent, & ipsa esset corporea, cum actiones omnes causae suae sint similes: ergo anima nequit dissolui. Et haec quoq; ratio aeternam animi originem tueri uidetur, quia nulla concretionē ipsum constare docet, ut exitio quoque carere concludat.

Addamus & his Aristotelis de immortalitate animorum sententiam, si aperte ille usquam tueri eam uoluit. Libro tertio de Anima, immortalē esse animum, seu intellectū agentem, sentire Aristotelem, inquit Aphrodiseus: quod is extrinsecus adueniat, quodq; diuersas a corpore actiones habere uideatur. Sed haec obscura sunt, & exigua ad immortalitatem animi tuendā, ex sententia Aristotelis: qui uaser est, et lubricus in hac parte, nec de mortalitate eiusdē quā de immortalitate pauciora dicens diuersis in locis. Nā praeter id quod in tanto librorum numero nusquam immortalitatem animi tuerit, quod eius est dubitationis indicium, multi etiam ex ipsius sententia mortalem esse animum dicunt: ut Iustinus Martyr in Parænesi ad Græcos, Gregorius Nyssenus lib. 2. de anima, Nemesius illius abbreviator in lib. de Natura hominis, qui eandem Aristoteli ex ea uoce ὁμοιωτατα corporis, quam Galeno, tribuit sententiam: Theodoretus, in Epitome diuinorum decretorum: Galenus deniq; ipse, qui ad suam sententiam eundem Aristotelem adducit. Quia quod Aristoteles ipse Ethic. lib. 3. cap. 6. de timore ac fortitudine loquens, in dubium uocat, nūc animus sit immortalis, nec ne, his uerbis: καὶ ἐστὶν ἢ ἀθάνατος ἢ ὁμοιωτατα τοῦ σώματος. Itē in libro eo-

dem, cap. 2. sic: Βύλαθσι δ' ἐσι τῶν ἀδυνατώων, αἰὼν ἀθανάσιος. Itemq; lib. 10. nullam felicitatis futuræ faciens mentionē, longa esse uita opus ait felici futuro, ut perpetua beatitudine fruatur. Possent & alia multa loca proferri, in quibus de immortalitate animi aperte dubitat. Sed his omisissis, expendamus Plotini Platonici argumenta, quæ ad intelligentiam loci huius non parum faciunt. Is ergo quatuor præcipuè capitæ rationum proponit ad animorum immortalitatem. Primò docet, à corpore ipsum esse separabilem, ac diuersum: id quod inde patet, quia rebus corporeis animus dominatur, effectibusq; repugnat. Secundò, ex diuinorum contemplatione, & cognitione, quæ nisi in rem diuinitatis participem cadere nequit. Tertio ex æternorum cupiditate, qua semper animus tenetur. Postremò, quia sempiternæ uitæ causa Deum animus idem colat, & illi pietas ac notio quædam religionis instat. Ex quibus omnibus concludit, non modò à corpore seungi animos, sed etiā immortales esse.

Sunt & aliæ multorū de immortalitate animorum sententiæ, sed eæ partim imbecilles, ut Tullianæ in lib. 1. Tuscul. tum eadem planè cum Platonici. Sed ex ijs optimæ mihi profectò Lactantij uidentur, è lib. 7. de Diuino præmio, quatuor prima sic habet: In corporea omnia, ut angeli, Deus, atq; omnes mentes, æterna sunt, quia nulla concretionem constant, cum potius simplicia sint: anima uerò incorporea est, ut ex eius actionibus liquet: æterna igitur est. Verū hæc ratio cum quinta Platonis eadem est. Secunda est huiusmodi, & eadem longè firmior superiori: Si uirtus, quæ hominis propria est, secundum naturam non est, cum labore paretur, et corporis affectionibus dominetur, præmium in hac uita nullum habet, ut debet habere: in altera igitur habebit. Quòd si ergo nec hic potest illud assequi propter labores, ac uitæ molestias: & alibi est assequutura, ne meritis suis priuetur: immortalis est igitur. Et huius rationis quoque uis ex appetitu felicitatis, & demonstratione illa, qua nos lib. 1. Philosophiæ moralis usi sumus, ut in hac uita felicitatem esse nullam doceremus, ducitur.

Addam his D. Thomæ Aquinatis, uiri in primis sanctissimi atq; doctissimi, argumenta, quibus eandem immortalitatem tueri, ac penè demonstrare mihi uidetur. Idem ergo in secundo Aduersus gentes libro, humanam animam esse naturæ intellectuæ ex eiusdem uiribus atque actionibus probans, immortalem esse quoq; concludit. Quòd autem eadem sit intellectuæ naturæ, indicat in-

telligentia, cognitio, ratiocinatio, memoria, ceteræq; uires eiusdem, quæ uel nullam, uel exilem admodum materiæ admixtionem recipiunt. Præterea nulla, inquit, res ex eo, quo sua constat perfectio, corrumpitur: cum omnis interitus ex contrarijs causis fiat. at animæ perfectio, in separatione quadam à rerum corporearum contagione consistit: quia simplex omne, quo est minus corporeæ concretionis capax, eo est præstantioris naturæ: ergo anima, ob id quòd à corpore seiungatur, interire nullo modo potest. Et quanquam alia esse ratio animæ uideatur, cum ipsa per mortem à corpore seiungitur: alia, cum per actiones suas à corpore differentes: nihil tamen id obstat, cum unumquodq; sic agat, ut est à natura sua institutum, actionesq; omnes efficientis suæ causæ uim sequantur: alioqui efficiens sui simile nunquā efficeret. Itaque ut animi actiones eo sunt perfectiores, quò minus concretionis corporeæ habuerint, animam ipsam sequitur tunc perfectissimam esse, cum se prorsus à corporis societate extricauerit, siue intelligendo quid, siue affectiones à ratione auersas sedando, uirtutemq; exercendo. Porro si id quòd animam perficit, natura sua est incorruptibile, eundem immortalē esse necesse est: quando id quo perficitur, est aliquid immortale. Esse uerò incorruptibilia ea quæ ab animo intelliguntur, & quibus idem perficiatur, dubium non est: quando & ea quibus idem perficiatur, uniuersalia sunt: quæ quatenus huiusmodi sunt, prius non possunt, ne toto sublato, partes etiam eius tollantur: et quo plura uniuersalia mens capit, eo est perfectior & ornatior. Iam cum desiderium in ijs quæ cognoscant, & scient, cognitionem sequatur: idemq; desiderium, siue appetitio superuacanea esse nequeat, quin ad id quòd desiderat, aliquando feratur: sequitur, animam immortalitatem assequaturū, quam modis omnibus expetat: siquidem eam, dum uiuit in terris, nunquam habet, nec est habiturus: proindeq; in alia uita se illa fructurū sperat. Quòd si uerò quis dicat, bruta etiam, atq; omnia, quemadmodum ait Aristoteles, immortalitatem appetere: quòd immortale esse nihil aliud sit, quam semper esse, idq; in suo genere: omniaq; id expetat naturali ut, quatenus se & cōseruant, & cōseruata esse uolunt: fatebor id quidem, si eandem esse cunctis appetitionis rationem admittant: id est, eodem modo dicant bruta expetere immortalitatem, quo homines. Expetit quidem bellus esse se, & uerere totum illud uitæ spacium à natura sibi concessum, ulterius uerò nequaquam: quia ne id quidem sentit. Appetit-

tus enim cognitatum esse rerum debet: cognitio uero immortalitatis futuræ, in ratione cadit tantummodo: quæ si omnibus inesset, appetitum etiam eiusmodi haberent. Dicuntur uero cuncta immortalitatem appetere, similitudine quadam, & cōspiratione: quatenus unumquodq; in suo genere esse se cupit semper, sicut est: quemadmodum homines, ac mētes separatæ semper sunt. Quinetiam si omne id quod in aliquid aliud recipitur, ad recipiētis se formam accommodat, siue potius in illo iam receptum forma sit eius quod est: neque enim aliud est id quod cognoscitur, quàm eius forma ea, quæ ab animo sit comprehensa: ac formæ rerum in mente sic imprimuntur, ut actu ac re ipsa sint intellectuales: sicq; sunt intellectuales actu, ut & uniuersales, materiæq; expertes: sicq; uniuersales, ut etiam sint incorruptibiles: relinquatur sanè, humanum animum esse incorruptibilem: quando ea quæ in ipsum recipiantur, & ad eius se formam accommodent, incorruptibilia sint, & immortalia. Deinde quia intellectuale esse, prius est quàm esse sensibile, quando uniuersa singulis priora sunt: & ea quæ comprehendunt uniuersa, priora illis sunt quæ tantum capiunt singula: & ea quæ primò sunt, & in se alia primò recipiunt, ut materia prima, incorruptibilia natura sua sunt, ne si interirent, reliqua etiam, quæ in ea recipiantur, interirent: ergo anima, quæ primum receptaculum horum primorum intelligibiliū est, immortalis quoque existit. Iam uero, quicquid efficit, eo quod efficitur, longè est præstantius: at intellectus agens efficit, ut actu sint intellectuales res in se: ergo ut actu intellectalia ob id quod uniuersalia sunt, corruptionis sunt nescia: ita idem intellectus agens, qui illa talia efficiat, multo minus est corruptioni obnoxius. Idem autem intellectus, humani animi pars, seu facultas est: igitur et animus ipse immortalis est, ut eiusdem pars etiam. Adhæc, nihil omnino interit, nisi aut contrarij ui, aut deletio subiecto, aut deficiente sua causa: ueluti calor, à contrario frigido interit: uis cernendi, subiectis oculis erutis, perit quoq;: lux aeris, sole deficiente, eripitur. nullo autem horum modorū humanus animum potest perire: ergo nullo modo peribit, atque ideo immortalis existit, in primis quidem non potest ipse ui contrarij interire, quando contraria omnia recipit in mentem, dum ea cognoscit: & subiectum eius perire nequit, quod nullum habet, cum idem forma sit solum quædam expertis materiæ, uti latius abibi docetur: nec etiam causæ suæ defectu peribit, quæ æterna est, id est Deus: ergo nullo modo esse

morti obnoxia potest. Deniq; si ob dissolutionē, interitum ue corporis animus corrumpi deberet, sequeretur, debilitato, affecto ue illo malè, hunc ipsum, aut eius uim aliquam debilitari: sed per se nulla unquam animi uis debilitatur, nisi quatenus instrumento, quo utitur, malè affecto, ipse obscuratur, nec foras quasi prodit: unde restituito instrumento, si fieri possit, & uis etiam restauraretur: & intellectus uis animi sit, quæ cum instrumento, ut antea probatum est, non egeat, nec per se, nec accidētario interire possit: ergo nullo modo intellectus perire, nec anima, cuius pars idem est, corruptioni subijci potest. Addam his ego aliam, omisis reliquis uiri eiusdem rationibus è prima parte Theologicæ Summæ, quæ eadem se re sunt cum superioribus, quæ mihi non parui momenti esse uidetur. Ea uero sic habet. Ex eo quod est, nihil omnino perire potest: quando nullus interitus, uel philosophorum omnium consensu, simplex est, ita ut aliquid in nihilum omnino redigatur. Atqui anima existit aliquid, ut ex eius actionibus patet: quia nihil esse actio sua possit, & actio omnis ab aliquo agente nascatur: ergo interire ipsa non potest. Restat ergo, ut uel nullo modo interire anima possit, cum in nihilum redigi nequeat: uel ipsam non planè perire, sed in aliquid aliud conuerti, cum unius interitus ortus sit alterius. Ex anima uero quid obsecro gigni possit? Num quid corporeum? nullo modo: quando ex incorporeo nihil fieri corporeum potest. Num incorporeum? quid ergo incorporeū illud sit? num tale, qualis erat antea anima, an aliud perfectius & purius, uel contra imperfectius & scedius? si tale sit, qualis erat antea, ergo remanet eadem, quando accidētarium aliquid tantum mutatur, id est, connexio illa corporis: si aliud perfectius & purius, ergo non solum non interit anima, sed etiā purior redditur, ac proinde fit immortalior. si quid imperfectius ac scedius, in quo nam est quæ si imperfectio illa: num in eo, quod essentia eius pereat? nequaquam profectò, quando in nihilum redigi non potest: num ut eo, quod essentia illa, quæ prius fuerat, deterior sit? At fatebatur tamē eandem essentiā remanere, cōditionem uero eius tantum mutari: quod nihil instituto nostro obstat. Nunc ad Platonis explicationem ueriamur. Quantum uero ad animam ipsam spectat, ualde ambigunt homines. Dubium inter philosophos diu fuit, essent ne animi hominum immortales, an non. Nam, ut Plutarchus lib. 4. de Philosoph. decretis ait, Democritus et Epicurus, unā cum corpore eos interire putauerunt:

tenentur: contra Plato, Socrates, Pythagoras, ac
 Syrus Pherecydes, immortales esse. Ex his om-
 nibus Plato, post Pythagoram, primus rationes
 huius rei attulit, cum superiores duntaxat senten-
 tiam ipsam protulissent. Cum ergo tanta philoso-
 phorum hac de re dissentientium opinionum ua-
 rietas sit, ab ea quaestione Celes statim exorsus,
 quia supra mortis philosophicae ac Socraticae fa-
 cta erat mentio, petit a Socrate, nunquid immor-
 talis sit anima, nec ne? Sed nos, ut singula ordi-
 ne instituto explicemus, quaecumque sese offerant
 hoc in loco difficilia, doceamus: Primum, cur ani-
 mas defunctorum illinc, quò abierint, redire di-
 cat, ut antiqua fama ferat, atque ea immortalitatis
 ratione primum utatur: Deinde, num anima sit à
 corpore separata, necne, aut eiusdem naturae cum
 corpore: Vltimò, secundam de immortalitate ani-
 mi rationem breuiter colligamus. In primis Pla-
 tonicorum & Pythagoreorum sententia est, ani-
 mos hominum, atque animantium aliorum, ante
 corpus extitisse. Aiuunt enim ij, animos omnes à
 Deo simul creatos esse initio mundi, indeque ad ua-
 ria corpora demitti: ut in Timaeo de distributio-
 ne animorum in corpora perspicuum est, atque in
 lib. 10. de Rep. in quo animarum fuisse à Deo nu-
 merum certum effectum, Plato inquit. Cui sen-
 tentiae Platonici Olympiodorus astipulatus,
 antiquam fuisse famam inquit iam inde ab Orphea
 & Pythagora ductam, animas in alia uita ante
 corpus fuisse: ex qua, in corpora haec delaberentur,
 et hinc iterum eò redirent. Quam ob causam
 Plato in hoc loco inquit, ueterem famam fuisse,
 abire animas ad inferorum loca, atque inde rur-
 sus reuerti. Quod quidem ille ad immortalita-
 tem animi tuendam, à fama & opinione antiqua
 petitum refert. Alij autem Christiani Platonici,
 id ipsum interpretantur de anastasi hominum fu-
 tura: quae Iustinus Martyr contra Graecos Pla-
 tonem cognouisse ait his uerbis: ἡ τῶν δα μοι δὲ ο-
 κεί οὐ πλάττω ὁ μόνον τὸν ποδὶ κρίσιως πρὸς
 τὴν προφῆτῶν μιμαθικὴν λόγον, ἀλλὰ καὶ
 τὸν ποδὶ τὴν ἀπιστικὴν πρὸς ἡμῶν ἀνασ-
 τως. Itemque Lactantius lib. de Diuino premio,
 cum Pythagoricos ait pro resurrectione animo-
 rum in uaria corpora commutationem induxisse.
 Idem & Cyrillus lib. 7. contra Iulianum confir-
 mat, atque alij multi. Sed horum pace non modò
 Plato, aut philosophi ceteri hanc resurrectionem
 Christianam ignorarunt, quemadmodum elegan-
 ter docet Augustinus in libris de ciuit. Dei: sed
 eam etiam permultis argumētis sustulere. quem-
 admodum uel Synesius Platonici in episcopa-

tum ascitus, ad omnia Christianorum dogmata ca-
 pienda facilem se praebuit, hoc tamen unum de re-
 surrectione uix unquam credidit. Sed his omis-
 sis, quae ad rem parum conducunt: uideamus, num
 animae à corpore possint separari, id est, sine cor-
 poribus per se ipsas existere. Qua in re perspi-
 cuum est, Platonem, Aristotelem, Plotinum, Ale-
 xandrum, ac reliquos, qui incorporeum animum se-
 cere, id affirmasse: negasse uero, quicumque corpo-
 ream esse dixerunt. Nam Plato in Timaeo, factos
 à Deo animos ante corpora inquit, posteaque
 Deorum iuniorum opera in iustos ipsis corporibus.
 Idem in Apologia, libris de Rep. alijsque locis affir-
 mat: itemque Aristoteles lib. 3. de Anima, cum men-
 tem ait extrinsecus aduenire. atque lib. 4. de Gene-
 rat. animal. et Aphrodisaeus lib. 2. de Anima, ac
 Plotinus in li. de Animorum descensu in corpora.
 Quae cum ita sint, relinquitur, animum & à cor-
 pore separari posse, et eiusdem naturae diuersae à
 corpore esse. Id etiam ratione potest confirma-
 ri, quoniam si animus diuersas habet à corpore a-
 ctiones, ut certè habet, diuersam quoque habet es-
 sentiam: cum diuersarum essentiarum diuersae actio-
 nes sint. itemque si actiones illae diuersae à corpore
 sunt separatae, ut est sanè intelligere, recordari, et
 similia, animus quoque seungi à corpore potest.

His ita propositis, alteram Socratis de immor-
 talitate animi rationem expendamus. Eius caput
 est, animos ante corpora extitisse: quo statuto,
 ratio ipsa concluditur, ad quam tamen conficien-
 dam, duobus quasi medijs utitur. Primum est, quòd
 omnia fiant ex contrarijs: id quod Aristoteles in
 Physicis, & philosophi alij multi fatentur. secun-
 dum, quòd contraria, quae ex se mutuo fiunt, sub-
 iectum aliquod habere debeant, quando alterum
 mutari nequit in alterum. Hoc posito, ratio sic con-
 cluditur. Omnia ex contrarijs fiunt, nimirum al-
 terutro ipsorum in subiectum agente, et ipsum in-
 formante: at uita & mors sunt contraria, in eo-
 rumque medio animal positum ueluti subiectum: er-
 go ex altero alterum fit, hoc est, modò animal ui-
 ta fit particeps, modò expers. Quòd si autem è
 uita mors, & è morte uita oritur: igitur anima
 nunquàm est morti obnoxia, cum ante corpus exti-
 terit, & post eundem sit futura. Eiusdem hanc
 rationem alijs duabus Plato confirmat: quoniam
 prima est, quòd generationis omnis progressus
 sit circularis, id est in se ipsum reciprocus: secun-
 da, quòd si omnia ad interitum uerent, nec rege-
 nerarentur, astrueretur uita Anaxagorae, dicen-
 tis omnia in eodè esse permixta, indeque secretionem
 partium facta gigni: quod Aristoteles quoque li. 1.
 Physic.

Physic. refutat. Atqui circulari motu omnem generationem fieri, non modò Plato hic docet, sed Aristoteles etiam, ac ceteri philosophi. Siquidè ex unius interitu, alterius sequitur generatio, & uice uersa: quoniam, eadem semper materia permanente, diuersæ inducuntur formæ. Ac si commutatio ista humanæ generationis intermitteretur, atq; animæ omnes unâ cum corporibus planè interirent, cunctæ tandem ad interitum laberentur, & ut Endymionis somnio, ita morte sepe 10
lirentur. Endymion autem, ut Poetæ fingunt, in Latmo, Caria monte, 40. annos obdormiuit: quemadmodum prouerbio etiam fertur, ac Cicero lib. 1. Tuscul. & Plinius lib. 9. cap. 2. referunt.

Iam quod de Anaxagora hic fertur, in eum est sensum accipiendum, quòd si animæ omnes simul cum corporibus interirent, & confunderentur, non solum corpus, sed animæ etiam ex eadem essentia essent educendæ, facta secretionem quadam partium infinita. Nam Anaxagoras, ut Aristoteles libro 1. Physic. refert, omnia putabat in confusa quadam substantia esse, ex eaq; generationem omnium, interitumq; fieri a mente siue Deo, secretionem quadam partium: ut si ex eadem illa substantia particulæ diuersæ discernerentur, generatio alicuius rei fieret: si uerò illa in ipsam iterum dissolueretur, interitus. Itaq; omnia simul in eodem esse permixta dicebat. Cuius sententiam idem Aristot. refutat, recitatq; in Gorgia Socrates, aduersus Poli sententiam disputans. Cum igitur hæc fuerit Anaxagoræ sententia, ut omnia in eodem simul esse mixta putarit: meritò quidè Socrates illud eiusdem euenturum esse ait. si animæ, corporaq; in morte simul intereant, & in idem dissoluantur. Atqui hoc sanè modo prima Socratis ratio explicata sit: cuius conclusio ab eodem illo statim subiungitur, cum ait: Est certè ò Cebes maximè omnium ita, ut mihi uidetur: neq; nos hæc ipsa quasi decepti fatemur, sed uerè reuiuiscencia 40
est, atq; ex mortuis uiuentes fiunt, mortuorumq; supersunt animæ: atque bonis melius est, malis uerò peius. In qua conclusione, & ante corpora extitisse animos, & post illa extare affirmat, & bonis malisq; præmia constituta ac pœnas inquit.

Atqui & secundum illud ò Socrates, inquit Cebes, quod frequenter usurpare soles, si modò ueram est, disciplinam uidelicet nostram nihil 50
esse aliud quàm reminiscenciam: & secundum hoc inquã, necesse est nos

in superiori quodã tempore, ea quorum nunc reminiscimur, didicisse. Id uerò fieri non posset, nisi prius anima nostra fuisset alicubi, quàm in hanc humanam speciem deueniret. Quamobrem & hac ratione immortale quiddam anima uidetur esse. At quales huius rei demonstrationes, inquit Simmias, habes, ò Cebes? Commemora nobis eas. nõ enim satis in præsentia memini. Vna quidem ratio est pulcherrima, inquit Cebes, quòd interrogati homines, si quis eos rectè interroget, ipsi omnia quemadmodum sunt respondent. Atqui nunquam id facere possent, nisi inesset ipsis sciëntia, recta q; ratio. Deinde si quis eos ad geometricas figuras, descriptionesq; uel simile aliquid cõuerterit, ibi manifestè cõperi et id ita se habere. Si hæc ò Simmia ratio, inquit Socrates, tibi non satisfacit, attende an sic tibi consideranti idem quod nobis uideat. Diffidis enim eam, quam disciplinam uocant, reminiscenciam esse posse.

Haud equidè diffido, inquit Simmias. Verũtamè id expedit mihi discere, de quo sermo est, scilicet reminisci. Ac fermè ex his quæ Cebes cepit dicere, iam recordor et credo. Nihilominus tamen & à te ò Socrates, qua ratione id modò probare ipse aggrediebaris, perlibèter audirem.

Hac equidem ratione, inquit Socrates, confitemur sanè quodammo do, si quis alicuius reminiscatur, oportere ipsum prius aliquando id sciuisse. Prorsus, inquit Simmias.

Nunquid ergo & hoc cõfitemur, inquit, quoties sciëntia hoc modo prouenit, reminiscenciam eam esse? Dico autè hoc pacto. Si quis aliud quiddam uiderit, uel audiuerit, uel alio perceperit sensu, neque solum id ipsum cognoscat, uerum etiam cognoscat aliud quiddam, cuius nõ una eademq; sed alia sciëntia sit, nõne meritò dicemus, hunc eius rei reminisci, in cuius peruenierit notionem? Quoniam pacto id dicis, inquit Simmias? Hoc, inquit Socrates.

tes. Alia quodammodo hominis scientia est, alia lyræ. Quid ni, inquit Simmias. An ignoras hoc amanti bus euenire, cum lyram aut uestem, aut quid aliud ex his aspiciant, quibus uti eorum amatae cōsueuerunt? Nam & agnoscunt lyram, & simul mente formā recolūt puellæ cuius erat lyra. Hoc uerò est reminisci. Ceu si quis, cum Simmiam uiderit saepe, ¹⁰ Cebeus recordetur, & cætera eiusdem generis infinita. Infinita per louem, inquit Simmias. An nō igitur, inquit, tale quiddam recordatio quædam est? Maximè uerò si id nobis in illis cōtingat rebus, quas longitudine temporis, & negligentia obliuioni iam tradiderimus? Ita certè, inquit Simmias. Quid uerò, inquit Socrates: Cōtingit ne, ut qui ²⁰ equum pictum uiderit, pictamq; lyram, reminiscatur hominis? Atque cum pictum aspexerit Simmiam, ueniat illi in mentē & Cebeus? Sic utiq; inquit. Nōne euenit etiam, ut qui Simmiā inspexerit pictū, ipsius quoq; Simmiæ recordetur? Euenit certè. An non secundum hæc omnia contingit, tum à similibus, tum à dissimilibus reminiscenciam pro- ³⁰ uenire? Contingit. Verum quoties à similibus quispiam reminiscitur, an non necesse est id insuper intelligere, utrum deficiat hoc secundum similitudinē, nec ne, ab illo cuius repetita memoria est? Necesse est. Attende sanè, nunquid hæc ita se habeāt. dicimus aliquid esse æquale? non dico lignum ligno, neque lapidem lapidi, neque aliud eiusmodi ⁴⁰ quicquam, sed præter hæc omnia aliud quiddam æquale. ipsum dicimus ne aliquid esse, an nihil? Dicimus per louem, & quidem mirificè. An scimus & ipsum quod est æquale? Omnino quidem. Vnde nam scientiam eius accepimus? An non ex his quæ modò diximus, uidelicet cōspicati uel ligna, uel saxa, uel alia quædam æqualia, ex his illud excogitauimus, quod aliud est ⁵⁰ quàm hæc? An non aliud quiddam

apparet? Considera uerò & hoc pacto. Nōne saxa, uel ligna æqualia, dum eadem sunt, aliàs æqualia, aliàs inæqualia nobis apparēt? Penitus.

Quid autē ipsa æqualia, possunt inæqualia tibi uideri? uel æqualitas, inæqualitas? Nunquam, ô Socrates. Quamobrè non idem sunt hæc æqualia, atque ipsum æquale.

Nullo modo idem mihi apparent, ô Socrates. Veruntamen ab his æqualibus quæ alia sunt quàm ipsum illud æquale, ipsius simul excogitasti scientiam, atq; percepisti. Verissima loqueris. An non siue simile ipsum sit, siue dissimile? Omnino.

Nihil sanè refert. quatenus enim aliud cōspicatus, ex hac ipsa perspective aliud intellexeris, siue simile, siue dissimile, necesse est hinc reminiscenciam provenire. Et maximè quidem. Quid uerò ad id? An sic nos habemus circa quæ sunt in his quæ modò dicebamus æqualia, lignis, saxisq; & alijs? Videtur ne ita æqualia hæc esse, ut ipsum quod est æquale? an deesse potius aliquid, quo minus talia sint quale est æquale ipsum, an nihil? Permultum certè deest. Nōne confitemur, quando quis aliquid intuens, animaduertat appetere quidē hoc quod in presentia uidet, esse tale quale quiddam aliud ex his quæ sunt, uerum deficere, neq; posse tale esse æquale, quale sit illud, sed deterius esse, necesse esse eum qui animaduertit, antè cognouisse illud cui dicit hoc quodam modo simile fieri, sed ad plenā similitudinē non accedere? Necesse est. Quid ergo? talē ne aliquid contingit & nobis, nec ne? circa hæc æqualia, ipsumq; æquale? Quamplurimum. Necesse est ergo, nos æqualis ipsius scientiam antè illud tempus habuisse, in quo primum uidentes æqualia, agnouimus conari quidem hæc omnia talia euadere quale est ipsum, attamen à perfectione ipsius abesse. Ita est. Atqui & hoc ⁵⁰ cōfitemur, nos neq; aliud id agnouisse, neque agnoscere posse, quàm

ex visu, uel tactu, uel alio quodā sensu. similiter enim de his omnibus iudico. Similiter, o Socrates, ad id se habent, de quo agitur, ostendendū.

Atqui a sensibus quidē intellexisse oportet, omnia quæ subiecta sunt sensibus, illud quod est æquale appetere, quamuis ipsum nō assequantur. an aliter dicimus? Haud aliter.

Antē enim quā inciperemus uidere, aut audire, alijsq; uti sensibus, oportuit nos æqualis ipsius scientiā possedisse, uidelicet quid ipsum sit: si modō æqualia hæc quæ sensib. subiaccēt, ad ipsum adeō relaturi simus, ut iudicemus anniti quidē hæc omnia talia quale ipsum est euadere, ueruntamen deteriora relinqui. Necessariō, inquit Simmias, ex superioribus id, o Socrates, sequit. An non statim, inquit, nati uidimus, & audiuius, aliosq; sensus exercuimus?

Omnino. Oportuit autem, ut diximus, ante hæc ipsius æqualis scientiam habuisse. Oportuit. Quamobrem, ut uidetur, necesse est, antequam nasceremur, eam comprehendisse. Sic apparet. Nōne si eam sortiti ante natiuitatē ipsam iam habētes nati sumus, sciuius et ante ortum, atque statim nati, non solum ipsum æquale maiusq; & minus, uerumetiam eiusdem generis omnia? Nō enim de æquali magis nunc nobis est sermo, quā de ipso pulchro, de ipso bono, de ipso iusto atq; sancto, & ut dico, de omnibus quibus propriē hoc ipsum quod est assignamus, & interrogationibus interrogantes, & respōsionibus respondentes: ut necessariū sit nos antequam nasceremur, horum omnium scientiam habuisse. Est ita. Ac si acceptis scientijs, non semper obliuisceremur, oporteret & cum ipsis nasci, semper etiam per omnem uitam scire. Nam scire id est, acceptam alicuius rei scientiam retinere, nec amisisse. An non obliuionem scientiæ iacturam esse dicimus? Ita prorsus, o Socrates. Sin autem acceptā ante ortum scientiam, nati amisimus: de

inde uerō freti sensibus circa ipsas scientias, illas quas antē habueramus, recipimus: nōne id quod discere appellamus, esset scientiā propriam recuperare: atq; id reminisci nominantes, rectē nominaremus?

Rectē. Fieri enim id posse apparuit. Videlicet, ut cum quis aliquid senserit, uel uidendo uel audiendo, uel aliter sentiendo, aliud quiddam ex hoc agnoscat cuius erat oblitus, cui quidem hoc quodammodo propinquabat, siue simile sit id, siue dissimile. Ita quod iam pridem dico, ē duobus alterum. Aut enim scientes nati sumus, sciuisq; per omnem uitam omnes: aut quos deinde dicimus discere, duntaxat reminiscuntur, atq; disciplina reminiscētia est. Sic omnino se res habet, o Socrates. Vtrum igitur eligis o Simmia? uel cum scientia nos esse natos, uel reminisci postea quorum prius scientiam acceperimus? Ambigo, utrum in præsentia Socrates eligā. Quid uerō, potes ne eligere quid de hoc uideatur tibi? Vir sciens potest ne eorum quæ scit reddere rationem, an contrā? Necesse est, o Socrates, posse.

An uerō tibi uidētur omnes rationem de his quæ modō tractabamus, afferre posse. Optarem equidem. sed multo magis uereor ne cras nullus hic homo sit, qui pro dignitate id sciat efficere. Non igitur o Simmia, putas omnes hoc intelligere? Nullo modo. Reminiscuntur ergo quæ aliquando didicerant. Necesse est. Quando uerō acceperunt animæ nostræ scientiam? Non enim, postquā homines nati sumus. Non certē. Ergo prius. Ita. Erant igitur, Simmia, animæ etiā prius quā in humanā specie deuenirent, seorsum à corpore, intelligentiamq; habebant. Nisi fortē, o Socrates, dum nasceremur, ipsas scientias acceperimus. Nam id etiam tempus reliquū est. Esto sic o amice. Sed quoniam alio tempore eas amisimus? Non enim habentes iam eas, nascimur, ut modō confitebamur. An in eodem perdi-

60
 perdidimus, quo & accepimus? an aliud tempus efferre potes? Nullo ô Socrates modo, sed nihil me dicere, minimè aduertebā. An ergo sic nobis se res habet, ô Simmia? Si quidem sunt ea quæ quotidie prædicamus, pulchrum scilicet quiddam atque bonum, & omnis eiusmodi essentia, ad quam omnia sensibus percepta referimus, quæ & prius erant nostra, & tanquam nostram quærentes inuenimus, atque ad ipsius exemplar referimus, necesse est ita ut & ipsa sunt, nostram quoque animam prius etiam quam nasceremur, extitisse. At si hæc non sunt, frustra utique ratio hæc tractata esset. An nõ ita se habet: atque par necessitas est, & ipsa esse, & animas nostras, antequam nasceremur: & nisi ipsa sunt, neque hæc utique sunt. Mirificè, ô Socrates. Eadem mihi uidetur esse necessitas, atque pulcherrima huc ratio nos perducit, ut similiter tam animam nostram, quam essentiam ipsam quam modò dicebas, antè quam nasceremur, extitisse confiteamur. Nihil enim tam certum habeo, quam esse eiusmodi omnia, et quidem maximè, scilicet pulchrum ipsum, & bonum, aliaque omnia quæ tu modò dicebas. Et quantum ad me adtinet, satis est demonstratū. Quid uerò uideat Cebes? Oportet enim illi quoque persuadere. Satis & illi arbitror persuasum, inquit Simmias: quamuis omnium repugnantissimus sit, & ad credendum tardissimus. Opinor tamen sufficenter illi probatum, ante ortum nostrum animam extitisse. An uerò post interitum nostrum etiam futura sit, nec mihi quidem ipsi, ô Socrates, satis adhuc uidetur ostensum.

Explicauimus breuiter primam Socratis rationem de immortalitate animarum: nunc, quia Cebes mentionem etiam fecit eius rationis, qua uti frequenter est solitus Socrates, quæ ex recordatione animi petitur: eandem subiungit superioritatem quod ex illa ipsa pendeat, tum quod ad ipsam confirmandam pertineat. Huius autem rationis fundamentum est, quod ex huma-

61
 nae mentis notionibus, à natura insculptis, quas recordationes Plato uocat, animos ante corpus fuisse docet, indeque eosdem immortales esse concludit. Sed antequam rationes has colligo, in primis uidendū est, quæ sit hæc recordatio apud Platonē: tum, cur ex ea ille nostros animos doceat ante corpora extitisse: postremò, argumentum ipsum construamus. Recordatio Platonis, ut antè dixi, appellatur notio rei alicuius, à natura nobis ingenerata, qua facile quiduis percipimus. Cum enim ueris assentimur, falsa dijudicamus, ac rerum diuersarum formas ingenij dexteritate magna percipimus, eorundem recordari uidemur: quæ quidem mentis dexteritas Græcis τὴν ὄψιν, tum ἡπόλησιν, Latinis notio appellatur: estque quasi lux quædam mentis, ad res percipiendas accommodata, qua illustratus animus, solum natura duce, uel sine doctore multa cognoscit, ut Deum esse: uel res à magistris traditas facile percipit. Atque huiusmodi etiam notiones, ut Nemesius in lib. de Natura hominis ait, Plato uocat ἀπομνημονεύματα, id est recordationē superioris uitæ: quoniam, ut idem in Menone dicit, nihil aliud est nostra scientia, quam recordatio quædam: et cum discimus, propter notiones illas nobis insitas reminisci uidemur. In eo igitur dialogo, Socrates puerum quendam interrogans de figuris Geometricis, quarum ille demonstrationi quasi à natura edoctus assentiuit, scientiam nostram recordationem esse asserit, duabus de causis: prima, quod rectè interroganti sæpe uerè respondeamus, in iis quæ nunquam didicimus: secunda, quia ex eorum quæ sensibus percipiuntur cognitione, formam quandam siue ideam comprehendimus, quæ nostræ prius menti ueluti insculpta erat. Ex quo uult fieri, animos nostros ante corpora fuisse, quando tam subito illi ex imperfectis perceptionibus perfectam rei notitiam tenere minime possent. Atque huiusmodi sanè rationibus Socrates tum in Menone, tum in hoc dialogo, recordationē esse quandam superioris uitæ in animis nostris inquit: Idemque apertius explicans Plotinus de sensu & memoria, illas inquit animi notiones accidentibus non esse similes, sed ueluti uires quasdam illi à natura insitas: cuius generis est imaginatio, intellectus, sensus. Ergo, notiones hæc naturales cum sint, si quando quid animus percipiat, imaginationis uires illas continuo in actum educit, tumque recordari dicitur. Atque hæc est summa Platonis sententiæ, quæ uerior et religioni nostræ congruentior uidetur. Platonis autem rationem illam, quod nostrum scire sit recordari,

cordari, Aristoteles libro primo Posteriorum Analyticorum refutat, cum ait, omnem nostram cognitionem & intelligentiam ex antecedenti fieri cognitione: quasi diceret, notiones quasdam naturales insitas nobis esse, quibus quidvis facile percipiamus. Et quamuis à Platone hac in re dissentire ille uideatur: nulla tamē, si rem bene perspicias, dissensio est. nam quod Plato recordationem siue notiones nobis insitas uocat, Aristoteles antecedentem cognitionem nominat. ibiq; ille Platonem reprehendit, non quod recordationem illam siue notitias insitas nobis esse dixerit: sed quia ex eandem recordatione scientiam oriri putauerit. Nam & libro 3. de Animo, cum intellectum nostrum ueluti tabulā, in qua nihil sit depictum, esse ait, easdem quoq; intelligibiles res esse docet: hoc est, notiones illas tanquam facultates, quibus facile obiectas res possit quis cōprehendere. Quod Iamblichus & Philoponus interpretati, eandem esse Platonis & Aristotelis in hac parte sententiam affirmant: siquidem Aristoteles in intelligēte intellectiles res facultate inesse dicit: Plato uerò rationes rerum, & recordationem. Sed ad Platonis interpretationē redeamus. Cum ergo recordationem hanc nobis, ac notitiam rerum inesse Plato multis in locis, atq; in hoc dialogo dicat, quod eandem in hac uita sensili comparari non posse putet, quando à nobis pueris & ignaris rerum omnia percipiātur, ante corpus inquit animam nostram exiuisse: atq; id sanē non in hoc dialogo solum confirmat, sed in Timæo etiam, Epinomie, alijsq; locis, ubi animū ante corpus extare, & ex diuina mente in corpus ipsi descendere affirmat. Cui etiam sententiæ Aristoteles lib. 2. & 4. de Generatione animal. ac lib. 3. de Animo, assentire uidetur, cum mentem nostram aliunde prouenire ait. Quo fit, ut ille ipse & animum à corpore separatum, & à Deo missum, atq; ante corpus edition, dicere cum Platone uideatur. His ita explicatis, ad Socratis rationem expendendam ueniamus. In ea igitur ille primò sciētiam nostrā recordationē esse probat, cum ait: Vna quidem ratio est pulcherrima, quod interrogati homines, si quis eos interroget, ipsi omnia, quemadmodū sunt, respondēt: Tum argumentatione immortalitatem animi inde ducta concludit. Quoniam autem tota huius argumenti uis ex eius rationis, quod nostra scientia sit recordatio, confirmatione pendet, eandem rationem Socrates inductione probat, cum ait: Hac equidem ratione, inquit So-

crates, confitemur sanē quodammo-
do, si quis alicuius reminiscatur, o-
portere ipsum id prius aliquādo di-
dicisse. Ratio autem ipsa sic habet. Recordatio est, rei oblitæ aliqua ex parte instauratio, cū quid in memoriam recolimus, quod elapsum penē fuerat: quæ ipsa nullo modo fieri potest, nisi eius rei quam recordamur, cognitio præcesserit. Eandem uerò recolimus uel similitudine quadam eius rei quam nouimus, uel dissimilitudine: ut cū Tusculanas quæstiones audio, Ciceronis recordor: uel cum Romam uideo, in Cæsaris recordationē uenio. Similitudo enim rei, uel dissimilitudo, memoriam renouare solet: quoquo modo tamen recordemur, nouisse prius nos, quæ recordamur, necesse est. Hoc statuto, ratio ita construitur. Cum quid uidemus, audimus, aut sensu aliquo percipimus, recordatio statim siue idea eiusdem in mentem uenit, quando uel alicui rei sponte assentimur, uel interroganti respondemus. atque eius rei assensus, siue idea inesse nobis apparet, antequam per sensus rem cognoscamus: ergo et ante sensus perceptionem insita nobis cognitio fuit, cuius recordamur. Nam cum corpus aliquod æquale uel inæquale cernimus, quandam ideam statim æqualitatis uel inæqualitatis menti nostræ insitam intelligimus, per quam fit assensus. ergo idea illa ante rem sensu perceptam nobis erat: nec enim rem perfectam, imperfecta sensus perceptione cōtinuò comprehenderemus. Quod si ergo id ita est, animum, cui notiones illæ sunt, ante corpus exiuisse sequitur, ac propterea illum immortalem esse. Alterū enim de duobus sequitur necessariò ex superiori disputatione, cum alicui rei sensu perceptæ assentimur, uel sciētiam eius rei nos prius habuisse, & cum illa natos esse: uel recordari eiusdem penē oblitæ: quocunq; autem modo id sit, animam ante corpus fuisse constat. Nam si postquam nati sumus, eam scientiam accepimus, igitur et notiones rerū simul cum sensum apprehensione ingenerantur: quod contrā fit, aut si rursus, dum nasceremur, scientiam illam accepimus, quod Cebes subiicit: necesse est eodē tempore obliuisci nos perceptæ rei, cuius recordamur: siquidem comprehendendo res sensibus, impressam nobis notionem siue recordationē sentimus: quam nō sentiremus utiq; si rem perceptā statim cognosceremus, notioq; illius nobis imprimeretur. Ita fit, ut cum idea illa rerum perceptarum quasi recordatio præcedens cognitionis sit, eademq; iam inde ab ortu nobiscū sit nata: necessaria inde sequatur, animam, cui eadē notio interat,

64 ante corpus fuisse. Hæc est totius argumenti Socratici summa, in qua ille solum id contendit probare, animas ante corpus existisse: quo demonstrato, immortalem esse animam concludit. Sed quoniam inter argumentandum Socrates duo hæc attulit, quæ difficultatem parere possint: alterum, quod cognitionem nostram per sensus fieri putat, cum prius recordationem nostram esse scientiam dixerit: alterum, quod animum nostrum ueluti boni & pulchri ideam illam, ad quam omnia referuntur, esse inquit: ea quoque nos breuiter exponamus. Cum scientiam nostram Plato ex recordatione, seu notionibus à natura nobis insitis fieri putet, eam postea recordationis scientiam fieri non posse contendit, nisi per sensus, cum ait: Atqui hoc fatemur, neque nos aliunde id agnouisse, neque agnoscere posse, quæ ex uisu, uel tactu, uel alio quodam sensu. Cuius rei sensus est, quod quamuis notionem illam præcedens uita insculpta nobis sunt, 20 nimè tamen educi in lucem possunt, nisi sensuum perceptio fiat. Cum enim quid sensibus percipimus, statim notionem illam quasi scintillam incenduntur, mentemque illustrant. Vnde Aristoteles libro 3. de Anima, nihil nos mente ait percipere, quin id prius sensu comprehendamus. Siquidem comprehensio illa mentis per sensus facta, quasi reuocatio quædam potestatis in actum est: quemadmodum edito in lucem puero, uisus, qui potestate prius in illo erat, in actum postea reducitur. Quæ etiam 30 de causa Aristoteles libro 3. de Anima, diuinitatem potestatis uocat, aptam illam rerum percipiendarum facultatem menti nostræ insitam, recordationem hanc à Socrate traditam intelligere uideatur. Nam cum intellectus ille potestatis nihil possit percipere, nisi sensuum functionibus intellectus agens utatur, sicut, ut omnis nostra cognitio ex sensibus oriatur, quod libro 1. de Prima philosophia idem ille docet: ita tamen, ut notionem animi illa sensuum perceptione quasi excitentur, & ut Plato hic inquit, in memoriam reuocentur, propter similem sensuum perceptionem. Cum enim citharam uidemus, musicæ idea animo nostro insculpta in mentem uenit. His itaque expositis, illud rursus uideamus, quod ait: Siquidem sunt illa, quæ quotidie prædicamus, pulchrum scilicet quiddam, atque bonum, & omnis eiusmodi essentia.

Quoniam animum nostrum ante corpus fuisse, Socrates ex recordatione nostra probauit, quæ 50 lis nam idem ipse tunc fuerit, in his docet. Itaque simile fuisse eum inquit ideam bonitatis, & pulchri

tudinis: hoc est, Deo artifici, antequam terreno corpori includeretur: id est, cum in primo erat uehiculo, in quo nature intellectus fuerat omnino generatus, quemadmodum Platonici omnes asserunt. Quo nomine similes etiam nos fieri Deo per contemplationem rerum intelligibilium, Plato sæpe dicit, quoniam ad pristinam animi nostri naturam intelligibilem reuocari tunc uideamur. Quæ de re hæc satis: quando multa diximus, & dicemus suo loco. Atque huiusmodi ratione immortalitatis animorum Socrates, de qua diximus, utitur in Menone, cum immortales esse illas ex eo uult, quod rerum omnium ueritas in animo sit nostro, nostraque omnis scientia superioris uitæ sit recordatio. Quam ipsam tum ex eo, tum ex hoc libro, Cicero libro 1. Tusculanarum expressit.

Sed nunc etiam restat multorum dubitatio illa, quam in medium Cebes adduxerat, ne uidelicet homine moriente, simul anima dissipetur, atque ita esse desinat. quid enim prohibet fieri quidem illam, & aliunde constitui, atque esse prius etiam quam in corpus hominis labere: postquam uero ab eo discesserit, tunc illam insuper interire? Rectè loqueris Simmia, inquit Cebes. Videt enim quasi dimidium eius quod oportet probatum, ante uidelicet quam nascere mur, nostram animam existisse: oportere autem id quoque ostendere, postquam mortui fuerimus, non minus fore, quam esset antè quam nasceremur, si modò finem suum demonstrationis sit habitura. Demonstratum quidem est, inquit Socrates, istud o Simmia, & o Cebes, etiã nunc: si modò uelitis, & id quod modò probatum est, & illud quod antè concesseramus, uidelicet omne uiuens ex mortuo fieri, in unum connectere. Si enim est anima prius: & quum in hanc uenit uitam, sitque homo, necesse est non aliunde eam quam ex mortuis proficisci: cur non necessarium sit, ut etiam post mortem corporis maneat, quum oporteat ipsam ad hanc uitam reuertitur? Demonstratum igitur & nunc est, quod dicitur. Veruntamen uideamini tu atque Simmias, cupere idem rursus diligentius pertractari: ac forsitan puerorum more formidatis, ne re- uera

uerà corpore egredientem uentus dissoluat, atque dispergat, præsertim si uentis uehementius flantibus exeat. Ad hæc Cebes subridēs, tanquam nobis id formidantibus, inquit, ô Socrates, contrà persuadere conare. imò uerò non tanquam formidantibus nobis, sed fortè est inter nos puer aliquis talia metuens: huic ergo annitamur persuadere, ne mortem ceu laruas pertimescat. Oportet certè, inquit, huic mederi carminibus quotidie, quoad sanus efficiatur. Sed ubi nam, inquit Cebes, medicum eiusmodi nanciscemur, ô Socrates, quum tu decesseris? Ampla est, inquit, ô Cebes, Græcia, in qua sunt uiri præstantes: quamplurimæ sunt barbaræ nationes: per has omnes eiusmodi medicum debetis perquirere, neque pecunijs parcentes, neque laboribus. Nihil est enim pro quo cōmodius omnia quis expendat. Perscrutandum quoque est etiam inter uos ipsos, fortè enim nō facile inuenietis, qui melius quam uos id queat efficere. Fiet quidem, inquit Cebes: sed redeamus iam, si tibi placet, unde digressi sumus.

Mihi quidē placet, inquit. Quid enim prohibet? Rectè respondes, inquit Cebes. An nō tale aliquid, inquit, à nobis ipsis sciscitari debemus? Cui nam, & quali conueniat ea passio, per quam dissolui possit. Et cui qualiq; sit metuendum, ne id patiatur. Et secundum quam qualemq; eius partem: deinde considerare cuiusmodi anima sit: demum ex his animæ nostræ gratia uel confidere, uel timere. Vera loqueris, inquit. Nōne igitur ei quod componitur, iamq; compositum est, natura id pati cōuenit, ut quatenus est compositum, dissoluatur? Siquid uerò non sit compositum, huic soli potissimum nulla accidit dissolutio?

Mihi quidē sic apparet, inquit Cebes. An non quæ semper secundū eadem, eodemq; modo se habent, inquit, hæc maximè esse conuenit simpliciar: quæ uerò aliàs aliter, nec

unquam secundum eadem, hæc esse composita? Ita equidem opinor.

Redeamus iam ad illa, ad quæ in superiori disputatione processimus. Ipsa essentia, cuius interrogādo respondēdoq; definitionē hoc ipsum quod est assignauimus, utrum eodem modo, & secundum eadem se semper habet: an aliàs aliter & uide licet & ipsum æquale, ipsum pulchrum, ipsum unumquodq; quod est ens, utrum mutationem aliquādo aliquam ipsa recipiunt, an ipsorum unumquodq; semper id quod est uniforme existens ipsum per se, ipsum, eodem modo & secundū eadem se habet, neq; unquam, neq; usquam, nec ullo pacto mutationē aliquam suscipit? Neçesse est ô Socrates hæc, inquit Cebes, eodē modo, & secundum eadem se semper habere. Quid autē dicemus de multis, inquit, quæ similiter pulchra dicuntur, scilicet hominibus, equis, uestibus, uel alijs quibuscunq; talibus, quæ uel pulchra dicunt, uel æqualia, uel etiam de omnibus quæ illis synonyma sunt: num hæc secundū eadem se semper habēt? An potius omnino contrà quàm illa, uidelicet neq; ipsa sibimet, neq; inuicem unquam, ut simpliciter loquar, ullo pacto secundū eadem, eodemq; modo se habent? Hæc ô Socrates, inquit Cebes, nunquā eodem modo sunt.

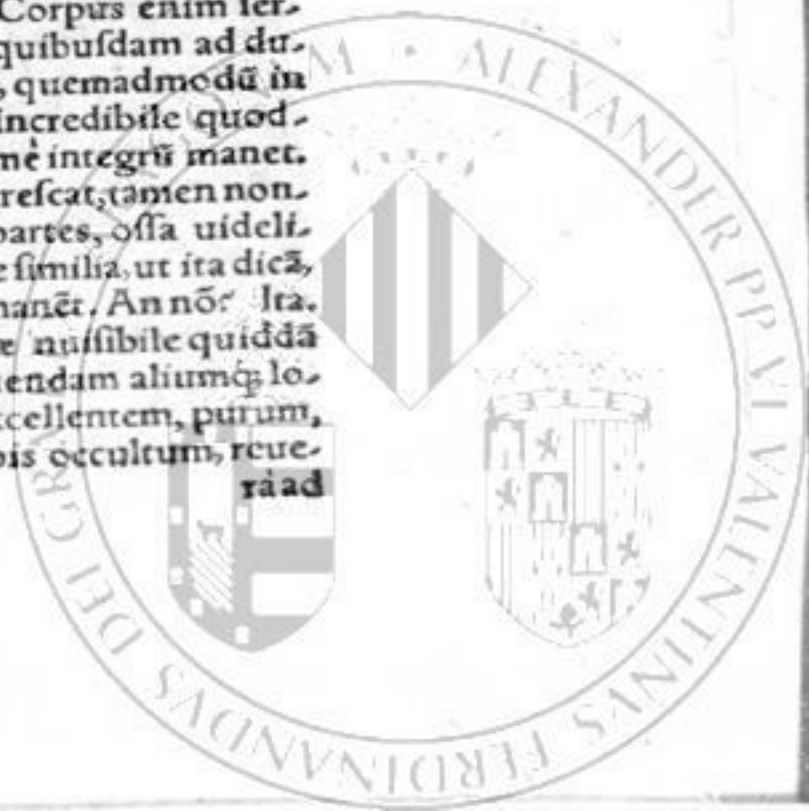
Et hæc quidem tangi, uideri, alijsq; sensibus attingi possunt. Quæ uerò semper secundum eadem permanent, sola intelligentiæ ratione percipiuntur: suntq; inuisibilia quæ talia sunt, nec cernuntur unquam.

Vera omnino loqueris, inquit. Vis ergo duas rerum species ponamus, alteram uisibilem, inuisibiliū alteram? Ponamus, inquit. Et inuisibile quidem modo semper eodē esse, uisibile uerò nonnunquam eodem. Hoc quoq; ponamus, inquit.

Age iam, aliud ne in nobis est, q; hinc quidem corpus, inde uerò anima? Nihil aliud, inquit. Vtri nam speciei corpus esse similius cognatiussq;

tiusque dicimus? Nemini dubium,
 inquit, quoniam uisibili. Quid uero a-
 nima? Visibilene aliquid est, an con-
 trarium? Non hominibus quidem o Socrates,
 inquit. Atqui nos de ijs dum
 taxat quae ab hominum natura ui-
 deri uel non uideri possunt, loqueba-
 mur. An de ijs quae ad aliam naturam
 spectant, tractabamus? De ijs dum
 taxat quae ad humanam, inquit. Quid
 ergo de anima dicebamus? Nun-
 quid uisibile esse? Non uisibilem.
 Inuisibilem ergo? Ita. Anima igitur
 inuisibili speciei similior est quam
 corpus: corpus uero uisibili. Ne-
 cessarium id est omnino. An non &
 hoc euenire, in superioribus diceba-
 mus. Ut cum anima ad aliquid con-
 siderandum socium sibi corpus assu-
 mit, uel per uisum, uel per auditum,
 uel per alium sensum: hoc enim est
 per corpus considerare, quia per sen-
 sus id agitur: tunc quidem a corpo-
 re trahatur ad ea quae nunquam eo-
 dem modo sunt, atque ipsa aberret,
 perturbeturque, quasi ebria uacillet,
 utpote quae talia quaedam attigerit.
 Prorsus. At uero quoties ipse ani-
 mus per seipsum excogitat, illuc se
 confert ad purum, sempiternum, im-
 mortale, semper eodem modo se ha-
 bens: & tanquam ipsius cognatus
 semper inhaeret illi, quoties ipse re-
 dierit in seipsum, eique liceat, cessetque
 ab errore: & circa illa semper secun-
 dum eadem eodem modo se habet,
 utpote qui talia iam attigerit. Atque
 haec eius affectio, sapientia siue pru-
 dentia nominatur. Praclare, inquit,
 ac uere omnino loqueris o Socra-
 tes. Vtri igitur speciei rursus tibi ui-
 detur, ex his quae & in superioribus
 & modo dicta sunt, anima esse simi-
 lior atque cognatior? Arbitror e-
 quidem o Socrates, quemlibet, in-
 quit, uel indocilem prorsus, & per-
 tinacem, ex hac discurfione conces-
 surum, animam & per totum atque
 per omne, similior esse ei quod sem-
 per eodem modo est, quam opposi-
 to. Quid autem corpus? Alteri spe-
 ciei. Considera rursus hoc pacto,

Quamdiu in eodem sunt anima at-
 que corpus, hoc quidem seruire at-
 que subesse natura iubet, hanc uero
 praesse atque dominari. Secundum
 haec rursus, utrum tibi uideatur simi-
 le esse diuino, utrum mortali? An non
 putas diuinum quidem tale esse na-
 tura, ut praesit & ducat: mortale ue-
 ro, ut subiiciatur ac seruiat? Puto
 equidem. Vtri igitur horum est a-
 nima similis? Constat o Socrates,
 animam quidem similem esse diui-
 no, corpus uero mortali. Animad-
 uerte iam o Cebes, num haec ex om-
 nibus quae dicta sunt, consequantur.
 Videlicet ipsi diuino, immortalis,
 intelligibili, uniformi, indissolubili,
 semper eodem modo & secundum
 eadem seipsum habenti, animam ef-
 se simillimam: humano uero, morta-
 li, nec intelligibili, multiformi, disso-
 lubili, nunquam eodem modo sibi-
 met se habenti, simillimum esse cor-
 pus. Possumus ne o amice Cebes,
 haec praeter, aliud quicquam afferre,
 quo minus ita sit? Non possumus.
 Quid ergo? Cum haec ita se ha-
 beant, nonne corpori conuenit, ut
 breui soluatur? Anima uero, ut om-
 nino indissolubilis sit, uel aliquid
 rei omnino indissolubili propinquum?
 Quid nisi? Cernis igitur, postquam
 mortuus homo fuerit, quod in eo ui-
 sibile est corpus, & in loco uisibili
 positum, quod cadaver appellamus,
 cui conuenit ut dissoluatur, concidat,
 diffluat, nihil horum subito pa-
 ti, sed multum aliquando tempus su-
 peresse, si quis corpore perbellè af-
 fecto decesserit. Corpus enim ser-
 uatum, & rebus quibusdam ad du-
 rationem curatum, quemadmodum in
 Aegypto faciunt, incredibile quod-
 dam tempus ferme integrum manet.
 Quinetiam si putrescat, tamen non
 nullae corporis partes, ossa uideli-
 cet, neruique atque similia, ut ita dicam,
 immortalia permanet. An non? Ita.
 Anima uero quae uisibile quiddam
 est, in similem quandam aliumque lo-
 cum migrans, excellentem, purum,
 inuisibilem, nobis occultum, reue-
 raad

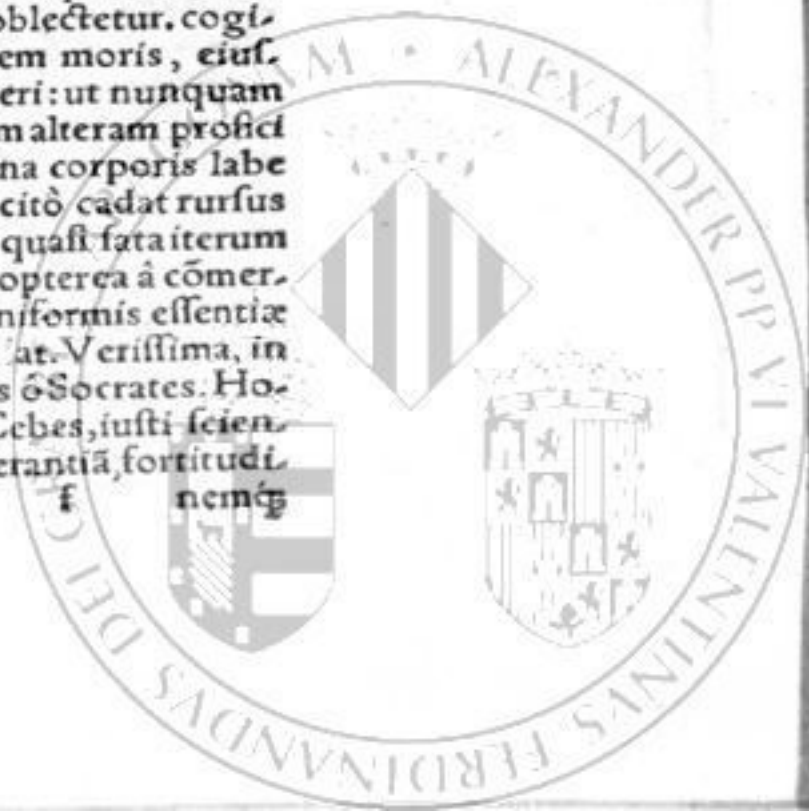
ra ad bonū sapiētemq; Deum, quō si Deus uoluerit, paulo pōst meo quoque animo est migrandum: anima inquam talis, talisq; natura prædita, nunquid cum primū à corpore liberata fuerit, dissipabitur atq; interibit, ut multi putant? Permultum abest ò dilecte Cebes atq; Simmia. imò multo magis ita seres habet, si quidem pura discesserit, corporeum nil secum trahens, utpote quæ sua cum illo inuita cōmunicauerit, sed fugerit illud semper, seq; in se collegerit tanquam semper id meditata: quod quidē nihil est aliud quàm recte philosophari, mortemq; reuerā facile cōmentari. an non hæc est meditatio mortis? Est omnino.

Anima, inquā, si sic affecta discesserit, non ne ad aliquid sibi simile diuinum abit? diuinum, & immortale, & sapiens? quō cum peruenit, euadit felix, ab errore, dementia, timoribus, durisq; amoribus, cæterisq; humanis liberata malis: & quæ admodum de initiatis dici solet, reuerā reliquum tempus uitam cum dijs agit? Ita ne dicendum est ò Cebes, an aliter? Ita per Iouē, inquit Cebes. Sin autē polluta impuraq; decedat, utpote quæ corpus semper amplexa, ipsum duntaxat coluerit, & amauerit, eiusq; uoluptatibus et libidinibus quasi ueneficis quibusdam delineta fuerit, & usque adeò capta, ut nihil aliud putet esse uerum, nisi quod corporeum sit, quod tangi, quod uideri possit, quod uebibat, & qd edat, & quo in ueneris utatur: quod uerò oculis quidē occultum et inuisibile sit, ueruntamen intelligibile, & philosophia cōprehendendum, habere odio consueuerit, tremereq; et fugere: sic, inquā, institutam animam, putas ne ipsam per se syncerā euadere? Nullo modo, inquit. Sed infectā, inuolutāq;, ut arbitror, contagione corporea, q; consuetudo cōgressusq; cum corpore propter cōtinuā familiaritatē, plurimumq; eius cultū effecit quasi cōgenitā? Ita putamus. Pōderosum

uero, ò amice, id putandū est, & graue, terrenumq;, et uisibile, quod anima eiusmodi secum trahit: ideoq; ab eo grauatur, & ad uisibile trahitur locum metu inuisibilis, atque occultis: & quemadmodū fertur, circa monumenta sepulchraq; uersatur, circa quæ iam nonnulla apparuerunt animarum umbrosa phantasmata, qualia præferunt simulachra tales animæ, quæ uidelicet non puræ decesserunt à corpore, sed uisibile aliquid trahentes: quo fit, ut uideri possint. Consentaneū est, ò Socrates. Consentaneum tamen, ò Cebes, nō esse has bonorum animas, sed malorū, quæ circa hæc oberrare coguntur, pœnas dantes uitæ improbè actæ. Itaq; tam diu circumuagatur, quoad cupiditate naturæ corporeæ committante, rursus induant corpus. Induit autem, ut decens est, eiusmodi mores, quales in uita exercuerūt. Quales dicis mores, ò Socrates? Eiusmodi. Eos quidē qui uentri dediti, per inertiam atq; lasciuiam uitam egerunt, neq; quicquam pensi pudorisq; habuerunt, decēs est alios similiaq; subire. An nō putas? Consentanea loqueris. Qui uerò iniurias, tyrānides, rapinas, præ cæteris secuti sunt: in luporum, accipitrum, miluorum genera par est pertransire num aliò has migrare dicendum est? Ita potissimū, inquit Cebes. Similiter & in cæteris. abeunt enim in genera quælibet, quibus in uita mores similes cōtraxerūt. Manifestū id quidem. Nōne horum felicissimi sunt, & in optimum proficiscuntur locum, quicunq; popularem ciuilemque uirtutē, quam temperantiā & iustitiā nominant, exercere absq; philosophia quidem atque mente, sed ex consuetudine exercitationeq; acquisitā? Quonā pacto hi felicissimi sunt? Quonā decēs est hos in tale quoddā genus iterum ciuile miteq; demigrare quodammodo, apum, aut uespargum, aut formicarum: atque deinde in eodem rursus genus humanum, modo

72 stosq; ex illis homines fieri. Ita de-
 cer. In deorū uerò genus nulli fas
 est peruenire, præter eos qui discēdi
 cupiditate flagrantes, et philosopha-
 ti sunt, & puri penitus discesserunt.
 Horum quidem gratia, o amice Sim-
 mia atque Cebes, qui rectè philoso-
 phant, ab omnibus corporis cupidit-
 atibus abstinent, atq; ita perseuerant,
 nec se illis unquam tradunt, neq; fa-
 miliaē iacturam paupertatemq; for-
 midant, quemadmodum multi pe-
 cuniarum cupidi: neq; rursus con-
 temptum atq; ignominia, quemad-
 modum qui magistratus ambiūt, &
 honores, deinde ab his abstinent. Ne-
 que enim deceret o Socrates. Non
 per Iouem. Quamobrē hi qui ani-
 mum suum colunt, neq; corpori sin-
 gendo uiuunt, spretis his omnibus,
 haudquaquā ea gradiunt uia qua su-
 periores illi quos narrauimus, qua
 uidelicet quò proficiantur igno-
 rent. Ipsi uerò existimantes philoso-
 phia, eiusq; solutioni repugnādum
 non esse, hanc ea sequuntur uia qua
 eos ipsa ducit. Quoniam pacto o So-
 crates? Dicam equidem. Cognoscūt
 profectò uiri scientiæ cupidi, quem-
 admodum eorum animam suscipit
 reuera ligatam in corpore, atq; im-
 plicitam, ac per ipsum quasi per car-
 cerem quendam res considerare co-
 actam: cumq; per seipsam id non fa-
 ciat, omni prorsus inscitia inuoluta:
 cognoscunt præterea, quemadmo-
 dum philosophia perspicit quam
 callidè corporeum uinculum astrin-
 gat animam, quippe cum per ipsam
 fiat concupiscentiam, per quā deuin-
 ctus animus adiutor sit ad seipsum
 deuinciendum: cognoscūt inquam
 uiri scientiæ cupidi, quemadmodum
 philosophia eorum animam ita con-
 stitutā suscipiens, paulatim instruit,
 soluereq; aggredit, ostendens quam
 fallax oculorum, quam fallax aurium,
 cæterorumq; sensuum sit iudicium:
 suadens, ab his discedere, quatenus
 herere illis summa non cogat neces-
 sitas, seq; in seipsam reuocare atque
 colligere: nec uili credere præterquā

sibi, quatenus uidelicet ipsa per se,
 ipsam intelligat quodlibet eorum
 que sunt, existēs per seipsum. Quod
 uerò ipsa per alia cōsideret, existens
 in alijs aliud, nihil existimare uerū:
 esse uerò eiusmodi quidē sensibile
 atq; uisibile: quod autem ipsa se con-
 sideret, intelligibile atq; inuisibile.
 Huic ergo solutioni ueri philoso-
 phi animus repugnādum non esse iu-
 dicans, sic a uoluptatibus, cupiditati-
 bus, doloribus, timoribus, pro uiri-
 bus abstinet, iudicans quando quis
 uehementer delectetur, uel metuat,
 uel doleat, aut cupiat, haud tantū ab
 his duntaxat pati malum, quantum
 quis forsan existimarit, uidelicet si
 propter cōcupiscentias uel ægroret
 quispiam, uel pecunias consumpse-
 rit: sed quod malorum omnium ma-
 ximum, extremum, turpissimum est
 perpeti, neq; tamē illud animadu-
 tere. Quid' nam hoc o Socrates est?
 inquit Cebes. Quod uidelicet om-
 nis anima cogitur delectari, uel do-
 lere circa aliquid uehementer, si-
 mulq; putare illud circa quod hoc
 maximè patitur, manifestissimū esse
 atq; uerissimū, cum longè sit secus.
 Hæc autem maximè sunt quæ uisibi-
 lia sunt. nonne? Omnino. An nō in
 hac passione anima quam maximè
 ligatur a corpore? Quoniam pacto?
 Quoniam omnis uoluptas atq; do-
 lor, quasi clarum tenens, animā cor-
 pori affigit, atq; connectit, efficitq;
 corpoream adeo, ut iam opinetur ea
 esse uerè quæ suadeat corpus: nem-
 pe ex eo quod eadem opinetur cum
 corpore, eisdemq; oblectetur, cogi-
 tur, ut puto, eiusdem moris, eius-
 demq; alimonie fieri: ut nunquam
 possit pura in uitam alteram profici-
 sci, sed semper plena corporis labe
 egrediatur. ideoq; citò cadat rursus
 in aliud corpus, & quasi fata iterum
 innascatur, atq; propterea a cōmer-
 cio diuine, puræ, uniformis essentia
 aliena prorsus eua- at. Verissima, in-
 quit Cebes, narras o Socrates. Ho-
 rum igit gratia o Cebes, iusti scien-
 tia studiosi, temperantiā, fortitudi-
 nemq;

nemq; sequitur: non autem illorū,
 quorū gratia censet uulgus. An tu
 putas? Minimè quidem. Non certè.
 Sed ita ueri philosophi animus co-
 gitaret, nec ullo modo arbitraretur,
 cum ipsum philosophia soluisset, o-
 portere iterum uoluptatibus dolo-
 ribusq; se dedere, iterumq; uinciri,
 atq; irritum opus facere, quasi telam
 Penelopes retexentē. Imò uerò ho-
 rum tranquillitati studēs, sequensq;
 rationē, ac semper in ea permanens,
 uerum, & diuinum, opinionemq; su-
 pereminens cōtemplatur: à quo nu-
 tritus, ita uiuēdum censet quamdiu
 uiuat, atq; sperat se ubi decesserit in
 cognatū atq; tale migrantem, ab hu-
 manis eximī malis. Ex huiusmodi
 quidem educatione non est cur me-
 tuat, o Simmia & Cebes, ne cū rece-
 dat à corpore, distrahatur & dissipe-
 tur, omnisq; in uentos uita recedat,
 & super sit nihil quicquam.

Explicatis duabus rationibus, quibus Socra-
 tes animā probauit ante corpus extare, quia non-
 dum satis eiusdem immortalitas confirmata uide-
 batur, cum eandē post corporis obitū esse etiam
 non probarit: illud nunc Simmias & Cebes obji-
 ciunt, Num possit quidem animus ante corpus es-
 se, minimè tamen, extincto animali, remanere.
 Cui obiectioni antequam respondeat Socrates,
 ironica quadam usus digressionē, illos irridet,
 quòd tanto mortis metu nō facillè persuadeantur,
 ut credant immortales esse animas. Cum autem
 ad propositum redit, eius obiectionis addit solu-
 tionem ijs uerbis: An non tale aliquid
 à nobis ipsis percontari debemus,
 cui nam, & quali conueniat ea pas-
 sio, per quā dissolui possit? Ratio hic
 adducta sic habet: Omne compositū dissolubile
 est: quia multis, diuersisq; ex partibus cōstat. rur-
 sus omne simplex & unum dissolui nō potest, at-
 quā anima est semper simplex secundum eadem, et
 eodem modo: igitur dissolui non potest. Con-
 firmatur hoc: Quia omnia intellectilia, ut idē ip-
 sa boni & pulchri, ac Deus, & anima, eodem se-
 modo semper habeant, nullamq; sui unquam muta-
 tionem sentiant: contra uerò sensilia, ut equus, ue-
 stis, atq; adeò omnia cōposita, mutationi sunt ob-
 noxia. Idem ascribitur rursus hoc modo: Quae-
 cumq; cerni possunt, cōposita sunt: nihil enim sim-
 plex sensibus percipitur. itemq; Quidquid aspe-

ctum fugit, simplex est. at animus nec cerni, nec
 ullo demum alio sensu capi potest: ergo simplex
 est, ac proinde indissolubilis. At, quia huic ra-
 tioni obstat illud, esse quidem animum ipsam par-
 tim uisibilem, partim inuisibilem, propter corpo-
 ris contexionem: id quoq; diluens Socrates, in-
 quit: Suapte natura inuisibilem esse animum, id
 quod ex eius dissolutione à corpore per contem-
 plationem ac somnia perspicuū est: corpori uerò
 ipsum annexum, ex intellectu sensilem fieri quo-
 dammodo, nihilq; nisi per sensus capere, quoniam
 corpori immersus uelut inebrietur, suoq; munere
 uti nesciat. Quibus ex rebus sequatur, ut, cum sim-
 plex sit animus, & inuisibilis, natura sua intelle-
 ctilis, à corporea mixtione alienus, diuinoq; simi-
 lis, et corpori dominans, immortalis esse dicatur.
 Atq; huiusmodi sanè argumenti conclusionem ip-
 semet Socrates colligit in ijs uerbis: Animad-
 uerte iam o Cebes, num hæc ex om-
 nibus quæ dicta sunt, consequantē:
 uidelicet, ipsi diuino, immortalī, in-
 telligibili, uniformi, indissolubili,
 semper eodem modo & secundum
 idem se habent animam esse similli-
 mam. Quo in loco, corpus, utpote composi-
 tum, natura sua dissolui, quamuis diu arte aliqua
 seruetur, ut apud Aegyptios: animum uerò sem-
 per, ut simplicem, permanere docet. Verum ta-
 men argumento Socratis ita examinato, restat il-
 lud explicandum, quod idem de animorum condi-
 tione post uitam hanc refert, hoc modo: Ani-
 ma uerò, quæ inuisibile quiddam
 est, in similem quendam, aliumq; lo-
 cum migrans, excellentem, purum,
 inuisibilem, nobis occultum, reuera
 ad bonū, sapientemq; Deum: quò, si
 Deus uoluerit, paulo post meo quo-
 que animo migrandum est. Hic So-
 crates præmia purgatorum animorum, ac pec-
 nas inquinatorum in futura uita commemorat:
 philosophosq; ad uirtutem, ueramq; philosophiā
 hortatur, quòd eorum animi per philosophiam
 purgentur. Hoc ille copiose hoc in sermone do-
 cet, quousq; Simmias & Cebes dubitationes a-
 lias de animorum essentia eidem opponant. Sed
 ut nos omnia instituto ordine declaremus, dica-
 mus primò, qui sint purgati animi, & qui impu-
 cur: ue alij ad intellectualem locū migrare, alij ad
 sensilem & impurum dicantur: secundò, cur im-
 puras animas circa sepulchra post mortem uersa-
 ri, in uariasq; belluarum formas degenerare di-
 cat: tertio, cur philosophi purgati sint, & ad in-
 tellectualem

intellectilem locum, id est, ad Deum efferantur. Animos omnes, antequam in corpus descendant, Plato in Timæo, ac Plotinus in libro de Descensu animorū in corpora, intellectilis naturæ, ac simplicis fuisse referūt: postea uerò ipsos, cum in corpora delabantur, sensilem naturam sortiri, propter corporis connexionem, qua uelut immerguntur, & inebriantur. Vnde qui se nimium in hac uita animalis corporeis rebus tradiderint, illos contagione corporis infici, polluīq; post mortem dicunt: eos uerò qui adhuc in corpore iuuent, ab eodem se remouerint, ad intellectile suam naturam conuersi, purgatos corporeis sordibus esse, sicq; post mortem etiam remanere. Huiusmodi etiam Plato purgationē dixit philosophia, id est, mortis meditatione cōparari: cum de philosopho, & eius officio loqueretur. Nunc uideamus, cur animi purgati purum ad locum, impuri ad impurum mitti dicantur. Quoniam inter uirtutis quatuor illa genera ex Plotino adducta, purgati etiam animi uirtutes retulimus, easq; pacati & tranquilli hominis, omniq; affectu uacui proprias diximus: per has nos felicitatem assequi post mortem, Platonicus omnes affirmāt. Li enim summum illud bonum, quod animis purgatis proponitur, non in hac uita corporea, sed in futura constituitur: quemadmodum et deprauatis animis poenas statutas dicunt, quod eo tempore illi purgati planē incorporei, diuinaq; naturæ similes fiāt, ut in lib. de Pulchritudine refert Plotinus, et eodē apertius in Epinomide Plato, cū beatitudinem ait non in hac uita, sed in futura bonos expectare. Idem confirmans Axiochus apud Xenocratē, mortem esse ait transitū quendam ad immortalitatem, ac sinceriores bonorū perceptionem. Quin et lib. 12. de Legib. Socrates credendum ait esse legumlatōri, qui animam a corpore differre, uitæq; huius corporeæ causam esse dicat. Ex quo intelligitur, illam esse immortalē, atq; ad alios Deos profici, rationem factorum suorum reddituram: in quo bonis confidendum esse multum, malis uerò formidandum, inquit. Vbiq; igitur Plato reddituros ait omnes post mortem uitæ suæ rationem: ac bonos et purgatos animos ad cōuenientē sibi locū, id est, ad Deum euolaturus: improbos & pollutos, contagionem omnem corporis apud inferos purgaturus, indeq; ad hanc uitam reddituros. Quod ipsum nunc Socrates referens, purgatos inquit animos in locum sibi congruentem, id est, ad superos: impuros ad squallidum, id est, tartara mittendos esse. Atq; hac de re satis: ad illud quod est secundō positū,

ueniamus. Improborū animos uaria in belluarū corpora migrare, nō solum hoc in dialogo Plato refert, sed in Timæo etiam, cum ex timidis uiris feminas, ex rudibus quadrupes, ex alijs demū aliorum animantium formas oriri ait. Quæ quidem sententia à Pythagora primū allata, confirmataq; postea à Platone, magnam multis difficultatem peperit. Alij enim, re ipsa hominum animos propter flagitia in brutorū corpora migrare putant: alij contra, non quidem ipsas animas putant migrare, sed similes mores harū belluarum ingenijs induere. Vetus autem Pythagoreorum, Platonisq; opinio est, animas hominum uerē in belluarum naturam abire, ob delictorum pœnā: ut qui furiosi extiterint, in leones mutantur: qui rapaces, in lupos: qui uoluptarij, in porcos. Plotinus etiā, auctor grauis, et magnæ inter Platonicos auctoritatis, in lib. De dæmone proprio, manifestē asserit, animas hominum belluarū corpora aliquando induere. Itemq; Cronius Platonicus in lib. de Iterata generatione: Theodorus quoq; & alij permulti: quos nunc taceo, ne longior sim. Quod autem Pythagorei atq; Plato id senserint, inde patet, quod easdem esse omnium animalium animas putant: & dum uniuersē immortalitatem animi tuentur, eas asserunt rationes, quæ ad omnium animalium animas unā pertineant: id quod easdem consideranti perspicuum erit, atq; etiam Iustinus martyr contra Tryphonem confirmat. Assentitur his Lactantius Firmianus in lib. de Falsa sapientia, cum Pythagoreorum hac de re sententiam recitat, ac refellit. Adde, quod Plutarchus in lib. An bruta animalia ratione utantur, & Apuleius in Metamorphosi sua, idem sensisse uidentur: atq; ipsemet Plutarchus lib. 5. de Placit. philosoph. cap. 2. Platoni eandem, et Pythagoræ, ascribit sententiā. Eadem in sententia est Porphyrius in lib. de Abstinentia animalū. Augustinus lib. 10. de Ciuitate Dei, cap. 30. & Basilius in Hexameron, hoc Platoni apertē adscribunt. Quo fit, ut qui hanc Platonicam opinionem ad allegorias detorquere uoluit, ab eius sententiā longissimē discedāt, nec satis quid ille intellexerit assequatur. Sed iam aduertū ueniamus illud, cur Plato dicat, philosophorum animos ad intellectile locū euolare. Verus philosophus, ut supra dicebamus, et in Epinomide Socrates refert, à rebus corporeis sese debet auocare, mortemq; corporis experire, ut animo uiuat per cōtemplationē: fuga enim à rebus corporeis, ut in Theæteto Plato inquit, est similitudo Deo fieri. Cū ergo uerus philosophus animū purgatū uel hac in

ita habeat, & uera philosophia purgatio animi sit, in eoq; uera existat sc̄licitas: longē certē facilius sc̄licitatē post hanc uitā assequetur, cum eandem corpore iuens quasi iam antē coeperit degustare. Hanc ob causam in Apologia Socrates ait, libenter subire se mortem, quōd eam esse certissimam sc̄licitatis suae uiam noscat. Sc̄licitatem autem hominis Plato in cōtemplatione Dei posuit: id quod ex eius Philebo patet, atq; etiam Plotinus in lib. de Beatitudine, et Iamblichus in lib. de Mysterijs Aegyptiorum referunt. Quibus cum Aristoteles lib. 10. Ethic. quodammodo conuenire uidetur, cum ueram sc̄licitatem in contemplatione ponit, eamq; propriam hominis esse dicit, quōd nullum aliud animal capax sc̄licitatis sit. Ex his, quae haecenus dixit, omnibus Socrates demum concludit, sapientem uerum, siue philosophū, mortem hanc corporis, quam diximus, maximē optare debere: itemq; affectus cohibere, animumq; à corporis uinculo ad diuinarum rerum contemplationem erigere, in ijs uerbis: Dicā equidē: cognoscūt profectō uiri scientiē cupidī, quemadmodum eorum animā suscipit uerē corpori ligatam. Quo in loco, philosophi officio propositio, docet nos, animum quidem, qui corpori sit alligatus, per philosophiam ab eo segregandū: ut inde ipse intelligat, quā sit prauis affectib. animus obnoxius, quandū immersus est corpori: quāq; nihil intelligat, nihil quē certo percipiat, nisi se ab hac admixtione corporea remouerit. Philosophādo enim animus omnes affectus componit, naturā suam agnoscit, sensuum errores corrigit, intelligibilia cogitat, ueram deniq; mortem corporis expetit, et consecratur. Illud praeterea, quod hic Cebes ait, de corporis & animi connexionē, Quid nā hoc ō Socrates est, q̄ uidelicet omnis anima hominis cogit̄ delectari uel dolere de re aliqua uehemētī: sic intelligendū uidetur: ut, quoniā anima per se intelligibilis sit, nullis per se affectibus subiiciatur, nisi quatenus est corpori annexa. Siquidē, Plotino auctore in li. Quid homo et quid animal, affectuū radices neq; in anima separata sunt, nec in ipso corpore, sed in utroq; hoc est, in ipso animali. Quatenus enim animus uitam corpori praebet, atq; hoc rursus animatū est, multis cōmouetur affectionibus; ipsamq; mentē unā perturbat, quae sympathia quādā à corpore iā animato illas persentit. Hinc fit, ut propensio cuiusq; uel ad iram uel libidīnē, uel ad aliam quancūq; affectionem, in hominis ipsius potestate non sit: id quod hoc loco Cebes intelli-

git, cum omnem inquit hominis animam coactam delectari aut dolere: siquidem animus ipse corpoream temperationem sequitur, hoc assequitur. In hunc etiam sensum fortasse illud Platonis ē lib. 5. de Legibus Timaeo, accipi commodē possit, dicentis, neminem sponte malum fieri: quando affectus ipsi nostros iam excitatos & exultantes ratione tenere possumus, radices & propensiones non possumus. Cum ergo animus à corpore perturbationum omnium habeat originem, quandū se is corpori nimium dederit, impurus fit maximē: quandū uerō ab eodem se abduxerit, purus, ac sapiens. Atqui haec sanē ad intelligentiā huius loci satis.

Cum haec Socrates dixisset, Ion, gum factum est silentiū. & ipse quidem Socrates, quae dicta fuerant secum, ut uidebat, repetebat: idemq; pleriq; nostrūm faciebāt. Cebes autem & Simmias parumper insuper inuicē collocuti sunt. Hos ergo intuitus Socrates: Quid nam uobis, inquit, de his quae dicta sunt, uideatur? An fortē aliquid insuper in his desideratis? Multae enim adhuc dubitationes, obiectiōesq; supersunt, si quis sufficiēter ea sit tractaturus. Si igitur aliud quiddā inter uos agitatis, nihil dico: sin autem in his quae dicta sunt haesitatis, ne uereamini loqui atque percurrere, si qua in parte putatis melius dici posse. Quinetiā socium me assumite, si mecū id commodius fieri posse existimatis. Verum equidem, inquit Simmias, tibi ō Socrates, fatebor. Iam dudum ambigens uterq; nostrūm impellit alterū, iubetq; interrogare, propter audiendī cupiditatē. Veremur autem ne id tibi ob praesentē calamitatem rogatōdo simus molestiores. Haec Socrates audiens, leniter arrisit, dicens: Papae ō Simmia, quā difficile alijs persuaderem, hanc me fortunam haudquaquā aduersam existimare, quando ne uobis quiddā persuadere possum, quippe cum metuatis, ne difficilior molestiorq; sim in praesentia, quā in superiori fuerim uita. Atq; ut apparet, deterior cygnis ad diuinādum uobis esse uideor. Illi quidem, quando se breui praesentium;

10 præfentiunt morituros, tunc magis
 admodum dulciusq; canunt, quam
 antea consueuerint, cōgratulantur
 quòd ad Deum sint, cuius erant fa-
 muli, iam migraturi. Homines ue-
 rò, cum ipsi mortē expauescant, cy-
 gnos quoq; falso criminātur, quòd
 lugentes mortem, ob dolorem can-
 tum emittant. Profectò haud ani-
 maduertunt, nullam esse auem quæ
 cantet, quādo esuriat, aut rigeat, aut
 quouis alio afficiatur incommodo.
 Non ipsa philomela, nec hirundo,
 nec epops, quas ferūt per querimo-
 niā cātare lugētes. At mihi neq; hæ
 aues præ dolore uident canere, neq;
 cygni: sed quia Phœbo sacri sunt, ut
 arbitror, diuinatione præditi præsa-
 giunt alterius uitæ bona: ideoq; can-
 tant alacrius, gestiuntq; ea dic, q; su-
 20 periori tempore. Equidem & ego ar-
 bitror me cygnorum esse conseruū,
 eidemq; deo sacrum, neq; deterius
 uaticinium ab eodem domino habe-
 re quā illos, neq; ignauius e uita
 decedere. Quapropter licet uobis
 huius gratia dicere, & interrogare
 quicquid libet, quoad Atheniensium
 undecem uiri sinūt. Præclare loque-
 ris, inquit Simmias. Itaq; & ego tibi
 30 aperiā, qua in re dubitem: & rur-
 sus hic Cebes, quid nam ex superio-
 ri disputatione minus admittat. Mi-
 hi quidem, o Socrates, quemadmo-
 dum fortasse tibi quoq;, uidetur de
 his quidem rebus manifesta ueritas
 in uita præfenti, aut nullo modo, aut
 summa cū difficultate intelligi pos-
 se. Quæ porro de his dicuntur, ea
 non omni modo & explorare, &
 40 non prius desistere, quā exami-
 nando omnia, animum despōdeas,
 mollis nimium iudico esse uiri. opor-
 tet enim circa hæc alterutrū effice-
 re: aut discere, inuenireq; quemad-
 modū se habeant: aut si hæc fieri ne-
 queant, optimam atque tutissimam
 humanarum rationum eligere, qua
 quis tanquam rate uehatur, atq; ita
 procellas huius uitæ pertranscat, si
 50 nequeat firmiori quodam uehicu-
 lo, uel diuino aliquo uerbo tutius

ac minori cū periculo tranare. Atq;
 ego nunc non uerebor interroga-
 re, præsertim cum ad hoc ipse nos
 adhorteris, ne forte meipsum quan-
 doq; sim culpaturus, quòd nūc quæ
 mihi uideantur minimè dixerim. Pro-
 fectò mihi o Socrates, unā cum hoc
 Cebete tua dicta reputanti, haud sa-
 tis cōfirmata uidentur. Forfan, in-
 quit Socrates, uerè o amice, opina-
 ris. Sed dic qua in parte minus suffi-
 ciēter dicta fuisse censeas. In hac u-
 tiq; inquit Simmias. nempe de har-
 monia & lyra & fidibus idem posset
 quispiam dicere: harmoniam uideli-
 cet esse inuisibile quiddam, & incor-
 poreum, & perpulchrum atq; diui-
 num in lyra ritè temperata: ipsam ue-
 rò lyrā fidesq; corpora esse, atq; cor-
 poreā, et cōposita terrestriaq; et mor-
 tali cognata. Cum igitur aliquis uel
 lyram fregerit, uel fides inciderit, si-
 ue disruperit, poterit quis eadē qua-
 tur ratione probare, necessarium esse
 illam superesse harmoniam, neq; di-
 sperdi. Nulla em machinatio foret,
 lyram quidē esse adhuc fidibus iam
 disruptis, atque ipsas fides mortalis
 generis: harmoniam uerò quæ diui-
 ni & immortalis cognata erat. prius
 quā mortale illud interisse. Ille ue-
 rò diceret adhuc esse alicubi harmo-
 niam, atq; prius ligna & fides putre-
 fieri quā illa aliquid patiatur. Ar-
 bitror equidē o Socrates, te animad-
 uertisse, nos tale aliquid potissimū
 esse animam cogitare. Esse uidelicet
 in corpore nostro intentionem &
 complexionem quādam ex calido,
 frigido, sicco, humido, cæterisq; tali-
 bus, horumq; temperantiam conso-
 nantiamq; animam esse, resultatem
 uidelicet in corpore, postquam hæc
 ipsa bene moderateq; inuicē tempe-
 rata fuerint. Si ergo anima harmo-
 nia quādam est, quoties horum na-
 tura in corpore propter morbos a-
 liaq; mala immoderate uel remitti-
 tur uel intenditur: necesse est animā
 quidem, quamuis diuinissimam, su-
 bitò interire, sicut solent cæteræ con-
 sonantiæ, siue quæ in uocibus, siue
 quæ

ita habeat, & uera philosophia purgatio animi sit, in eaq̄ uera existat felicitas: longè certè facilius felicitatē post hanc uitā assequetur, cum eadem corpore uiuens quasi iam antè coeperit degustare. Hanc ob causam in Apologia Socrates ait, libenter subire se mortem, quòd eam esse certissimam felicitatis suae uiam noscat. Felicitatem autem hominis Plato in cōtemplatione Dei posuit: id quod ex eius Philebo patet, atq; etiam Plotinus in lib. de Beatitudine, et Iamblichus in lib. de Mysterijs Aegyptiorum referunt. Quibus cum Aristoteles lib. 10. Ethic. quodammodo conuenire uidetur, cum ueram felicitatem in contemplatione ponit, eamq; propriam hominis esse dicit, quòd nullum aliud animal capax felicitatis sit. Ex his, quae haecenus dixit, omnibus Socrates demum concludit, sapientem uerum, siue philosophū, mortem hanc corporis, quam diximus, maxime optare debere: itemq; affectus cohibere, animumq; à corporis uinculo ad diuinarum rerum contemplationem erigere, in his uerbis. Dicā equidē: cognoscūt profectò uiri scientiē cupidī, quemadmodum eorum animā suscipit uerè corpori ligatam. Quo in loco, philosophi officio proposito, docet nos, animum quidem, qui corpori sit alligatus, per philosophiam ab eo segregandū: ut inde ipse intelligat, quā sit prauis affectib. animus obnoxius, quando immersus est corpori: quāq; nihil intelligat, nihil que certò percipiat, nisi se ab hac admixtione corporea remouerit. Philosophādo enim animus omnes affectus componit, naturā suam agnoscit, sensuum errores corrigit, intelligibilia cogitat, ueram deniq; mortem corporis expetit, et consecratur. Illud praeterea, quod hic Cebes ait, de corporis & animi connexionē, Quid nā hoc o Socrates est, q̄ uidelicet omnis anima hominis cogit̄ delectari uel dolere de re aliqua uehemētī: sic intelligendū uidetur: ut, quoniā anima per se intelligibilis sit, nullis per se affectibus subiiciatur, nisi quatenus est corpori annexa. Siquidē, Plotino auctore in li. Quid homo et quid animal, affectuū radices neq; in anima separata sunt, nec in ipso corpore, sed in utroq; hoc est, in ipso animali. Quatenus enim animus uitam corpori praebet, atq; hoc rursus animatū est, multis comouetur affectionibus, ipsamq; mentē unā perturbat, quae sympathia quadā à corpore iā animato illas perferunt. Hinc fit, ut propensio cuiusq; uel ad iram uel libidīnē, uel ad aliam quancūq; affectionem, in hominis ipsius potestate non sit: id quod hoc loco Cebes intelli-

git, cum omnem inquit hominis animam coactam delectari aut dolere: siquidem animus ipse corpoream temperationem sequitur, hoc assequitur. In hunc etiam sensum fortasse illud Platonis è lib. 5. de Legibus Timaeo, accipi commodè possit, dicentis, neminem sponte malum fieri: quando affectus ipsi nostros iam excitatos & exultantes ratione tenere possumus, radices & propensiones non possumus. Cum ergo animus à corpore perturbationum omnium habeat originem, quando se is corpori nimium dederit, impurus fit maxime: quando uerò ab eodem se abduxerit, purus, ac sapiens. Atqui haec sanè ad intelligentiā huius loci satis.

Cum haec Socrates dixisset, longum factum est silentiū. & ipse quidem Socrates, quae dicta fuerant se, cum, ut uidebat, repetebat: idemq; pleriq; nostrūm faciebāt. Cebes autem & Simmias parumper insuper inuicē collocuti sunt. Hos ergo intuitus Socrates: Quid nam uobis, inquit, de his quae dicta sunt, uideatur? An fortè aliquid insuper in his desideratis? Multae enim adhuc dubitationes, obiectiōesq; supersunt, si quis sufficiēter ea sit tractaturus. Si igitur aliud quiddā inter uos agitatis, nihil dico: sin autem in his quae dicta sunt haesitatis, ne uereamini loqui atque percurrere, si qua in parte putatis melius dici posse. Quinetiā socium me assumite, si me cū id commodius fieri posse existimatis. Verum equidem, inquit Simmias, tibi o Socrates, fatebor. iam dudum ambigens uterq; nostrūm impellit alterū, iubetq; interrogare, propter audiendī cupiditatē. Veremur autem ne id tibi ob praesentē calamitatem rogatōdo, simus molestiores. Haec Socrates audiens, leniter arrisit, dicens: Papae o Simmia, quā difficile alijs persuaderem, hanc me fortunam haudquaquā aduersam existimare, quando ne uobis quiddā persuadere possum, quippe cum metuatis, ne difficilior molestiorq; sim in praesentia, quā in superiori fuerim uita. Atq; ut apparet, deterior cygnis ad diuinādum uobis esse uideor. Illi quidem, quando se breui praesentiu-

præfentiunt morituros, tunc magis
 admodum dulciusq; canunt, quam
 antea consueuerint, cōgratulantes
 quòd ad Deum sint, cuius erant sa-
 muli, iam migraturi. Homines ue-
 rò, cum ipsi mortē expauescant, cy-
 gnos quoq; falso criminātur, quòd
 lugentes mortem, ob dolorem can-
 tum emittant. Profectò haud ani-
 maduertunt, nullam esse auem quæ
 cantet, quādo esuriat, aut rigeat, aut
 quouis alio afficiatur incommodo.
 Non ipsa philomela, nec hīrundo,
 nec epops, quas ferūt per querimo-
 niā cātare lugētes. At mihi neq; hæ
 aures præ dolore uident canere, neq;
 cygni: sed quia Phœbo sacri sunt, ut
 arbitror, diuinatione præditi præsa-
 giunt alterius uitæ bona: ideoq; can-
 tant alacrius, gestiuntq; ea dic, q; su-
 periori tempore. Equidem & ego ar-
 bitror me cygnorum esse conseruū,
 eidemq; deo sacrum, neq; deterius
 uaticinium ab eodem domino habe-
 re quā illos, neq; ignauius ē uita
 decedere. Quapropter licet uobis
 huius gratia dicere, & interrogare
 quicquid libet, quoad Atheniensū
 undecemuiri sinūt. Præclarè loque-
 ris, inquit Simmias. Itaq; & ego tibi
 aperiam, qua in re dubitem: & rur-
 sus hīc Cebes, quid nam ex superio-
 ri disputatione minus admittat. Mi-
 hi quidem, ô Socrates, quemadmo-
 dum fortasse tibi quoq; uidetur de
 his quidem rebus manifesta ueritas
 in uita præfenti, aut nullo modo, aut
 summa cū difficultate intelligi pos-
 se. Quæ porrò de his dicuntur, ea
 non omni modo & explorare, &
 non prius desistere, quā exami-
 nando omnia, animum despōdeas,
 mollis nimium iudico esse uiri. opor-
 tet enim circa hæc alterutrū effice-
 re: aut discere, inuenireq; quemad-
 modū se habeant: aut si hæc fieri ne-
 queant, optimam atque tutissimam
 humanarum rationum eligere, qua
 quis tanquam rate uehatur, atq; ita
 procellas huius uitæ pertranscat, si
 nequeat firmiori quodam uehicu-
 lo, uel diuino aliquo uerbo tutius

ac minori cū periculo tranare. Atq;
 ego nunc non uerebor interroga-
 re, præsertim cum ad hoc ipse nos
 adhorteris, ne fortè meipsum quan-
 doq; sim culpaturus, quòd nūc quæ
 mihi uideant minimè dixerim. Pro-
 fectò mihi ô Socrates, unā cum hoc
 Cebete tua dicta reputanti, haud sa-
 tis cōfirmata uidentur. Forfan, in-
 quit Socrates, uerè ô amice, opina-
 ris. Sed dic qua in parte minus suffi-
 ciēter dicta fuisse censeas. In hac u-
 tiq; inquit Simmias. nempe de har-
 monia & lyra & fidibus idem posset
 quispiam dicere: harmoniam uideli-
 cet esse inuisibile quiddam, & incor-
 poreum, & perpulchrum atq; diui-
 num in lyra ritè temperata: ipsam ue-
 rò lyrā fidesq; corpora esse, atq; cor-
 poreas, et cōposita terrestriaq; et mor-
 tali cognata. Cum igitur aliquis uel
 lyram fregerit, uel fides inciderit, si-
 ue disruperit, poterit quis eadē qua
 tu ratione probare, necessarium esse
 illam superesse harmoniam, neq; di-
 sperdi. Nulla em machinatio foret,
 lyram quidē esse adhuc fidibus iam
 disruptis, atque ipsas fides mortalis
 generis: harmoniam uerò quæ diui-
 ni & immortalis cognata erat, prius
 quā mortale illud interisse. Ille ue-
 rò diceret adhuc esse alicubi harmo-
 niam, atq; prius ligna & fides putre
 fieri quā illa aliquid patiatur. Ar-
 bitror equidē ô Socrates, te animad-
 uertisse, nos tale aliquid potissimū
 esse animam cogitare. Esse uidelicet
 in corpore nostro intentionem &
 complexionem quādam ex calido,
 frigido, sicco, humido, cæterisq; tali-
 bus, horumq; temperantiam conso-
 nantiamq; animam esse, resultātem
 uidelicet in corpore, postquam hæc
 ipsa bene moderateq; inuicē tempe-
 rata fuerint. Si ergo anima harmo-
 nia quædam est, quoties horum na-
 tura in corpore propter morbos a-
 liaq; mala immoderate uel remitti-
 tur uel intenditur: necesse est animā
 quidem, quamuis dignissimam, su-
 bitò interire, sicut solent cæteræ con-
 sonantiæ, siue quæ in uocibus, siue

quæ in alijs artificū operibus fiunt: reliquias autem corporis cuiusque diutius permanere, quousq; uel ardeant, uel putrescant. Considera igitur quid huc rationi sit respondendum, si quis censeat animam temperamentum quoddam esse eorum quæ sunt in corpore, prioremq; in morte perire. Tunc Socrates quemadmodum sæpe solebat, intuens acrius atque ridens: Iuste, inquit, tu quidem loqueris Simmia. Si quis ergo uestrum me faciūdius est, cur his non respondebat? Non enim ignaue rationem attigisse uidetur. Iudico tamen antequam Simmiæ respondeatur, quid Cebes quoq; damnet, esse audiendum, ut tempore interiecto deliberandi habeamus facultatem. Deinde his auditis, uel his concedendum, si cōsentanea uero uideantur afferre: sin uerò minus, rationem superiorem defendendam esse atq; retinendam. Quamobrē dic age, o Cebes, quid nam potissimum te turbet, quo minus assentiaris? Dicam, inquit Cebes. Mihi quidem uidetur eodem reuolui, eidemq; quod in superioribus diximus, crimini obnoxia esse. Quod enim fuerit anima nostra prius quam in humanam descenderet speciē, haud equidem retracto, quin bellissimè dictū fuerit: ac nisi dictū esset graue, sufficienter demonstratum asseuerarem. Attamen nobis mortuis superfore, non sic assentior. Neque tamen Simmiæ concedo obijcienti non esse animam ualidiorem corpore atq; diuturniorem. Videtur profecto mihi his omnibus anima præstare quam plurimum. Hic ergo ratio superior ad me conuersa, sic inquit: Quid nam ulterius ambigis? cum uideas homine defuncto, quod in eo imbecillius fuerat superesse, quare non concedis oportere etiā qd ualidius diuturniusq; erat, hoc ipso in tempore superesse? Sed reuerte iam quanti momenti sit, quod ad id respondeo. Similitudine mihi quoq; opus est, quemadmodum Simmiæ. Profecto

mihiperinde hæc dici uidentur, ac si quis de homine textore sene defuncto diceret, nondum interisse illum, sed fortè alicubi superesse: coniecturamq; afferret uestis, qua ipse cum te. xuisset, usus fuerit: assereretq; eum adhuc esse incolumem, neq; interisse: ac si quis id non credat, interrogaretur ab eo, utrum diuturnius sit hominis genus, an uestis qua quotidie quis utatur? quod si respōdeat, genus humanum diuturnius esse: tunc demonstratum id esse putaret, uidelicet multo propterea magis spiritem esse hominem, quandoquidem quod in eo erat fragilius, nondum perierit. Hoc autem o Simmia ita se habere non arbitror. Sed considera tu quoq; quid dicam. Profecio quiuis intelligeret, ineptè illud adduci. Nam hic textor qui multas contriuerit uestes, multasq; texuerit, multis quidem posterior obijt, ultima uerò prior: neq; propterea magis sequitur, hominem esse ueste ualidiorem atq; debiliorem. Eandem fieri similitudinē animæ ad corpus posse arbitror: ac si quis de his duobus eadem illa adducat, congruè dicere uideretur: uidelicet animam quidē esse diuturniorem, corpus uerò debilius, minusq; diuturnū: uerūm diceret, quemlibet animorum plura consumere corpora, præsertim si multos uiuant annos. Si enim fluat corpus, homineq; etiā uiuente dissoluitur, anima uerò quod cōsumitur, retextat continuè: necessarium tamen erit, quando perierit anima, tunc uitam habere uestē, eaq; sola priorem perire. Cum uerò perierit anima, tunc demum imbecillitatem naturæ suæ corpus ostendere, citò putrescens atq; euanescens: ut hac ratione nondum cōfidere ualeamus, tunc etiā cum decesserimus, animam nostrā superfore. Nam si quis dicenti etiā plura quam quæ tu dicis, concesserit, nec solū ante ortum nostrum animam extitisse, uerūm etiam nihil prohibere, etiā post obitum quorundam nostrum remanere,

84
 re, sapiusq̄ accedere ac decedere fa-
 ceatur: adeò enim naturam animæ
 ualidam esse, ut sapius corpori indi-
 ta, se corpusq̄ seruet. his tamen con-
 cessis, nondum illud tibi daret, non
 defatigari in multis generationibus
 animam, sed tandem aliqua ex pluri-
 bus morte diceret omnino deleri.
 Quinetiam adderet, neminem mor-
 tem illam, dissolutionemq̄ corporis
 quæ animæ quoq̄ interitum infert,
 posse discernere: esse enim impossi-
 bile, ut quisquã nostrum id sentiat.
 Quod quidem si ita se habeat, ne-
 mo non stultè in morte confidit: nisi
 demonstrare possit, animam omni-
 no immortalem atq̄ indissolubilem
 esse. Alioquin cõsentaneum est, ne-
 cessarium esse, ut qui moriturus est,
 animæ metuat suæ, semperq̄ sit solli-
 citus ne in ea quæ proximè immi-
 net, corporis disunctione prorsus
 intereat. Omnes igitur cum hæc au-
 diuissemus, cõturbati sumus, ut po-
 stea inuicem aperuimus: quòd cum
 superiori disputatione nobis fuisset
 magnopere persuasum, uiderentur
 nos ab eo statu in præsentia detur-
 baste, atq̄ eò iam deiecisse, ut nedũ
 rationibus iam adductis, sed & di-
 cendis insuper, fidem ullam adhibe-
 remus: uerentes ne uel nos nequa-
 quam boni essemus iudices, uel res
 ipsæ fide essent indignæ. ECHEC.

Veniam equidem per Iouem do-
 uobis, ò Phædo. Nam mihi quidem
 modò te audienti, tale quiddam ue-
 niebat in mentem. Cui nam deinde
 rationi credemus? quippe cum ra-
 tio illa Socratis usq̄ adeò paulo an-
 tè probabilis, iam fidẽ amiserit. Mi-
 rum est enim, quantũ apud me con-
 trã possit ratio illa, semperq̄ potue-
 rit, quæ animam nostram harmoniã
 quandam esse probat: & nunc qui-
 dem audita me subito in memoriam
 reuocauit, quantum mihi quoq̄ a-
 lias persuaserit. Quo efficit, ut alia
 quadam ratione iterũ tanquam ab
 initio prorsus indigeam, quæ mihi
 persuadeat, animã cum corpore nõ
 interire. Dic ergo per Iouẽ precor,

quo pacto disputationem peregerit
 Socrates, & utrũ ipse quoq̄, quem-
 admodum de uobis ipse fateris, gra-
 uiter id ferre uisus fuerit: an contrã
 benignè suam defenderit rationẽ.
 præterea utrum satis, necne, eam tu-
 tatus fuerit. hæc nobis quàm potes
 diligētissimè refer omnia. PHÆD.
 Equidem ò Echecrates, sæpe admi-
 ratus Socratem, nunquam maiori
 cum uoluptate, quàm tunc presens,
 sum admiratus, meq̄ affuisse ibi mi-
 rificè gaudeo. Habuisse quidẽ illum
 quod obiectionibus responderet;
 fortè non est mirandum: sed hæc in
 eo potissimũ sum admiratus, pri-
 mò quidẽ, quàm iucundè, benignè,
 amicè adolescentium uerba recepit:
 deinde, quàm sagaciter sensit nos il-
 lorum rationibus fuisse commotos:
 demũ, quàm opportunè nobis ad-
 hibuit medicinam, & quasi fugien-
 tes atq̄ uictos reuocauit nos, cõuer-
 titq̄ ad prosequendum atq̄ confide-
 randum. ECHEC. Quo nam pa-
 cto? PHÆD. Dicam equidem.
 Sedebam fortè ad dexteram eius in
 subsellio quodam humili, iuxta le-
 ctulum. Ipse uerò Socrates sedebat
 longè superior. Attrectans igitur ca-
 put meum, comprimensq̄ crines su-
 per ceruicẽ (cõsueuerat enim non-
 nunquam, ubi contigisset, in meos
 crines ludere) Cras forsitã, inquit, ò
 Phædo, istas pulchras incides co-
 mas. Sic arbitrò, inquam, ò Socra-
 tes. Non certè, si mihi assensus fue-
 ris, inquit. Quid hoc, inquã ego?

Imò hodie, et ego meas, & tu tuas,
 si nobis ratio intereat: neq̄ enim i-
 psi suscitare possimus. Atqui si ego
 tu essem, ac me fugeret ratio, morè
 Argiuorum iurarem, non prius co-
 mam nutriturũ, quàm uicissim Sim-
 miam, Ceбетemq̄ expugnauissem.

At uerò, inquam ego, cõtã duos
 ne Hercules quidẽ dicitur suffecis-
 se. At tu me lolaũ, dum lux est, ad-
 uoca, inquit. Ad uocò equidem, in-
 quam: sed non tanquam Hercules
 lolaum, imò tanquã lolaus Hercu-
 lem. Nihil refert, inquit. In primis
 uerò

uerò cauēdum, ne id nobis accidat.

Quid nam, inquam? Nerationū, inquit, ofores euadamus, quemadmodum nonnulli hominum ofores fiūt. Nullum enim maius quā hoc malum nobis posset accidere, uidelicet si rationes odio habuerimus. Fit autem eodē pacto odium & aduersus rationes, & aduersus homines. Odium quidem cōtra homines tunc maximē subit, quādo alicui nimum credimus absque arte, putamusq; ipsum omnino uerum & syncerum fidumq; uirū esse, deinde uerò mox prauū infidumq; deprehendimus: rursusq; aliū eodē pacto. Itaq; quando quis sapius offensus ita decipitur, praesertim ab ijs quos praecipue familiarissimos amicissimosq; existimabat, odit tandem plurimum uniuersos, putatq; nihil omnino apud quēquam esse syncerum. An te latuit id ita accidere consueuisse? Animaduerti equidē, inquā.

An nō turpiter, inquit, & absq; humanarum rerum arte hic aggreditur hominibus uti? si enim ex arte uti studeret, cogitaret utiq; rē ipsam ita ut se habet habere, uidelicet homines uehementer bonos aut malos per paucos esse, medios uerò plurimos. Quo id pacto, inquam, dicis? Quemadmodū uidelicet in rebus contingit ualde aut paruis, aut magnis, inqt. An tu arbitraris quicquā esse rarius, quā ualde magnū, aut ualde paruum reperire hominē, uel canem, uel quoduis aliud? Atq; rursus celerrimum, & tardissimum, pulcherrimum, turpissimum, albidissimum, nigerrimum. An ignoras in his omnibus extremorum summa, rara quidem & pauca esse, media uerò frequentia atq; multa? Sic arbitror, inquam. Nōne igitur arbitraris, inquit, si improbitatis proponeretur certamē, admodum paucos in hoc genere summos inueniri?

Consentaneum est, inquam. Consentaneum quidem, inquit: uerū non hoc pacto similes rationes sunt atq; homines, sed te nunc ducentem

prosequutus sum: imò uerò in hoc similitudo consistit, quando uidelicet quis absq; rationum arte, credit rationem aliquam esse ueram, sed paulo post appareat falsa: quae quidem aliquando talis est, aliquando minimē, & rursus altera similiter atque altera. Praecipue uerò illis id euenit, qui plurimum rationes contradictorias agitant. hos enim scis putare, tandem se sapientissimos euasisse, solosq; animaduertisse neque in rebus, neque in rationibus esse sanum aliquid, aut firmū, sed omnia reuera tanquam in Euripo sursum deorsumq; iactari, nullumq; tempus in aliquo permanere. Verē nimum loqueris, inquam. Nōne, inquit, aegritudo haec Phaedro miserabilis esset, si cum ratio aliqua uera firmaq; sit, comprehendiq; ualeat, postea tamen auditis huiusmodi rationibus, quae modò afferre uera, modò falsa uidentur, aliquis hinc in ambiguitatē deductus, non seipsum, neq; eius inertiam ob id accuset, sed tandem uelut aeger libenter culpam omnem a seipso, in ipsas transferat rationes, & in reliqua uita eas odio habeat, atq; uituperet, rerum iam ipsarum ueritate scientiaq; priuatus. Per Iouem miserabilis, inquā, aegritudo. In primis igitur, inquit, diligenter id caueamus, ne persuadeamus nobis, nihil in rationibus esse sanum, sed multo magis nondum esse nos sanos. Itaq; totis uiribus ut sani efficiamur, est annitendum: tibi quidem & alijs totius reliquae uitae gratia, mihi uerò gratia mortis, qui in periculo sum, ne in hoc ipso tempore, non ut philosophum me geram, sed ut contumiosum atq; pertinacem, quod quidam homines a disciplina alienissimi facere solēt. Illi enim ubi aliqua dere ambigitur, non ut res ipsa de qua agitur, se habeat, curant: sed ut quae posuerunt ipsi, praesentibus uideantur uera, obnixē contendunt. Atq; ego mihi uideor in hoc duntaxat in praesentia ab illis differre, q̄ non

non, ut præsentibus probem ea que dico, annitar, nisi quatenus forte cõtigerit, sed ut mihi ipsi uera quæ maximè uideantur. Sic enim cogito dulcis amice, et uide quanto cum lucro sit ratio mea. Si fortè uera sunt quæ dico, operæ precium est ita credere: sin autem nihil superest post mortē, attamē hoc ipsum tempus ante obitum præsentibus minus ero molestus, minus quæ deplorabo. Hæc autē ignoratiã minimè perseuerabit mecum, malum id quidē esset, sed paulo post delebitur. Sic equidē ô Simmia & Cebes, paratus reuertor ad disputandum. Vos tamen, si mihi assentiamini, nõ Socrati cedite, sed ueritati. Si enim uera uobis loqui uidebor, concedite: sin minus, omnino contradicite, diligenter cauētes, ne ego dum annitor, me ipsum simul uos quæ decipiam, & uelut apes aculeo in uobis relicto abeam. Sed iam accedendum est. Primū quidem redigite in memoriam mihi quæ dicebatis, si minus meminisse uobis uidebor. Simmias quidem, ut arbitrator, diffidit ac metuit, ne animam, quamuis diuinior pulchrior quæ corpore, prius tamen pro harmoniæ natura intereat. Cebes autem mihi usus est concedere, diuturniorem esse animam corpore: sed is addidit, scire posse neminem, ne cum multa sæpius consumpserit corpora, tandem quandoque postremum relinquens corpus, ipsa quoque pereat, atque mors eiusmodi tantū sit interitus animæ, corpus uerò dissolui continuè consueuerit. An non hæc sunt ô Simmia & Cebes, quæ nos oportet considerare? Considebant ambo. Sed nunc quid omnia quæ dicta in superioribus fuerant, negatis? An quædam negatis quidem, sed cõceditis alia? Quædam, inquit, quædam non. Quid igitur, inquit, de eo quod disciplinam diximus reminiscentiã esse, atque si ita res habeat, necessariò consequi, alicubi fuisse animam prius quam corpore clauderetur? Mihi quidem, inquit Cebes, istud dum di-

ceres, mirificè placuit: atque nunc, si qua unquam in alia, in hac maximè sententiã permaneo. Similiter ego quoque, inquit Simmias, affectius sum: uehementer quæ admirarer, si mihi unquã hac de re aliter uideret. At uerò necesse est, inquit, hospes Thebane, aliter tibi uideri, si in hac opinione permanseris, harmoniam uidelicet esse compositum quoddam, animam uerò harmoniam quãdam ex his quæ per corpus intensa sunt, constitutam. Nunquam enim admittes, consonantiã compositam prius esse, quã illa ex quibus componi consonantiã oportebat. Nunquid admittes? Nullo, inquit, ô Socrates, modo. Animaduertis igitur, inquit, cogi te id confiteri, quando dicis animam quidem esse prius, quã in humanam speciem corpus quæ deueniret, atque esse corporis consonantiã, uidelicet ex his quæ nondum sunt, eam constitui. Neque enim talis tibi est consonantiã, cui tu simile esse dicis. Immo uerò prius est ipsa lyra, & fides, & soni adhuc inconcinni: tandem uerò ex omnibus componitur consonantiã omnium postrema, prima quæ disperdit. Hic itaque sermo quoniam pacto tuo illi concinet? Nullo modo, inquit Simmias.

At uerò sicubi, inquit, uerba concinnitatē seruare debent, præcipuè decet esse concinna, ubi de concentu tractatur. Decet nimirum, inquit Simmias. Hic igitur sermo tibi dissonat, inquit. Sed uide utrum ex his duobus eligas, disciplinã ne reminiscentiã esse, an potius animam esse cõcentum? Primum quidem potius eligo, inquit. Id namque alterum absque demonstratiõne admittis, ex uerissimi quadam conuenientiã, quemadmodum uidetur & multis. Ego autem ea uerba quæ per id quod conuenit, demonstratiõnes faciunt, semper inania iudicauit: ac nisi quis caueat, ualde decipiunt, & in geometriã, & in cæteris omnibus. Ratio uerò de reminiscentiã atque disciplina, fundamētõ innitit fide digno,

gno. Dicitur enim, animam nostram ita esse alicubi, prius etiam quam laboretur in corpus, ut illa ipsius essentia habeat eius quod uerè est cognomentum. Ego uerò hanc, ut mihi met persuadeo, sufficienter rectèque admisi: proptereaque neque mihi, neque alijs, animam appellantis harmoniam, assentiri possum. Quid uerò Simmia? Videtur ne tibi uel consonantiam, uel alteri cuiquam compositioni congruere, ut aliter se habeat quam illa ex quibus constat? Nullo modo. Neque etià ut aliud quicquam, ut arbitror, patiatur aut agat, quam illa uel agant, uel patiantur.

Assentior, inquit. Non igitur conuenit consonantiam eam ducere, ex quibus composita est, sed sequi. Opinor ita. Quare permultum abest, ut harmonia in contrarium moueatur, aut sonet, aut quicquam aliud edat partibus suis aduersum. Permultum proculdubio. Quid uerò consonantiam? nonne eatenus pro natura sua consonantia est, quatenus temperatur? Haud satis intelligo.

Nonne si magis plusque contemperetur, si modò id admittit, magis plusque consonantia est? Sin uerò minus atque perpaucum, minus perpaucumque similiter? Omnino. Nunquid de anima id dici potest? Ut uel in minima quadam re alia anima hoc ipsum quod est anima uel magis uel plus, aut contra sit quam alia? Minime. Dic age per Iouem precor, num animam dicimus aliam quidem habere mentem uirtutemque, atque esse bonam: aliam uerò dementiam et prauitatem, malamque esse? hæc ne, inquam, uerè dicuntur? Verè quidem. Eorum ergo qui animam esse se asserunt harmoniam, quis quidnam dicet esse in animabus? hæc scilicet, uirtutem & uirtutem: an aliam quandam consonantiam atque dissonantiam? & bonam quidem esse consonantem: & cum ipsa consonantia sit, alteram in se consonantiam possidere: malam uerò dissonantem & ipsam esse, nec aliam in se habere? Quid respon-

deam, non habeo. Constat tamè, eum qui animam esse consonantiam posuisset, talia quaedam responsurum.

At uerò iam concessum est, nihilo magis aut minus aliam aliam animam esse. Eiusmodi uerò concessio est neque magis, neque plus, neque minus, neque sub paucioribus gradibus aliam aliam consonantiam esse. Nonne? Prorsus. Eam uerò quæ neque magis, neque minus consonantia est, nimirum neque magis neque minus esse contemperatam. Est ita? Est. Quæ uerò neque magis, neque minus temperata est, potest ne pluribus, paucioribus uel gradibus particeps consonantiæ esse? An potius æquè? Æquè potius. Quapropter anima, siquidem neque magis neque minus aliam quam aliam secundum animæ naturam anima est, consequenter neque magis neque minus est temperata. Est ut dicis. Cum uerò sic affecta sit, nihilo magis consonantiæ est, uel dissonantiæ particeps. Nihilo magis. Præterea cum ita comparata sit, num plus aliquid prauitatis uel uirtutis aliam quam aliam possidet? siquidem prauitas quidem dissonantia est, uirtus uerò consonantia. Certè plus nihil. Quinimmodò secundum rectam Simmiam rationem, nulla usquam anima prauitate erit affecta, si fuerit consonantia. Quandoquidem consonantia uera secundum id quod consonantia est, nunquam fit dissonantiæ particeps. Nunquam certè. Neque igitur anima quæ omnino sit anima, prauitate inficietur. Quo enim modo per ea quæ dicta sunt, id fieri posset? Hæc igitur ratione omnes animalium omnium animæ bonæ similiter erunt, si secundum animæ ipsius naturam similiter animæ sint. Mihi quidem Socrates ita uidetur.

Nunquid rectè sicuti tibi dici uideatur, atque hæc sequi, si uera esset illa positio, animam consonantiam esse? Nullo modo. Quid uerò? ex omnibus quæ in homine sunt, aliud ne præter animam asseris dominari, præcipue prudentem? Nihil aliud. Vtrum corporis

92 corporis perturbationibus indulgentem, an potius repugnantē? Di-
co autē tale quiddā ueluti si sub æstu
sitis angat, interea tamē aduersat̄ a-
nimus retrahit̄; in contrariū ne bi-
bat: similiterq; si premat fames, ne
edat: in alijsq; quamplurimis uide-
mus corporis affectib. repugnantē.
Nōnne? Et quidem maximē. Nōn-
ne in superioribus cōfessi sumus, a-
nimam si consonantia fuerit, nunq;
dissōnaturā his quib. intēdit̄, uel re-
mittitur, uel euibrat̄, uel quodcun-
que aliud patiantur illa, ex quibus
ipsa cōflatur: sed secuturā illa, nun-
quam uerō ducturā? Confessi su-
mus. Quid uerō nunc? nōnne con-
tra omnino uideat̄ agere? quatenus
ea ducit omnia ex quibus dixerit a-
liquis ipsam constitui: atque fermē
omnibus per omnem uitam repu-
gnat, multisq; dominatur modis, in-
terdum rigidius quodam cum sup-
plicio puniens per gymnasticā, atq;
medicinā, interdum uerō mitius
castigans comminando, aut monen-
do aduersus cupiditates & iras atq;
timores, tanquam altera quādā res
contra alteram loquēs, quemadmo-
dum Homerus tradidit in Odyssēa:
Tum pectus pulsans, cor sic affatur
Vlysses:

Hoc quoq; cor perfer, nanq; & gra-
uiora tulisti. An putas Homerum
hęc dixisse, tanq; harmonia quādā
sit, ac talis, ut corporis passionibus
subijciat̄, non autem ducat atq; do-
minetur? an potius quasi quiddam
longē diuinius quā harmonia sit
animus? Diuinius per Iouem, mihi
uideat̄ significauisse. Non ergo, uir
optime, rectē harmoniam esse ani-
mam diceremus. Sic enim, ut appa-
ret, neq; Homero diuino poetē, ne-
que nobis ipsis consentiremus. Sic
est. Age harmoniā Thebanā satis,
ut uideat̄, iam placauimus. Rationē
uerō Cadmeam, o Cebes, quōnam
pacto, & qua ratione placabimus?

Haecenus uniuersam immortalitatis animorū
rationem Plato complexus est. Sed quia non satis
est, ueram sententiam ea de re proferre, quin sal-

93
sas etiam refellat, in his quæ sequuntur, obiecit̄.
à Cebete ac Simmia falsas opiniones Socrates re-
futat. Quas tamen antequam iidem duo propo-
nant, solito more Socrates digressione quadam u-
titur, in qua mortis contemptum à se habitum o-
stendit: taciteq; Cebetem ac Simmiam reprehen-
dit, quòd tam difficile sibi animi immortalitatem
persuaderi sinant. Quod ipsion exemplo suo pro-
bans, propterea inquit eos ægrē de mortis contem-
10 ptu differenti credere, quòd de animorū immor-
talitate adhuc dubitent. Quo in loco non inele-
ganter se cygnis cōparat, quòd, ut illi ante mor-
tem egregiē canere dicantur, ita ipse quasi cygnus
nibili suam mortem faciens, coram amicis nunc di-
spitet, ac de futura uita post mortem uaticinetur.
In hac similitudine illud est considerandum, quòd
Socrates ad Pythagorcorum sententiam alludens
dicat, animas cygnorum post mortem uiuere. Si-
quidem illi animas omnium animalium easdem es-
20 se, atque æquē immortales, iteratāq; generatione
uaria sortiri corpora, putauerit. Cum autem se
Socrates inquit cygnorum esse conseruum, id est,
æquē Apollini sacrum, atq; cygnos, uelleq; illos
imitari eam ipsam ob causam: idem est ac si dicat,
se ipsum Apollinis beneficio, hoc est, eruditione
Apollinea, futuram post mortem immortalitatem
præsentire: sicuti cygni morituri canant, quasi ui-
tam eandem futuram præcognoscentes. Post
hanc digressionem, ad aliam quæstionem de ani-
30 morum essentia non parum difficilem, Plato acce-
dens, Cebetem ac Simmiam dubitantes inducit
ijs uerbis: Præclarē loqueris, inquit
Simmias: itaq; et ego tibi aperiā, qua
in re dubitē. Sed qua ipsam de quæstione
dubitationem, quam Socrates tollendam statuit,
nosse necesse est, eandem paucis initiō proponit,
cum ait: Forfan, inquit Socrates, ue-
rē o amice opinaris: sed dic, qua in
parte minus abundē fuisse dicta iu-
40 dices. Hic nos dubitationis oppositæ à Sim-
mia & Cebete summan proponamus, tum illius
solutionem à Socrate allatam. Dubitatio unuer-
sa hac de re obiecta in eo est, num anima esse pos-
sit corporis harmonia, nec id Socratis rationibus
suprà adductis repugnet, cum & harmonia ipsa
æquē inuisibilis & incorporea sit, atq; ipsamet a-
nima. Hoc inde probatur, quòd quemadmodam
à lyra harmonia seiungitur: sic & anima, quasi
conçetus quatuor qualitatū diuersus, ab ipso cor-
50 pore possit esse. Siquidem eandem qualitatem
temperatio incorporea existit, diuersaq; omnino
ab ipsis qualitatibus: eaq; abstracta, totum animal
perit.

perit. Talem esse temperationem, animam putat Simmias, his uerbis: Arbitror equidem Socrates, te animaduertisse, nos tamen aliquid potissimum esse animam cogitare, esse uidelicet in corpore nostro intentionem, & constitutionem quandam ex calido, frigido, sicco, humido, caeterisque talibus. Hac quoque in sententia fuisse Aristoxenū Musicum, lib. 1. Tusculanae resert Cicero: itemque Pythagoram, & Philolaum, scribit Macrobius: idem omnium postremus Galenus asserere ac tutari conatus, a Gregorio Nyfeno lib. 2. de Anima, et Nemesio philosopho refutatur. Sed nos ipsas paulo post rationes Socratis contra hanc obiectionem complectemur. Hic et aliud a Cebece obijcitur superiori non dissimile, Num anima quidem extare post corporis mortem possit: migrando tamen in diuersa corpora, quemadmodum Stoici putarunt, paulatim cōsenescat, & intereat. Quam obiectionem eleganti similitudine Socrates diluit his uerbis: Sed aduerte iam quanti momenti sit, quod ad id respondeo: similitudine mihi quoque opus est, quemadmodum Simmiae. Ipsa uero similitudo huiusmodi ferè est. Nō quod textor, dum uarias conficit uestes aetate paulatim ingravescente, tandem moriatur, uestibus adhuc remanentibus, propterea sunt illo uestes diuturniores natura sua. Eodem etiam modo, non quod animus in diuersa migret corpora, saepeque migrando quasi inueterascit, ideo corpus est illo uiuacius. Diluta hac Cebetis dubitatione, quia nondum Simmiae Socrates responderat, eidem nunc occurrit. Ut autem disputationem hanc commodius contexat, Phaedo atque Echeocrates loquentes ea de re inducuntur: ut cum idem Echeocrates de Socratis responsione dubitare uideretur, eam statim Phaedo subiungat, simulque in admirationem Socratis illum conuertat. Initium autem Socraticae disputationis inde nascitur: Atqui si ego tu essem, ac me ratio fugeret, more Argiuorum iurarem, nō prius comam nutriturum, quam uicissim Simmiam ac Cebetem expugnassem. Hic opus consideratione est, ut Socrates solua rationis usus, Phaedonis sibi assidentis crines attraheret, dicatque argiuorum more se crines non prius rasurum, quam Cebetem ac Simmiam resiliat: atque praesentes omnes amicos admoneat, ne sui ipsi sententijs nimium fidentes, obiectas rationes ueluti exosas reijciat: tum ut exactissimas rationes asserri posse neget, cum praecleara omnia semper

rara sint: ac facilius sit, mediocres multas, quam unam perfectissimam, firmissimamque reddere. Ut denique iubeat, ne more Sophistarum sententiam quis suam, falsam praesertim, tueatur: contraque ueritatem secutus, fidem ei adhibeat. Verum, quia haec quoque explicare, ne cui difficultatem pariant, breuiter oportet, antequam Socratis rationes proponam, cur initio Argiuorum more se prius scissurum comam negarit, quam Cebetem ac Simmiam refutet, uideamus: deinde, cur eosdem moneat, ut uerum sequantur, nec duci auctoritate cuiquam uelint: tum, cur praeclearas rationes, exactissimasque rariores esse dicat: postremo, cur Sophistarum morem reprehendat, qui, ueritate neglecta, suam tueantur sententiam. In primis Argiuorum hic mos fuit, ac reliquorum Graecorum, & Romanorum etiam, quemadmodum refert Alexander ab Alexandro lib. 3. Genial. dierum, ut inuestigia de re aliqua concepta, comam nollet radere: quemadmodum ediuerso, mulieres in funeribus euulsas comas sepulchris imponebant. Eodem etiam modo illi, cum quid facturos se proposuissent, iurabant non prius se comam scissuros, quam id effecissent. Ita quidem mihi Socrates Phaedonis crines attrahens, idem proponere uidetur, dissimulatione quadam usus: quasi dicat, proponere quidem se, ac more Argiuorum iurare, facillime se Simmiam Cebetemque refutaturum. Id quod his uerbis significat: Atqui si ego tu essem, ac me fugeret ratio, more Argiuorum iurarem. Huiusmodi etiam dissimulatione usus est in Euthydemo Socrates idem, cum huius prokerbij, Ne Hercules contra duos, originem explicans, herculi se comparat. Cum enim, inquit, contra hydram & cancrum quendam marinum Hercules pugnasset, Iolaum in auxilium uocauit, et Ctesippum, quorum ope belluam illam superauit. Eodem etiam modo duos illos Sophistas, quibus cum disputet, hydrae & cancro comparans, Hercules se exemplo superaturum se facile inquit. Quod idem in hoc loco intelligit, cum ironice ait: Ne Hercule quidem contra duos parè esse, egereque se Iolai auxilio. In quo, per duos illos, intelligit Cebetem ac Simmiam: per Iolaum autem, Phaedonem ipsum, cuius quasi opem iocans implorat. cui ediuerso Phaedo, Socratem ipsum pro Hercule habere se inquit. Sed ueniamus tandem ad secundum. Conuersus ad Phaedonem Socrates, antequam rationes suas proponat, Cebetem & Simmiam admoneat, ut ueritati pareant, nec uelint argumentis obijcere. Sic enim ait: In primis autem cauendum est, ne id nobis eueniat. Quid nam,

Quid nam, inquam? Ne rationum, inquit, oſores euadamus. Hic quidem ſimilitudine quadam ait amplectendam eſſe ueritatem, adhibendamq; fidem argumentis, nō odio quodammodo inſequendam: cum odium inde poſſimum naſcatur, quōd aliquem, cui fidebamus multum, inſidum eſſe deprehenderimus: ideoq; nemini poſtea credendum ducamus, magno quodam odio incenſi. eodemq; modo, non quōd ratio nem aliquam minus probent, propterea ſint negli- 10 gendæ omnes. Præcepto hoc Socratis admo- nemur, ueris argumentis eſſe ſemper credendum: non Pythagoreorum more, autoritati tantū: aut Academicorum recentiorum, nihil aſſerendum, quaſi omnia ignota ſint. Iam uerò, ut ad tertium ueniamus, nō eſſe, Socrates inquit, poſcenda exactiſſima argumenta, ad ſuperiora confirmanda: quoniã ſatis ſit, probabilia proferre, quando nulla poſſint alia ſuppeterè: frequentioraq; ſint uulga- 20 ria, quàm rara, & exquisita. Hac modeſtia ſepe apud Platonem Socrates utitur, ut in Timæo, alijsq; locis, ac demum in ijs uerbis: Animaduerti equidem, inquam. An non turpiter, inquit, et ſine arte humanarum rerū, hic aggreditur hominibus uti? Hoc eſt, qui rationes, quōd aliquam eſſe minus firmam perſpexerit, tanquã odio habeat, reiſciatq; errat quidem ille, quōd omnes æquẽ debere eſſe firmas arbitretur, nec rara eſſe omnia præclara 30 conſideret. Poſtremo, quod ultimo loco poſui- mus, eò pertinet, ut cum Socrates Phædonem ac cæteros monuerit, ut ueris crederent argumentis, tum ut ea firmiſſima non quaererent, ſi non eſſent: nunc ueritatem amplectendam præcipiat, diſmiſſa pertinaci cōtentione: cum ſummum ſit uitium, opinionem, falſam præſertim, tueri, quod uel in ſophiſtis ſit magnopere reprehendendum, ut in Gorgia Sophiſtaq; dialogis docetur. Ideo inquit Socrates: In primis igitur diligenter caueamus, ne perſuadeamus nobis: & 40 quæ ſequuntur. In quibus, uti ſuprà dicebamus, Sophiſtarum mores reprehendit, quōd pertinaces defendendis opinionibus ſuis eſſent: eaſq; non ueritate, ſed contentiōnis amore ducti amplecterentur. His ita expoſitis, quæ ad exordium ſequentis diſputatiōnis pertinent, tria demum præcepta utiliſſima ex hac oratione Socratis colligimus. primum, ut rationi obtemperare, utpote rationis compotes, uelimus. ſecundum, ut in omni diſputatiōne accuratiſſima argumenta, licet pauca, 50 ſeligamus: quæ ſi deſint, probabilitate ſimus contenti. tertium, ne noſtram ſententiã pertinaci-

ter, Sophiſtarum more, tueri: ueritati autem, de- dita opera, ut multi, cōtradidere ſtudeamus. Quæ cum ita ſint, argumenta demum ipſa Socratis proponamus. Sed iam accedendū eſt: primum quidem redigite in memoriã mihi, quæ dicebatis, ſi minus uobis meminiffe uidear. Verba ſunt hæc Socratis, quibus antequam argumenta ſua proferat, repetere allatas obiectiones Cebetis ac Simmiæ iubet, quōd ijs melius reſpondeat. Is enim eſt naturæ ordo uel à Dialecticis obſeruatus, ut quæſtione propoſita, argumenta in utraq; partē proferantur. Rationes autem, ſiue obiectiones Cebetis ac Simmiæ, quas hic repetit Socrates, ſunt hæc. primò quidem fieri poſſe, ut licet anima eſſet immortalis, diuturniorq; corpore, in uaria migrans corpora, ſimul cum aliquo corpore aliquando interiret: quod Stoici poſtea aſſeruerunt. Secundo uerò, eſſe etiam animum poſſe diuturniorē corpore, ac præſtantiorem, nihilominus eius eſſentiã harmoniã eſſe corporis qualitatem: quæ diſſoluto corpore, unã quoq; interiret. Has ergo duas Cebetis & Simmiæ obiectiones diluit Socrates: illam præcipuè, quæ animam harmoniã eſſe corporis docet. Quã quinque argumētis reſutat: quæ Nemeſius in lib. de Natura hominis, atq; Gregorius Nyſſenus, & Philoponus lib. 1. comment. in Ariſtotelis libros de Animo, recitant etiam. Primum præcedenti ex diſputatiōne ſumitur, quod anima uidelicet ante corpus fuerit, quodq; noſtra ſcientia ſuperioris uitæ recordatiō ſit. Hoc poſito uelut axiomate, ſic argumentatur. Si ſcientia noſtra recordatiō eſt, ſuit ſanè anima ante corpus: quãdo anima illud eſt quod recordatur. At ſi harmonia ſit eadem, prior eſſe corpore non potuit: ergo ante corpus eſſe, & non eſſe, ſimul non coherent, ideoq; alterutrum eſt aſſerendum. Quod autem eſſe ante corpus anima nequeat, ſi ſit harmonia, hinc liquet, quod harmonia omnis ab organo ſuo ſeiungi non poteſt, tanquã à ſubiecto accidēs, quodq; cum eo ſemper eſt ſimul. Quibus conſtitutis, ſequitur, animam, quam ante corpus fuſſe, ſic ſuprà probatum, harmoniã non eſſe. Nec in ijs uerbis à Socrate dicuntur: Quid igitur, inquit, de eo, quod diſciplinam diximus recordationem eſſe: atq; ita ſi ſeres habeat, neceſſariò conſequi, alibi fuiſſe animam prius, quam corpore clauderetur. Deinceps ſi cuncta ratio huiusmodi eſt: Omnis harmonia diuerſa non eſt ab ijs partibus, ex quibus conſtat, ſed eaſdem ſequitur potius: atqui animus à corpore diuerſus eſt.

est, ut ex eius uiribus, actionibus, repugnantiaq; cum illo perspicitur: ergo harmonia non est. Idem confirmatur tertio argumēto, hoc pacto: Harmonia omnis intentionē remissionemq; suscipit: siue, ut apertius dicam, harmonia una magis est harmonia, quam altera: atqui anima una non est magis anima, quam altera, sed eiusdem essentiae: ergo non est ipsa harmonia. Hanc rationem concludit in his: Quid uerò, ô Simmia? uideatur ne tibi uel consonantiae, uel alteri cuiquā congruere, ut aliter se habeat, quam illa ex quibus cōflatur? Item quartum argumentum sic habet: Virtus omnis harmonia quaedam animi uirium est, rursusq; uitium inconcinnitas earundem, ut in Timæo suffus docetur: atqui anima capax uirtutis est, et uitij: igitur nō est harmonia: quando harmonia inconcinnitatem recipere, & harmonia simul esse nō potest. Et hoc argumētū hic cōcludit: Præterea cum ita comparata sit, num plus aliquid prauitatis, uel uirtutis alia, quam alia possidet: siquidē prauitas dissonantia est, uirtus uerò consonantia. Postremum huiusmodi est: Nulla harmonia sibi repugnat, nec organo suo aduersatur: atqui animus corpori sæpē aduersatur, ut cum affectus cohibet, corporiq; imperat: ergo non est animus harmonia. Hanc etiam conclusionem insert his uerbis: Quid uerò, ex omnibus que in homine sunt, aliud ne præter animum asseris dominari, præcipuē prudentem? Has igitur omnes Socratis rationes collegisse sic breuiter, satis sit: uerba enim ipsa, & oratio dilucida est. Hinc perspicitur error eorum, qui Platonem dicitur putauisse, animū harmoniam esse, idq; ab Aristotele reprehendi in eo asserunt lib. 1. de Anima: cum apertē id Plato neget, atq; alios refellat in eo loco Aristoteles, uel id Simplicio ac Philopono testantibus, quos Platonis etiam argumentis refutat. Illud porro quod Socrates ait, per gymnasticen & medicinam corpus ab animo castigari, ita est intelligendum, ut duas cum Platone medicinae partes esse sciamus: unam, curandi morbos, quam à medicis requirimus: alteram, exercendi corpus, quæ nostra in potestate ac facultate sit. Has duas corpori ab animo tanq̄ domino adhiberi corpori, inquit Socrates, corpus uerò ipsum subijci: quod Horitri etiam testimonio ex Odyssæa probat. Quibus ex rebus fieri uult, ut cum animus corpori dominetur, harmonia non sit. Demum quod Socrates ait, Age harmoniam Thebanā fa-

tis, ut uidemur, iam placauimus: elusio quaedam est ad Simmiæ patriam, qui Thebanus fuisse tum hic, tum supra perhibetur. Argumentatur etiam secūdo loco aduersus Cebetē, simili allusione ironica utitur, quasi dubitans quo pacto Cadmeā rationem, idest, Thebanā etiam (nam erat & Cebes Thebanus) refellat. Quæ de re deinceps nos cum Socrate dicamus.

Tu mihi, ô Socrates, uiam, inquit Cebes, inuenturus uideris. Nempe rationem hanc aduersus harmoniā mirificē præter opinionem nostram excogitasti. Cum enim audirē Simmiā dubitantē, ualde admirabar, si quis rationibus eius resistere posset. Itaque summæ mihi fuit admirationi, ipsum nec primum quidē postuisse rationis tuæ impetum sustinere. Quapropter non admirarer, si Cadmeus quoq; sermo idem pateret. Parcius ista, bene uir, ne qua inuidia nobis sequētia interturbet. Sed hæc quidem Deo curæ erunt: nos autem, ut ait Homerus, comminus cōgressi, periculū faciamus an fortē quid dicas. Summa uerò eorū quæ perquiris, est eiusmodi. Demōstrandū esse iudicas, animā nostram indissolubilem, immortalēq; esse, ne uir philosophus in morte securus, magnaq; cum fiducia sperans, in alia uita longē beatiorē ob philosophiæ studium se futurum, insipiens sit, stulteq; cōfidat. Ostendere autem ualidum quiddam esse animam, atq; diuinis persimile, priusq; etiam quam nos extitisse: nihil impedimento esse ais, quo minus hæc omnia nō immortalitatem quidem significant, sed duntaxat animā corpore diuturniorē esse, multaq; ante nos secula fuisse, nouisseq; & egisse per multa, nihilo tamē magis ob hoc immortalē esse existimandam, immo hunc ipsum in humanū corpus ingressum, quasi morbum quendā interitus eius initium esse: adeo ut & in hac uita sit misera, & in corporis morte deperat. Nihil autem dufferre censes, siue semel tantum, siue sæpius labatur in corpus, ut qui nō nostrū pertimeat. Mæuō nāq; timendus

timendum esse, nisi stultus sit, ei qui neque sciat, neque assignare queat immortalitatis animæ rationem. Talia quædam sunt quæ dicis, ô Cebes, egoque ea consultò sapius repeto, ne quid nos fugiat, siue addere his quicquam uelis, siue demere. Nihil equidē in præsentia habeo, inquit Cebes, quod aut minuā, aut adiungam: atque hæc sunt quæ dico. Tunc Socrates cum aliquantū se recepisset, ad se cōuersus, Haud leue quiddam requiris, inquit, ô Cebes, sed cuius gratia oporteat generationis corruptionisque causam pertractare. Ego igitur, si uis, ea tibi quæ mihi e-uenerunt, enarrabo. Deinde si quid eorū que dixerō, ad quæstionis tuæ ueritatem aperiendam cōducere putabis, utere. Volo equidē, inquit.

Audī igitur iam narrantem. Equidem ô Cebes, cum essem iuuenis, mira quadam eius sapientiæ cupiditate flagrabam, quam naturæ uocant historiam. Præclarissimum enim esse censebam, causas intelligere, per quas singula fiunt atque intereant, & quæ sint ratione: sapiusque me sursum deorsumque faciui, talia quædam primò considerans, nunquid postquam calidum & frigidum putrefactionē aliquam acceperunt, quemadmodum nonnulli dixerūt, tunc animalia conualescant. Præterea utrū sanguis sit quo sapimus, uel aer, uel ignis: aut nihil horum sit, sed cerebrum, quod præbeat sensus audiēdi, uiuēdi, olfaciēdi: ex his autē memoria et opinio fiat: ex memoria uerò et opinione quietē accipiente, per hæc scientia oriatur. Proinde horū corruptio-nes considerans, atque eas quæ circa cælum terramque passiones contingunt, tandem ad eò mihi ad hæc consideranda uisus sum hebes ut nihil magis. Coniecturam uerò ad id afferam tibi sufficientem. Nempe ob eiusmodi considerationem usque ad eò sum occæcatus, ut ea etiam que prius manifestè sciebam, ut mihi alijque uidebatur, dediscerem, & alia uidelicet multa quæ antea me scire

putabam, & qua ratione homo crescat. Id nanque opinabar ante esse cuiuslibet manifestum, hominem uidelicet per cibum potumque augeri. Quando enim per hæc carnes carni- bus, ossaque ossibus adduntur, eodem modo in alijs quādo sua cuique adhibent, tunc sanè molem primo paruam, deinde magnā euadere, atque ita paruū hominem effici magnū. Sic ergo tūc opinabar, nonne satis bellè tibi uideor? Mihi quidē, inquit Cebes. Animaduerte hæc insuper. Arbitrabar enim satis rectè mihi uideri, quoties hominem uel equum magnū paruo propinquum, alterum altero iudicaram capite ipso esse maiorem. Atque multo etiam euidentius decem plura apprebant mihi quā octo, propterea quòd denarius duo præter octo narium contineret. Præterea bicubitum cubitali maius, quoniam dimidio superaret. Nunc uerò, inquit Cebes, de his quid iudicas? Procul equidem, per Iouem, abesse mihi uideor, ut alicuius horum causam intelligere putem, qui nondum mihi ipsi persuadere possum, ut quando quis uni addat unum, tunc uel illud unum cui unum adiunctum est, fiat duo: uel & adiunctum, & illud cui adiunctum est, propter alterius ad alterū adiunctionē euadat duo. Admiror equidem, si cum utrumque horum separatim erat, utrumque unum erat, neque erāt tunc duo, postquam inuicem cohaeserūt, hæc ipsa causa fuerit ut duo fierent, congressio uidelicet, per quam propius iam posita sunt. Neque etiam si quis unum diuidat, adhuc possum persuaderi, hanc ipsam diuisionem causam esse ut duo euadāt. Contraria enim tunc atque superius causa fit qua duo fiant. Tunc enim, quia cōiungebantur propius inuicem, alterumque ad-mouebatur alteri: nunc uerò, quoniam remouetur alterum ab altero, atque separatur. Neque propter quid unum fiat, adhuc scire me arbitror, neque, ut summatim dicā, aliud quicquam

quam quare fiat, aut pereat, aut sit, per hanc ipsam uiam me nosse profiteor: sed alium quendam ipse modum frustra misceo, hunc uerò nullo modo admitto. Verùm cum audissem aliquando ex libro, ut ille aiebat, Anaxagoræ, legentem quendā hanc Anaxagoræ ipsius sententiā, uidelicet mentem omnia exornare, omniumq; causam esse: hoc utique causæ genere magnopere sum delectatus, existimans quodāmodo consentaneū mentem esse omnium causam: putabamq; si id ita esset ut mēs omnia exornaret, singula per hanc ita esse disposita, ut optimè disponi potuerant. Propterea si quis uellet causam inuenire qua singula fiant, atq; pereant, aut sint, hoc ipsum esse inueniendū, qua uidelicet ratione optimū sit unicuique, aut esse, aut quod uis aliud pati, uel agere. Atq; hoc pacto nihil aliud considerandū homini uel de seipso, uel de alijs, nisi quod potissimū sit, & optimū. Necessè uerò est, eum qui id norit, illud quoque quod est deterius, cognouisse. Quippe cum eadem horū scientia sit. Hæc utique mecum ipse reputans, gaudebam, inuenisse ratus Anaxagoram magistrū, qui me id quod tantopere cupiebam, causas rerum doceret, primumq; mihi diceret, utrum plana sit terra, uel rotunda. Et cum hæc dixisset, subiungeret mihi causam atque necessitatem, afferēs uidelicet id ipsum quod melius est, meliusq; fuisse eam esse talem. Proinde si terram diceret in mundo mediam esse, mox exponeret, melius extitisse, ut media esset. Quod si ille hæc ostenderet, ita me cōparabam, quasi nullam amplius causarū speciem positurus. Præterea de sole & luna cæterisq; stellis, earumq; inter se uelocitate conuersionibusq; & de huiusmodi omnibus, me similiter quæsiturum auditorumq; comparaueram, quod uidelicet & qua ratione hæc melius sit singula uel facere, uel pati, quodcūque agant uel patiantur. Neq; enim

putabā, cum ab initio dixisset, mente omnia exornari, ipsum aliam postea causam rebus assignaturū, præterquam quod optimū sit eas ita se ut habeant habere. Itaq; arbitrabar, eum in reddendis singulorum, tum cūctorum communiter causis, singulis quidē assignare quod unicuiq; optimū, cunctis uerò commune bonum. Neq; uerò spes ipse meas parui faciebam, sed summo quodā studio acceptos libros quam uelocissimè poteram lectitauī, ut occysimè quid optimū, quid ue eius contrarium esset, cognoscerem. Hæc igitur mirabili spe ductus, cū legere pergo, uideo hominem mente quidem nullo modo utentem, nec causam ullam ad ipsum rerū ornatum referentē, sed aereas naturas & æthereas aqueasq; & talia multa incredibilia pro rerū causis assignantem. Qua quidem in re ille mihi perinde uisus est agere, ac si quis diceret, Socratem quæcūq; facit, mente facere: deinde uolens singulorum quæ facio causas explicare, dicat primum quidem nunc me hic propterea sedere, quoniam corpus meum ex ossibus neruisq; componitur: & ossa quidem solida sunt, & iuncturarum interualla inuicem habent: nerui autem sic instituti, ut & extendi & contrahi ualeant, complectantur ossa cum carnibus atq; cute, quæ res illa continet. Elatis igitur ossibus in suis coniunctionibus, nerui qui & intendunt & remittunt commodè, faciunt ut flectendi cuiusq; membri habeam facultatē, atq; hanc ob causam hic inflexus sedeam. Ac rursus disputationis meæ alias quasdam eiusmodi causas assignaret, uoces & aerem et auditū, aliq; generis eiusdem quamplurima, causas uerissimas negligens: uidelicet quoniam Atheniensibus melius uisum fuerit me condemnare, ideoq; mihi etiā melius sit uisum hic sedere, iustiusq; iudicari expectatē dare pœnas quas illi iubeant. Profecto per carnem, iam diu, ut arbitror, hi nerui

atq;

104 atq; hæc ossa apud Megarenfes, aut Bæotios essent, ipsius quod optimū est optione delata: nisi iustius honestiusq; censuiffem pœnas ciuitati pendere, quascunq; à me exigat, q̄ subterfugere, atq; exulem uiuere. Verūm talia quædam causas appellare, à ratione est remotissimum. Si quis autē dixerit, absq; ossibus & neruis atq; similibus non posse me quæ mihi facienda uideantur implere: uerè utiq; dicet. Attamen asserere, propter hæc me facere quæcunq; facio, dum ipsa mente ago, non autem eius quod optimū sit optione, multa magnaq; sermonis negligentia esset. Nam qui sic est affectus, nequit discernere aliam quidem esse ueram rei alicuius causam, aliud uerò illud sine quo ipsa causa esse non potest causa. Quod quidē multum mihi uidentur quasi in tenebris at trectantes, alieno appellare nomine, dum causam nuncupant. Quapropter nonnulli uertiginem circumponentes terræ, sub cœlo eam stabilem faciunt. Alij uerò tanquā latum pistoris alueum, aere uelut base suffulciunt. Potentiā uerò ipsam qua nunc ita disposita sit ut optimè disponi poterat, neq; perquirunt, neque dæmonicam quandam habere uim putant: sed Atlantem quendam robustiorem & immortaliozem, magisq; omnia continentem inuenisse se opinantur. Ipsum autem bonum atq; decens connectere atque continere reuera nihil existimāt. Ego igitur libentissimè cuiusuis essem discipulus, ut quemadmodum se habeat hæc ipsa causa, discerem. Postquam uerò hac priuatus sum, neq; ipse inuenire, neque ab alio discere potui, secundam nauigationem ad causam inuestigandam molitus sum.

Refutata Simmiæ sententia, nunc colligit Socrates more suo ea breuiter, quæ supra docuerat, ut attentionē faciat auditorū. Ergo et cum eadem Thebanam harmoniam placasse se dixerit, id est, refutasse sententiā illam Simmiæ, de qua supra: nunc Cebetis rationibus respondet, atq; ioco quodam in eum usus dubitat, quæ ratione har-

moniam eiusdem placet, id est, argumentando refellat. Hoc autem animaduertens Cebes, quasi uictus dat manus, cum ait, Tu mihi o Socrates uiam, inquit Cebes, inuenturus uideris. Id est, non multum est quod labores in me refellendo, cum Simmiæ sententiā, ac meā pariter, acutissimè refutaris. Quin et eiusdem Socratis argumenta laudat uehementer ijs uerbis, Cum enim audirem: & quæ sequuntur. Quapropter paulo post inquit, Non admirarer, si Cadmeus quoque sermo idem pateretur. Id est, Cum illam Simmiæ opinionem sic uideam improbatam, nihil est quod expectem amplius, cum eodem modo possim ipse refutari. Cum uerò ait, Cadmeum sermonem idem passurum, quod Simmiæ harmoniam: exprobrare Socrati uidetur, quod ironia quadam illius rationes pro animi harmonia Cadmeas uocarit, ut Simmiæ opinionem Thebanam. His ergo Socrates respondens, ait, Parcius ista bone uir: Id est, Ne succenseas hæc mihi o Cebes, uel dilutionem obiectionis à me allatā tantopere laudes: imò uerò ulterius progressi, rationibus rationes conferamus. Potest et hoc sic explanari ex Cebetis persona, ad Socratem dicentis, Parcius ista bone uir: Id est, ne multum gloriari argumentis tuis o Socrates, ne ue nostras opiniones Cadmeas et Thebanas appella. Quin potius his omisissis, uideamus, num meritò Simmiā reprehenderis. Hoc statuto, Plato uniuersam sub Cebetis persona sententiā Socratis de animorum immortalitate continuò colligit, ut ad sequentia transeat commodius, cum ait: Summa uerò eorum quæ queris. Hic paucis Plato uniuersæ disputationis hæctenus habitæ institutum completitur, nimirum cur ad mortis cupiditatem philosophos incitarit: & quomodo animam immortalem esse docuerit. itaq; singula serè capita argumentorum supra positorum, in epilogum contrahit. His in memoriam à Cebete reuocatis, Socrates eum rogat, num id quod repetierit, ita sentiat, an nō? Quibus assentiēs Cebes idē, illud adhuc querit, quid ita animus ortus ante corpus dicatur? Quam ad rem, quia locus sese offerebat de ortu interituq; rerum obiter perprogredius, digressione quadam utitur Socrates, quia ex illos reprehendit, qui in tradendis rerum causis materiales, instrumentariasq; solum afferāt, non efficientes: & Physices scientiæ imbecillitatem, ambiguitatemq; ostendit. Quæ longe præstantior sit scientia illa, quæ prima rerū initia, maximeq; efficientia tradat: qualis est prima Philosophia, seu Theologia,

logia, quam uulgius Metaphysicam uocat. Causa itaq; digressionis huius est, quod dixerit, sibi necesse esse, ut Cebetis responderet, in referendis causis ortus atq; interitus rerum. Sed nos singula ordine suo explanemus. Iuuenem ait Socrates se Physicis descendere cupiditate flagrasse, quod pulchrum duxisset, generationis & demolitionis cuiusq; rei causas nosse. Postea uero, sententia mutata, ad aliud utilius disciplinae genus se contulisse: quia eam scientiam infirmam, incertamq; putaret. Appellat autem Physicam historiam, quia ut in historia singulae res gestae suo ordine tractantur: ita in illa uniuersum naturae opificum historico more describitur. Vnde & in Timaeo Plato de Physica disputaturus, historiam illam Solonis, & Atlantini belli commemorat. Hanc porro siue scientiam, siue historiam, incertam esse uarijs de causis Plato deinceps docebit. Quod antequam nos proponamus, uideamus equae nam sint illae, quae Socrates dicat in Physica tractari, ueluti certa & indubitata, quae tamen incertissima sint. In primis ait esse huius artis proprium, causas intelligere, per quas singula fiant atq; intereant, & qua ratione sint. Physicum esse, causas corporum omnium nosse, Aristoteles lib. 1. Physic. ait: differre tamen a Theologo seu Metaphysico, ut uulgius appellat, quod hic prima omnium rerum, ille corporearum tantummodo quaerat. Quonia autem, eodem autore lib. 2. causae omnes ad effectum referuntur aliquem, ac Physice rerum corporearum causas inquirunt: necesse quidem est, eam ortus & interitus rerum earundem causas inquirere, non omnes. Neq; enim eadem docet, quae sint in uniuersum entis ipsius initia, quod est primae philosophiae: sed quo modo cuncta per formam suam existant, aut per eius absentiam pereant, et commutentur. Hoc etiam Plato intelligens hoc in loco, illud dicit, hoc est, propter quid, ad formam, quae finis est quodammodo in rerum effectione, refert. Efficiens enim materiam informans, finem tanquam sibi formam ipsam proponit. Saepius q̄ me sursum ac deorsum. Breui enumeratione ipsi propositis, quae in Physica disputentur, eorundem difficultatem auget, & obscuritatem. In primis autem illud commemorat, quod de animalium nutritione quaeritur. Quod antequam ipse proponat, castigabo locum a Marsilio Ficino non bene uersum. Sic enim Plato loquitur: ἄρ' ἐπεὶ δὲ τὸ θεῖον καὶ τὸ φυσικὸν σπινθηρὰ τινὰ λαβὼν, ὡς τινὲς ἰατροὶ, τότε δὲ τὰ ζῷα σὺν ἑαυτοῖς, id est, Numquid animalia tunc alantur, cum calor et

frigus accipiant alimentum, quemadmodum aliqui putauerunt? Ego quidem hic re ipsa monitus, alterum e duobus coniecto, uel σπινθηρὰ capi pro alimento, uel pro uerbo σὺν ἑαυτοῖς legendum esse σὺν ἑαυτοῖς, siue σὺν ἑαυτοῖς, id est, corrumpitur, ita ut quaestio dicatur esse: Num, cum haec qualitates calor & frigus putredinem accipiunt, animal pereat: quod idem est, ac si dicatur, uita calido frigidoq; sustentari, aut tolli. Itaq; si sensum priorem sequamur, intelligamus propositam hanc quaestionem esse, num incrementi aut nutritionis causa sit uis caloris & frigiditatis, an non. Cum enim haec duae qualitates agendi uim habeant, necesse est, ut quod in animali alimentum conuertitur in propriam substantiam, earum duarum aliqua sit: omitto autem uegetatricem animam, quae id efficit maxime beneficio et instrumentum earundem qualitatum. Quaestione hanc longe difficilissimam copiose tum alij, tum Plutarchus in libro, Vtrium frigus calore sit praestantius, tractat. Eiusdem uero solutio talis esse uidetur: quod, ut animalium uita in calore sita est, ita incrementi eorum corporis uis ab eodem uidetur proficisci, nam & idem escas confectas alterat, eliquat, in accommodum uertit alimentum; quousq; in substantia sua particulam commutetur. Frigus etiam id efficit, quod id, quod adhaeserit, consolidat, ac firmius constringit. Quo autem pacto accessio illa substantiae fiat, utrum per accessionem materiae nouae, an per eiusdem extensionem, an per qualitatum additamentum, difficultus est adhuc, maioriq; explicatione indiget. Quapropter Aristotelem hanc de re lib. 4. Meteor. legendum censeo. Praeterea utrum sanguis sit, quo sapimus, uel aer, uel ignis. Hic multa se offerunt explicanda. Primum, num anima sanguis sit cordis offusus, quemadmodum putabat Empedocles: an aer, siue spiritus, ut alijs uidebatur: an ignis, ut Zenoni, et Stoicis. haec enim uidetur hoc in loco significare Plato. Nisi id forte ad illam quaestionem referri ab eodem Platone dicamus, Num id quo anima tanquam instrumentum ad uitam corpori tribuenda utitur sit sanguis, an aer, an ignis. Adde & hanc quaestionem, Num sensuum principium sit in cerebro, an in corde: in quo uult Galenus & Aristotelem controuertitur. Vult Galenus non solum mouendi, sed etiam sentiendae uim omnium, atq; adeo principem animi uim in cerebro poni: Aristoteli uero in corde, ut ex libro de Sensu & re sensibili patet: eo excepto, quod rationem ponit in cerebro. Ad Galeni sententiam accedit Plato in Timaeo: sed sentiendae uim ad

108
 iecit usq; permanere, ut in nostris Comment. la-
 tuis docuimus. Additur his & alia quæstio,
 Num memoria, opinioq; fiat ex sensibus: id quod
 eodem ferè spectat. Plato quidem, et cum eo Ari-
 stoteles & Galenus, ipsam in cerebri posteriori
 parte constituunt, quòd eò sensuum imagines per-
 serantur. Opinionem uerò, idem ait ex sensuum
 ac memoriæ cõnexionem fieri: Aristoteles ex ima-
 ginatione & memoria: quod idem ferè est, ac si
 sub sensu & imaginationem, & sensus tam inte-
 riores quàm exteriores intelligamus. Verùm hu-
 ius quæstionis solutionem prætermittimus, ne id
 quod à Socrate exempli gratia affertur, longius
 faciamus. Ipse aut loci, in quo Plato hanc, quam
 dixi, quæstionem proponit, sic est legendus: ὁ
 δὲ κεφαλῆς ὄπισθεν, ὅ τὰς αἰσθητικὰς ἰσχύων
 ἔκκεται, καὶ ὄπισθεν, ὅ τὰς ἀσθητικὰς: ἐκ τῶν
 δὲ γινώσκοντων μνήμην καὶ δόξαν. His porrò addit a-
 liam quæstionem, num ex memoriæ atq; opinio-
 nis cõnexionem fiat scientia, cum rei comprehen-
 se imago firma est. Scientiam quidem nasci ex
 earum rerū notitia, quæ sensu, imaginatione, me-
 moriaq; percepta, ac iudicio examinata sũt, &
 menti peritus insculpta, dubium non est: quo aut
 pacto ea fiat, Aristoteles lib. 1. Metaphysic. &
 lib. 3. de Anima, Plato in Timæo, ac Cic. lib. 1.
 Acad. quæst. docent. Proinde horū cor-
 ruptiones considerans. Physices imbecillitatem atq;
 incertitudinem ex rerū mutatio-
 ne confirmat: quoniam scientia eorum quæ sem-
 per uno modo sũt, existat: mutabilium uerò, &
 semper fluentium, nõ item. Hac de re copiosius,
 quam locus hic postulat, Plato in Theæteto ac
 Epinomide disputat, tum Aristoteles lib. 1. Po-
 stter. Analytic. ac Cicero lib. 2. Acad. quæst.

Coniecturam uerò ad id afferebã.

Persequitur causas imbecillitatis humanæ scien-
 tiæ, idq; ab exemplo suo. Quòd, inquit, infirma
 sit Physices scientia, inde colligo, quòd ea quæ
 mihi antea persuasissima habebam, multis modis
 infirmari uideo. Hoc autem imbecillitati atq; er-
 rori sensuum tribuere Socrates uidetur, ut alijs
 in locis sæpè solet Academicorū more, qui scien-
 tiam uerã in mente, opinionem & errorem in
 sensu ponunt. Quæ ratione homo cre-
 scat. Quo pacto homo crescat, quærit exem-
 pli gratia, ad humanæ scientiæ infirmitatē osten-
 dendam. Nam augeri quidem omnia iuuentia,
 perspicuū esse inquit: qui uerò augeantur, obscu-
 rum, atq; adeò soli Deo agnatum. Dubitationē
 hanc nos Socratis, licet Peripateticorum senten-
 tia tollere aliqua ex parte possimus, ne tamẽ te-

merè audaces simus, fateamur quidem nos igno-
 rare, quæ Socrates nesciat. Animaduerte
 hæc insuper: arbitrabar enim rectè.
 Pluribus adhuc exemplis nostræ scientiæ insti-
 bilitatem demonstrat: primò uidelicet, nunquid
 ea quæ magnitudine se superent, ita, ut appareat,
 sibi inuicem excellent, an aliter: tum, qua ratio-
 ne se superent: propter connexionem ne, an quia
 eorum alterutrum eam habeat in se exuperatio-
 nis aut defectionis naturam. Huius porrò quæ-
 stionis difficultatem in ijs uerbis magis ostendit:

Procul equidem per louem abesse
 mihi uideor. Est autem in eo difficultas,
 num, cum aliquid ex partibus augetur, recipiat in-
 crementum eo quòd singulæ partes in se crescendi
 uim habeant: an, quia illud propter coniunctionē
 crescat, et quomodo crescat. Quæ res ex eadem
 illa quæstione, quam supra ponebamus, pendet:
 nisi quòd hic exemplis numerorum & magnitudi-
 num indicatur, sicuti incrementum ad categoriã
 quantitatis pertinet. Verùm cum audis-
 sem aliquãdo ex libro Anaxagoræ,
 ut ille aiebat. Non modò in se Socrates re-
 rum naturalium obscuritatem & ignorationem
 ostendit, sed in Anaxagora quoq;: quem obiter
 reprehendit, quòd omnia in mixto quodam esse
 cõfusa dicebat, indeq; segregatione quadã nasci:
 interire uerò, dissolutione sui facta in illud sub-
 iectum primum. Huius segregationis, aut con-
 nexionis, mentem siue Deum autorem dicebat.
 Quod illi tum Plato sub Socratis persona tri-
 buit, tum Aristoteles lib. 1. Physic. & Diogenes
 Laertius in eius uita. Hic autem Socrates primò
 uniuersam Anaxagoræ opinionem recenset: tum
 iudicio adhibito id laudat in ea, quòd ipsi uideat-
 tur laude dignum, utuperatq; contraria. Laudat
 quidem id, quòd cum mentem supremam omnium
 causam posuisset, putarit cuncta quæ fiunt, nullã
 aliam effectiõnis suæ causam habere, quàm quòd
 illis optimum fuerit. Hoc principio admiratum se,
 inquit, optimam de Anaxagoræ libro opinionem
 cæpisse. Vituperat uerò, quòd eius mentis effica-
 ciam rebus effectis non adiunxit, quasi eundem
 non retulisset. Sed uideamus nos, quæ sit summa
 Anaxagoræ sententiæ: & cur à Socrate hic asse-
 ratur: tum quã nam in re uerum eius consistat.

Anaxagoras, teste Diogene Laertio lib. 2. pri-
 mus materiæ corporearum rerum mentem adiun-
 xit, quasi alterum principium. inde uerò, id est
 mens est ipse cognominatus. Putabat enim is om-
 nia in materia cõfusa extitisse, uelut in chaos quo-
 dam: indeq; mentem siue Deum eadem procreas-

se, detrahis similibus partibus, ad unūquodq; efficiendum accommodatis: interire uerò ipsa, resolutis hisdem particulis in pristinum chaos. Reliqua eius dogmata refert prolixius idem Diogenes, atq; Plutarchus lib. 1. de Philosophorum decretis. Refellitur porro in hoc loco à Socrate idem Anaxagoras, quòd cum unam causam principem omnium rerum, id est, mentem posuisset, illam singulis effectibus non accommodauit. Hoc enim scientiæ est, autore Aristotele, communes quasq; causas singulis reb. adhibere, ostendereq; quomodo ipsæ ab illis producantur. Qui autem proposita causa communi, nihil ex ea deducat, is nec rationem disciplinarum tenet, & causis ipsis abutitur. Hoc ergo in Anaxagora uitium Socrates notans, ait: Video hominem mente nullo modo utentem, nec causam ullam ad ipsum rerum ornatū referentem: sed aeræ quasdam, aqueas, æthereasq; naturas, & huius generis alia pro causis afferentem. Id est, in eò quidem est Anaxagoras reprehendendus, quòd cum mentem ueluti principem causam statuisset, dum tamen ad rerum singularum effectiōnem uenit, illam ipsam minimè adhibet, sed similes cuiusq; rei partes ex similibus alijs in Chaos illo confusis gigni ait. Itaq; si quid æreum, igneum, aqueum uel res ab elementis haberet, id dicebat secretionem quadam similibus partium factum: minimè tamen mentis mentionem faciebat, cum nihil sine efficienti causa fieri possit, atq; seipsam materia nequeat informare: quòd Anaxagoras existimabat. Hoc ipsum ei Aristoteles hisdem penè uerbis, quibus hic Plato, illi obijcit, cum unā omnes eos philosophos reprehendit, qui in causis primis rerum tradendis materialem solum attulere, non efficientem, aut materialem, quæ præcipuæ sunt: ac si fortè harum meminere, id quasi quadam fortuna fecere, non consilio. Quòd autè hoc Anaxagoræ obijciat Socrates, similitudine quadam in his uerbis ostendit: Quia quidem in re ille mihi perinde uisus est agere.

Quòd uerò idem paulo post inquit, Profecto per Canem iamdiu, ut arbitror, hi nerui: eò pertinet, ut doceat in se, causam materialem nullius esse momenti, sed efficientem potius, atq; finalem. Nam si dicerem ego, Socrates inquit, cur hic sedeam, causam esse, quòd constem neruis, & ossibus, quibus sessio fiat: dicerè quidem aliquid, sed ea causa nō erat hoc loco reddenda: itaq; inquirendum fuit aliud, cuius ratione id esse optimum probaretur. Veluti, ego si Athe-

nis subire hanc mortem uelle me dicam, quia iniustum putem periculū subterfugere, etiam si possem aut in Bœotiam, aut Megaras, aut alio secedere, ubi me Athenienses non possent morte mittere. Cur autem subire mortē Socrates iustum esse putarit, tum nos retulimus supra, tum idè affirmat in Apologia, & Critone, atq; in Gorgia: ubi, debere reum quemcunq; iudicibus sese offerre ultrò, atq; pœnas æquo animo luere, inquit. Verum talia quædam causas appellare, à ratione est alienissimum.

Hæc est supra dictorū cōclusio: in qua docet, materialem, aut instrumentariam, non esse ueram effectiōnis alicuius causam. Obiter autè, quis sit eiusdem causæ usus, exponit, cum ait: Si quis autem dixerit, absq; ossibus. Id est, si quis, numeratis causis alijs omnibus, materialem esse eam tantum dicat, sine qua fieri nihil possit, eamq; pro fine, aut efficiente non afferat, rectè quidem is facit. En, qui materialis causa uocetur hic ea, sine qua non, ut Arist. lib. 2. Physic. et Cicero in Topicis appellant. Illud uerò, quòd addit Plato, Propter hæc causam formalem significat, quæ proprie dicitur *σὺν τῷ*, id est, propter quid aliquid fit. Quòd autem hoc Socrates faciat discrimen materialis causæ, sine illius scire qua non, & finis, apertius declarat his uerbis: Nam qui sic est affectus, nequit discernere, aliam quidem esse uerā rei alicuius causam: aliud uerò illud, sine quo ipsa causa esse nō potest causa. Id est, aliud est causa efficiens, ac finis: aliud uerò materia, in quam illa duo agunt, & sine qua existere res effecta non potest. Quòd quidem multi mihi uidentur quasi in tenebris. Obiter reprehendit eos, qui causam sine qua non, causæ nomine appellent: cum causa uerè dicatur id, cuius uel aliquid fiat: materialis uim necessariā reb. adhibeat. Hos ergo qui causæ hoc genus afferant, uelut in tenebris ignorantia obuersantes, alieno usus nomine dicit, quòd causam illam appellēt. Quapropter nō, nulli uertiginē circumponentes terzæ. Philosophorum quorundam sententias proponit, ut errorum eorum ostendat, qui causam materialem, instrumentariamq; contenti, reliquas ignorant, aut negligant: quòd ipsum & Arist. lib. 1. de Prima philosophia, in hisdem reprehendens, causas materiales, non efficientes, ab hisdem altatas inquit. Quamobrem et Plato: deo (ait) uolenti nulli terram stare existimant, quia ipsam rotundam esse iudicent, cum rotunditas sit forma quæ

dam corporis, non tamen ulius collocationis cau-
sa. Alij porrò aere ipsam fulciri, ut in base, existi-
mantes, id pro situs causa attulere, ut Anaxago-
ras. Sed homines, inquit, præcipuam uim effectri-
cem rerum non attigere, contenti illo causæ mate-
rialis genere. Atq; id est, quod Plato ait, in ijs uer-
bis: Potentiam uerò ipsam, qua nunc
ita disposita sunt. Id est, uim, et diuina uim
efficientis causæ, aut finem, cur terra sit hoc mo-
do in medio mundi fixa, minimè afferunt: nec a-
liam diuiniorem, atq; ui sua agentè, ueluti Deum,
exquirunt, qui illam sustentet, contineatq; ue-
lut Atlas quidam, quem fingunt poetæ cœlum
humeris sustinere. His sic explicatis, conclu-
dit tandem Socrates, Physicæ quidem incertum
disciplinæ genus esse, tum quia magna ex parte na-
tura rerum ignoretur, tum quia in ea pleriq; pro
uera causa plerasq; afferant alienas. Hos in ijs uer-
bis Socrates refert, Postquam hac priua-
tus sum: id est, postquam ego in Physica, cau-
sam aliquam diuinam et primam effectiōnis cuius-
que rei nec inueniri, nec afferri uidi, aliò me contu-
li, atq; aliud disciplinæ genus sum consecutus.

Vis'ne, ô Cebes, hanc tibi à me
demonstrari? Mirificè cupio, inquit
Cebes. Censui tandem cum in re-
bus considerandis iam defessus es-
sem, cauendū fore, ne mihi idem ac-
cideret, quod accidere illis solet, qui
in solem deficientem defigunt intui-
tum. Orbantur enim nonnunquam
uisu, nisi in aqua, uel in eiusmodi a-
liquo imaginem eius aspiciant. Ta-
le quiddam ego reputaui, timuiq;
ne animus mihi prorsus occæcetur,
si oculis res aspicerem, sensuq;
quolibet attingere illas aggrederer.
Quapropter operæ precii fore cen-
sui, ut ad rationes confugerem, atq;
in illis rerum ueritatem considera-
rem. Fortè uerò nostra hæc similitu-
do non omni ex parte cōgruit. Non
enim prorsus assentior, eum qui res
in rationibus contemplatur, in ima-
ginibus aspiciere potius, quàm qui
in operibus intuetur. Veruntamen
hac uia iter direxi meū, supponēsq;
rationem semper quā esse iudico ua-
lidissimā, quæcunq; huic consona-
re uideatur, pono equidem tanquā
uera: idq; ago et circa rerum causas,
et circa reliqua omnia; quæ uerò dis-

sonant, uera esse nego. Volo equi-
dem quæ dico, tibi apertius expla-
nare. Puto enim te nondum intelli-
gere. Per louem haud multum, in-
quit Cebes. Verum nouum nihil
adduco, sed quæ & sæpe aliàs in su-
periori disputatione dicere nunquā
destiti. Pergo iam igitur demonstra-
re tibi causæ speciem quam conti-
nuè pertractaui, ac redeo ad illa iam
sæpius decantata, ab eisq; exordior,
supponēs aliquid esse ipsum per se
pulchrum, & bonum, & magnum,
& cætera omnia. Quæ quidem si tu
mihi dederis, eaq; esse concesseris,
spero tibi ex his ipsam causam de-
monstrare, itemq; inuenire esse ani-
mam immortalem. At uerò quasi
iam tibi concesserim, nihil tibi opus
est præludio, quo minus iam cōclu-
das. Considera iam quæ sequuntur
deinceps, utrum in his mihi consen-
tias. Arbitror enim, si quid est aliud
pulchrum præter ipsum pulchrum,
nō ob aliud quippiam esse pulchrū,
quàm quia pulchri ipsius est parti-
ceps. Atque omnia dico similiter.
Nunquid ob hanc causam recipis?

Recipio equidem, inquit. Ergo
nondum ultra percipio, neque pos-
sum cæteras istas præclaras causas
cognoscere. Si quis autem mihi di-
xerit quare pulchrū sit quodlibet,
uidelicet quia uel colorē habeat flo-
ridum, uel figuram, uel aliud quod-
uis talium, cætera quidem ualere si-
no: in cæteris enim omnibus soleo
perturbari: id uerò unum simplici-
ter atque proculdubio, & fortè iam
ineptè penes me teneo, nihil aliud
esse quod aliquid faciat pulchrum,
quàm ipsius pulchri siue præsentia,
siue cōmunionem, siue qualicunq;
ratione & quocunq; modo id pro-
ueniat. Neq; enim id adhuc affirma-
rem: sed pulchro pulchra omnia esse
pulchra, id mihi uidetur tutissimū
tam mihi quàm alijs respondere. atq;
huic fundamēto in iuris, puto nun-
quam cadere, sed & me & quemuis
alium tutò respondere posse, quæ-
cunq; pulchra sunt, ipso pulchro sic

ri pulchra. Nonne et ipse consentis?
 Consentio equidē, inquit Cebes.
 Ergo & quæ magna sunt, ipsa ma-
 gnitudine esse magna: & quæ maio-
 ra sunt, similiter esse maiora: & quæ
 minora, paruitate esse minora. Ita
 est. Igitur neq; tu quidem assentie-
 ris, si quis aliquē dixerit alio quo-
 dam capite esse maiorem: atq; eum
 qui minor est, eodem capite esse mi-
 norem: sed testificaberis, te quidem
 nihil aliud esse dicturum, quam om-
 ne maius alio non alia re ulla quam
 magnitudine esse maius: atque ob
 hoc maius, ob ipsam scilicet magni-
 tudinē: minus autem, nullo simili-
 ter alio quam paruitate, & propter
 hoc esse minus, propter ipsam uide-
 licet paruitatē: metuens, ut puto,
 ne si quem dixeris capite maiorem
 esse, uel minorem, quispiā tibi sic o-
 bijciat: primūm quidem eadem re et
 maius fore maius, & minus fore mi-
 nus: deinde quod capite que res par-
 ua est, maiorem affirmes esse maio-
 rem. Hoc autem dicet monstro esse
 persimile, ut paulo aliquo magnum
 quiddam esse dicas. Nonne hæc me-
 tueres? Tūc Cebes subridēs, Equi-
 dem inquit. Nonne similiter quoq;
 metueres dicere, inquit, decem plu-
 ra quam octo esse duobus, atque ob
 hanc causam superare, potius quam
 multitudinē? Ac similiter bicubitum
 cubitali maius esse dimidio potius
 quam magnitudine: Id enim simili-
 ter est metuendū. Omnino. Quid
 uerò si uni addat unum, additamen-
 tum ipsum esse causam ut duo fiant:
 uel si diuidatur, diuisionem ipsam
 duorum esse causam, dicere non for-
 midares? Altiusq; exclamares, ne-
 scire te quonam alio pacto quicquā
 fiat, nisi participatione quadam es-
 sentiaē unicuique propriae, cuius sit
 particeps: atq; in his nullam aliam
 habere te causam, cur duo fiant præ-
 ter diuitatis ipsius participationem:
 sed oportere huius participia fore,
 quæcunq; futura sunt duo: & simili-
 ter unitatis, quodcunq; futurū sit

unum: Has uero diuisiones adiun-
 ctionesq; & cæteras eiusmodi argu-
 tias ualere sineres, relinqueresq; sa-
 pientioribus te per eas pro arbitrio
 responsuris: tu uerò tuam, quemad-
 modum dici solet, metuens umbrā
 & imperitiā, atq; innixus tutissi-
 mæ illi positioni, sic utiq; responde-
 res? At uerò si quis eandem positio-
 nem complexus instaret, ualere si-
 neres, neq; prius respōderes, quam
 quæ inde manant, considerasses, u-
 trum consonent inuicem, aut disso-
 nent? Vbi uerò illius ipsius ratio-
 nem oporteret afferre, eodem mo-
 do afferres, atque aliam rursus posi-
 tionem adduceres, quæ superiorum
 optima uideretur, quoad ad aliquid
 sufficiens peruenires? Nunquā ue-
 rò simul confunderes contentioso-
 rum more, ubi & de principio, & de
 his quæ à principio deducuntur, di-
 sputas, si modò uelles eorū aliquid
 quæ uerè sunt, inuenire? Nam illis
 fortasse nullus hac de re sermo est,
 nulla cura. Possunt enim præ sapien-
 tia & simul omnia commiscere, & ta-
 men sibi met placere. Tu uerò si ex
 philosophorum numero es, que di-
 co, ut arbitror, facies. Verissima lo-
 queris, inquit Simmias & Cebes.

*Quod consilium in causis rerum inquirendis
 fuerit sequutus Socrates, exponit: aitq; longa se
 indagatione causarum defatigatū, tandem in mul-
 tis rebus hallucinatum esse, ob earum ignoratio-
 nem. Veluti cum quis solis deliquium inspicies, in-
 tentis oculis obcæcatur: id quod Galenus, & a-
 lij quoq; medici referunt. Itaq; cum res ipsas, in-
 quit, sensibus nec assequi, nec nosse possem, quip-
 pe quæ nec in sensum, nec in rationem sensilem a-
 liquam caderēt, ad causas alias in mentem solum
 cadentes confugi, ut ex his ueri quid esset collige-
 gerem. Quoniam uerò dixit, solis deliquium a-
 spicientes obcæcari, nisi in aquam, aut densum ad-
 lud huiusmodi perspicuumq; corpus imaginem
 eiusdem deliquij referens aspiciant: ut hac simili-
 tudine doceret, humanam mentem difficili contē-
 platione obcæcari, caligareq; ut ait Aristot. ueluti
 uespertilionem ad lucem: correctione quadam
 usus ait, se non ita id dicere, ut similitudinem om-
 nino quadrare dicat huic locō, sed quatenus de
 mentis cæcitate loquebatur. Nam illud quod di-
 citur,*

citur, aspectū recreari, si in aquam aut aliud hu-
 iusmodi quicquam, imaginem ipsam inspiciamus:
 minimē his congruit, quod dicit, rerum causas ac
 similitudines earūdem in imagine spectandas es-
 se, non in uera ipsa, primāq; ratione atq; princi-
 pio. Neq; enim ex similitudine rei causa eiusdem
 agnoscitur, sed ex eiusdem principio. Obiter hic
 optimam rationem inspiciendi eclipsim solis ani-
 maduerte. Quoniam enim sol lunæ opacitate ob-
 scuratus aspectū lædit, ob illam subitam lucis of-
 fuscationem: commodū erit peluim, aut uas aliud
 nitida aqua, oleū plenum, e regione deficientis so-
 lis ponere, & in ipsa aqua congressum lunæ cum
 illo cernere, ueluti in imagine quadā. Porro aut
 quem ordinem causarum prosequatur Socrates,
 in his exponit: **Hac uia iter direxi meū.**
 Id est, ueram rationem inuestigandarū causarum
 putari esse, firmissimam cuiusq; rei rationem inue-
 stigare, & quicquid illi esset congruum addere:
 contraria uerò reiicere tanquam falsa & absur-
 da. Sed quod nam causæ genus est illud, quod
 hic Socrates commemorat: **Pergo iam de-
 monstrare tibi causæ speciem.** Causa
 quidem uerissima, quam sequi se, ac tueri Socra-
 tes inquit, est, quod in omnibus illud pro concesso
 statuit, esse aliquid pulchrum, bonum, & magnū
 per sese: id est, omnium rerum esse formam, & i-
 deam quandam, per quam eadem existant. Hoc
 posito tanquam axiomate, quod hoc loco demon-
 strare uelut, eleganter idem ostēdit, quomodo in-
 de causas rerum deducat. Hic animaduerte, di-
 sciplinas omnes sibi esse mutuò subiectas, commu-
 niores uidelicet minus communioribus, et ex ijs
 cōmuniore cōtinere sub se minus communes, ita
 ut minus cōmuniū principia cōclusiones commu-
 niorū sint: ueluti Physica principia quaedam ha-
 bet, quæ ipsa probare nō potest, nisi Theologiæ,
 seu metaphysiçæ adiumento. Medicina etiā habet
 sua, quæ ex Physica pendet: atq; eodē modo ar-
 tium reliquarū aliæ ex alijs nascuntur. Itaq; ideas
 esse rerū omnium principia, physica quidē statuit,
 ueluti primū initiū, quod cōcessum esse uult, ut ait
 Socrates: Theologia uerò illud ipsum probat com-
 muniore alijs principijs. Hunc ordinē Plato se-
 quutus, quē et Arist. lib. 1. Physic. sequitur, de i-
 deis disputare nolle se inquit, ne fines physices
 prætereat: sed docere tantū, quomodo ex ijs om-
 nes causarū formæ deduci possint. Quapropter
 et nos, cum de ideis in Commentarijs nostris in Ti-
 mæum, alijsq; in locis disputauerimus, plura his
 addere nō oportet. Arbitror em̄, si quid
 est aliud præter ipsum pulchrum. In-

cipit iam inductione ostendere, quemadmodum
 participatione ideæ cuncta id sint, quod existūt:
 idq; in exemplo hic proposito de pulchro intelli-
 gibili, rebusq; pulchris sensibilibus ostendit. V-
 num est, inquit, pulchri genus per se, atq; idem, et
 sui semper simile, quod τὸ καλὸν dicitur: alterum
 uerò, huius participatione pulchrum, non per se,
 sed quatenus in se quicquam illi primo simile ha-
 bet, cuius ratione tanquam imago pulchrum dici-
 tur, alioqui per se ipsum nihil habet aut pulchri,
 aut boni. Hinc intellige, Socratē in exemplo hoc
 de pulchro illo primo ac secūdo, docere uelle, om-
 nia corporea id ipsum quod sunt, per ideam seu for-
 mā suam existere: ideoq; uerā illorū formā esse i-
 psam formā, aut finē, nō materiā. Cuius rei causa
 est, quod ad ideam in Dei mēte sita imaginē facta
 sint omnia, formamq; habeāt essentiāle: ita sit, ut se
 rei essentia uera est, eiusdē ipsius causa, et causæ
 ab essentia ductæ omnium sint efficacissimæ, recur-
 rendum sit ad ideam rei cuiusq; tanquam ad cau-
 sam principē, atq; ad finem eiusdem effectiōnis.
 Hic autem intellige, ideam tum efficientem cau-
 sam esse, tum finem: efficientem quidem, quatenus
 sui imaginem in materiam eandē imprimat: finem
 uerò, quatenus ideo materiam informare uult, ut
 sui similitudinem, id est, formā materialem indu-
 cat. Quæ etiam in sententia est Aristot. qui lib.
 2. Physic. formam rei tum finem, tum formalem
 causam esse putat. De primo prætereā pulchro,
 ac secūdo, nihil est quod hic multum laboremus,
 cum ea de re in Comment. nostris copiose disse-
 ruerimus, disseratq; Plotinus lib. de Primo pul-
 chro, Platoq; in Phædro. Satis sit autem, hic
 Socratē, ut aliās nō semel, per illud τὸ ἀγαθόν,
 ideam boni & pulchri in Deo positam intelli-
 gere, cuius ut cōmūta: & pulchra & bona sint. To-
 tam porro hanc de idea, & eius imagine rebus
 impressa, disputationē, Socrates quasi cōcessam
 hic esse uult: ut id doceat quod instituit, ne id se-
 pius inculcet, quod et ab hoc loco alienum sit, et
 in Parmenide copiosius explicatum. Itaq; Socra-
 tes illud à Cebete concedi sibi uolens, tanquam
 uerum ac certum, ait: **Ergo nondum ul-
 trā percipio, nec possum cæteras i-
 stas præclaras causas cognoscere.** Id
 est, hic porro consistere necesse est, nec ulterius
 progredi in causis inquirendis, cum & hæc uera
 causa sit, cuius ut omnia primo fiant: & hoc loco
 docere, qualis sit eadem non oporteat, ne ab in-
 stituto nostro digrediamur. Iam eandem rem So-
 crates magis illustrat inductione quadam exem-
 plorum huiusmodi: **Ergo & quæ magna
 sunt,**

sunt, ipsa magnitudine esse magna. quod supra in idea pulchri, nunc in idea magni inducit, docens omnia magna eatenus magna esse, quatenus in se idealis magnitudinis formam habeant, eodemq; modo reliqua omnia. Atq; in his omnibus uerbis, quousq; Echecrates iterum inducitur, nihil aliud Socrates uult, quam id quod supra instituit, docere: quomodo uidelicet omnia id ipsum quod sint, per ideam sint, cuius sunt participia: et quod ad eam causam peruenire tandem ueluti ad postremam possimus, ulterius uero minime. Qua in re ordinem quoq; aliquem seruari uult, ne Sophistarum more (quos hic *σοφιστικὸς*, sicut & Arist. lib. 1. Elench. uocat) ordo causarum perturbetur, & pro principijs primis secunda referantur. Nam qui de alicuius rei effectione rogatur, causam in primis uerissimam et praecipuam reddat necesse est, deinde particularem: minime tamen omnia permisceat. Quare ne perturbati rerum ignorantia, ac ueluti nostram umbram (ut est in prouerbio) metuentes, uacilemus in causis, inquit Socrates, reddendis: petamus aliquid, quod tanquam hypothesis concedatur, ex quo nostra deinceps probatio concludatur. Id & a Socrate ipso hic factum est, cum ideam ueram esse omnium rerum causam statuens, non materiam, id sibi tanquam uerum assumpsit, quod disputationis sit alterius.

ECHEC. Per Iouem o Phædo, merito admodum consenserunt. mirifice enim ille mihi uideat, rem ipsam uel hebetissimo cuiq; explanasse.

PHAE. Sic profus o Echecrates, praesentibus omnibus similiter uisum fuit.

ECHEC. Quid mirum: cum nobis quoq; qui non interfuimus, nunc similiter audientibus uideatur.

Verum quæ nam post hæc dicta fuerunt?

PHAE. Ut equidem arbitror, postquam hæc illi Socrati concesserunt, consenseruntq; speciem quamlibet aliquid esse, & quæ harum participia sunt, ipsarum denominationem habere, deinceps hunc in modum interrogauit: Si hæc ita se habent, nonne quando Simmiam dicis Socrate quidem maiorem esse, Phædone uero minorem, tunc affirmas in Simmia utrunq; esse, & magnitudinem simul, & paruitatem?

Equidem. Attamen Simmiam con-

literis excedere Socratem, non ita

reuerā ut uerba sonant. Non enim ita natura institutum esse existimas

Simmiam, ut ea ratione superet quæ est Simmias, sed magnitudine quæ

habet: neq; rursus Socratem, eo quod Socrates est, excedi, sed quia paruitatem præ magnitudine illius ha-

beat. Vera loqueris. Similiter nec à Phædone superari, eo quod Phædo sit Phædo, sed quia Phædo præ Simmiam paruitate magnitudinem ha-

bet. Ita est. Sic itaq; Simmias denominationem parui habet & magni. siquidem in amborum medio po-

situs, alterius quidem paruitatem magnitudine superat, alterius uero magnitudini paruitate cedit. Et simul subridens inquit: Videor equidem affectatius descripsisse, ueruntamen

est ut dico. Sic apparet. Dico autem propterea, quia cupio uideri tibi quod & mihi uidetur. Opinor enim non solum magnitudinem ipsam, nunquam uelle magnam simul par-

uamq; esse, uerumetiam neq; hanc quæ in nobis est, magnitudinem unquam recipere paruitatem, neq; superari uelle, sed è duobus alterum

accidere: uel fugere, seq; subtrahere quando adueniat contraria paruitas: uel cum aduenerit, interire: nol-

le autem expectare, atq; in paruitate recipienda aliud esse quam erat. Quemadmodum ego cum suscep-

erim sustinuerimq; paruitatem, quando is ipse sum qui sum, sic ipsemet sum paruus. Illud autem magnum quod ipsum est, nunquam sustinuit esse paruum: similiter paruum quod

est in nobis, nunquam uult magnū aut fieri, aut esse. Neque aliud quicquam contrariorum, quamdiu est id quod erat, patitur simul contra-

rium fieri aut esse: sed aut abit, aut perit cum adueniat contrarium. Ita profus existimo, inquit Cebes.

Tunc quidam eorum qui aderat, hæc audiens: quis autem ille fuerit, non satis memini: Dñi boni, inquit, nonne in superioribus contrarium eorum quæ dicuntur nobis est concessum, uidelicet ex minore maius fieri,

120 fieri, atque ex maiori minus, esseque proculdubio generationem contrariorum ex contrariis? Nunc autem uidemini, fieri id non posse dicere. Cum uero Socrates admouens caput, auscultasset: Viriliter, inquit, id recordatus es: non tamen intelligis differentiam inter id quod modo dictum est, atque illud superius. Tunc enim dicebatur, ex contraria re rem 10 contrariam fieri: nunc uero, contrarium ipsum sibi met contrarium fieri nunquam, neque quod in nobis, neque quod in natura contrarium est. Talia quidem, o amice, de his quae habent contraria dicebamus, haec illorum cognomine appellantes. At nunc de illis ipsis loquimur, quae his insunt, quorum ue praesentia cognomen habent ea quae nominantur. Il- 20 la uero iam dicimus nunquam uelle mutuam inter se generationem suscipere. Et simul Cebetem intuitus, inquit: Num te quoque Cebes, aliquid eorum quae nunc obiecta sunt, perturbauit? Haud equidem, inquit Cebes, ita sum affectus: ac tibi affirmo, non multum me turbari. Id ergo simpliciter, inquit, confessi sumus, contrarium nunquam sibi 30 met fore contrarium. Omnino. Aduerte praeterea, nunquid & in hoc mecum sentias. Vocas ne aliquid calorem atque frigus? Voco equidem. Num tanquam niuem atque ignem? Non per loue. An aliud quiddam calorem esse quam ignem, & aliud frigus quam niuem? Ita. Sed hoc quoque tibi uideri puto, niuem quamdiu nix est, nunquam sus- 40 cepturam esse calorem, quemadmodum in superioribus dicebamus: ac esse niuem ut erat prius, simulque calidam: sed aduentante calore, aut subterfugere, aut interire. Penitus. Similiter & ignem subintrante frigore, aut subterfluere, aut extingui: nec unquam posse & suscipere frigus, & simul esse ignem sicut prius erat, & frigidum. Vera narras. Sunt igitur quaedam eiusmodi, ut non so- 50 lum speciem ipsam nomine suo di-

gnentur per omne tempus, sed & aliud quiddam, quod quidem non est primum illud: habet uero, quamdiu est, illius formam. In hoc rursus tibi quod uolo, forte manifestius erit. Impar enim semper oportet nomen id quod nunc dicimus, possidere. Nonne? Oportet sane. Num id solum ex omnibus? hoc enim quaero: an et aliud quiddam, quod quidem est non id ipsum impar, attamen hoc oportet una cum suo nomine, hoc insuper nomine alio semper appellari, propterea quod ita natura sit institutum, ut nunquam ab impari deseratur? Dico autem hoc effectum esse ceu ternarium, aliaque permulta. Considera uero de ternario. An non tibi uide- 20 tur, hunc & sui ipsius nomine semper nuncupandum esse, & simul nomine imparis? Quod quidem impar non idem est, quod est ternarius. Veruntamen ita natura comparatus est & ternarius, & quinarius, & omnis medietas numeri, ut quamuis non idem sit quod impar, semper tamen eorum quibus sit impar. Praeterea duo & quatuor, omnisque alter numeri ordo, quamuis idem quod par non sit, simul tamen quilibet illorum par 30 semper existit. Concedis, nec ne? Quid nunc? Contemplare ergo quid uelim. est autem eiusmodi. uideatur quidem non solum ipsa inter se contraria sese inuicem non recipere, uerum etiam quaecumque talia sunt, ut licet contraria inter se non sint, semper tamen contraria possideant, nunquam recipere speciem illam quae ipsi speciei quam in se habent, contra- 40 ria sit: sed hac adueniente, aut perire protinus, aut abire. An non dicimus tria & deficere, & aliud quoduis pati prius quam sustinere, ut quatenus tria sunt, paria fiunt? Ita profus. Non tamen contraria est diuitas trinitati. Non certe. Non solum ergo species ipsae contrariae nunquam inuicem se recipiunt, sed etiam alia quaedam contrariorum ingressum mutuum non suscipiunt. Verissima narras. Vis ne igitur haec si- 50 pollamus,

possumus, qualia sint, definiamus? Volo equidem. An non Cebes hæc erunt, quæ quodcumque occupant, tale reddunt, ut non solum sui ipsius ideam retinere cogatur, sed etiam contrario illi sit opus? Quo nam pacto dicis? Quemadmodum paulo ante dicebamus. Scis enim quæ tria continentur idea, oportere non solum tria, sed etiam imparia esse. Certe. Ad hoc tale utique dicebamus, ideam contrariam forme illi quæ id perficit, nunquam accedere. Nunquam. Perfecit autem imparis ideam.

Hæc ipsa. Contraria uero huic paris idea. Ita est. Ergo ternario numero idea paris se nunquam inueniabit. Nunquam. Quapropter ternarius numerus paris est expers.

Expers. Trinitas ergo est necessariò impar. Est. Quod ergo definiendum assumpseram, qualia uidelicet sint, quæ etsi alicubi non sunt contraria, ipsum tamen contrarium non admittunt, perinde se habet ut trinitas: quæ cum pari non sit contraria, nihilo tamen magis ipsum accipit, propterea quod semper eius contrarium affert. Similiterque binarius ad impar, & ignis se habet ad frigidum, aliaque quam plurima. At uide iam, num ita definiendum putes, ut non modo contrarium non admittat contrarium, uerum etiam illud quod aliquid afferat contrarium illi ad quod ipsum accedat, ipsum uidelicet quod affert, nunquam contrarium eius quæ affertur recipiat formam. Rursus autem recordare: neque enim inutile sapientius admonere. Neque quinque paris speciem admittent, neque decem imparis, quod est duplum. Hoc quidem ipsum alij contrarium, speciem tamen imparis accipiet nunquam. Neque etiam numerus sesquialter, neque alia huiusmodi quæ dimidium habent, formam totius suscipiunt: si militerque numerus qui parem habet tertiam, atque eiusdem generis alia, si modo assequeris ista, atque consentis.

Omnino equidem consentio atque assequor. Rursus tanquam a prin-

cipio mihi dicas: nec tamen per id quod nunc interrogo, sed per aliud quiddam mihi respondeas, me imitatus. Dico autem, præter tutam responsionem illam a principio positam, iuxta tutam quoque responsionem, aliam per ea quæ modo dicta sunt, adinuentam. Nempe si me interroges, o Socrates, quid nam in corpore sit, si calefcet corpus, non tutam responsionem illam rudemque tibi dabo, uidelicet si caliditas: sed exquisitiorem ex presentibus uerbis, ut si insit ignis. Similiter si me interroges, quid si in corpore sit ægrotabit: non respondebo si ægrotatio, sed si febris. Rursus si percontetis, quid si insit numero, fuerit impar: non dicam, si imparitas, imò si unitas: atque in cæteris eodem pacto. Sed uide ande, quid uelim, plane cognoueris.

Planissime. Responde igitur: quid nam, si in corpore sit, erit uiuum? Si anima. Nonne id semper ita se habet? Semper. Anima igitur quicquid occupat, semper ad illud uitam affert? Affert proculdubio. An est aliquid uitæ contrarium, nec ne? Est utique. Quid istud? Mors.

Anima uero, contrarium eius quod ipsa semper adducit, subibit nunquam: quemadmodum ex superioribus est concessum. Sic est omnino. Quid uero? quod paris ideam non accipit, quo nam modo paulo ante nominabamus? Impar omnino. Quod uero non accipit iustitiam, quod uel non capit musicam? Iniustum dicimus, & immusicum. Age iam, quod non subit mortem, quomodo appellabamus? Immortale.

Et anima quidem mortem non suscipit? Nequaquam. Est igitur anima immortalis. Immortalis quidem.

Age utique, hoc ne iam demonstratum dicemus? An aliter tibi uideretur?

Et sufficientissime quidem, o Socrates. Quid ergo Cebes? Si necesse foret, quod omnino est impar, & interitus nescium fore, non ne tria interitus nescia forent? Quid nisi?

Præterea, si quod incallescere nescit.

124 scit, necesse foret interitus nescium esse, quādo quis ad niuem calidum admoueret, nix quidem incolumis illiquefacta q̄ subterfugeret: neq̄ enim uel periret, uel permanēs calorem admitteret. Vera narras. Simili, ut arbitror, ratione, si quod frigescere nescium, etiā interitus nescium esset, quando in ignem aduen-
10 tat frigus, nō extingueretur & euanesceret ignis, sed abiret incolumis.

Ita necesse foret. Eodem pacto de immortalī quoque necesse est dicamus. Si enim quod est immortale, interire nequit, impossibile est animam imminente morte perire. Nam mortem quidem, quemadmodū ex superioribus constat, non recipiet, neq̄ interierit: quemadmodum ternarius nunquam, ut diximus, par erit, neq̄ rursus impar erit par, neq̄ ignis frigidus: neque caliditas quae inest igni, frigiditas unquā erit. Ceterum dicit quispiam, quid nam prohibet, quo minus ipsum impar, par quidem non fiat adueniente pari, quemadmodū inter nos conuenit: attamen eo dissoluto, par pro ipso succedat? Ita dicenti repugnare nō ualermus, quin sit destructū. Quip-
20 pe cum non idem sit impar atq̄ indissolubile. Alioquin si nobis id cōstitisset, facile obtineremus, inuadente pari, impar ternariumq̄ saluū discedere. similiterq̄ de igne & calido, ceterisq̄ assereremus. Nonne ita? Prorsus. Iam uerō de immortalī, si nobis id constat quod est immortale, esse etiā interitus nescium, consequens est, animam præter id
30 quod est immortalis, interitus quoque nesciam esse. Si uerō minus id concedatur, ratione alia opus erit.

Sed nihil opus est, quantum ad id spectat, alia ratione. Siquidē quid nam aliud indissolubile posset esse, si immortale ipsum et sempiternum dissolueretur? Deū uerō, & ipsam uitæ speciem, & si quid aliud est immortale, indissolubile quoque esse omnes confiterentur. Vniuersi per
40 louē homines, & multo magis ipsi,

ut arbitror, dii. Cum igitur quod immortale est, etiam incorruptibile sit: quid nam prohibet animā, si fuerit immortalis, incorruptibile quoque fore? Necessariō sequitur. Imminente igitur homini morte, quod mortale quidem in eo est, interit: quod uerō immortale, incorruptū, sospesq̄, morti se subtrahit. Manifestum est. Itaq̄ maximē omnium ō Cebes, anima immortalis incorruptibilisq̄ est, eruntq̄ apud manes animæ nostræ. Nihil equidem ō Socrates, aduersus hæc habeo, quo minus rationibus tuis assentiar. Verū si quid aut hic Simmias, aut alius quisquam habet quod dicat, operæ precium fuerit non siluisse. Nescio em̄ in quod aliud quis differat tempus,
20 si quid de rebus eiusmodi uel dicere uel audire desideret. Atqui nec ego, inquit Simmias, habeo quicq̄, quo minus superiorib. assentiar rationibus. Veruntamen rei ipsius qua de agitur magnitudinē, & humanam imbecillitatem cōsiderans, cogor intra me dictis nondum acquiescere. Quinimmo & hæc benedicis Simmia, & positiones primæ quamuis fide uobis dignæ uideantur, diligentius tamen consideranda: atq̄ si illas sufficienter, ut arbitror, susceperitis, hanc sequemini rationem, quantū fieri ab homine potest. quod si hoc ipsum fuerit manifestum, nihil ulterius perquiretis. Vera loqueris, inquit.

Collecto in Epilogi formam sermone uniuerso, quem Socrates & Cebes habuerūt, reliquam eius partem recenset adhuc Phædo, cum ait: Si hæc ita se habent, nōne quādo Simmiam dicis Socrate maiorem. Adhuc Socrates uarijs exemplis docere hic uult, omnia per ideam suam existere: ut si quid magnum, paruum, pulchrum, bonum, minus, pulchrius, melius ue sit, id quidem existat, non quia hoc ipse
40 tum habeat, quod idem in altero, quo cum conferatur, non sit: sed quod participatione ideæ harum rerum id ipsum existat. Id confirmat a repugnantibus postea, cum inquit: At Simmiā confiteris excedere. Hoc loco inductione docet, res non esse magnas uel paruas, ob discrimen
50 ab alijs

ab alijs rebus: sed ob participationem ideæ, ex cuius similitudine habent id quod sunt. Nam si quid magnum esse dicitur, eo quod magnitudinem in se habeat eam, quam in se aliud non habeat, idemque paruum esset, eadem de causa esset quoque idem magnum & paruum, quod utrumque in magnitudinē eiusdem cadere non potest. Loquitur autem hic Plato de ipsa forma magnitudinis, quæ una est semper, & sui similis: non de re magna aut parua, quæ ad aliud atque aliud relata, tum magna, tum parua esse potest. Tota hac disputatione Socratis absoluta, Plato subiicit obiectionē quandam, sub persona cuiusdam anonymi, qui ibi aderat, ijs uerbis: **Dij boni, inquit, nonne in superioribus contraria eorum, &c. Quoniam** in superioribus Socrates, dum immortalitatem animi tueretur, omnia fieri ex contrarijs docuit, ut magnum ex paruo, bonum ex malo, uitam ex morte: nuncque in hoc loco magnitudinis formam ipsam dicat unam ac sui similem esse, nec posse fieri aut maiorem aut minorem: querit ille, num ista quæ dixerit, sibi repugnent, nec ne. Cui Socrates respondens, & eius obiectionem diluens, quo pacto id sit intelligendum, docet his uerbis: **Non tu intelligis differentiam inter id quod modò dictū est, atque illud superius.**

Verum discrimen harum rerum ponit Socrates, docetque minime pugnare hæc inter se, quod magnum ipsum, aut paruum, dicat unum ac idem esse, nec posse diuersa ratione tum magnum tum paruum haberi, atque illud, quod omnia fieri dicantur ex contrarijs. Cum omnia, inquit, fieri ex contrarijs dicimus, sic illud intelligimus, ut medium illud, quod capax est contrariorum, modò unius, modò alterius contrarij particeps fieri possit: non tamen unum contrarium mutari posset in suum contrarium. Exempli gratia, corpus tum frigidum, tum calidum esse potest, si ex frigido calidum, aut ex calido frigidū reddatur. at ipsa frigiditas nunquā esse calor, aut calor frigiditas potest: neque enim amittet nunquam naturam suam. Sic igitur est illud, quod supra in disputatione de immortalitate animi docuit, intelligendum. Porro nunc, cum dicitur aliquid magnum, non posse & magnum, & paruum esse: sic intellige, ut nihil sibi esse contrarium dicatur. Neque enim si quid magnum est, continuo sit paruum: sic enim & sibi esset idem contrarium. nec si pulchrum idem, statim esset turpe: atque eodē modo reliqua nihil planē formæ suæ habere contrarium in se possunt, cum nihil sibi aduersetur. Vno igitur uerbo obiectionem omnē acutē diluit Socrates, hoc modo: Tum quidē

o amice de his quæ habent contraria dicebamus, hæc illorum cognomine appellantes: at nunc de illis ipsis loquimur, quæ his insunt. Id est, aliud est res contrarij capax, aliud ipsum contrarium, siue contrarij forma rebus adherens. Res quidem capax contrariorum fieri ex contrarijs potest, prout alterum illorum sit mutatum: at ipsa contrarij forma, seu contrarietas, ut sic dicam, mutari nunquam in suum contrarium potest. Hanc rem exemplis inducēdo Socrates probat apertius, in ijs quæ sequuntur. Primò in qualitatibus hoc pacto: **Vocas ne aliquid calorem?** Secundò in numeris, pari & impari, sic: **In hoc rursus tibi quod uolo, manifestius erit.** Tertiò in uarijs numerorum formis, ut pari & impari, binario & ternario, atque adeò reliquis omnibus. Ex his ergò omnibus, quid sit contrarium intelligi datur, tum quid res contraria, postremò nihil posse sibi ipsi contrarium esse. Quid autem sit contrarium, seu potius quomodo rerum formæ sibi met contrariæ esse non possint, docet in his: **Vis ne igitur hæc qualia sint, definiamus?** Id demum contrarium esse uult, quod & sui simile semper sit, & contrarium suum nunquam in se recipiat: ut impar numerus nō modò imparitatem illam suam semper habet, sed neque par esse unquā potest, quatenus ipse sit impar. Iam quod res contrariorum capaces contraria diuersa possint suscipere, ea tamen non simul coherentia, hic docet: **Quod ergo definiendum assumpseram, qualia uidelicet sint, quæ etiam alicui non sunt contraria, ipsum tamen contrarium non admittunt.** Id est, Contraria quidē simul in eodē esse nequeunt, licet res illorum capaces, tum unum, tum alterum uicissim capere possint. His omnibus explicatis, ad obiectionem diluendam, & contrariorum naturam explicandam, inde quoque Socrates aliam rationem ad immortalitatem animi tuendam adducit: reditque ad institutum suum, a quo longius digressus est, ut ostenderet, quanta esset rationum physicarum infirmitas. Inde autem incipit iterum docere, nihil sibi aduersari posse, ut enim esse doceat immortalem, eo quod uitam largiatur corpori, seu uita sit eiusdem, ac uita sibi esse mors nequeat. Ad id autem docendum Socrates assumit id quod & ante digressionem, & in ipsa digressionem instituerat: nimirum omnia per suam formam substantialem existere, id est, per ideam, non per accidentariam, aut materialem. in ijs uerbis:

Rursus tanquam a principio mihi dicas,

dicas, nec tamen per id quod nunc
 interrogo. Probat ergo inductione, acciden-
 tariam formam non esse uerā rei cuiusq; causam,
 sed substantialem: tum eandem substantiā cau-
 sam tanquam ueram et certam reddi debere, cum
 sit respondendum. Ut si dicatur, corpus calere,
 egrotare, impar esse, uiuere: respondendum pu-
 tat, quod idem ignis formam in se habeat, nō quod
 calefcat solum: tum quod morbo aliquo ægrotet,
 nō quod male ualeat: aut quod ipsum numeris im-
 paritatem facientibus constet, non quia imparita-
 tem habeat: aut demū quod sit animæ particeps,
 cuius beneficio uiuat, non quod uitam habeat dun-
 taxat. En quomodo exemplis doceat, semper in
 causis reddendis essentialē formam inuestigan-
 dam, non accidentariam: quemadmodum hacten-
 us cuncta in hac digressionē docuit. Hoc posi-
 to, ad institutū redit: id est, ad immortalitē ani-
 mi tuendam, in ijs uerbis: Responde igitur,
 quid nam si in corpore sit, erit u-
 num. In hisce omnibus Socrates usque ad illa
 uerba, Eodem pacto de immortalī
 quoq; necesse est dicamus, Inductione
 probat, formam essentialē alicuius rei ueram esse
 causam, cur eadem existat, tum sibi eandem cō-
 trariam esse non posse: quoniam in superioribus
 docuerat, iam nihil sibi contrarium esse posse. Ex
 his demum infert, animam esse immortalē, quan-
 do & forma corporis sit, quemadmodum in Ti-
 mæo refertur: & eadem forma sui interitus esse
 nequeat, cum uita sit corporis. Atqui hoc est il-
 lud, quod Plato in ijs uerbis uult: Si enim
 quod est immortalē, interire nequit,
 impossibile est animam, imminen-
 te morte perire. Id est, quando unum &
 idem sibi esse contrarium non potest, atque ani-
 mam uitam, quæ morti contraria est, corporis esse
 constat: relinquatur sanē, eum mortalem nō esse,
 quando uita mors esse nequit. Hoc ita confir-
 mato, addit & obiectionem aliam Plato his uer-
 bis: Cæterum dicat quisquam, quid
 nam prohibet, quominus ipsum im-
 par, par quidem non fiat, aduenien-
 te pari: Obiectio talis est: Quoniam ad immor-
 talitatem animarum probādam exemplo docuit,
 in numero impari nihil sibi esse posse cōtrarium:
 quærit nunc, an idem numerus impar, si dissolu-
 tur, fieri posset par aliquando: id est, num aliquid
 mutari posset in suum contrarium, quando formā
 priorem amiserit: nam illam non posse amittere,
 tunc cum habet, dubium non est. Hanc obiectionem
 diluens Socrates, ideo inquit negari aliquam

formam essentialē sibi non posse esse contrariā,
 non quod ipsa aliquando dissoluatur, sed quia sem-
 per indissolubilis existat. Exempli gratia: impar
 numerus ideo dicitur posse nunquā esse par, quod
 esse impar non desinat. Siquidem aliud est, rem
 esse parem: aliud, esse ipsum impar, siue formam
 imparitatis. Res quidem impar fieri aliquando par
 potest: imparitatis uerō forma, esse imparitas non
 potest. Quo fit, ut si suam semper formā retineat,
 immortalē sit idem, & æternum. Hic intellige
 formas omnes rerum easdem semper esse, nec pe-
 rire unquā, etsi cōmutentur ab uno subiecto in al-
 liud, id quod uel Aristoteles nō negat. Hoc po-
 sito tanquam medio syllogismi, concludit tandem
 Socrates, animam esse immortalē, cum forma
 sit corporis, eiusdemq; uita, nec forma unquam
 aut uita ipsa interire possit. Atq; illud est, quod
 Plato in ijs uerbis significat: Iam uerō de im-
 mortali, si nobis id constat, quod est
 immortalē, esse etiam interitus ne-
 scium: consequens est, animam præ-
 ter id quod est immortalis, interitus
 quoq; nesciam esse. Hæc est argumenta-
 tionis superioris conclusio, in qua esse animam im-
 mortalē confirmat, eo quod ex superioribus con-
 cluserit, eam morti non esse obnoxiam. Petitur
 autem hoc argumētum a repugnantibus, quando
 animus mortis esse nescius dicitur, quia sit immor-
 talis, quemadmodum supra dictum est. Quod
 uerō idē animus sit immortalis, alia quoq; ratio-
 ne probatur his uerbis: Deum uerō, & i-
 psam uitæ speciem, & si quid aliud
 est immortalē, indissolubile quoq;
 esse fatentur. Hic formam omnem immor-
 tale esse statuit, ideoq; animam esse talem, quia
 uitæ sit species, id est, forma & idea: quam
 αὐτὸ πρὸς τὸν εἶδος Plato uocat. Quod uerō
 formæ sint æternæ, dubiū nō est: cū forma priua-
 tio sui esse nō possit, quia contrariū in contrariū
 suū nunquā mutatur: alioqui mūdus, & quicquid
 in eo est, periret, formis de medio sublatis. Idem
 ferè sentit Aristoteles, formas æternas esse con-
 firmās, quia indiuidua paulatim pereant, quatenus
 forma ipsa priuatur: tum Plato idē in Timæo, qui
 æternæ idææ imaginē, id est, formā substantiā,
 æternā quoq; esse ait, ut formā mundi, & animæ
 ipsum, qui forma est etiā. His absolutis, de im-
 mortalitate animæ, cōtinuō reliqui omnes philo-
 sopheri Socratis socij eidē assentantur: licet ipse mo-
 deratione solita usus, non quæ se dicat adductis ra-
 tionibus acquiescere, ob humanæ mentis imbecil-
 litatem, & ne hæc in re arrogans uideatur.

PHAEDONIS PLATONICI pars tertia.

Hoc aiunt, ô uiri, iustum est cogitare, si anima sit immortalis, eam nō solūm temporis huius in quo uiuere dicimur, uerūm etiā uniuersi gratia, curatione plurimum indigere. Nam graue periculum fore putandum est, si quis neglexerit animam. si enim mors totius dissolutio esset, nimirum improbi lucrarentur, cum & à corpore, & ab eorum prauitate cum anima liberarentur. Nunc autem cum anima immortalis appareat, nulla superest malorum declinatio, nulla salus, nisi ut optima & prudētissima fiat. Nihil enim aliud, cum migrat ad manes anima, secum transfert, præter eruditionem atque educationem. Quæ quidem statim in principio transmigrationis illius plurimū uel prodesse, uel obesse dicuntur. Ferunt enim quēlibet hinc illuc emigrantē, ab eo dæmone quē uiuens sortitus fuerat, in locū quemdam duci, ubi oporteat omnes unā collectos iudicari, ac deinde ad inferos proficisci eo duce, cui mandatū erat ut hinc decedentes ad illa loca traducat. Sortitos uerō illic quæ oportebat fortiri, tempusque debitum commoratos, ab alio quodam duce rursus huc reduci, post multos temporis longosque circuitus. Est autem iter non tale quale ait Telephus apud Aeschylum. Ille siquidē, simplicem, inquit, uiam ad inferos ferre. Ego uerō, neque simplicem, neque unam esse puto. Alioquin nullis ducibus opus esset. Quippe quum unica uia aberrare possit nemo. Quin immo multos tramites multosque anfractus habere. Quod quidē ex sacrificijs et ritibus cōiectare licet. Animus ergo moderatus & prudens, ducem sponte sequitur, neque ignorat præsentia. Sed qui cupiditate corporis est infectus, quemadmodum supra dixi, per multum tempus ad ipsum ardentem afficitur: & circa locum uisibilem multis reluctatus mo-

dis, multaque perpeffus, uix tandem ab eo adducit dæmone, cui eius cura erat iniuncta. Cum uerō ad alia loca, ubi alij quoque animi sunt, peruenit, quisquis admodū immundus est, & huiusmodi obnoxius criminis, qui uel iniustus se contaminauerit cædibus, uel alia his similia, similiaque animorum opera perpetrauerit, hunc quidem animum omnes fugiunt atque declinant: nec reperitur ullus, qui uel socius, uel dux eius fieri uelit. Itaque omni auxilio destitutus, eò usque pererrat, quoad certa temporum curricula impleantur. Quibus tandem impletis, in habitationem sibi conuenientē ab ipsa necessitate transfertur. Qui uerō puram moderatamque transfegerit uitā, deos socios ducesque nactus, ibi habitat, ubi unicuique conuenit.

SEBASTIANI FOXII MORZILLI Hispalensis in 1111. Phædonis Platonici partem Commentarij.

Confirmata immortalitate animi, continuo Socrates ad institutionem uitæ digreditur, ut omnes ad morum probitatē hortetur, propositis præmijs et pœnis uitæ posterioris. Quapropter cum immortalis anima sit, elaborandum esse inquit, ut uitijs extirpatis, eruditione ac probitate animus alatur, ut unā cum illo eruditio uirtusque maneat. Itaque si anima, inquit, morti esset obnoxia, hac certe in parte improbi bonis essent feliciores, quod cum in hac uita uicundè uixissent, nihil essent postea malorum habituri: at cum bonorum aliquod præmium sit, & anima immortalis existat, erudendum est, ut eadem doctrina & uirtutibus imbuetur, quo unā cum illa semper eruditio migret ad manes, id est, ad alterā usque uitam perduret. Hæc Socratis exhortatio cō uidetur pertinere, ut dicat, contendendum esse, ut à malo animus liberetur institutione, probitateque uitæ, quando ex natura sua nihil mali aut caduci habeat. Et ut magis ad probitatem omnes inuitet, futuræ uitæ præmia, & pœnas hominum animis propositas commemorat, itemque iudicium et examinationem futurorum annuntiat, his uerbis: Quæ quidem statim in principio transmigrationis illius plurimum uel prodesse, uel obesse dicuntur. Id est, quoniam ad manes animus nihil aliud secum, quam uitæ probitatem

uitū defert: hæc quidem adeo ad illum pertinent,
 ut nihil magis uel noceat, quam uitij inquinatū
 hinc proficisci: uel profit, quam ire purgatum. 1
 His propositis, quoniam reliqua huius sei monis
 pars narratione quadam absoluitur, ipsam nos bre
 uiter percurramus. Quæ in re illa sunt maxime
 cognitu digna, & à nobis explicanda: primò, quid
 sibi uelit illa migratio ex hac uita ad inferos, in
 qua unquamque anima à Dæmone proprio hinc
 abducitur, deduciturq; inde rursus: secundò, quæ
 sit, aut quotuplex illa uia, per quam animi tran
 seant, & quam eorum quisq; ingrediatur: tertio
 demum, quo pacto cum iisdem animis agatur in
 eo loco. Migrare hominū animos ex hac uita ad
 locum quendam, in quo rationem factorum suo
 rum sunt reddituri, sæpè Plato multis in locis do
 cet: ut in fine Gorgiæ, in lib. de Legibus, & de
 Repub. in Apologia: in superiori disputatione, cū
 ait, Verus quidem hic extat sermo,
 cuius memores sumus, abire quidē 20
 illuc animas defunctorum, rursusq;
 huc reuerti: alij deniq; multis in locis. Et
 quanquam pro fabula Plato hoc dixisse uideat
 ur, ut ferè poetas sequutus solet: tamen commu
 ni omnium opinioni & sanæ antiquissimæ assen
 tiens, id sibi ipse uidetur persuasisse, quippe qui
 pietati & religioni maxime omnium studuerit:
 præsertim cum libro decimo de Repub. eandem
 ferè rem narrans, si id ita, ut retulerit, uerè non
 sit, esse tamen aliquid huic simile, existimare se di 30
 cat. Porro Dæmonas, ait, hominum animos il
 luc, unde descenderint iisdem, deducere: hac in
 parte Hebræorum sententiam sequutus, qui suum
 angelū, sicuti Christiani etiam fatemur, unicuiq;
 à Deo adiunctum putabant, eundemq; hinc ad su
 peros ab eo deduci, si dignus felicitate uideret
 ur. Quid uerò de dæmone proprio unicuiq; sen
 tiendum sit, prolixè in Commentarijs nostris in
 Timæū docuimus: atq; id Plotinus & Apuleius
 in libris ea de re declarant. quanquā Lactantius 40
 & Tertullianus dæmonem illum, quo Socrates
 utebatur, fuisse quendam impurum, reliquis simi
 lem dicant, quibus flagitiosi homines ad supersti
 tionem, præstigijs, incantationes, aliq; huius ge
 neris multa utantur. Qualis autem idem à Plato
 nicis esse putetur, supra retuli apertius, cum de
 Socratis agerem dæmonio. Iam uerò delatos ad
 inferos homines, inde postea ab alio duce in mun
 dum reduci, exacto purgationis suæ tempore,
 Plato significat in ijs uerbis: Sortitor uerò 50
 illic quæ oportebat sortiri, tēpusq;
 debitum commorator ab alio quo

dā duce rursus huc reduci post mul
 tos temporis, longosq; circuitus.

Quod ipsum lib. 1. de Repub. sub Eri militis per
 sona apertius declaratur. Ait enim, animos homi
 num, postquam è uita excefferint, atque ad inse
 ros uenerint, per mille annos puniri, uel in tarta
 ro, si fuerint inquinatissimi, posteaq; ad terras e
 mitti: uel in Elysijs campis felicitate donari. Ita
 que nec pœnarum, nec felicitatis æternam dura
 tionem esse, uult Plato: quando animorū migra
 tionem in uaria corpora sic tuetur, ut nunquam
 intermittere eam arbitretur, quemadmodum Flori
 nus de Animorum descensu in corpora, & Por
 phyrus, cæteriq; Platonici affirmant. Hinc Ori
 genis natus ille error, putantis, ne damnatos qui
 dem hominum animos, nec dæmones apud inse
 ros perpetuò fore: sed aliquando purgatis sce
 rum sordibus, in gratiam Dei reuocandos, ser
 uandosq;. Quod, uti falsum, ac nostræ religioni
 repugnans, à cunctis explosum est. Plato itaq;
 puniri ait animas singulas, pro iniuria quidem il
 lata alijs decies centies, hoc est, cētum annorum
 spacio, quoniam hæc uitæ sit humanæ meta: e
 dem quoq; ratione & præmia tribui pro meritis
 unicuiq; ait, bonorū. Cætera prolixius eodem
 in libro sub eiusdem militis persona recēsentur.
 Ex hoc ipso etiam fonte arbitror illorum hære
 sin ortam, quos χιλιαστὰς, id est millenarios uo
 cant, qui (ut autor est Ephiphanius lib. 3.) post
 anastasin corporum dicebāt uice uersa uicturos
 probos in terris feliciter unā cum Christo, qui
 bus adhæsisse quoq; Lactantius Firmianus uide
 tur. Sed quæ nam uia illa est, qua animi ad inse
 ros demittuntur, & quotuplex, & qui animi per
 illam descendunt? Hoc Plato in his uerbis o
 stendit: Est autem iter non tale, qua
 le ait Telephus apud Aeschylum. Id
 est, uia quidem ad inferos non est una, ut ait Ae
 schylus sub persona Telephi, sed multiplex. Quo
 niam si una sit, omnibus esset peruia, & explora
 ta: at egeamus dæmone aliquo duce ad illam in
 grediendam, ergo multiplex eadem est. Idem
 probatur ex sacrificijs, & ritibus ad eam rem ac
 commodatis, quæ cum sint multiplicia, & uiam
 etiam ad inferos esse multiplicē sequitur. Quo
 tuplex sit eadem uia, ex hoc loco Cicero lib. 1.
 Tuscul. refert, his uerbis: Itaq; differuit duas esse
 uias, duplicesq; cursus animorum ex hoc corpo
 re excedentium. Nam qui se humanis uitij con
 taminassent, & se totos uicij uitijs dedissent, qui
 bus obcæcati, ueluti domesticis uitij atq; flagi
 tij se inquinassent, uel in rep. uolada fraudes in
 expugnabiles

expugnabiles concepissent, ijs demum quoddam iter esse seclusum à concilio Deorum. Qui autem se integros castosq; seruassent, quibusq; fuisset pia cum corporibus contagio, seseq; ab ijs semper auocassent, essentq; in corporibus humanis uitam imitati deorum, ijs ad illos, à quibus essent profecti, reditum facilem patere. Ecce in ijs uerbis Cicero totam hanc Platonis sententiam commemorans, aperte exponit. Quòd autem ad inferos hominū animæ deferantur, et ibi à uitijs expurgentur, tum alijs in locis, tū lib. 2. de Rep. Plato refert copiosius, cum eundē illum Erum Pamphylū milite, quem dixi supra, narrantem omnia duodecimo die, ex quo fuerat in bello cæsus, quæ apud inferos uiderat, inducit: ac dicentem, certa quædam esse loca, ad quæ delatæ mortuorum animæ examinentur ab Aeaco, Minoe, ac Rhadamanto, mittanturq; pro meritis ad purganda crimina, indeq; ad Elysios campos, uel ad una Tartara deturbentur. Itaq; quamuis fabulosum esse id Plato non diffiteatur, tamen affirmare audeat, si non hoc ipsum, aliquid tamen simile mortuorum animis euenire, postquam ex hac uita excesserint: idemq; in Gorgia, & Apologia, atq; locis alijs asserit. Quod imitatus M. Cicero in libris de Repub. somniantem Scipionē Africanum inducit, audientemq; ab auo suo Scipione eadē illa, quæ in Politia Platonis miles Erus narrat. Quin & Vergilius in sexto Aeneidos libro, Platonis totam hanc sententiā sequutus uidetur, cum easdem quoq; animorum sedes apud inferos, easdemq; pœnas, & præmia constituit, quæ Plato. Triplicē præterea Plato idem conditionem animorum, tripliciaq; loca in eodem, quem dixi, libro commemorat. unam eorum, qui propter uitæ bonitatem, præstantiamq; non egeant purgatione, quæq; ad Elysios campos statim mittantur: alteram eorum, qui infecti uitijs aliqua ex parte, cum eò ueniant, Acheronte fluuio & palude Cocytii purgentur ad aliquod tempus, indeq; purgati ad eosdem illos campos mutantur: tertiam eorum, qui propter grauissima uitæ scelera ad Tartara deturbentur, nec inde nisi post longum tempus educantur. Hoc est illud, quod Plato his uerbis refert, cum ad inferos multas esse animorum uias inquit: animosq; ducem suum, id est, dæmonem, seu genium sequutos, recta uia eò proficisci, minime quidem ignorantes præsentia, id est, nosse eos quicquid in inferno geratur: cumq; malorum animos ait diu errare, antequam à dæmone proprio ducantur eo quòd nullus alius animus eiconitem uelut se adiungere: itaq; illum necessita-

te quadam fatali, postquam diu multumq; errauerit, certum habere pœnarum modum ut à uitijs purgetur, indeq; ad pristinam uitā redeat. Quid uerò nimis iam eo in loco cōstitutis eueniat, uel quæ sit eorum conditio, Plato in Gorgia, Apologia, atq; 10. de Repub. libro recenset, ne opus sit à me longius commemorari.

Multa uerò sunt, mirabiliaq; terrarum loca: ipsaq; terra neque talis, neq; tanta est, qualem aut quantam hi qui de terra loquunt, existimant, quemadmodum mihi à quodam traditū est. Quānam ratione, inquit Simmias, hæc ais, ô Socrates? Equidem de terrarum orbe multa audiui: non tamen hæc quæ tanquam uera accepisse te ais. Libenter igitur ex te audirē. Atqui ô Simmia, nequaquam mihi uidetur ars Glauci, quæ ea sint narrare: sed q; uera sint probare, artis Glauci facultatē mihi uidei excedere. Præterea ego forsan non sufficerem. Quinetiam si id scirem, hæc tamen uita mea, ô Simmia, longiori huic narrationi nequaquam sufficeret. Formam tamen orbis terræ, eiusq; loca cuiusmodi esse rear, nihil prohibet dicere. Satis erit, inquit Simmias. Persuasum mihi quidem est, primò si est terra in cœli medio rotūda, nihil ei opus esse uel aere, uel alia necessitate eiusmodi, ad hoc ut nunquā decidat. Sed ad eam sustinendā satis id esse, quod & cœlum undique sibi ipsi simillimum est omnino, & terra undiq; æquilibris. Res enim æquilibris in similis alicuius medio posita, nec magis nec minus potest in partem aliquam inclinari. Cumq; similiter se habeat, ab inclinatioe permanet aliena. Primò igit mihi esse ita est persuasum.

Et recte quidem, inquit Simmias. Præterea ingentem esse terrarum orbem, nosq; à Phaside ad columnas Herculeas, habitare in parua quadam eius particula, ceu formicas atque ranas circa paludes atque mare. Esse uerò & alios in similibus multisq; locis multos habitatores. Esse enim passim per terras multas uariasq; concauitates, secundum for-

mas & moles, in quas aqua, nebule, aerq; confluant. Puram uero ipsam terram in puro iacere coelo, in quo sunt astra, quem pleriq; eorum qui hac tractant, aetherem nominant. Et quidem subiecta quasi residendo hac esse, semperq; in hiatus terre confluerent. Nos itaque in his concavitatibus habitantes, adeo falli, ut in terrae superficie alta nos habitare credamus. Perinde ac si quis in profundo pelagi habitans, putet se altiora maris incolere: atq; solem ceteraq; astra, per mare prospiciens, mare ipsum esse coelum existimet: quippe cum propter tarditatem imbecillitatemq; nunquam ad summum maris euaserit, neq; caput undis extulerit, planeq; aspexerit quanto hic locus profundo illo purior pulchriorq; sit: quin etiam nec ab illo qui hunc intuitus sit, acceperit. Hoc igitur idem & nobis accidere, qui in quadam orbis terreni concavitate habitantes, altam incolere superficiem arbitremur: atq; aerem nominemus coelum, utpote qui per ipsum quasi coelum astrorum motus intueamur. Idemq; nobis accidere propterea, quod propter imbecillitatem tarditatemq; ad supremum usq; aerem transcendere nequeamus. Quod si quis ad summum euaderet, uel alis fretus eo uolaret, hinc prodeuntem inde iam prospecturum: quemadmodum pisces emergentes e mari nostra hac aspiciunt. Ac si natura ad aspiciendum sufficeret, cogniturum protinus coelum illud esse uerum, ueramq; lucem, ueram quoq; terram. Siquidem quae a nobis incolitur terra, hicq; lapides, totusq; hic locus abesa sunt atq; corrupta, ut ea quae in mari sunt a falsedine. neq; nascitur in mari quicquam existimatione dignum: atque, ut ita dixerim, nihil est in ea perfectum, sed cauernae, arena, limus incredibilis, atq; sordes, ubicunq; sit & terra. quae quidem ad has nostras pulchritudines nullo modo sunt conferenda. Illius uero loci pulchritudo hanc nostram multo magis apparebit ex-

cedere. Proinde si fabulam quoque narrare oportet perpulchram, operae precium, Simmia, est audire, quales sint haec terrarum plagae, quae subiacent coelo. Imo uero, inquit Simmias, libentissimè hanc fabulam audiemus. Ferunt igitur, o amice, inquit, primum quidem talem uideri terrae illius faciem, si quis supernè despiciat, quales sunt haec pilae quae ex corijs duodecim contextae sunt, uarijs scilicet distincta coloribus: quorum hi nostri colores, quibus pictores utuntur, similitudinem quandam retinet. Illic uero uniuersam terram ex talibus, multoq; etiam nitidioribus ac purioribus esse, partim quidem purpuream, mira pulchritudine praeditam, partim uero coloris aurei, partim gypso & niue candidiorem. Praeterea ex coloribus alijs similiter exornatam, ac etiam pluribus pulchrioribusq; qm in nostram notitiam peruenerunt. Enim uero has ipsas ipsius concavitates, aqua aereq; repletas, speciem quandam coloris splendidam in primis afferre inter ceterorum oculorum uarietatem, ut una quaedam species eius uaria semper appareat. In huiusmodi uero terra conuenienti ratione similes nasci arbores, & flores, & fructus. Praeterea montes & lapides ibidem simili ratione habere perfectionem atque perspicuitatem, coloresq; admodum pulchriores. Quorum quidem particulae quaedam sint lapilli, qui apud nos habentur in precio, sardiae, iaspides, smaragdi, ceteriq; eiusmodi. Illic uero nihil esse, quod non tale sit, aut etiã pulchrius. Cuius quidem rei causa sit, quoniam lapides illi puri sint, neq; quemadmodum nostri a putredine falsugineq; attriti atq; corrupti: quibus in hunc locum confluentibus, lapides et tellus animaliaq; et plantae inficiuntur, atque aegrotare coguntur. Terram uero ipsam his omnibus exornari, atq; auro etiam & argento ceterisq; similibus. Praefulgentia quidem haec ibi nasci et multa & magna, perquam omnem terram,

k ut

ut eam uidere spectatorum feliciū sit spectaculum. Proinde ibi esse animalia multa, & homines partim regionem mediterraneam incolētes, partim circa aerem, quemadmodū nos circa maris littora: partim etiam insulas, quę haud procul à continenti positę aere circumdantur. Sed ut summatim dicam, quod nobis aqua est, & mare ad usum nostrum, idem illic esse aerē: quod uerò nobis aer, id illis ætherem esse. Tempora uerò apud illos tantam habere temperiē, ut illi & sine morbo continuē et longē diutius quā nostrī uiuant. Item uisu, auditu, prudentia, cæterisq; talibus nobis tantum præstare, quantum & aer aquę, & æther aeri puritate præstat. Præterea illic esse deorū tēpla & lucos, in quibus reuera dii familiariter habitent, & responsa & diuinationes, deorumq; sensus familiaritatesq; eiusmodi hominibus ad deos esse. Solem quoq; & lunā stellasq; alias, quales reuera sunt, apud eos uideri: cæteris in rebus beatitudinem eos his rebus congruam possidere. Itaq; uniuersam terram sic natura institutā, & quę circa eam sunt, similiter tradūt. esse præterea in ipsa per eius concauitates loca in circulum multa, partim quidem profundiora atq; ampliora quā sit regio à nobis culta: partim uerò profundiora quidem, sed hiatum angustiorē habētia nostra hac regione: esse & alicubi minus profunda, sed ampliora quā nostra. Hęc autem omnia sub terra sibi inuicem obuiare, atq; irrumpere multis undiq; modis, tum per angustiora, tum per ampliora, discursusq; habere et exitus, quibus magna aquarum copia ex alijs in alia uelut in crateres cōfluat. Item perpetuorū fluminum sub terra incredibiles magnitudines aquarum, tum calidarum, tum etiam frigidarum, plurimumq; ignem, & ignis ingentes æanes: multos quoq; lutulenti humoris partim quidē purioris, partim uerò sordidioris: ceu torrēs lutī qui in Sicilia est, & iuxta

ipsum amnes lutei inde fluentes. Quibus singula compleri loca, quę cunq; eos contingit perfluere. Hęc autem omnia sursum deorsumq; ferri uelut i uase pensili quodā sub terram posito, atq; ita librato, ut utrinque uicissim inclinēt atque attollat. Est autem id uas pensile ob naturā quandā eiusmodi. Vnus aliquis ex terrę hiatis est profectō quā maximus, perq; uniuersam terram traiectus & patens. de quo Homerus: Longē nimis barathrum stat sub tellure profundum. quod & ipse alibi, & multi poetarum Tartarum appellarunt. In hoc uti receptaculum omnia confluunt flumina, atq; inde rursus effluūt. Talia uerò sunt singula, per quales labūtur terras. Quod autem hinc effluāt omnia, rursusq; refluant, hęc est causā, quod hęc humor nec fundamētum habet, nec firmamētum. Itaq; eleuatur, & sursum deorsumq; redundat. Idemq; facit aer & spiritus qui circa ipsum uertitur. Sequitur enim ipsum, & quando ad superiora terrę, & quando ad hęc nostra perlabitur. Et quemadmodum in respirantibus flatus continuē expirat atq; respirat, sic & ibi spiritus unā cum humore elatus, uehementes quosdam uentos & incredibiles commouet, siue influat siue effluat. Quapropter cum aqua in locum inferiorem delabitur per meatus terrę iuxta eiusmodi riuos influat, passimq; per eos exūdāt, & implet uelut hi qui hauriunt. Cum uerò illi huc erumpit, hęc quoq; iterum loca complet. Plena uerò cum sint, per riuos terręq; meatus exuberat. Et cum humores singuli illuc profluxerint, quo quisque profluit opportunius, maria, lacus, flumina, fontes efficiūt. Proinde rursus hinc relabentes per terram, partim quidem per longiores pluresq; anfractus, partim uerò per pauciores atq; breviores rursus in Tartarum confluunt: alij certē multo profundius quā hausti fuerint, alij uerò paulo, omnes autem interiorius influunt quam

quàm effluerint: & alij per contrariam partem elabuntur quàm elapsi fuerint, alij uerò per partem eandem. At quidam passim circumfluentes aut semel aut sæpius, spirasq; circa orbem terrarum instar anguium replicantes, quātum fieri potest, infra relapsi iterum commiscuntur. Licet autem utrinq; ad medium usq; desfluere, ultra uerò nequaquam ulterior enim prolapsus utrinq; foret ascensus. Proinde sunt & alia multa & magna uariaq; fluentia, sed præcipua quatuor.

Inferorum formas ac formas hætenus commemorauit: nunc locum eorundem describit. ait enim, audisse se quidem, terram esse quandam mirabili amplitudine, longè ab hac nostra terra, quam incolimus, diuersam: qua cū huius nostræ situm & latitudinem conferens, multis illam partibus huic nostræ antecellere dicit. In primis autem huius nostræ situm describens, causam reddit, cur eadem sit in medio mundi sita: non, cur aliquam in partem moueatur, quemadmodū Platoni falso Aristoteles tribuit libro 2 de Cælo, sententiam illius è Timæo recitans, Proclo ac Simplicio attestantibus. cuius nos objectionem libro 2. Comment. in Timæum diluimus. Terram uerò ipsam stare, ut Ptolemæi, cæterorumq; argumenta prætermittam, quia mole sua deorsum, id est, ad locum illum in quo est, semper feratur, nec dimoueatur inde, ne, si moueatur, contra naturam suam sublimè peteret, non modò Aristoteles probat, sed & Plato etiam, tum in Timæo, tum in hoc loco. Illud enim uerbum ἄμεινον, ut annotat Simplicius, hic fixam & alligatam axi mundi terram esse significat. Qua in significatione etiam ἄμεινον in Timæo accepit Plato idem. Nec uerò audienda est eorum sententia, qui cum moueri terram, cælo stante, uelint, ad suam opinionem temerè Platonem trahere conantur, ne & ipsi sentire perperam, & absurdè tanti uiri autoritate inuixi uideantur: nec etiam Pontici Heraclidis contentiosa contra Aristotelem pro Platone defensio, cum uterq; philosophus idem planè sentiat. licet more suo Aristoteles uel ad uerba Platonis, non ad sensum arguètur, uel eiusdem sensum (ut aliàs fecit) deprauet, sumatq; occasionem cauillandi: qua non modò in Platonem præceptorem, sed etiam in alios utitur sæpe.

Iam quia situm huius nostræ terræ Plato descripsit, eiusdem partem habitabilem commemo-

rat his uerbis: Præterea ingentem esse terrarū orbem, nosq; à Phaside ad columnas Herculis habitare, in parua quadam eius particula. Angustos fines habitationis nostræ describit Plato, quando illam partem, quæ à Phaside ad columnas Herculis est porrecta, habitari solum ab hominibus dicat, circa litora & orā maris, ueluti raris prope stagna & paludes commorantibus. Sed quoniam multis etiam alijs in locis diuersa loca habitantur, addit & illa: Esse uerò & alios in similibus, multisq; locis multos habitatores. Addit tertio loco aliud eiusdē terræ uitium, quòd impura sit, alijsq; elementis admixta, quando in ea late sint cavitates aere, aqua, nebulisq; plenæ: id quod experimento cernimus multis in specubus, et a quarum fontibus, ac riuulis. Quibus ex rebus fieri Plato uult, terram hanc nostram magna ex parte incultam esse, eandemq; impuram, utpote alijs elementis admixtā. nam pura si esset, nec humoris, nec caloris, nec aeris admixtum quid haberet: quod contra cernimus. Animaduerte hic obiter artem Glauci referri, ad difficultatem huius narrationis de terra pura ostendendam. ait enim, narrare se quidem uelle, qualis pura hæc terra sit, artis id esse Glaucci: id est, exquisitæ industriæ et laboris, probare posse argumentis, huiusmodi aliquam terram, de qua sit dicturus, extare, quādo ipsam artē Glaucci, id est, industriā omnē id superet. Ars Glaucci, prouerbij forma quædam est, quæ industriam exquisitam, & elaboratum aliquid significat. Vide Erasmi Chiliades. Hunc ipsum locū de angustis habitati orbis nostri, Cicero apertè in somnio Scipionis transtulit, si rem bene perspicias, his uerbis: Vides habitari in terra, raris & angustis in locis: & in ipsis quasi maculis, ubi habitatur, nostras solitudines interiectas. Pergit post hæc Plato, ut his uerbis doceat, quantum sit discriminis inter puram terram illam, & habitabilem hanc nostram. Puram uerò ipsam terram in puro iacere cælo, in quo sint astra, quem pleriq; eorū qui hæc tractant, ætherem uocant. Id est, terra quidem illa pura, de qua sum dicturus, non est infecta, sicuti hæc, quam incolimus: sed purissima, & in ipso æthere, in quo astra sunt omnia, posita: ea demq; eminentis, ac sublimis, non ut hæc nostra, in qua nos ueluti quibusdā inconuallibus aut specubus profundissimis uersamur, libero aere ac cælo carentes. Itaq; in his quæ sequuntur, huius nostræ terræ utilitatem describit, ut pura illius decorem

corem & puritatem laudet. Hic obiter nota il-
 lud prouerbium, Nihil dignum in mari nascitur,
 afferri, ut terram hanc nostram impurissimā es-
 se doceat: cum eius partes omnes sint ualde impu-
 rae, & infectae uarijs contagionibus, ut mare sal-
 sum, specus multos aquis, nebulis, & uentis saepe
 pestiferis exhalantes, aliaq; generis eiusdem.
 Descriptionem autem ipsam terrae illius purissi-
 mae, quam animae felices incolant, in ijs uerbis in-
 cipit Socrates afferre: Ferunt igitur o a-
 mice, inquit, primū quidem talem
 uideri terrae illius faciem, si quis su-
 perne despiciat. Hanc de terra pura fabu-
 lam esse Plato putauit, ac poetae serē omnes, cū
 de campis Elysijs loquuntur, qui idem cum hac
 terra esse uidentur, ut lib. 6. Aeneidos Vergil. a-
 lijq; poetae significant. Hanc terrā ipsam, quae
 sedes beatorum Platoni sit, Paradisum esse illum,
 cuius mentionem faciat Moyses, multi arbitran-
 tur, tanquam haec Plato ab Aegyptijs accepta
 fabulose narrarit, audita fortassis Paradysi terre-
 stris mentione, cuius sententiae permulti uiri ma-
 gni cum primis, & sancti sunt, ut Iustinus martyr
 in Paranesi ad Graecos: qui cum multa dicat Ho-
 merum in Aegypto peregrinantem ē Iudaeorum
 doctrina accepisse, eadem etiam de Paradiso ter-
 restri, quae Moyses scripserit, ipsam in hortis illis
 Alcinoi expressisse ait: ex quo & Plato, et cate-
 ri hoc mutuati uideantur. Idem confirmat Orige-
 nes lib. 7. contra Celsum, docens, haec quae de
 terra pura seu Paradiso dicat, ē Moysē sumpta
 esse, nō Moysen à Platone accepisse. Horum ego
 sententiae non magnopere repugno, cum uideam
 aperta uestigia uerborum ex Genesi apud Plato-
 nem hic desumpta, & fabulis atque opinionibus
 falsis inuoluta: ut sunt serē reliqua, quae ab He-
 braeis Graeci, aut Aegyptij accepere. Macro-
 bius item lib. 1. in Somn. Scip. cap. 11. sententias
 Platoniarum de sedibus animorum enumerans,
 inferos ait ab illis dici inferiorem hanc mundi
 partem, à lunae globo usq; ad terram, quod eadē
 sit mutationibus multis obnoxia: superos uerò,
 omne illud quod à primo caelo usq; ad lunae glo-
 bum sit interiectum: atq; ita superiorē ipsam par-
 tem aetheream terrā uocari, cui & reliqua quo-
 que elementa in ipso caelo esse aduincta putent.
 Nam & lunam aetheream terrā uocabant, Mer-
 curium aquam, Venerē aerem, Solem ignem: eo-
 demq; ordine repetito, aplanem sphaeram esse ter-
 ram superiorē, Saturnum aquam, Iouem aerē,
 Martem ignem. In hanc ergo terram caelestē ani-
 mos felices abire, Platonici sentiebant, quomad-

modum idem refert Macrobius. Nec uerò haec
 repugnabunt superiori sententiae, in qua diceba-
 mus, per terram hanc puram intelligi posse Para-
 disum, cum & ipsum Paradisum multi ex Chri-
 stianis Theologis in caelo posuerint, nec pauci ad
 allegorias transtulerint. Nam et Gregorius Na-
 zianzenus, per plantationem illam Paradisi in
 Edem, intellectualem uitam scelicitum animorum
 intelligit: idemq; sentit Philo in lib. de Mundi opi-
 ficio, multisq; alijs in locis. Alij contra in terra
 ipsa ponunt Paradisum: quorum maior est uiue-
 rus, & sententia probabilior, & uerior. Vniuer-
 sa haec Platonis narratio facilis est, & perspicua,
 ideoq; longa explicatione non eget. Illud
 porro difficultatis aliquid potest adferre, quod
 ait: esse in eius terrae medio gurgitem quendam
 aquarum, ueluti uas pensile in medio consisten-
 tem, quem Homerus tum Barathrū, tum Tartarum
 appellet. ex quo ueluti fonte, aquae omnes
 per terram defluentes dimanent, uel per occultos
 eius meatus quasi uenae quaedam digressae, eadē-
 demq; aut calidae, aut tepidae, aut diuersarum for-
 marum, uel per ipsam terrae planiciem conspicuae.
 Ex hoc ergo Tartaro aquas omnes oriri, & per
 terras diffundi, aut redire illuc rursus ut in mare
 quoddam, Plato censet, commotione quadam ab
 interno spiritu facta in ipso Tartaro, qui aquas i-
 psas tum egerat, tum recipiat: ut in respiratione
 fit, in qua aer hauritur & expiratur, commotio-
 ne facta pulmonum. Hoc igitur eo in loco signi-
 ficat, inquit, ut in respirantibus halitus conti-
 nuò exhalat, atq; exspiratur: sic ibi, spiritus unà
 cum honore elatus, uehemētes quosdam uentos,
 et incredibiles comouet, siue influat, siue ef-
 fluat. Hoc loco uidentū est, quis sit aquarum
 omnium fons: deinde an huiusmodi sit Tartarus
 in terris, nec ne: postremo, quae nam istaec sit
 terra, in qua tartarus existat. Aristoteles lib. 2.
 Meteor. fluminum originis causas exponens,
 esse ait uapores quosdam humectos, uel ex ipsa
 terra exhalantes, uel ex aere subeunte collectos,
 in editis terrae locis multos, qui frigiditate terrae
 et assati facti, in guttulas aquae liquecant, ortumq;
 fontibus ac fluminibus praebent, praesertim si
 magna sit eorum copia, & fluminum aut torrentium,
 aliarum uel aquarum fiat accessio. Quod
 autem hisce ex uaporibus fontes ac flumina na-
 scantur, inde probat, quod pleraq; ex montibus
 dimanent, in quibus & maior uaporum copia ue-
 cludatur, ob celsitudinē, & semper uapores ma-
 ti excitantur, ne uacuum relinquatur, si uaporum
 eiusmodi efflatus, & in aquas mutatio intermitte-
 retur.

retur. Hæc est Aristotelis sententia de flumi-
 num & fontium origine. Porro Plato quid sen-
 tiat, perspicuum est, cum ex eo Tartaro, id est
 magno aquarum fonte in terræ medio posito, a-
 quas omnes per uenas quasdam oriri occultas, in-
 deq; ad fontes & flumina digredi putat. Hanc e-
 ius sententiam Aristot. lib. 2. Meteor. cap. 2. resu-
 tat, cum causam falsuginis maris inquit. negat
 enim fieri posse, ut è Tartaro illo, id est, aquarum
 origine sub terris latente, flumina erumpant: cum
 non uideat, illum ipsum Tartarum, quod is aqua-
 rum ingentem uim et copiam esse non diffitetur,
 nihil aliud esse, quam uim illam humoris terræ
 cauernis inclusam, ex qua ueluti per uenas hu-
 mor omnis dilabatur, exundetq; tū in fontes, tū
 in flumina: cumq; nullā aliam huiusmodi aquarum
 originē commodiorē inuenire, & quæ abundan-
 tius aquam suppetat, possimus: præsertim cum Ec-
 clesiastic. cap. 1. probari id possit, cuius hæc sunt
 uerba: Omnia flumina intrant in mare, & mare
 non rediunt: ad locum unde exeiunt flumina re-
 uertuntur, ut iterum fluant. En quomodo aquas
 omnes & oriri ex mari, & illuc redire inquit.
 Quod si autem hinc oriuntur, uideamusq; flumi-
 num & aquarum omnium origines manifestas in
 terris, non è mari procedentes, necesse profecto
 est, Tartarum hoc in medio terrarum poni: hoc
 est, magnam aliquam uim aquarum, uel per ter-
 ræ uenas diffusarum, uel in uno loco coniecta-
 rum: ex qua fontes, flumina, lacus, putei, scaturi-
 ginesq; omnes aquarum orientur. Confirmant
 hoc fluminum multorum ac fontium ortus, è pla-
 nis locis enascentes, tum lacus multi, & putei om-
 nes: postremo, quod nec tanta uaporū copia tan-
 to aquarum flumini posset sufficere, præcipue in
 locis calidis, in quibus ijdem potius exarescunt,
 quam in humorem abeunt, qui ut fiat, uapor qui-
 dem crassescere, frigescereq; debet: quando acere,
 ut in aquam muetur, frigescere, densariq; oportet.
 Quin & Hebræorum Theologia Pla-
 tonis hanc sententiam confirmat, ex ijs præser-
 tim Moseos uerbis deducta, Genesis 2. Sed fons
 ascendebat è terra, irrigans uniuersam superficiē
 terræ. Quo in loco alij sententiam prophetae ad
 Aristotelis dogmata accommodantes, per fontem
 illum nubem intelligunt, aut uapores à terra ascen-
 dentes, ex quibus aqua pluuia gigneretur. alij fon-
 tem pro fontibus capi putant: itaq; ex ijs terræ
 uisceribus nasci eos dicunt, ut terram irrigarent.
 Quam interpretationem Philo lib. de Mundi o-
 pificio sequatur: aitq; terram multas aquarum ue-
 nas continere: quas expromat sæpè, ueluti in fœ-

minus mammae lac egerunt. Eandem confirmant
 non pauci è nostris ueteribus Theologis, quos e-
 numerare hic longum esset. Quibus ex rebus pa-
 tet, multas esse in terris aquarum uenas, ex qui-
 bus flumina, fontes, scaturiginesq; omnes nascā-
 tur: id quod Plato censet. Vtrum uerò eadem il-
 læ uenæ communi nomine Tartarum, aut Bara-
 thrum appellentur, nec ne: & an ipsæ sub terris
 occultæ sint, an nō: parum interest, modo aquas
 omnes non ex uaporibus, sed ex terræ uenis ori-
 ri teneamus. Hoc præterea Tartarum Plato,
 quanquam in terra illa pura constituat, tamen
 unā putat, & illam ipsam terram, & hanc no-
 stram, eandem esse: nisi quod huius pars quaedam
 sit illa, quæ pura, nitidaq; existat, & animarum
 scelicium locus. Qua in re, uti antea diximus, Pa-
 radisum apertius possumus intelligere, quia idem
 in nostro hoc orbe fuisse dicitur à Moysè. Et
 quanquam aliam esse solem, aliasq; stellas, & re-
 liqua omnia longè puriora Plato dicat in ea ter-
 ra: id tamen sic est intelligendum, ut putet illam
 ipsam cæli plagam, cui eadem terra subiecta sit,
 scelicissimam esse, & hac nostra longè præstan-
 tiorem: qualem poetæ in Elysijs campis depin-
 gunt. Confirmat hanc sententiam Vergil. lib.
 6. Aeneidos, dum Elysijs campos & inferos de-
 scribit, Platonem ipsum imitatus: siquidem ea om-
 nia in terræ parte quadā constituit. Iam quas
 Platonici afferre solēt in hunc locum allegorias,
 de cælesti hac terra, quam in duodecim plagas,
 id est 12 Zodiaci signa diuidunt, cæteraq; his si-
 milia præmittamus, cum ad Platonis intelli-
 gentiam parum conducant: & ea sint à philoso-
 pho profus aliena, qui ueritatem rerum, non um-
 bram, ut cæteri, consecrari debeat.

Quorum quidem maximum atq;
 extimum, terram circundans, Ocea-
 nus appellatur. E' cōtraria uerò hu-
 ius regione fluit Acheron: qui per
 deserta alia fluens loca, atque per
 subterranea, in paludem defluit A-
 cherusiam. Quò plerique defun-
 ctorum deueniunt animi, ibi que
 per fatalia quaedam temporum cur-
 ricula commorati, partim quidem
 longiora, partim uerò breuiora, rur-
 sus in generationes animalium rela-
 buntur. Tertius uerò fluuius horū
 medius duorum interfluit. Nec ad-
 modum longè progressus, in locum
 cadit uastum, multo igne flagrantē,
 efficitq; paludem nostro mari maio-
 rem,

rem, aqua lutoque feruentē. Hinc uerò turbidus lutulentusque circumfluit, terraque circumdata, et alibi, et ad extrema paludis Acherusiae peruenit: nec tamen illius aquae miscetur, sed sub terra saepius reuolutus absorptusque defluit infra tartarum. Hunc fluuium Pyriphlegethontem nominant, cuius riuus quidam inde uelut euulsi, quacumque terrarum contigerit, manant. E' contraria uerò huius regione fluuius quartus primùm in locum erumpit ferum & asperum, ut ferunt: colorē uerò locus talem habet totus, qualis est cyaneus: quem Stygium nominant. hic autē fluuius prolapsus, paludem efficit Stygem. In hunc uerò incidens locum, uiresque uehementes in aqua assumens, sub terram se condit, circumuolutusque aduersus Pyriphlegethontem labitur, & in Acherusia palude ē contraria parte illi fit obuiam. Nec ulli huius aqua miscetur, sed reuolutus in gyrum contra Pyriphlegethontem, irrupit in tartarum. Poetae uerò hunc appellant Cocytum. Cum uerò haec ita natura disposita sint, quando in eum locum defuncti peruenerint, quò dæmō unumquemque perducit, primò illic iudicantur, & qui honeste sancteque, & qui aliter uixerint. Ita que quicumque in uita quodammodo tenuisse medium quoddam comperiunt, ad Acherontem profecti uehiculis, quae unicuique adsunt, in paludem perueniunt Acherusiam, ibique habitant purganturque poenas dantes iniuriarum: & cum purificatione sunt absoluuntur, rursusque pro merito singuli benefactorum praemia reportant. Qui uerò ob scelerum magnitudinē insanabiles esse uidentur, qui uidelicet sacrilegia multa & magna uel caedes iniquas, uel alia horum similia perpetrauerint, hos omnes conueniens sors mergit in tartarum, unde nunquam egrediuntur. Qui autem sanata ista quidem peccata, sed ingentia commiserunt, ueluti si qui contra patrem uel matrem irati, per uim aliquid fecerint, sed poe-

nitentia ducti eos in caetera uita coluerint, uel qui simili quodam pacto fuerint homicidae, eos in tartarum quidem necesse est cadere, sed ibi per annum commorati à fluctu eiciuntur: homicidae quidem per Cocytum, parentum uerò uiolatoes per Pyriphlegethontem. Postquam uerò ab his delati fluminibus ad paludem Acherusiam peruenerunt, clamant illic, uocitantque eos quos uel necauerunt, uel iniurijs affecerunt: suppliciterque rogant atque deprecantur, ut eos permittant progredi per paludem, ibique absolui: ac si impetrauerint, penetrant illuc, finemque malorum accipiunt. Sin minus queant persuadere, referuntur in tartarum, atque inde rursus in flumina: neque per haec mala deferrī prius cessant, quam ab his quos affecerant iniurijs impetrauerint. Haec enim poena illis à iudicibus est imposita. Qui autem pie praeteris uixisse inueniuntur, hi sunt, qui ex his terrenis locis tanquam ē carcere soluti, atque liberati, ad altiora transcendunt, puramque supra terram habitant regionem. Inter has autem quicumque satis per philosophiam purgati sunt, absque corporibus omnino totum per tempus uiuunt, habitatio-nesque his etiam pulchriores nanciscuntur. Quarum pulchritudo, neque facilis dictu est, neque praesens tempus ad dicendum sufficeret. Sed horum quae narrata sunt gratia, o Simmia, omni studio est adnitendum, ut in hac uita uirtutem & prudentiam sapientiamque consequamur. Praemium nanque pulchrum est, & spes est in-

Pergit Plato describere locum illum à nostro orbe remotum, in quo animae beatorum sint, uel infeliciū etiam hominū, & malorū. Itaq; cum Tartari ortum & situm describerit, nunc flumina inde enascentia, & infernum praeterfluentia describit, poetarum figmenta sequutus: non eiusmodi aemigmatibus poenas & praemia bonorū & malorū ob oculos ponens, ut hoc in loco facere instituit. At ergo, quatuor flumines ex eo magno Tartaro oriuntur: primum Oceanum istum, qui non solum ipsi Platoni terram omnem amittit,

sed & Plinio, & Cicero, atq; alijs autoribus dicitur: tum Acherontem, deinde Pyriphlegethonem, qui ambo in Acherusiam paludem influunt: postremò Strygium, qui Strygiam efficiat paludē. Horum fluminum situm, & magnitudinem, natu-
ramq; Verg. lib. 6. Aeneidos accuratè depingit. Quæ omnia & eidē illi, & poetis relinquamus. Nos tantum hic gradus pœnarum à Platone designatos enumeremus, atq; explicemus. Ait itaq; primum, in Acherusia palude plerosq; defunctorum animos per fatalia quædam temporum spacia, uel longiora uel breuiora, commorari, indeq; in animalium generationem relabi. secundò, iudicari hac in regione animas ipsas à dæmonibus abductas, tam bonorum quàm malorū, atq; mediocriū: & mediocres quidem ad aliquod tempus purgari in Acherusia, uehiculis quibusdam delatos, posteaq; pro meritis affici præmijs. Contra sceleratos & malos in tartaro mergi, nec inde unquā egredi: item eos qui uel magnis flagitijs commissis pœnitentiam egerint, esse quidem in Tartaro ad annum: postea tamē ad Acherusiam peruenire, orareq; iudices ut eò purgandi causa mittantur: mittiq; aliquando, si iudices exorētur: aliquando uerò in Tartarum reduci. postremò, piorum mentes, ut philosophorum, & eorū qui uirtute se purgarint, & doctrina excoluerint, mitti ad terram illam puram, & cultam. His dictis, ad prudentiam & uirtutem Socrates Simniam hortatur, ut ad ea loca post mortē peruenire possit. Sed ut omnia commodè explicentur, uideamus, qui gradus animorū hi sint, et quibus quiq; præmijs aut pœnis digni putentur: tum loca, in quibus eadem patientur, & quid quisq; ferat.

Quatuor hic animorum conditiones post uitam ponuntur: una eorum qui probi sint, & puri: altera mediocriū, qui leuibus uitijs sint inquina-
nati: tertia eorum qui grauias quidem scelera commiserint, tamen pœnitentiam egerint: quarta sceleratissimorum, et peruersissimorum. Prima in ijs uerbis indicatur: Qui autem præ cæteris uixisse inueniuntur. Secunda in illis: Itaq; quicumq; in uita medium quoddā tenuisse quodammodo deprehenduntur. Tertia in his: Qui autem sanabilia quidē peccata, sed ingentia commiserunt. Quarta demum in his: Qui uerò ob scelerū magnitudines, insanabiles esse uidentur. Ex horum ergo animorū numero, primi ad Elysios campos, seu ad superos efferuntur, ibiq; Dei sūt, ut Plato lib. 10. de Repub. refert: atq; ad cōsimile

sibi astrum in celo positum applicantur, ut idem ait in Timæo. Secundi uehiculis quibusdam ad Acherusiam paludem delati, purgantur à sordibus, contagioneq; uitiorum, quousq; præmijs factorum suorum afficiantur. Per uehicula autem hæc illas intellige corporeæ materiæ sordes, quas Plato dixit in Timæo animis adherere ex igne, aere, aqua, terra: id est, ex sensilium rerum contagione. Hæc porò uehicula esse, inquit ea, quæ mediocriū animos deferant ad Acherusiam paludem purgandos, quia propter eadem ipsæ animæ in Acherusiam paludem mittantur: quemadmodum & cum dicimus, uirtutes deferunt in celum homines, uitia in infernum. Quæ autem uehicula sint hæc, & quot eorum discrimina, latius in Comment. in Timæum diximus. Iam tertij grauijs pœnis in Tartaro per annum puniuntur, postea in Cocytum demittuntur: quia ducti pœnitentia delictorum, ultra annum puniri non debuerunt. Ex ipso uerò Cocyto, si iudices sint exorati, ad Acherusiam mittuntur, unā cum ijs qui sint purgandi, et præmijs tandem afficiendi: uel reducuntur ad Tartarum, si uenia digni non iudicentur. Postremi omnium in Tartaro perpetuò sunt, ibiq; grauijs supplicijs affecti, per decem annorum millia, ut in libro de Repub. Plato refert, ad corpora iterum mittuntur. Hæc est animorum post mortem conditio, ex Platonis sententia: quam non solum hic ipse describit, sed etiam in Apologia, et Gorgia, spar-
simq; alijs in locis, itemq; in Ciuili seu de Regno, cum de Saturni ætate illa aurea loquitur. Ait enim, reuiuiscere ex mortuis homines, & ex his rursus mori, eorumq; animos ad loca quædam certa euehi, indeq; ad terras delabi. Quæ omnia, ut præclare Theodoretus in libro Græcarum affectionum docet, ac Iustinus martyr, eò pertinet, ut doceat, certa quædam esse præmia bonorum animis ex hac uita excedentibus, aut etiam supplicia prauis & sceleratis posita. Quæ ipsa cum nostra religione maxime cōgruunt, quæ cum & animas immortales esse, et Dei prouidentia hunc mundum administrari doceat, necessariò de præmijs atq; pœnis sermonem habet.

Hæc igitur eo se pacto prorsus habere, quo ego disposui, non decet uirum sanæ mentis asserere: esse tamen uel hæc uel talia quædam circa animos nostros eorumq; habitationes, quandoquidē animus ipse immortalis apparet, & decere mihi uidetur, & dignum quasi periclitan-

tes ista existimare. honestū enim periculum est, oportetq; hæc quasi carmina quædam magorum ritum mentibus nostris infundere: quamobrē ipse iam diu protraho fabulam. Sed horum gratia bonā spem de animo suo habere debet, quicumque uoluptatibus ornamentisq; corporis neglectis, tanq; alienis, ad diuersumq; declinantibus, uoluptates que in discendo percipiuntur, studiose sectatus fuerit: animumq; nō alieno, sed suo decorauerit ornamento, temperantia, iustitia, fortitudine, libertate, ueritate, sic ex hac uita migrationem expectans, tanquā cum fatum uocauerit migraturus. Vos quidem o Simmia et Cebes, alijq; præsentis, in posterum quodam in tempore singuli transmigrabitis. Me uerò nūc, ut tragicus aliquis diceret, iam uocat fatum.

Quoniam fabulam hanc Socrates de terra pura, siue cæpis Elysijs, deq; pœnis et supplicijs exposuit, ne illud uideatur tueri, quod est à physico alienum, expositione quadam eleganti usus, esse quidem eadem, sicuti dixit, negat se affirmare: alium tamen locum se tradere huic rei respondentem, in quo & pœnæ et præmia humanis animis sint proposita: quando & animos esse immortales, et post mortē ipsos remanere probarit. Quare in re mirum est quanta sit ueritatis uis, cum uel gentes ueræ religionis expertes, proposita esse p̄ijs præmia, cōtraq; malis supplicia crediderint: quamuis hanc rem fabulis multis poetæ obscurarint. Atqui hanc etiam sententiam ab Hebræis Platonē mutuatum, ut alias permultas, nō solum res ipsa, sed multi è Christianis Theologis fatentur. Quorum è numero sunt, Theodoretus in libris Græcarum affectionum, Iustinus martyr in Parænesi ad Græcos, Clemens Alexandrinus in libro Stromatum, & Origenes, atq; alij. Nec mirum id quidem: cum Plato multa è sacris Biblijs, non quod legerit, sed quod ab Aegyptijs, quibus erant nota, non pauca audierit, acceperitq; teste etiam Augustino lib. 6. de Ciuitate Dei, cap. 11. Cumq; Pythagoras, à quo ille omnem ferè disciplinam accepit, referente id Origene lib. 1. contra Celsum, ex Hecat. & ac Philone autoribus, philosophiam suam à Iudæis mutuatus sit. Huc quoq; pertinent alia dogmata & uerba, ab eodē Platone uarijs in locis desumpta è nostra religio-

ne, quæ tum Cyrillus in libris contra Iulianum, tum Theodoretus, tum alij autores commemorant: & huc asserre, ne longum faciam, nunc nolo. Sed ut ad propositam redeamus explanatio nem, cum præmia esse quædam, et pœnas, ab hac uita excedentibus, hætenus dixerit Socrates, tum more suo Cebetem ac Simmiā ad uirtutem propositis iisdem præmijs hortatur: quando eo statuto, necesse est, ut humanæ actiones tanquā ad finem extremum assequendum eò referantur. Nos autem ad reliqua pergamus.

Ac fermè tempus est, ut ad laudandum diuertam. Præstat em̄, ut puto, post latiacrū uenenū bibere, ne in laudando cadauere molestiā mulieribus præbeamus. Cum hæc dixisset Socrates, Crito sic inquit: Dic age, o Socrates, quid nā his aut mihi mandas agendū, uel erga filios tuos, uel circa cætera? Quid ue agendo maximè tibi gratum fecerimus? Nihil equidem, inquit, noui præcipio, sed quod semper uobis prædico: uidelicet si uestri curam habebitis, & mihi & uobis ipsis grata euadent quæcunque feceritis, etiā si nunc uerbis nō concedatis. At uerò si uos ipsos neglexeritis, nolentes secundū ea que nunc & superiori tēpore dicta sunt, quasi per uestigia uitam dirigere, nihil prorsus proficietis, etsi multa nobis nunc disputantibus cōcedatis.

Ista quidem, ait Crito, curæ nobis erunt. Sed quemadmodū sepeliri te iubet? Vt cunq; inquit, libet: si tamen me apprehendetis, ac nisi ego uos effugero. Et simul subridens, & ad nos conuersus: Non persuadeo, inquit, Critonī, me esse hunc Socratem qui nunc disputo, & singula dicta dispono. Sed opinatur me illud esse, quod paulo post uidebit cadauer. Itaq; interrogat, quemadmodū me sepeliat. Quod autē iam diu plurimis uerbis contendo, postquā uenenum bibeo, haud ulterius apud uos me esse futurū, sed ad beatorū profecturū foelicitates: hoc quidem mihi uideo frustra Critonī dixisse, consolans uos simul atq; me ipsum. Fidei iubete igit̄ pro me Critonī contraria quadam fidei uisione, quam i-

152
 se iudicibus fideiussit. Ille enim me
 iudicio sistere, uos autem me non si-
 flere cum obiero fideiubete, sed abi-
 ritum, ut Crito obitū facilius meū
 ferat: ne ue meū corpus uel crema-
 ri cernens, uel sepeliri, me deploret
 quasi dira patientem. Neq; dicat in
 funere proponi Socratem, aut effer-
 ri, aut sub terram condi. Certum id
 habeto, optime Crito, quod maledi-
 ctum est non solum in hoc ipso de-
 linquere, uerum etiam animis non
 nihil officere. At enim confidere o-
 portet, atque dicere corpus sepeliri
 meum, atq; ita sepeliri, ut tibi place-
 bit, maximeq; iustum esse censebis.
 His dictis surrexit, intrauitq; cubi-
 culum quoddam quasi lauaturus.
 Crito autem sequutus est. Nos uerò
 expectare iussit. Expectabamus er-
 go, de his quæ dicta erant inter nos
 colloquentes, rursusq; consideran-
 tes. Præterea conquerebamur fortu-
 nam nostram, qui tanquam parente
 orbat, reliquū uitæ tempus orpha-
 ni futuri essemus. Cum Socrates lo-
 tus esset, delati sunt ad eū pueri sui.
 Duos enim filios habebat paru-
 los, unum uerò iam grandem. Vene-
 runt & mulieres domesticæ. Ad eas
 Socrates cum præsentē Critone uer-
 ba fecisset, & quæ uolebat manda-
 uisset, mulieres quidem & pueros
 abire iussit, ipse uerò ad nos redijt,
 iam circiter solis occasum: per mul-
 tum enim temporis spacium intus
 fuerat commoratus. Cum uerò ad
 nos uenisset lotus, cōsedit. Nec mul-
 ta post hæc locutus erat, cum uenit
 undecim uirorū licitor. Qui illi ad-
 stans, ô Socrates, inquit, non arbi-
 tror eam in te nouitatem me depre-
 hensurum, quam deprehendere in
 cæteris soleo. Illi enim indignantur
 mihi atque execrantur, quando illis
 denunciatio uenenum esse bibendum,
 ita magistratibus compellentibus.
 Te uerò cognoui, præsertim in hoc
 tempore, generosissimum, mansue-
 tissimumq; & optimum uirum om-
 nium qui unquam hunc in locū de-
 uenerunt: & nunc equidem certò

scio, te mihi haud infestum fore, sed
 illis penes quos rei huius causam
 esse cognoscis. Nunc ergo scis quæ
 tibi nunciū afferam. Vale, atq; an-
 nitere, quæ necessaria sunt pro uiri-
 bus facile ferre: & simul his dictis a-
 bibat lachrymans. Socrates autem
 in eum respiciens: Et tu, inquit, ua-
 le, & nos id faciemus. Simulq; ad
 nos conuersus, Quam urbanus est
 homo hic, inquit. Neq; solū in hoc,
 sed in superiori etiam tempore me
 salutabat, colloquebaturq; nonnū-
 quam, fuitq; semper uirorum opti-
 mus. Et nunc quam ingenuè me de-
 plorat? Sed age, ô Crito, illi parca-
 mus, ac si iam tritum est uenenum,
 aliquis huc afferat: si nondum est tri-
 tum, conterat ille. At reor equidē,
 inquit Crito, ô Socrates, nōdum so-
 lem reliquisse montes, nec occidisse.
 Et noui alios, postquā id sibi num-
 ciatū est, ualde serò bibere illud con-
 sueuisse, largiter cœnatos atque po-
 tos: interdū uerò etiam illorum po-
 titos, quorum amore afficiebantur.
 Quamobrē ne adeò festines. adhuc
 enim superest tempus. Tum Socra-
 tes: Meritò, inquit, ô Crito, illi ista
 faciunt. Putant enim hæc facientes
 lucrari. Atq; ego meritò ista non fa-
 ciam. Nihil enim me lucraturū spe-
 ro, si paulò posterius uenenum bibe-
 ro, nisi ut mihi ipsi sim ridiculus tan-
 quam uitæ cupidus, atque parcus e-
 ius rei seruator, cuius nihil iam am-
 plius mihi adest. Sed age iam mihi
 obtempera, nec aliter facias. Crito
 uerò his auditis, annuit puero, qui
 longè nō aberat. Ille uerò egressus,
 & aliquantulum cōmoratus, redijt,
 eum qui uenenum daturus erat, se-
 cum ducens. attulit autem in calice
 id attritum. Hunc aspiciens Socra-
 tes: Cedo, inquit, bone uir, tu enim
 harum rerum peritiam habes, quid
 me facere oportet? Nihil, inquit,
 aliud, quam post perionē deambu-
 lare, quoad grauā tibi sentias cru-
 ra, postea uerò iacere: atque ita tu fa-
 cies. Hæc dicens, perrexit eadē So-
 crati. Socrates uerò hilariter animo-
 dum

dū, ō Echecrates, accepit: nihil omnino commotus, neq; colore, neq; uultu mutato. Sed quemadmodum cōsueuerat, taurinē illum aspiciens, Quid ais, inquit: licet ne ex hoc poculo nonnihil spargendo sacrificare? Tantum, inquit, ō Socrates, contriuimus, quantum satis fore putauimus. Intellego, inquit. Sed & licet, et oportet orare deos, ut felix sit transmigratio nostra. Quod equidem obsecro, atq; utinam ita fiat. Et simul his dictis admouēs, facile admodū alacriterq; ebibit. Pleriq; nostrūm eō usq; retinere quodammodo lachrymas potueramus. Ac postquam & bibentē uidimus, & bibisse, ulterius non potuimus: sed me quidem dolor ad eō superabat, ut lachrymæ largiter iam mihi profluerent. Quapropter me protegēs deplorabam, nō illum quidem, sed fortunam meā, qui tali amico orbatus essem. Crito autem etiam prius, quā lachrymas nequiret continere, surrexerat. Sed Apollodorus nec in superiorī quidem tempore unquā lachrymare cessauerat. Tunc uerō precipuē uociferans, seq; ipsum afficiens, neminem reliquit præsentiū, cuius uicem non deploraret, præter unius Socratis uicem. Ille uerō hæc animaduertens: Quid nam, inquit, ō uiri mirabiles, agitis? Atqui ego maximē hanc ob causam mulieres abegeram, ne talia facerēt. Audiueram enim, cum gratulatione & applausu esse ex hac uita migrandum. Quiescite igitur, atq; tolerate. Nos uerō hæc audiētes, erubuimus, destitimusq; à lachrymis. Sed ipse quū inter deambulandum crura iam grauari sentiret, iacuit resupinus: sic enim, qui uenenū præbuit, iusserat. Qui paulo post eum tangēs, pedes & crura considerauit. Deinde grauius comprimēs pedem eius, quæsiuit an sentiret: negauit Socrates. Ille rursus presit libias, paulatimq; manu ascendens, ostendit nobis frigere eas atque rigere. Et ipse attigit rursus, aitq;: quum ad cor pertine-

rit, tunc esse decessurum. Iam igitur friguerant ei præcordia, cum detegens (erat enim ueste coopertus) dixit, quæ uox illi extrema fuit: ō Crito, Aesculapio gallū debemus, quæ reddite, neque negligatis. Fiet, inquit Crito, quod iubes. Sed uide nū quid aliud uelis. Hæc interroganti, nihil ultra respondit. Sed cum paruo tempore interquieuisset, commotus est. Et minister detexit eum, atq; ipse lumina fixit. Quod quum Crito cerneret, ora oculosq; composuit. Hic finis fuit amici nostri, ō Echecrates, uiri nostro quidem iudicio, omnium quos experti sumus optimi, & apprimē sapientissimi atq; iustissimi.

Hæcenus uniuersam de animi immortalitate sententiam Plato exposuit, propositisq; factorū præmijs & pœnis, ad uitæ probitatem & mores, omnes adhortari cepit: nūc in extrema hac Dialogi parte, ut in quodam Epilogo, ipsam historiam mortis Socraticæ sub Phædonis, & eiusdē qui reliqua narrauit, persona recēset, quid ille uidelicet egerit, dixerit, & quomodo extinctus tandem ueneno fuerit. Quæ omnia quoniam facilia sunt, & aperta, solum illa quæ difficultatis aliquid habere uidentur, exponamus. E quibus primum est, quod ait: Præstat enim, ut puto, post lauacrum uenenum bibere. in quo causa huius rei quaerenda est. Secundò illud: Nihil equidem, inquit, noui præcipio. Itaq; quod sit Socratis testamentū dicatur. Porro illud, Vt cunq;, inquit, libet: si tamen me apprehendetis, ac nisi ego uos effugero. quo in loco de mortis contemptu, sepulchriq; cura dicendum est. Fidei iubete igitur pro me Critoni, contraria quadam fidei iussione, qua ipse iudicibus fidei iussit, quod ipsum quorsum dicatur, et quid sibi uelit, exponetur. postremo, cur ex poculo ueneni libere, & gallum Aesculapio sacrificari uoluerit. Quibus explicatis, nihil difficultatis restabit, ut arbitror, nisi ut exemplū fortitudinis in Socrate, & charitatis ac diligentiae in eius amicis & discipulis cernamus. In primis commodius esse ait, post lauacrum uenenū bibere, eā ut mihi uideatur ob causam, quod lotio corpus quodammodo laxet, ac partes eius constrictas aperiat. Quo fit, ut haustum uenenum, quod uim penetrandi habet, atq; omnem ca-

lorem natiuū uel frigiditate, uel calore suo nimio
 extinguendi, facilius serpat undiquaque, quam si
 compressi corporis meatus sint. Atq; haec quidem
 uis magis cicutæ inest, quod eadem frigidissima
 sit, & eadem frigiditate cor attingens hominem
 conficiat. Sic uidemus eos qui magno labore, su-
 doreq; contracto, aquam frigidam largius bibāt,
 aut mori statim, aut in grauissimos morbos incide-
 re: quoniam aqua eadem loco ueneni est. & ut ca-
 lore hominis uita, nō frigiditate, quæ illi contra-
 10 ria est, sustentatur, si tanta huius uis sit, ut illam
 extinguat, profecto uita prorsus tolletur. Ergo
 mirū nō est, si Plato dixerit, Socratis corpus lo-
 tion esse, prius quam haussisset cicutæ succū: cum
 nulla ratione citius cōfici, quam hac potuit, præ-
 fertim homo migrādi ex hac uita cupidus, qui bre-
 uis eius uincula abrūpere uellet, & hinc euolare.
 Quod facile quidem sit, cum corpore laxato bal-
 neis, et excalsfacto, cicutā sumatur, quæ partes ei-
 us omnes facilius sic penetret, usq; ad cor ipsum:
 20 quo refrigerato, ut ait Galenus, mors continuo
 sequitur. Atqui hac de re hæc satis, ne medicorū
 fines inuadam, si plura dixerō. Iam uerō, cum
 Socrates inquit, Nihil equidem noui
 præcipio: nihil aliud significat, quam quod ipse
 se loco testamenti discipulis & amicis suis
 præcipere dicat idem, quod in hoc Dialogo an-
 tea præceperit: id est, ut iidem sibi consulere-
 30 rent, curāq; uirtutis & uitæ suæ haberent, essentq;
 uerè philosophi, id est, corporearum rerum con-
 temptores, animiq; excolendi studiosi. In hunc
 ergo finem referendum ait totum sermonem supe-
 riorem, non ad inanem contemplationem, aut di-
 sputationes, quarū nulla sit utilitas. Animaduer-
 te hic præclarum exemplum in Socratis morte,
 qui testamenti loco uirtutis curam suis commen-
 dat, putatq; disputationum finem actionem ip-
 sam esse, quemadmodum & Aristot. lib. 1. Ethic.
 de fine moralis philosophiæ refert. Et cū hic dia-
 logus eo in genere maxime uersetur, commodè sa-
 40 ne Socrates moriens, suis ait se nihil aliud manda-
 re, quam ut neglectis quæstionibus inutilibus, to-
 tos se ad uitæ probitatem atq; uirtutem conuer-
 tant. Porro quod idem ait de mortis contemptu,
 & sepulchri negligentia, in ijs uerbis, Vt cuiq; li-
 bet, si tamen me apprehendetis: ex superioribus
 pendet. Nam cum & animos immortales esse do-
 cuerit, et mortem contemnendam, ne corporis il-
 lecebris nimium quis trahatur: Sepulchrum, in-
 50 quit, non tantæ curæ habendum, quantæ habeat
 uulgus: ut si quis humatus non sit, errare eius ma-
 nes insepultos & miseros putet: cum in sepulchro

nihil aliud quam reuerentia quædam, & signum
 amoris mortui exhibeatur ab amicis, et ijs qui in
 uita maneat superstites. Sepulchri uerò con-
 temptum Socrates eleganti ironia, qua solet uiri
 frequenter, ostendens: Si migrantem, inquit, me, id
 est, animum, qui uerus est homo, ex hac uita, &
 fugientem corpus, tenere possitis, sepelire me pro
 arbitrio uestro. Quasi dicat: Si ego ipse essem is
 qui manet in sepulchro, uestra esset humanitas,
 10 charitasq; in amicum, ut aliquo me honore sepeli-
 retis: sed cū ego ipse, id est, animus hinc euolet,
 maneatq; in terris cadauer, quod animi fuit car-
 cer potius, nihil est quod eius magnam curam ge-
 rat. Egregia uerò ratio, & ad mortis contem-
 ptum accommodata. Quid enim prodest tanta se-
 pulchri cura, tanta inscriptionum, & epitaphio-
 rum? quid magnificentia tumuli? aut Mausolea illa
 ingentia, & sumptuosissima? Huic sententiæ cō-
 gruit illud Diogenis, dicentis discipulis, Nihil re-
 20 ferre quo in loco sepeliretur eius cadauer, quan-
 do sentire ipse tunc nihil posset. & illud Theodo-
 ri Stoici, ad tyrannum mortem ipsi imitantem:
 Theodoro nihil refert, utrum è cruce pendens,
 an humi putrescat. Præterea illud, Fidei-
 ubete ergo pro me Critoni: ad superiora
 confirmanda pertinet, ut doceat se non esse cada-
 uer illud, quod post mortem remaneat, sed ani-
 mum, eum qui inde euolarit. Ut autem hoc magis
 confirmet, persuadeatq; Critoni de sepultura sol-
 30 licito: Fideiubete, inquit, pro me discipuli, & a-
 mici: id est, astipulamini sententiæ meæ, in qua
 assero me ab hoc corpore migrare (contra-
 ria, inquit, fideiussione) quoniam Crito,
 ut in Dialogo eius tituli est, & in uita Socratis,
 fideiussor esse uoluit apud iudices pro eodem So-
 crate, ut è carcere dimitteretur. Huc ergo allu-
 dens ille, Fideiubete, inquit, pro me Critoni, me
 ipsum hinc abiturum, & corporis hæc uincula
 40 relicturū: contra atq; ille fideiubebat, me in car-
 ceres reuersurum, si iudices inde me aliquandiu
 abire paterentur. His expositis, illa omnia quæ
 à Phadone narrantur de morte Socratis, & ijs
 quæ in illa contigerint, esse facilia existimo, i-
 deoq; prætermittantur. Restat illud explican-
 dum, cur è poculo cicutæ libet Dñs idem Socra-
 tes: tum, cur gallum gallinæcum Aesculapio sa-
 crificari iubeat. Libat quidem dñs manibus So-
 crates, fortasse ut curam morientis postremam
 esse debere doceat pietate: quæ cum omni tem-
 50 pore, tum in illo maxime necessaria sit. Quin &
 libatio illa sacrificij genus est, quo uti gætes olim
 erga Deos solebant: ut in lib. 4. Aeneidos Dido
 se sibi

ne sibi mortem cōsciscere uolente, Vergil. ostendit. Itaq; Socrates moriens, dijs sacrificasse ex eadem cicuta dicitur, quam ipse hauriebat: tum ut in Deos pius esset, tum ut innocentiam suam ostenderet. Iam illud quoq; explicatione indiget, quod idem Aesculapio sacrificari gallum iubet. Nonnulli hoc superstitionis genus in Socrate multum uituperant, quod cum Deos ille sustulerit, ut in ipsius accusatione ferebatur, gallum tamen Aesculapio sacrificari uellet: quorum e numero sunt Tertullianus in Apologetico, & lib. de Anima, itemq; Lactantius Firmianus, & alij: contra uerò Platonici sub eo galli sacrificio, aliud serius ac præstantius intelligentes, quam uerba significare uideantur, causam cur id factū sit, dicunt esse, quod præsci gallum ueluti diei ac noctis nunciū Aesculapio Apollinis filio, id est, Beneficentiæ diuinæ morbos humanos curanti, sacrificare soliti sunt. Nam Beneficentiæ diuinæ prouidentia filiam esse putabant, cui dies, id est, uitæ lux debeatur. Quin etiam animas ijdem dicunt à corporibus solutas, & in cælum remigrantes, pæana Phæbo canere, sicq; magna cum delectatione ab his terris euolare, ut in suo quoque pæane Socrates indicauit: quod idem ut face

ret melius, de uictum Aesculapio gallum prius reddidit. Atq; hoc ferè causam esse, cur gallum Aesculapio sacrificari iusserit, Platonici reddunt. Vtrum autem hoc ita intelligendum sit, ut ijdem uolunt, an ediuerso, ut uerba sonant, haud multis docere opus est, cum utraq; ratione Socrates gallum sacrificare potuerit: cumq; ut innocentiam suam, in eo quod ei obijcebatur, ostenderet, id fecerit. Dannabatur enim is eo, quod Deos & sacrificia ipsorum tollere diceretur: ut in eiusdem Apologia apud Platonem, & Xenophontem in libris de factis & dictis ipsius, patet. Ut autem falsum id esse, quod obijcebatur, ipse ostēderet, confirmaretq; suam sententiam, Aesculapio gallum moriens sacrificari iussit, ut erga Deos se piū et obsequentem esse sacrificijs ostenderet: quemadmodum in eadem Apologia apud Platonem idem confirmat, & apud Xenophontem, cū se ad aras et templa deorum uenire, ac sacrificare, nec aliud omnino à reliquorum hominum sententia sentire contendat. Atqui hæc sunt, quæ & in hoc loco explicanda, & in toto Platonis libro dicenda hætenus uidebantur. Verba ipsa, & si quæ alia omittuntur, facilia sunt intellectu.

COMMENTARIUM IN PHAEDONEM
NEM FINIS.

RERVM ET VERBORVM IN PLATO- NIS PHAEDONE, ET SEBASTIANI FO-

xij in eundem Commentarijs memorabilium

Index.

A ccidentariam formam non esse ueram rei cuiusq; formam, sed substantialem	118.3	item in deorum genus peruenire fas sit.	72.2
Acheron. 145.39. Achærusia palus	ibid.41	animam cur multi mortalem esse statuerint.	47.40
Aeacus	134.17	animam esse harmoniam	89.11
Aegyptios diu seruare cadauera medicamentis.	69.42	animam non esse corporis harmoniam, quin- que rationibus Socratem refutasse	97.25
Aesculapio cur gallus sacrificari solitus	138.17	animam hominis esse incorpoream, & extrin- secus corpori aduenire, tam Plato quam A- ristoteles statuerunt	45.2
Aesopus cur nullam de uoluptate ac dolore fa- bulam finxerit	16.3	animam intellectualem esse, & à Deo exortam.	32.41
Aesopi dignitas apud antiquos philosophos quanta fuerit	18.18	animam, uirtutem ac pulchritudinem habere, quando dicatur	38.10
affectionum duo genera	17.50	animarum loca apud inferos triplicia Platone statuisse	134.38
affectus quid	16.44	animarum numerum à Deo certum effectum esse, Plato inquit: cui Platonius Olympio- dorus astipulatus est	52.26
affectus ratione componendi, doctrinaq; igno- ratio pellenda	38.50	animarum umbrosa phantasmata cur circa mo- numenta sepulchraq; uerentur	71.7
<i>ἀγάθη</i>	117.34	animabus malorum quid apud inferos acci- dat, quæ ue sit earum conditio, ubi Plato re- censeat	135.4
ambitiosus	40.9	animas à corporibus solutas, & in cælum re- migrantes, præna Phæbo canere	158.21
<i>ἀνέμωσι</i>	61.22	animas abire in genera quælibet, quib. in uita mores similes contraxerunt	72.36
Anaxagoras cur à Socrate taxatus	109.15	animas hominum ad inferos deferri, & ibi à uitijs expurgari, quib. in locis Plato asserat.	134.10
Anaxagoræ commentum, uniuersa uidelicet esse simul	44.2	animas hominum belluarum corpora aliquan- do induere	77.30
Anaxagoræ sententia, mentem omnia exornare, omniumq; causam esse	102.8	animas omnes à deo simul genitas esse, ipsasq; in uaria corpora commicare, Plato & Pytha- gorici affirmant	46.30
Anaxagoræ sententiæ summa	109.50	animalis uita duplex	33.18
Angelum suum unicuiq; à Deo adiunctum es- se, eundemq; hinc ad superiores ab eo deduci, si dignus felicitate uideatur	132.36	animalium quatuor genera post bonum ipsum, & ens, siue Deum, Aegyptios ac Platonicos statuisse	18.45
anima hominis an sit post obitum	41.21	animalium uita, item incrementa eorundem, unde dependant	107.22
anima an sit temperamentum eorum quæ sunt in corpore, ac prior in morte pereat	82.6	animantis uitas duas cur Aristoteles com- mouet	16.42
anima cum ad manes migrat, quid secum aufe- rat	130.18	animus cur immortalis	72.43
anima cur à corpore minimè nascatur	46.12	animus per se intellectibilis, affectionibus ua- cuus ac purus: qui dum corpori adheret, affectibus perturbetur, & quasi corporeus ef- ficiatur	36.47
anima cur dissolui nequeat	47.20. & 74.43	animus quomodo contemplatione purgetur, purgatusq; intelligibilem pulchritudinem intelligat	37.40
anima cur sit immortalis, prima ratio. 46.20. secunda. ibid. 26. tertia. ibid. 49. quarta. 47. 10. quinta. ibid. 14		animus rationis particeps, à quonam impedi- tur	35.24
anima num corporis harmonia esse possit.	93.43	animi contentum seruari, quomodo intelli- gatur	1
anima, num post corporis mortem extare pos- sit: migrando tamē in diuersa corpora, pau- latim conuescat, & intereat	94.17		
anima, num sanguis sit cordi offusus, an aer si- ue spiritus, an ignis	107.36		
anima, quatenus bonus Dæmon appelletur.	19.31		
anima quomodo ex se moueatur, & ob id eter- na	45.33		
animæ formam & ideam, τὴν αὐτὴν οὐσίαν ἢ ἴδαν, Pla- tonem uocasse	129.36		
animæ instrumentum, quo ad uitam corpori tribuendam utitur, num sit sanguis, an aer, an ignis	107.43		
animæ num à corpore separari possint	53.6		
animæ quorum sint felicitissimæ. 71.40. quibus			

I N D E X.

gendum	20.34	barathrum, seu Tartarum, quem locū Home- rus uocet	143.18
animi essentiam, à mouendi initio illo, quod Aristoteles <i>ψυχολογία</i> uocat, Platonem non distinguisse	46.2	(61.44)	
animi notiones accidentibus non esse similes.	32.1	beatitudinē non in hac uita, sed in futura, bo- nis expectandam esse	76.31
animi purgatio uera quæ	32.1	beneficientiam, diuinę prouidentię filiã priscos putasse, cui dies .i. uitę lux debeat.	158.19
animi purgationem philosophia, id est, mortis meditatione comparari posse	76.16	bonis malisq; pręmia constituta ac pœnās esse.	54.46
animi rebus corporeis sese applicantis duo ui- tia	38.46	bonis post obitum melius esse, malis uerò pe- ius	44.22
animum à corpore perturbationum omnium habere originem	79.10	bruta etiam atq; alia omnia, quemadmodū ait Aristoteles, immortalitatē appetere.	49.42
animum corpori alligatum, per philosophiam ab eo segregandum esse	78.35	C	
animum ex numeris gigni, cur Plato statuerit.	45.20	Callimachus Cleōbroti factū improbat.	4.16
animum in mundi animatione corpore prius exitisse	47.3	<i>καλλιπ</i>	117.6
animū suapte natura inuisibile esse, igitur sim- plicem ac indissolubilem existere	75.2	Cato Vricēsis à Cęsarę superatus, cur sibi mor- tem intulerit	4.1
animi impuri qui. 76.10. item purgati qui. 76.12		Causa sine qua non, an causę nomine appella- da	111.36
animi purgati cur ad purū locū, impuri ad im- purum mittantur	76.19	causa uerē quæ nam dicatur	111.37
animi quomodo & per quos gradus in corpo- re delabantur	32.45	causam materialem nullius esse momenti, sed efficientem potius, atq; finalem	110.46
de Animorum interim fallia persuasio	7	Cebes à Socrate, ut Euenū ad mortem exhor- taretur, iussus	20.22
animorū post uitā quatuor condiciones. 148.15		Cebetis patria	99.7
animorum quæ sit post mortē, ex Platonis sen- tentia, conditio	149.29	<i>χερσονη</i> hæretici	133.28
animorum sedes	141.40	Christianę religionis fundamentum	5
animorum tria uehicula	32.44	Ciceronis de animorū immortalitate sententi- cum Platonis eadem	114.25
animos hominum atq; animantium aliarū, Pla- tonicorum & Pythagoreorum sententia, an te corpus exitisse	51.19	Ciceronis de morte sibi non inferenda, senten- tię adductę	34.18
<i>ἀνθρώπων</i>	118.13	Ciceronem primam illam excellentissimā de mortis contemptu disputationem Tuscula- nam, ex Phædone Platonis mutuātū esse	5
Apollini cur festum in Delo Theseus institue- rit	15.6	cicuta uis atq; proprietas	156.4
appetitus quarum rerum esse debeat	50.1	circulari motu omnē generationē fieri	54.1
aquę frigidę potum largius sumptum, cur ho- mines sæpē interficiat, uel grauissimos illis morbos afferat	1.6.8	Cleombrotus Ambraciota cur se in mare è mu- ro præcipitem dederit	3. penult.
Argiuorum ac reliquorum Græcorum & Ro- manorum etiam mos	95.15	Cocytus	146.27
argumentum in Platonis Phædonem	8	cælum undiq; sibi ipsi simillimum esse, ac ter- ram undiq; æquilibrem	135.34
argumenta accuratissima, licet pauca, in o- mnī disputatione seligēda esse: quę si desint, probabilibus opus erit	96.51	cognitio de anima cui philosophię parti sub- ijciatur	45.7
Aristotelis animę definitio	44.47	cognitionem & intelligentiam nostram ex an- tecedenti fieri cognitione	61.3
Aristotelis de animorum immortalitate sen- tentia	47.25	cognitionem immortalitatis futurę in ratio- nem tantummodo cadere	50.3
Aristotelem ipsum, ac multos post eum dūpu- tationem de animę immortalitate in dubiū uocasse	47.48	compositum omne cur sit dissolubile	74.40
Aristoxenus musicus quid de animę essentia senferit	94.9	contemplatiuę uis ætuoſa præstantior	31.54
artes, à uiro sapiente quas discendas Plato sta- tuat	32.7	contemplationem, id est, philosophię studium cur Plato tantopere commendauit	33.30
Atheniensem antiqu. consuetudo, in homini- bus capitis reis puniendis, seruata	10.42	contemplationē philosophicam animos no- stros purgare, uirtutibus multis ornare, ue- ramq; sapientiam gignere	40.11
B		contemplatiuę philosophię diuisio	45.9
Bacchi qui dicantur	51.2	contemptioſorū ac pertinacium natura	87.44
		contrarij formam, seu cōtrarietatē mutari nūq̄ quam in suum contrarium posse	127.10
		contrarij, quæ ex se mutuō fiunt, subiectum aliquod habere debere, quādo alterū muta- ri in alterum nequeat	51.54
			103a

I N D E X.

contraria simul in eodem esse æquaquã posse 127.35
 corpus ab animo per gymnasticam & medicinam purgari 98.41
 corpus, multiplex eius cupiditas ad quæ impellant 26.51
 corpus omne, atq; adeò compositum omne ex partibus esse dissolubile: contrarij simplex omne, & incorporeum, dissolui non posse 47.15
 corpus quo pacto sit animo impedimento, cur ue hũc affectus ac rerum sensilium comprehensio perturbet 36.12
 corpus quomodo moriatur 33.17
 corpus uocari *σῆμα*, quasi *σημα*, id est sepulchrum: & *ψυχή*, id est uinculum: quòd in eo animus sit ligatus, & constrictus 36.32
 corpus non hominis partem, sed instrumentum esse 36.4
 corporis & animi connexio quomodo intelligenda 78.39
 corporis mortem philosopho esse expetendam 33.45
 corporeis rebus sese applicantem, intellectũ suam naturam deprauare, mortalemq; & corporeum effici 37.2
 corporearum rerum amator 40.7
 cygnea cantio Socratis 80.22
 cygnorum animas post mortem uiuere 93.17
 cygnorum quomodo se esse conseruum Socrates dicat 93.22

D

Dæmon cur, & qualem Socrati Musicam exercendam præceperit 20.10
 dæmon familiaris quis 19.34
 dæmon, id est, moderatio animi, ad quam musicam Socratem hortatus sit 20.5
 Deo nos similes fieri per contemplationem rerum intelligibilium 65.6
 dijs manib. cur Socrates iam iã moriturus libarit 157.47. idemq; cur Aesculapio sacrificari gallum iusserit 158.7. & 159.7
 dialogi Phædonis exordium ab Echecratis interrogatione sumptum 13.40
 dialogi Phædonis summa paucis comprehensa 8. Loci cõmunes in eodem qui potissimum tractati. ibid. in quo genere uersetur. ibid. ad quam philosophiæ partem spectet ibid.
 dæmonum cura 19.13. alij boni, alij mali 19. quinque genera, quorum diuersa sunt officia 20
 Democritus & Epicurus animum unã cum corpore interire putauerunt 51.50
 Dei prouidentiam, & animorum immortalitatem, finitima esse 6
 Deo nos fieri similes, per fugam à rebus corporeis 77.50
 Deos curam habere nostri 21.33
 Diogenis de sepulchri loco sententia 157.19
 disciplinam nostrã nihil aliud esse nisi reminis-

scientiam 54.51
 disciplinas omnes sibi mutuò esse subiectas 116.32
 disputatio de anima 40.42
 diuersarũ essentiarum diuersas actiones esse. 53.23
 dolor uoluptati contrarius 15.49
 doloris ac uoluptatis quæ sit consecutio. 18.5
 dolorem ac uoluptatem animi, affectuum omnium capita esse 16.42

E

Efficiens, materiam informãs, finem tanquam sibi formam ipsam proponit 106.41
εὐαγγελία 140.34
 Endymionis ridicula fabula 43.49
 Endymionis somniũ quadraginta annorum fuisse 54.11
ἐρεῖα 61.15
 Epicureorum impietas 6
 error eorum notatur, qui Platonem dicunt putauisse, animum harmoniam esse 98.34
 essentialem formam in causis reddendis semper inuestigandum esse 128.15
 exercitationem corporis cur Plato maximè commendat 17.33

F

Felicem in hac uita neminem esse, nec ueram sapientiam hic comparari posse 39.40
 felicitatem ueram Aristotelem in contemplatione posuisse 78.13
 fluminum & fontium originis causæ 143.39
 formam essentialem alicuius rei uerã esse causam, quomodo probetur 128.23
 formæ rerum cur sint æternæ 129.38
 formæ rerum in mente quomodo imprimantur 50.14
 formalem causam propriè *αὐτῆ* uocari. 111.24
 frigus utrum calore sit præstantius 107.20

G

Galenus de animæ essentia, à Gregorio Nyfeno & Nemesio philosopho refutatus. 94.13
 Galenus quid de animæ essentia senserit 94.11
 gallus cur Aesculapio sacrificari solitus 158.17
 Glauci artem ad quæ Plato referat generationem fieri à contrarijs 141.30
 Goncali Peresi laus 7
 Goncalo Pereso cur Foxius suas commentationes in Platonis Phædonem dicarit 7
 Gregorius Nazianzenus quid per plantationem illam Paradyfi in Eden intelligat 141.6

H

Habitationis nostræ angustos fines Platonem descripsisse 111.5
 harmonia

I N D E X.

harmonia, an lyra fracta, uel fidibus incisis, superfit	81.25	nes omnium optimæ	48.25
harmoniam animæ nostræ motiones serua- re: eam que à Musis ideo nobis concessam esse, ut intemperantis animi motus mode- remur	20.30	lucri audus	40.8
Heraclidis Pontici cōtentiosa defensio contra Aristotelem pro Platone taxata	140.45	M	
Herculem contra duos minimè suffecisse	85.47	Maiores ostros nulla firmiora arma, quibus primam Ecclesiam defenderunt, contra impiorum hominum uim habuisse, quàm de animorum immortalitate Platonis dis- putationem	5.12
ne Herculem quidem contra duos, prouerb. ibid.		malum uix unquam maius hominibus accide- re posse, quàm si rationes odio habuerint	86.7
Hercules quorum ope hydram & cancrum quendam marinum superarit	95.35	mali nihil ex anima cur oriri possit	46.9
Herculi quomodo se conferat Socrates	95.32	manum sibi inferre, cur nullus hominum de- beat	33.51
Homerus à Goncalo Perefo in Hispanicâ lin- guam conuersus	7.19	in Mari nihil dignum nasci	142.2
homo, & qui uerus esse homo Platoni dica- tur	33.34. item qui Aristoteli	Marsilij Ficini locus castigatus	106.48
homo quomodo ex anima & corpore constet	31.40	materialis causa, quomodo causa sine qua nō, uocetur	111.29
hominem non corpus, sed animum ipsum esse	35.44	materiale, aut instrumentale, non esse ue- ram effectiōnis alicuius causam	111.12
homines unam quandam ex possessionibus esse deorum	21.15	medicinæ partes duas Platonem statuisse.	98.43
humanæ mentis immortalitate sublata, quæ mala inde sequerentur	5.6	medium aliquod inter duo contraria an lia- beatur	42.12
humanus animus qua ratione Dæmon appel- letur	19.26	memoria opinio que num fiat ex sensibus	108.3
humanum animum contemplatione à corpo- re segregandum esse, minimè tamen per mortem animalis seiungendum	34.30	mentem habens, semper apud eum qui sit me- lior, esse cupit	22.15
I			
Ideam, tum efficiētem causam esse, tum finē.	117.22	mente nihil percipi posse, nisi prius id sensu comprehensum fuerit	64.25
ideas esse rerum omnium principia	116.40	metaphysicæ præstantia atque dignitas	106.1
idem sibi esse contrarium non posse	126.46	migrare hominum animos ex hac uita in lo- cum quendam. in quo rationem factorum suorum sint reddituri, quibus in locis Pla- to asserat	132.14
<i>ἰδέω</i>	140.38	Minos	14.137
imbecillitatis humanæ scientiæ causæ	108.37	mors una naturalis, altera per contemplatio- nem philosophicam adepta	37.48
immortalitatem appetere cuncta, quomodo intelligendum	50.5	mortis contemptum, & sepulchri negligē- tiam, quibus uerbis Socrates expresserit	156.44
impar numerus, cur nunquam posse par esse dicatur	129.4	mortis definitio 24.21. & 28.19. & 20.10. & 32. 25	
improborum animi cur in uaria belluarū cor- pora migrare dicantur	77.13	mortis genus duplex	37.5
incorporea omnia cur sint æterna	48.27	mortem cur nullus hominum sibi inferre de- beat	21.5
ad Inferos uia cur sit non una	133.40	mortem esse transitum quendam ad immor- talitatem, ac sincerio-rem bonorum perce- ptionem	76.34
intellectile cur prius sit sensili	50.22	mortem moleste ferentem, non esse philoso- phum, sed <i>quædam</i> & <i>quædam</i> & <i>quædam</i> <i>quædam</i>	29.20
intellectilia à sensilibus quomodo distingan- tur	74.45	mortem naturalem cur amplectamur, & uio- lentam declinemus	26.5
intellectus potestatis	64.36	de Morte sibi non inferenda, quomodo So- crates Cebes obiectioni occurrat	24.47
interitus unde causetur	50.10	mortuorum animæ à quibus apud inferos ex- aminantur	134.17
interitum omnem ex contrarijs fieri	49.5	mortuorum animæ utrum apud inferos sint, nec ne	40.20
iuusti, scientiæ studiosi, quorum gratia tempe- rantiam fortitudinē que sequantur	75.52	Molcos	
L			
Lactantius & Augustinus, cum alijs quibus- dam qualem Socratis dæmonem statuerint	20.5		
Lactantij de animorum immortalitate, ratio			

I N D E X.

Moseos uerba, de fonte asce-	15	te e terra, quo	10
modo nonnulli ad Aristotelis dogmata ac-		commodantes, intelligant, atque interpre-	
tentur	144.43		
musica qualis fuerit, quam Socrates Dæmo-		nis iussu amplexus est	20.46. & 20.12
musice concentu animos à corporibus segre-		gari, & in diuinorum contemplationem,	
secundum Plotinum, erigi	20.43		
musice præstantia atque utilitas	20.22		
musice uis	20.22		
musicum cur sacris adhibuerint Theologi ue-		teres	20.15
N			
Naturæ ordo, etiam Dialecticis obseruatus,		quis sit	97.11
nauem illam, in qua Theseus cum bis septem		illis in Cretam uectus est, usque ad Deme-	
trij Phalerei ætatem durasse	15.10		
nihil sibi ipsi aduersari	47.11		
notio	62.15		
notiones à natura nobis infitas, in lucem sine		sensuum perceptione educi minimè posse.	64.21
notiones animi omnes, quæ recordationes ue-		rè sunt uitæ prioris, ante corpus ipsum exti-	
riffe	46.50		
notitiam e philosophia duplicem oriri	39.20		
O			
Obluio	58.49		
occasionem disputationis de animorum im-		mortalitate, unde Plato sumpserit	8. item
eius institutum quod sit	ibid.		
oceanus	145.37		
odium contra homines quando maximè oria-		tur	26.10
opinio	39.21		
opus totum, cur in quatuor partes distribu-		tum	9
Origenis error notatus	133.15		
<i>ὁ ἄριστος ἵστωρ</i>	15.9		
P			
Paradisum multos Christianorum Theologo-		rum in cælo posuisse. 141.4. alios, quorum	
sententia probabilior, in terra posuisse.		ibidem	
pecuniarum cur quærantur	27.3		
Periclis oratio qualis	4		
perturbato animo, nihil certi aut ueri percipi		posse	37.27
perturbationes. appetitus, erroresque omnes à		corpore nasci	36.52
perturbationes quibus conueniant	36.6		
Phædonis uita	8		
Pherecydes Syrus primus omnium post ip-		simum Pythagoræ, eius discipulum æternitatē	
animi induxisse & confirmasse	4		
Philippi, Caroli Imp. V. filij laus	7		
<i>φίλιππος</i>	40.7		
Philolaus quid de animæ essentia senserit	94.		
Philolai Pythagorici sententia	34.27		
philomelam, hirundinem, epopem, cantare		per querimoniam lugentes	80.13
<i>φίλομηλας</i>	40.6		
philosophando quid animus consequatur.	78.		
31			
philosophantes rectè mortem commentari,		atque ab ea minimè omnium perterriti	28.
37			
philosophari rectè, nihil aliud esse quàm mor-		tem commentari	70.17
philosophia	32.10		
philosophia uera quæ	40.10. & 78.1		
philosophiæ beneficio quomodo anima à cor-		pore segregetur	33.15
philosophiæ studium quænam remorentur	27.6		
philosophiam esse contemplationem de mor-		te. 23. 50. item corporis mortem, & solu-	
tionem animi à corpore	32.19		
philosophiam omnem Plato & Aristoteles in		contemplatiuam actiuamque diuiserunt.	45.7
philosophus quid	31.39		
philosophus, in quo uerè sit philosophus.	8		
philosophus quomodo mortem expetere		possit, cum tamen sibi manum inferre ne-	
queat	34.15		
philosophi officium	24. 48. & 77. 46. &		40.3
philosophi ueri ac falsi discrimen in quibus lo-		cis Plato ostendat	32.4
philosophi uita uera quæ	35.31		
philosopho mortem expetendam esse	34. 43.		& 35.4
philosophorum animos cur ad intellectualem		locum euolare Plato dixerit	77.46
philosophorum antiquorum nullum præstan-		tius scriptum de animorum immortalita-	
te, quàm Platonem posteris reliquisse	4.35		
philosophorum quorundam error, qui causa		materiali instrumentaria que contenti, re-	
liquas ignorent, aut negligant	111.44		
philosophos ueteres resurrectionem Christia-		nam ignorasse	52.44
<i>φίλοσοφοι</i>	40.8		
physices imbecillitatem atque incertitudinem		unde Socrates confirmet	108.29
physicem incertum disciplinæ genus esse, qui-		bus rationibus confirmetur	112.15
physicem cur Socrates historiam appellet.	106.		
11			
physicus à Theologo seu Metaphysico quid		differat	106.27
physici munus	101.24		
Plato animi immortalitatem, quibus ratio-		nibus & argumentis confirmet	45.10
Plato in Timæo, Aristoteles in lib. de Natura,		& de	

I N D E X.

& de Animo, naturam mediam inter sensilia & intellectilia, animo adscriperunt.		pure aliquid omnibus intelligere, quid faciendum	27.17
45.19		purgatio vera animi quæ	37.50. & 38.1
Plato quomodo animam definiert	44.42	purgationes duas, unam animi, alteram corporis, ubi Plato afferat	38.42
Plato, Socrates, Pythagoras, ac Syrus Pherecydes, immortales esse animos statuerunt.	52.1	Pyri phlegethon	146.8
Platonis eloquentia, dicendiq; uis summa & admirabilis, item acumen & subtilitas maxima	4	Pythagoras quid de animæ essentia senserit.	94.10
Platonis locus restitutus	108.15	Pythagoræ de dæmone opinio	19.52
Platonis librum qui Phædo inscriptus est, non nullos immerito damnasse atq; explosisse.	4.17	Pythagoram philosophiam suam à Iudæis mutuatum esse	150.47
Platonis Phædo à quibus potissimum rebus nos dehorretur. 7. cur ab omnibus sanæ mentis hominibus probandus & magnificiendus.	ibid.	Pythagorei, Plato, atque etiam Iustinus Martyr contra Tryphonem, & alij nonnulli, eandem esse omnium animalium animas asserunt. 77.24. hanc opinionem ad allegorias detorquendam non esse	ibid. 43
Platonis Phædo quid potissimum edisserat. 3. quanta sit eius dialogi uis atq; copia. ibid. 32		R	
Platonis Phædo, cur Foxio, contra Laertium, partim ad Ethicæ, partim ad Physicæ spectare uideatur	9.2	Rationi semper esse obtemperandum	56.48
Platonis sententiam, de recordatione, siue notionibus nobis inistis, quod Aristoteles antecedentem cognitionem uocat, nihil inter se discrepare	62.20	recordatio quid	63.4
Platonem eo tempore, quo Socrati moriendum esset, ægrotasse	13.19	reddituros omnes post mortem uitæ suæ rationem: ac bonos & purgatos animos ad superos, impuros autem ad tartara mittendos esse	76.44
Platonem ferè omnem suam disciplinam à Pythagora accepisse. 150.47. Item multa è sacris Biblijs ab Aegyptijs accepisse	150.43	reprehensio eorum qui causam sine qua, non causæ nomine appellent	111.36
Platonem, quasdam Sirenas mirabilem concentum in cælo edentes posuisse	20.19	reprehensio eorum, qui in tradendis rerum causis materiales instrumentalesq; afferant, non efficientes	100.23
Platonice disputationis de morte Philosopho contemnenda, &c. declaratio	99.26	res capax contrariorum, quomodo ex contrarijs fieri possit	127.6
Platonici quomodo se cõtra Stoicos & Epicureos armarint	5	rerum diuisio triplex	45.44
Platonici omnes, cur hominem mentem appellent	36.10	rerum species duæ, uisibile, inuisibile	67.43
Plotinus cur uirtutum quatuor genera statuerit	38.52	reminiscentia quid	43.20
Plotinus familiarem Dæmonem quomodo distinguat	19.35	Rhadamantus	134.18
Plotinus homines bifariam esse animatos dixit	36.43	S	
Plotinus quatuor præcipuè rationum capita, ad animorum immortalitatem probandam posuit	48.9	Sani ut efficiamur, in primis nobis annitendū esse: ne persuadeamus nobis, nihil in rationibus sanum esse	37.37
Plotini commendatio	77.17	sapientia quid	32.17
præclara rara	94.52	sapientiam ueram in hac uita parari posse cur Socrates neget	39.18
prauorum animas uersari circa sepulchra, atq; umbrosas imagines ibi apparere	71.7	scientia. 39. 33. an ex memoriæ atq; opinionis connexion fiat	108.19
propensio cuiusq; ad iram uel libidinem, uel ad aliam quamcunq; affectionem, cur non in hominis ipsius potestate esse dicatur.	78.50	scientia unde nascatur, & quo pacto fiat.	108.21
pulchritudo incorporea duplex.	38.27. item	scientiæ proprium	110.10
Plotino duplex	38.24	scientiam ueram Academicos in mente, opinionem uero & errorem in sensu posuisse.	108.43
pulchrum	17.7	scientia ueram in altera uita incorporea nos consequuturos esse	59.30
		scientiam nostram nihil aliud esse quam reminiscentiam, seu recordationem quadam, duabus de causis Socratem dixisse	69.26
		Scire quid	58.47
		sensuum rerum perceptionem, animam uel uoluntatem perturbare	37.49
		sensus corporis an sinceri & certi	25.28
		sensus non capere quicquam in corpore	35.22
		sensuum principium non sit in cerebro, an in	25.28

I N D E X.

corde, id quod inter Galen. & Aristotelem controuertitur 107.46
 sensibus num ueritas insit, an non sententiam nostram non debere nos nimium pertinaciter, Sophistarum more, tueri, ueritati autem dedita opera contradicere 97.1
 sentiendi uim ad iecur usq; permanere, Platonem sensisse 108.1
 sepulchri quæ sit ratio 157.1
 similitudo 94.25
 Simmix patria 99.2
 simplex & unum dissolui non posse 74.41
 simplex nullum sensibus percipi posse. 74.51
 Socrates Critoni mandat, Xanthippen uociferantem atq; plangentem domum deduci. 14.31
 Socrates cur in iuuentute sua, mirabili quadam uoluptate & amore naturæ historiam cõplexus sit. 100.23. cur physices discendæ cupiditate flagrarit. 106.5. postea sententiã murata illud ipsum reliquerit ibid.
 Socrates cur mortem se libenter subire dixerit. 23.5. & 78.6
 Socrates cur mortem subire, iustum esse putarit 111.8
 Socrates cur Phædoni beatus uisus 11.31
 Socrates cur post lauacrum uenenum bibere maluerit 155.48
 Socrates cur mortẽ subire, potius quã apud iudices se tueri, maluerit. 35.6. & 40.15
 Socrates cur ueram sapientiam in hac uita parari posse neget 39.18
 Socrates Eueno dici iubet, ut se morientem se quatur 31.23
 Socrates qualem harmoniam tenendam esse iusserit 20.38
 Socrates quo anno ætatis suæ, & quando extinctus sit 15.24
 Socrates quod consilium in causis rerum inquirendis fuerit sequutus 115.34
 Socrates quomodo Cebetis obiectioni, de morte sibi non inferenda, occurrat. 34.47
 Socrates, quomodo cygnorum se esse conseruatum dixerit 93.22
 Socrates ubi se Herculi comparet: & quomodo huius prouerbij, Ne Hercules quidẽ contra duos, originem explicet 95.32
 Socrati morienti qui nam adfuerint 13.12
 Socratẽ dæmonij cuiusdam esse opera usum, qui res illi futuras prædiceret 18.40
 Socratem a dæmone, dum in uinculis teneretur, admonitum, Aescopi aliquot fabuias carmine scripsisse 18.21
 Socratẽ cicutæ porato ueneno, e uita migrasse. 10.17
 Socratem testamenti loco, uirtutis curam suis discipulis atq; amicis commendasse. 156.36
 Socraticus dæmon quomodo intelligi debeat

at 19.40
 Solis eclipsin inspiciendi optima ratio 116.8
 Sophistarum mores cur Socrates reprehendat 96.42
 sponte neminem fieri malum, quomodo accipiendum 79.5
 Stygius fluuius 146.16
 Styx palus 146.17
 Stoicorum impietas 6
 Synesium Platoniciũ in episcopatum ascitum, ad omnia Christianorum dogmata capiendã facilem se præbuisse: dogma uerò unum de resurrectione uix unquam credidisse. 53.1

T

Tartaro ex magno quatuor fluuios oriri, & cuiusmodi 147.50
 Tartarum quid a Poetis uocetur 139.14
 temperantiæ officium 29.30
 terra cur pleriq; in locis impura, alijsq; elementis admixta 141.14
 terra pura in quo loco sita 141.45
 terram, quæ sedes beatorum Platoni sit, Paradisum esse illum, cuius mentionem faciat Moyses, multos ex ueterib. opinatos fuisse. 142.19
 terram in medio mundi positam esse. 140.23
 terram magna ex parte incultam esse 141.19
 terram stare 140.19
 Tertullianus, Origenes, Eusebius, Lactantius, ac plerique alij antiquorum patrum, unde potissimum ad propugnationem nostræ religionis argumenta depromserint 5.16
 Theodori Stoici responsum, tyranno mortem ipsi minitanti datum 157.22
 Theologi antiqui qua de causa Musicam sacris adhibuerint 20.15
 Thesei uotum Apollini datum 10.33
 D. Thomæ Aquinatis argumenta, quibus animæ immortalitatem defendit 48.48
 Thyrsigeros esse multos, Bacchos autem paucos. Prouerb. 30.52

V

Vehiculis ad Acherusiam paludẽ deferri quosdam, quomodo accipiendum 149.2
 uenenum cur Socrates post lauacrum bibere maluerit 155.48
 ueris argumentis semper esse credendum. 90.12
 uersuum a Socrate factorum initium, 18.34. item pæanis initium, in Apollinis laudem ab eodem compositi 38
 uespertilionem ad lucem quasi obsecari. 115.48
 uigilare, dormire, contrarium 43.35
 Virgilij ac Ciceronis de mortuorum animabus sententiam, cum Platonis conuocare. 134.25
 uirtus

I N D E X.

uirtutes ciuiles quæ dicantur, item purgatri-	uoluptas	16.48
ces, animorum iam purgatorum, & exem-	uoluptatem omnem atque dolorem, quasi cla-	
plares	uum patientem, animam corpori affigere at-	
uitæ suæ rationem omnes homines post mor-	que connectere, atq; eam corpoream effice-	73.34
tem esse reddituros	re	
uitium		
uiuere, mori, contraria		
uiuere uerè qui dicatur		
undecimuiros mortem Socrati denunciaffe.		
14.16		

X

Xanthippes, Socrati morituro assidentis, pue-
rumq; eius manibus tenentis, eiulatus cū
exclamatione 14.17

F I N I S.

ERRATA, OPERARVM INCURIA

commiffa, fic emendato:

Pag. 28. uerf. 41. abfurditas, fi tunc, quando 52. 1. Socrates 67. 48. eodem 82. 23. defen-
dendam 92. 49. explicabimus 109. 2. Socrates 128. 33. immortale

BASILEAE, EX OFFICINA IOAN-
nis Oporini, Anno Salutis humanæ M. D. LVI.
Mense Martio.

